

Notulen Statenvergadering van 29 juni 2018

INHOUDSOPGAVE
Notulen 29 juni 2018

	Presentielijst	Pagina 4
1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	Pagina 6
2	Spreekrecht externen	Pagina 7
3	Vragenuur	Pagina 7
4	Notulen	Pagina 7
5	Hamerstukken	Pagina 7
5.1	Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten	Pagina 7
6	Behandelstukken	Pagina 8
6.1	G-18-018 Statenvoorstel Voorjaarsnota 2018, brief Gedeputeerde Staten van 8 mei 2018 (GS 2018-30757)	Pagina 8
6.2	G-18-015 Gewijzigd Statenvoorstel verkoop papierfabriek, bedrijfshal en twee kantoorvilla's aan Building Marsna B.V. in Meerssen, brief Gedeputeerde Staten van 18 mei 2018 (2018-33575)	Pagina 102
7	Vorraadagenda	Pagina 123
8	Moties vreemd aan de orde van de dag	Pagina 123
9	Sluiting	Pagina 123

**Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van
29 juni 2018**

Voorzitter

Bovens, drs. Th.J.F.M.

Frische, drs. G.H.C., agendapunt 6.1

Statengriffier

Braam, mevrouw drs. J.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Baars, BBE A.G.

Berghorst, mevrouw mr. A.

Bosch, M.T.

Bus, drs. E.H.J.

Caldenberg, M. van

Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.

Dierks, W.A.E.

Dijk, drs. P.H. van,

Dommelen, mevrouw mr. W.A. van

Fijnje, D.A.

Franssen, R.J.H.

Frische, drs. G.H.C.

Geraats, J.M.L.

Giesen-Cox, mevrouw mr. S.M.W.

Heldens, F.Th.M.

Hermans, mevrouw M.M.J.T.

Heuvelings, J.M.E.

Houben, mevrouw T.A.H.

Housmans, R.W.P.E.

Kirkels, A.W.P.

Koppe, E.J.

Kuntzelaers, J.J.M.

Lauvenberg-Evers, B.E.P,

Linden, H.M.V. van der,

Lodewijks, drs. A.J.V.C.

Loo, N.F.S. van der,

Nijskens, H.L.M.

Nillesen-van Lammeren, mevrouw H.

Pfoster, D.D.W.

SP

PvdA

PVV

Fractie Bus

SP

SP

PVV

PvdA

D66

PVV

LOKAAL-LIMBURG

CDA

CDA

CDA

CDA

CDA

VVD

PvdA

PVV

VVD

VVD

PvdA

SP

50PLUS

VVD

PVV

VVD

CDA

PVV

Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Rey, J.F.B. van	Volkspartij Limburg
Rossel, A.	GroenLinks
Ruiters, M.P.P.	CDA
Simons, mr. B.A.	PVV
Soest, K.J.P. van,	PVV
Tegels, ir. R.J.J.	CDA
Titulaer, ir. M.J.J.	CDA
Vaessen, L.A.P.	D66
Ven, J. van de,	D66
Verhoijssen, ing. M.L.M.	CDA
Visser, drs. P.M.G.	SP
Voncken, M.M.W.	SP
Wageningen, ir. J. van,	D66
Weingarten, mevrouw A.G.A.	SP
Werrij-Wetzels, LLM mevrouw M.	CDA

Afwezig

Brugman-Rustenburg, mevrouw C.	GroenLinks
Hermans, L.J.	PVV

Het college van Gedeputeerde Staten

Akker, LLM MA J.P. van den	VVD
Bovens, drs. Th.J.F.M.	
Geurts, ing. E.	PvdA
Koopmans, G.P.J.	CDA
Mackus, H.J.H.,	CDA
Rijnsbergen, mevrouw M. van,	SP
Ruers, mr. dr. R.F.	SP
Teunissen, H.	D66

Notulist

DemiSec

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 29 juni 2018

1. Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, ik open de vergadering en ik verzoek u allen om te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. U kunt plaatsnemen dames en heren.

Dames en heren van harte welkom, ook de mensen die via internet met ons zijn verbonden. Wij hebben een vergadering tegemoet rond de Voorjaarsnota en nog 1 ander agendapunt en van de Provinciale Staten zijde zal de heer Hermans van de PVV de vergadering niet bijwonen, die heeft zich afgemeld. In tegenstelling tot normaal gebruikelijk is, wil ik vandaag wel vermelden dat 1 van onze Statenleden vandaag jarig is en ik zeg dat nu omdat hij er toch nog niet is. Dat is de heer Koppe, dus die zal wel binnenkomen, maar dan stel ik voor dat... Nee, niet meteen zingen als hij binnenkomt, ik stel voor het zingen na de vergadering te doen en de heer Kirkels was jarig op de 26^e, maar die is er ook niet, dus ik denk dat dat met elkaar verband houdt.

Indien een verzoek tot hoofdelijke stemming wordt ingediend, zal ik door middel van loting bepalen bij welke persoon op de presentielijst de stemming zal starten en daartoe wordt aan het begin van de vergadering geloot en de hoofdelijke stemming zal beginnen bij het Statenlid dat schuilgaat onder numero 18 en dat is?

Griffier Braam: Dat is mevrouw Hermans.

De voorzitter: Mevrouw Hermans. Ja, die kan dan beginnen. Laten we op zijn minst 1 keer hoofdelijk stemmen vandaag. Nee, dat is geen aansporing. Sterker nog, we gaan proberen er een efficiënte vergadering van te maken.

Er is een spreektijdenregeling conform artikel 20 Reglement van Orde voor Provinciale Staten van Limburg van 2016 van kracht. De spreektijdenregeling houdt in dat in 1^e termijn van de Voorjaarsnota elke fractie 2 minuten spreektijd per fractielid krijgt met een minimum van 10 minuten en een maximum van 30 minuten. Het gebruik bij de behandeling van de Voorjaarsnota is, net als bij de Jaarstukken en de begroting, om te beginnen bij de grootste oppositiefractie, vervolgens de grootste coalitiefractie en dan de op-1-na grootste oppositiefractie enzovoort, enzovoort. Buiten de hierboven genoemde spreektijden zal er in 1^e termijn tijd worden geboden om interrupties te plegen over en weer. Elk Gedeputeerde Statenlid krijgt een maximum van 10 minuten aan spreektijd in de 1^e termijn ter beantwoording. Het debat in 2^e termijn dient zich in ieder geval toe te spitsen op de vragen en op de ingediende moties en amendementen en om die reden is de spreektijd zowel voor de fracties als voor het college in 2^e termijn beperkt tot 1/3 van de toegewezen spreektijd in 1^e termijn. Deze spreektijdenregeling geldt niet voor agendapunt 6.2, inzake het gewijzigd Statenvoorstel Verkoop papierfabriek, bedrijfshal, kantoorvilla's aan Building Marsna B.V. te Meerssen, hiervoor geldt de reguliere spreektijd van maximaal 5 minuten per fractie in de 1^e termijn.

Als er vragen worden gesteld aan ondergetekende en die tot beantwoording nopen, dan zal een voorzitterswisseling tot de mogelijkheden behoren en zal de heer Frische de zaak overnemen, nadat de overige leden van Gedeputeerde Staten aan het woord zijn geweest.

Ik verzoek eventuele moties en amendementen, het is net ook nog in het Presidium aan de orde geweest, zoveel mogelijk in de 1^e termijn al in te dienen, zodat door de Griffie tijdig een overzicht met moties kan worden gemaakt en dat overzicht kan dan voordat we met de stemming starten, worden uitgedeeld.

Omdat met de Voorjaarsnota alle onderwerpen aan de orde kunnen zijn, is er vandaag geen mogelijkheid om moties vreemd aan de orde in te dienen.

Kom ik bij de vaststelling van de agenda. Er ligt een gewijzigde conceptagenda voor de Statenvergadering van vandaag voor. De vraag is of u daarmee kunt instemmen. Dat lijkt het geval. Aldus besloten.

Omstreeks 12.30 uur, is nu de planning, zal er geluncht worden, maar goed u weet ook wat de planningen waard zijn wat de lunch betreft. Het einde van de vergadering zal naar schatting om een 16.00 uur zijn.

De Statenvergadering is rechtstreeks te volgen via de Provinciale website en daarmee stel ik voor om naar het volgende agendapunt over te gaan. Dat was agendapunt 1.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Kom ik bij agendapunt 2, Spreekrecht externen. Er zijn geen sprekers aangemeld. Dus dat agendapunt is daarmee behandeld.

3. Vragenuur

De voorzitter: Agendapunt 3, het vragenuur, is niet aan de orde.

4. Notulen

De voorzitter: Agendapunt 4, de notulen zijn er vandaag ook niet.

5. Hamerstukken

De voorzitter: Dan komt agendapunt 5, kom ik al bij de hamerstukken van vandaag. Voor uitgebreide toelichting, behandelvoorstel en de te betrekken documenten bij het navolgende hamerstuk, verwijs ik naar de vastgestelde agenda, informatie, zoals is weergegeven op de website van de Provincie Limburg.

5.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

De voorzitter: Kom ik bij agendapunt 5.1, Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten.

Voor de stukken in het volgende ontwerpbesluit hebben Gedeputeerde Staten op grond van artikel 25, 2^e lid Provinciewet, geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten, zodat de bekrachtiging van de

geheimhouding op grond van artikel 25, 3^e lid Provinciewet aan de orde is en dat betreft dan G-18-028, het ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding huurcontract met Marsna B.V. Meerssen.

Ik constateer dat de bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten als benoemd in artikel 25 voor het genoemde ontwerpbesluit met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

6. Behandelstukken

De voorzitter: Komen wij al bij agendapunt 6, dat zijn de behandelvoorstellen. Ook hier weer verwijst ik voor toelichtingen en onderliggende stukken naar de website van de Provincie Limburg.

6.1 G-18-018 Statenvoorstel Voorjaarsnota 2018, brief Gedeputeerde Staten van 8 mei 2018 (GS 2018-30757)

De voorzitter: Aan de orde is 6.1, G-18-018, het Statenvoorstel Voorjaarsnota 2018, de brief van Gedeputeerde Staten van 8 mei 2018.

2018 is het 3^e jaar in deze Statenperiode en op basis van de reeds vastgestelde beleidskaders liggen er volgens het college van Gedeputeerde Staten nu voldoende uitdagingen om nog te realiseren in de 2^e helft van 2018 en daaropvolgend. Om die reden staan in deze Voorjaarsnota 2018 alleen enkele aanvullende inhoudelijke en financiële accenten.

De Voorjaarsnota wordt zonder behandeling in een Statencommissie, maar met voorafgaande schriftelijke vragenronde behandeld in Provinciale Staten.

Provinciale Staten wordt gevraagd:

- de Voorjaarsnota 2018 vast te stellen;
- de 5^e begrotingswijziging 2018 vast te stellen, zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2018, hoofdstuk 4 onder 'Financiële begroting'.

Zoals gezegd, is er een spreektijdenregeling van kracht en ik stel voor om de 1^e termijn van de behandeling te beginnen en ik open dan ook graag door het woord te geven aan de heer Housmans van de PVV-fractie, die maar liefst 18 minuten de tijd heeft om zijn 1^e bijdrage te leveren. Het woord is aan de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, na de vergadering over de Jaarstukken 2017 vorige week vrijdag, waar we terugkeken en waarbij de PVV voor een unicum zorgde door voor de 1^e keer in te kunnen stemmen met de Jaarstukken, kijken we vandaag met de Voorjaarsnota vooral vooruit.

Voorzitter, in de Voorjaarsnota wordt bij herhaling aangegeven hoe belangrijk samenwerking in de Euregio en met de landelijke overheid is. De PVV deelt dit met het college, maar zoals bekend is voorzitter, is voor de PVV de samenwerking bij voorkeur bilateraal. Dit geldt met name voor de samenwerking over de grens. De PVV is dan ook geen voorstander van de Europese kerstbomen, zoals de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) Rijn-Alpen Corridor of de nieuwe EGTS Maas-Rijn. Voorzitter, de PVV is van mening dat er veel meer en veel sneller kan worden geregeld door goede bestuurlijke contacten met onze burens, die door regelmatige bilaterale ontmoetingen en gesprekken worden onderhouden. De ervaringen die we hebben opgedaan met de

Euregio Maas-Rijn leert dan ook dat oplossingen zo sneller en beter bereikt worden dan met een opgetuigde veel te dure EGTS-kerstboom. Voorzitter, ik hoop wel dat bij de stukken die naar het Rijk gaan er iets meer aandacht geschonken wordt aan de bundeling of ben ik nu echt de enige geweest die een Voorjaarsnota heeft gehad waarbij paragrafen en bladzijdes op verkeerde plekken staan?

Voorzitter, de onderwerpen zoals meerjarige infrastructuur, ruimte en transport en het Limburgs erfgoed zijn voor de PVV belangrijke punten, net als overigens de Limburgse cultuur, wetenschap, innovatie en economie. De PVV kan dan ook instemmen met de ambities om meer aan te sluiten bij deze onderwerpen.

Voorzitter, dan toch weer even die Sociale Agenda. De PVV blijft, zoals vorige week reeds gesteld, hier aandacht voor vragen, voor met name de decentralisaties van de jeugd- en ouderenzorg. Gisteren nog stond er weer een bericht op 1Limburg van een drama door zorgtekort, een moeder uit Blerick die dreigde haar zoontje kwijt te raken aan een pleeggezin en waardoor? Doordat de extra zorg die ze nodig hebben niet meer geleverd werd in verband met de miljoenentekorten in de gemeente Venlo. Voorzitter, zet dit drama, dat veroorzaakt wordt door bezuinigingen, eens af tegen een ander bericht, dat nagenoeg gelijktijdig kwam: nieuwkomers hoeven hun eigen inburgering niet meer te betalen. Ik kan dat niet uitleggen. En dit voorzitter, is een voorbeeld van helaas vele. Het mag duidelijk zijn dat dit in ieder geval niet de keuzes van de PVV zijn.

Voorzitter, we blijven aandacht vragen van de gedeputeerde Decentralisaties om eindelijk hier de aandacht aan te geven die het verdient en ja voorzitter, we weten het antwoord. Het zal wel weer het activistische 'hier gaan wij niet over' zijn, 'dat is aan de gemeente', maar voorzitter, er zijn meer zaken waar we formeel niet over gaan, maar wel iets van vinden en iets mee doen. Voorzitter, het wordt tijd dat activisme en socialisme van de gedeputeerde hier actief gaan worden. Wellicht dat er dan voor deze mensen ook een lichtpuntje aan de horizon kan komen.

Maar goed voorzitter, ik vervolg even met Zo WERKT Limburg!. Voorzitter, het is een stuk waar de PVV iets mee kan, dat hebben we in de Commissievergadering ook al aangegeven. Constructief maar kritisch hebben we gekeken naar de volwassenwording van het kleine mannetje Klim. Voorzitter, in die vergadering heeft de PVV al aangegeven dat de PVV het van groot belang vindt dat opleiding en opleidingskwaliteiten aansluiten bij de arbeidsmarkt in Limburg en daarvoor hebben we een aantal suggesties gedaan, om dit verder te verbeteren. In ieder geval hebben we ook toezeggingen gekregen van de gedeputeerde, waarvoor dank, maar voorzitter een activistische PVV gaat niet enkel afwachten en heeft uiteraard ook zelf verder gewerkt aan een voorstel om te komen tot een Limburgs studiefonds. En waarom voorzitter? Omdat we in de praktijk hebben gezien dat het overgrote deel van onze Limburgers buiten bestaande regelingen valt. Als iemand in de Werkloosheidswet (WW) of Ziektewet zit, kan deze persoon wel een omscholing of een bijscholing krijgen, maar voorzitter, alleen als hij of zij een opleidingsniveau heeft lager dan middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Ik ken gevallen waarbij mensen die door ziekte of anderszins onfortuinlijke redenen hun werk niet meer kunnen uitoefenen te horen krijgen dat ze niet in aanmerking komen voor om- of bijscholing omdat er in een grijs verleden door hen bijvoorbeeld een middelbaar economisch en administratief onderwijs (meao-) diploma is gehaald. Laten we eens even eerlijk zijn voorzitter, neemt u iemand aan die 25 jaar geleden een diploma heeft behaald, maar al die tijd niet meer in dat vakgebied heeft gewerkt? Of kiest u iemand die net van school is en een stukje ervaring heeft? Deze personen vallen buiten de boot bij het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), maar het is niet alleen het UWV, hetzelfde geldt voor mensen in de bijstand, voor niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers), en voorzitter, dit geldt zelfs voor zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) die in de crisis hun baan verloren zijn, maar zelfstandig zijn geworden en nu een behoefte hebben aan bijscholing, of voor de medewerker die

eigenlijk graag met zijn ervaring toe is aan een nieuwe stap in zijn carrière en daarvoor een stukje opleiding nodig heeft. Voorzitter, de PVV wil deze mensen de kans geven weer een betere aansluiting te vinden bij de Limburgse arbeidsmarkt. De kans om zich te ontwikkelen en de kans om zich maatschappelijk te verbeteren. Al die mensen die willen leren en daarvoor geen regeling kunnen krijgen, moeten volgens ons gebruik kunnen maken van een Limburgs studiefonds en nee voorzitter, we geven geen subsidies hiervoor, het is wat ons betreft een revolverend fonds waaruit mensen opleidingskosten kunnen lenen, vergelijkbaar met de regelingen die we in dit huis hebben ingesteld zoals het Limburgs Energie Fonds (LEF) of Duurzaam Thuis, alleen investeren wij hier niet in stenen of in duurzaamheidsmaatregelen, maar in mensen en in kansen voor onze Limburgse maatschappij en economie. En voorzitter, de PVV heeft dit voorstel uiteraard besproken met heel veel stakeholders en de respons is eigenlijk overweldigend, heel veel draagvlak, heel veel mogelijkheden. De Universiteit Maastricht, als ze gevraagd worden voor ontwikkeling, wil per direct meehelpen. De Limburgse campussen zien hierin een oplossing op een termijn om de mismatch in niveau en opleiding van kandidaten te repareren. Opleidingsinstituten van mbo tot en met het wetenschappelijk onderwijs zien kansen om deeltijdstudies weer beter te bezetten en het aanbod te verbeteren. Al met al voorzitter is dit een win-win-winsituatie. We dienen dan ook heel graag de motie hiervoor in om te komen tot een revolverend Limburgs studiefonds waarbij deze mensen de mogelijkheid krijgen om zichzelf weer te ontwikkelen en beter in onze maatschappij aansluiting te vinden.

Dan voorzitter, op pagina 12 lezen we dat er tekorten zijn op het recent aangekochte 'Raad van de Arbeid'-gebouw. Voorzitter, we hebben hier bij de aankoop al voor gewaarschuwd en zoals we tegen de aankoop van het 'Raad van de Arbeid'-gebouw waren, zijn we uiteraard ook tegen de overschrijding. Consistentie.

Voorzitter, dan gaan we naar een ander belangrijk thema voor de PVV, mobiliteit in Limburg. De Provincie Limburg heeft altijd een hoge standaard gehad voor het onderhoud en de kwaliteit van de Provinciale wegen en dat niveau is in het verleden al naar beneden bijgesteld, naar een basisniveau. Voor de mensen die hier wat langer zitten, u kunt zich herinneren, vroeger waren er 3 verschillende niveaus en is er 1 inmiddels verdwenen, als ik het goed heb. Voorzitter, de PVV krijgt steeds vaker signalen dat er in de toekomst onvoldoende middelen zouden zijn om dat basisniveau te handhaven en gelet op de nieuwe ontwikkelingen binnen mobiliteit en de projecten die daar lopen, kunnen we ons daar wat bij voorstellen en de PVV voorzitter, vindt bereikbaarheid en dus goede kwalitatieve Provinciale wegen de levensaders van onze economie. Daarom zal de PVV dan ook een motie indienen om in ieder geval de portefeuillehouder de mogelijkheid te bieden om dat basisniveau voor de toekomst te waarborgen want voorzitter, in dit geval is voorkomen echt beter dan genezen. Met een stuk onderhoud kunnen ad-hockosten, die een veelvoud hoger zijn, voorkomen worden en daarmee dienen we niet alleen de infrastructuur, niet alleen de economie, maar ook de portefeuille, in dit geval de beurs, van de Provincie. We horen heel graag van de portefeuillehouder hoe hij aankijkt tegen de reservering in relatie tot het niveau en of de motie voor hem voldoende de lading dekt om met de Begroting 2019 in ieder geval meerjarig dit sluitend te houden.

Voorzitter, dan duurzaamheid. Daar hebben we het vorige week al over gehad en wij zullen die inmiddels nu nog maar 94 dagen tot 1 oktober moeten afwachten wat er komt van de nieuwe portefeuillehouder. Hoopvol wachtend klopt ons hart. O nee, dat is 67 dagen later.

Voorzitter, de PVV is wel aangenaam verrast dat het voorstel van de PVV over vastdraads internet in het buitengebied, dat we in de Commissie hebben gebracht, in de Voorjaarsnota staat. Gelet op de verbetering van netwerken, inmiddels al 4G en soms zelf 5G, lijkt het toch echt dat draadloos bedraad kan vervangen op plaatsen waar kabels moeilijk te leggen zijn, maar voorzitter wat hierin wel een

belangrijke zaak is, is dat die internetbranche continu een monopolie heeft op de mailadressen. Het is ook vandaag heel goed mogelijk om van aanbieder naar aanbieder te gaan en je telefoonnummer mee te nemen, maar doe je dat met je internet, wissel je van provider, dan ben je het e-mailadres, dat je doorgaans veel meer gebruikt vandaag dan je telefoonnummer, op slag kwijt en voor veel mensen voelt dit aan als een extra drempel en een binding om bij een provider te zitten, hetgeen niet bijdraagt aan de marktwerking. Voorzitter, de PVV vraagt hiervoor extra aandacht. Het lijkt ons geen onoverkomelijke zaak om dit op te lossen en het e-mailbehoud dan ook een standaard te maken, net als nummerbehoud.

De voorzitter: Ja, een interruptie.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoorde zojuist de aanschaf van de Raad van de Arbeid, dat u als PVV-fractie het daar consequent niet mee eens bent hier in de Staten en in de verwarring die zich van mij meester maakte, liep ik even naar de heer Fijnje toe om hem te vragen: heeft u niet afgelopen woensdag voor de aanschaf van de Raad van de Arbeid gestemd als PVV-fractie in Venlo? En daarop zei hij: ja. Dus ik vroeg me af wat dit voor het stemgedrag hier in Provinciale Staten gaat betekenen. Stemt de PVV-fractie wisselend op dit onderwerp of gaan ze daar dadelijk nog iets apart op doen? Hoe moet ik dit zien?

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, het is heel simpel. Wij hebben een organisatie die vindt dat iedere bestuurslaag autonoom functioneert, zonder inmenging van bovenaf en dat betekent, als deze Staten een afweging maken met de Statenfractie die hier zit, dat dat de afweging van deze Statenfractie is en als de gemeenteraad van Venlo in die hoedanigheid en de verantwoordelijkheid die de gemeenteraad in Venlo heeft en de PVV-fractie daar van mening is dat er op lokaal niveau een ander iets is, met de lokale middelen, dan kan het zijn dat zij daar een iets andere afweging maken. Dat is niet ongebruikelijk en volgens mij heb ik dat bij heel veel partijen hier inmiddels ook gezien, maar voor ons geldt: in de Staten hebben wij afgewogen dat het voor de Provincie Limburg geen goed idee is. Het kan zijn dat die afweging voor de gemeente Venlo, vanuit het perspectief van de gemeenteraad van Venlo, een andere afweging is en ik kan me voorstellen dat de gemeente Venlo het vooral heel interessant vindt als er geld van de Provinciale overheid naar Venlo komt, maar dat wil niet zeggen dat wij als Provinciale overheid het geld aan Venlo moeten geven. Dus er zijn 2 verschillende afwegingskaders mijnheer Kuntzelaers en autonomie is daarin bij ons een groot goed.

Voorzitter, tot slot 2 zaken. Wij hopen dat het bod om te komen tot de Einstein Telescoop in Zuid-Limburg succesvol is en dit blijft in onze ogen een gigantische kans voor Limburg. Kijk eens wat de supergeleider voor de Europese Raad voor Kernonderzoek (CERN) heeft betekend. Het zou toch mooi zijn als Limburg dadelijk bekend staat als het nieuwe thuis van Einstein.

Dan, de Partij voor de Vrijheid kan uiteraard volledig meegaan in de activiteiten voor 75 jaar bevrijding, wij zijn per slot van rekening de Partij voor de Vrijheid en vinden vrijheid een groot goed. De vraag alleen die ik aan u wil stellen, is waarom 2020 in de begroting nog genoemd wordt. Wij nemen toch aan dat, gelet op het feit dat Limburg in september 1944 bevrijd is, wij dit in 2019 vieren en niet in 2020. Dat is de Nationale Bevrijdingsdag, voor Limburg geldt de bevrijding september 1944 in het licht van de grondtroepen van Operatie Market Garden.

Voorzitter, dan in het kader van Veteranendag sluit ik af met een bijzonder woord van dank aan allen die zich hebben ingezet voor vrede en veiligheid. Ik wens hen morgen een mooie Veteranendag. Thank you for your service, dank u voor uw inzet.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Housmans voor deze bijdrage. Ik geef graag voor de volgende bijdrage het woord aan mevrouw Werrij van het CDA.

Mevrouw Werrij (CDA): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het gaat goed met Limburg en volgens sommigen gaat het zelfs te goed. Veel ondernemers uiten hun zorgen of klagen ronduit dat ze geen gekwalificeerd personeel kunnen vinden en met werkloosheidspercentages die onder de 4% zijn gezakt, lijkt dat inderdaad reëel. Dat vraagt om creatieve oplossingen, zoals open te staan voor hulp van buitenaf, van buiten onze landsgrenzen zoals Limburg door de jaren heen altijd heeft gehad. Goede begeleiding en gepaste huisvesting zijn daarvoor een basisvereiste.

De voorzitter: Dat is al een hele snelle. Ja, mijnheer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja, na de snelste gele kaart, is dit misschien de snelste interruptie.

De voorzitter: Ja, dit is wel de snelste interruptie.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, ik hoor het betoog van mevrouw Werrij en ik hoor haar de percentages werkloosheid noemen, maar ik hoop dat mevrouw Werrij zich realiseert dat de definitie voor werkloosheid wel veranderd is, waardoor die percentages anders zijn geworden, een stuk lager, en de absolute getallen een hele andere dimensie laten zien. Hebt u daar een vergelijking van gemaakt, bent u zich daarvan bewust en was dat percentage niet meer relatief?

Mevrouw Werrij (CDA): De percentages verschillen trouwens ook van noord naar zuid in Limburg en als ik het gemiddelde daarvan neem, dan komen we altijd rond die 4% uit. Dat zijn de actuele cijfers.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, dan ga ik het nog een keer proberen om het uit te leggen. De definitie voor het komen tot het percentage werkloosheid is op basis van een standaard van de Europese Unie veranderd, waardoor mensen eerder van 16 tot 65 geteld werden als werkend als ze daaraan voldeden, dat nu is vanaf 15 tot 75, waarbij mensen in de AOW als werkend gezien worden, waardoor dus inderdaad de berekening van het percentage, dus de absolute hoeveelheid mensen die werkloos zijn afgezet tegen het aantal werkenden, lager uitkomt. Dat betekent dat in uw vergelijking het percentage van lager dan 4% niet klopt, maar dat dat eigenlijk reëel, volgens de oude statistieken, meer dan 4,6, 4,7% moet zijn. Bent u zich daarvan bewust?

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, als dat procentpunt voor de heer Housmans dan heel erg relevant is, dan mogen we die aanname ook doen. Dat is prima, maar dat doet er niet aan af dat de werkloosheidspercentages enorm zijn gezakt en dat het probleem dat ik nu volgend ga aanstippen nog steeds zeer actueel is. Voorzitter, met uw toestemming ga ik verder.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Werrij (CDA): Anderzijds zijn er de laatste jaren heel veel statushouders bij gekomen die nog niet werken, maar wel arbeidspotentieel hebben. Veel gemeenten worstelen met deze doelgroep. Men ziet de potentie, maar heeft vaak, als gevolg van tekorten binnen het Sociaal Domein, onvoldoende middelen om extra in deze doelgroep te investeren. Limburg-breed spreken we daarbij over 1000'en statushouders. Graag horen wij van het college en van de gouverneur wat er zoal is gebeurd op het gebied van arbeid en integratie en wat de Regietafel Statushouders hierin heeft gedaan of nog gaat doen.

Het CDA wenst dat er gedurende dit jaar nog 5 à 10 grote projecten binnen grote en middelgrote gemeenten vanuit de Arbeidsmarktagenda middels een cofinanciering worden ondersteund bij het toeleiden naar werk van de groepen statushouders, zodat ook zij hun bijdrage aan de economische versterking van Limburg kunnen leveren. Kan de gedeputeerde dat toezeggen?

Voorzitter, het Rijk maakt de komende jaren structureel € 100 miljoen extra vrij voor technieklessen op het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo), een voornemen dat voor het Elzendaalcollege in Gennep te laat komt. Hun techniekafdeling is namelijk al dicht. Geen nieuwe potentiële metselaars, timmerlieden of andere vakmensen die kennis kunnen maken met ambachten, terwijl juist die beroepsgroepen de komende jaren dringend mensen nodig hebben.

Handjes zijn ook hard nodig in het bakkersvak, zo konden we lezen in De Limburger van 12 juni jl.. Een bakker luidde de noodklok en stelde dat er slechts 3 broodbakkers de opleiding in Heerlen volgen en dat de opleiding in Venlo het nauwelijks beter doet. Is het college op de hoogte van deze nijpende situatie en welke mogelijkheden ziet het om de dreigende uitsterving van het vak aan te pakken? Welke opleidingen staan er in Limburg nog meer onder druk en welke stappen kan het college hierin nemen?

Supermarktketen Albert Heijn maakte afgelopen week bekend in 17 Zuid-Limburgse vestigingen mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Een initiatief dat onze fractie van harte toejuicht en dat in onze ogen ook navolging verdient. Welke mogelijkheden ziet het college om meer samen met werknemers en gemeenten soortgelijke projecten op te zetten voor doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt?

Voorzitter, ik zei het al, het gaat goed met Limburg. In de afgelopen 6 jaar is het aantal jonge ondernemers met meer dan 150% gegroeid, maar wat doet ons college eigenlijk om deze jonge ondernemers te stimuleren en te motiveren? Dragen wij bij aan de innovatiepotentie die zij bezitten en zo ja, hoe?

Dat het goed gaat, is ook te merken aan de vraag naar kavels op bedrijventerreinen. Die is de laatste 12 maanden aanzienlijk veranderd. Veel gemeenten geven aan dat het laatste jaar evenveel kavels zijn verkocht als de volledige 5 jaar daarvoor. Dat vereist een vernieuwde en vooral een versnelde wijziging van de positie die we eerder hebben ingenomen. Het kan immers niet zo zijn dat in delen van Limburg, onze provincie qua industrieontwikkeling op slot gaat omdat er geen of onvoldoende kavels zijn waarin wij kunnen faciliteren. We beseffen dat er per regio sprake kan zijn van grote verschillen. Wij vragen het college dan ook om de komende maanden maximale inspanningen te doen om samen met de gemeenten tekorten te inventariseren en waar mogelijk in te zetten op uitbreiding. Is de Provincie bereid om op dat punt een partnerschap aan te gaan? Graag een toezegging dat wij uiterlijk in het najaar hierover worden geïnformeerd, zodat de resultaten nog dit jaar in de Commissie FEB besproken kunnen worden.

De logistieke sector maakt een enorme groei door en voor een goede ontsluiting van met name de hotspot Venlo is het van groot belang dat de problematiek op de A67 snel opgelost wordt want hoeveel dodelijke ongelukken moeten er nog gebeuren voordat er eindelijk een oplossing komt voor deze vooral door vrachtwagens bereden snelweg? Ook de A2 laat qua oplossingen op zich wachten. Op 11 december 2017 werd in de Kamer de motie Sienot en Dijkstra aangenomen die pleitte voor toepassing van innovatieve maatregelen in het kader van SmartwayZ op het traject Weert-Eindhoven. Wat is de status van de uitvoering van deze motie? Tevens worden wij graag geïnformeerd over de voortgang van projecten op Provinciale wegen. Ons bekruipt langzaam het gevoel dat de grip op

planning en uitvoering ontbreekt of verslapt. Wij horen graag van het college of dat een terechte zorg is.

Voorzitter, op logistiek gebied constateren we tegelijkertijd dat de problematieken op de vrachtwagenparkeerplaatsen steeds groter worden. Op diverse plekken langs de snelwegen en ook op plaatsen op industrieterreinen staan vrachtwagens geparkeerd waar chauffeurs in overnachten. Dat leidt tot gevaarlijke en onwenselijke situaties. Welke stappen heeft het college reeds gezet rondom dit thema? Welke oplossingen kunnen we op korte termijn verwachten? Om u alvast een zetje in de juiste richting te geven, dienen wij samen met de VVD een motie in om deze problematiek aan te pakken.

Het afgelopen jaar is met regelmaat gesproken over de Railagenda. 4 projecten blijven daarbij onze bijzondere aandacht houden: de Maaslijn, de tram Vlaanderen-Maastricht, de Drielandentrein en de Avantislijn. Primair is het CDA van mening dat de focus moet liggen bij de uitvoering van reeds geaccordeerde projecten, maar ten aanzien van de Avantislijn zijn we benieuwd welke resultaten er uit de scan naar voren komen. Staatssecretaris Van Veldhoven maakte recent bekend meer mensen grensoverschrijdend per spoor te willen vervoeren. 1 van de belangrijke verbindingen die ze daarbij benoemde, is het traject Eindhoven-Düsseldorf, maar ook de eerder genoemde Drielandentrein was een aandachtspunt. Kan de gedeputeerde de voortgang op dit dossier toelichten?

De voorzitter: We zetten de tijd even stop voor een interruptie.

De heer Rossel (GroenLinks): Ik hoor mevrouw Werrij de Avantislijn noemen, dat ligt ons ook na aan het hart. Is het CDA nog altijd voorstander van een stoptreinverbinding tussen Heerlen, Kerkrade en Aken?

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, wij zijn vooral heel erg benieuwd wat er op dit moment uit die scan gaat komen. We hebben natuurlijk gezien dat we fors geïnvesteerd hebben in de trein richting Aken en we zijn heel benieuwd welke vraag de regio nog heeft, wat uiteindelijk dadelijk de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) zegt over die lijn en of er eventueel andere mobiliteitsoplossingen zijn, maar zoals gezegd, wij blijven dit wel met bijzondere aandacht volgen.

De heer Rossel (GroenLinks): Ik mag hier constateren bij het CDA dat mogelijk de stoptreinverbinding toch niet meer helemaal heilig is.

Mevrouw Werrij (CDA): U mag constateren dat wij dadelijk met aandacht gaan kijken naar de resultaten die uit de scan naar voren komen en dat wij op basis daarvan een gedegen afgewogen besluit zullen nemen.

Voorzitter, in het kader van energie en duurzaamheid leven vele discussies. Het is echter belangrijk om hier verantwoordelijkheid en daadkracht te tonen. Je kunt niet tegen elke bron van energiewinning zijn en daarom zeggen wij volmondig 'ja' tegen windenergie en roepen het college dan ook op om daadkrachtig verder te gaan met het stimuleren van initiatiefnemers bij deze vorm van duurzame energie. Ook de aanleg van zonneparken hoort daarbij. Vooropstaat voor ons echter wel dat hiervoor primair gekeken wordt naar bijvoorbeeld daken op industrieterreinen. We zijn ons er tegelijkertijd ook van bewust dat er gronden voor gebruikt moeten worden. We roepen het college echter allereerst op om te kijken of gronden die bestemd worden als natuur bijvoorbeeld eerst tijdelijk 20 jaar benut kunnen worden voor een zonneweide of dat er een slimme combinatie mogelijk is van zonneweides en natuur gelijktijdig. Op die manier combineren we 2 duurzame doelstellingen, een win-winsituatie.

Verder roepen we op om te kijken naar mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen op reeds bestaande grindgaten of andere wateren.

Het CDA is overigens naar aanleiding van de voornoemde ideeën benieuwd naar de reactie van het college op de uitspraken van de Natuur- en Milieufederatie (NMF) in het kader van zonneparken, zijnde geen zonneparken in de natuur. Tot slot doen we de suggestie om boven parkeerplaatsen ook zonnepanelen te plaatsen. Kan het college toezeggen met welke van deze oplossingsrichtingen het aan de slag gaat en of deze nog meegenomen kunnen worden in de Limburgse Energie en Klimaat Transitie Aanpak (LEKTA).

De voorzitter: Ja.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, van links naar rechts soms, dus wij moeten af en toe heel goed luisteren en rennen naar deze microfoon. Ik hoor mevrouw Werrij opnieuw aan het college vragen wat het college vindt van de Zonnevisie van de NMF, maar wat vindt het CDA daar nou van?

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, volgens mij heb ik dat net duidelijk uitgesproken. Wij zijn er primair voorstander van dat wij gaan kijken naar bebouwde omgeving, om daar zonnepanelen te leggen, dat we er niet aan ontkomen om die ook op gronden neer te leggen, maar dat wij graag zouden willen dat het college in overweging neemt om te kijken hoe we die doelstellingen met natuur kunnen combineren.

Voorzitter, met uw toestemming. Gedeputeerde Geurts deed onlangs als tijdelijk Provinciaal portefeuillehouder Energie vermoeden dat we een Provinciaal Energiebedrijf zouden oprichten. Welke ideeën heeft het college over deze mogelijkheid?

Ook de noodzaak tot forse CO₂-reductie zal de komende jaren prominent op de Limburgse agenda staan. Nu hebben we nog geen inzicht in wat nieuw beleid doet voor de opgaaf die uit het Klimaatakkoord voortvloeit. Het CDA is daarom voorstander van het opnemen van een passage in Gedeputeerde Staten- en Provinciale Statenvoorstellen die de effecten van dit beleid op de CO₂-opgaaf toelichten. Hiertoe dienen wij dan ook een motie in.

Een ander thema waar verantwoordelijkheid en daadkracht speelt, is waterveiligheid. Zeer recent heeft Limburg weer ervaren hoe onmachtig je kunt staan tegen wateroverlast. Hevige plensbuien leidden tot water- en vervolgens modderstromen en de huizen op lager gelegen delen landden in de pratsj. Dat roept de vraag op of we qua waterveiligheid wel met de juiste zaken bezig zijn. Minister Van Nieuwenhuizen van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft aangekondigd doelen ten aanzien van waterveiligheid te herprioriteren, zodat middelen uit het Deltafonds ook ingezet kunnen worden om deze problematieken aan te pakken. Wat het CDA betreft is dat exact wat er moet gebeuren. Ook ons Provinciaal Waterplan dient tegen het licht te worden gehouden en samen met onze waterpartners moeten we doelen en bijbehorende financiële middelen herprioriteren. We vragen het college dan ook om de doelen op gebied van natuur, landbouw en energie te betrekken om een zo snel mogelijk, zo sterk mogelijk effect te kunnen krijgen en dienen hier dan ook een motie toe in. Tevens vragen wij u om er bij het Waterschap, Rijk en bij de gemeenten op aan te dringen een plan op te stellen, zodat ten tijde van wateroverlast ook ploegen beschikbaar zijn die wateroverlast snel beperken, zoals we dat ten tijde van vorst en sneeuw ook hebben.

In het kader van natuur- en faunabeheer moeten we constateren dat de problematiek rondom wilde zwijnen steeds groter wordt. De dieren trekken verder landinwaarts en laten stevige sporen van vernieling achter, om nog maar te zwijgen over de risico's op ziekteverspreiding door deze dieren. Als

Provincie zullen we de wildbeheereenheden (WBE's) dus moeten faciliteren in hun werk om deze overlast en risico's tegen te gaan. Aangezien ongeveer 60% van de wilde zwijnen op dit moment met nachtkijkers wordt geschoten, is de vraag dan ook of het college bereid is om met de WBE's in gesprek te gaan om te bekijken hoe zij hierin verder gefaciliteerd kunnen worden. Zijn er voor de aanpak van deze problematiek nog middelen beschikbaar?

WBE's helpen ons om de prachtige natuur op orde te houden, om de kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit verder te verbeteren. Daarom zien wij veel kansen in het project Jagers in het groen, waarbij in samenwerking met de WBE's in een provinciebrede aanpak wordt gewerkt aan bijvoorbeeld het verbeteren van het leefgebied voor de partridge. Hoe kijkt het college naar de kansen van dit project en bent u bereid te onderzoeken in hoeverre u dit project kunt vormgeven samen met die WBE's?

Vanuit faunabeheer vragen wij tot slot de gedeputeerde of er ten aanzien van monitoring van vogels een systeem kan worden geïmplementeerd, waardoor we de effecten van ons beleid daadwerkelijk kunnen meten. Het CDA heeft vernomen dat hiervoor middelen beschikbaar zijn vanuit Europa en ziet graag dat de gedeputeerde dit actief oppakt.

Op het gebied van toerisme en recreatie hebben we kunnen zien dat een gebied met ogenschijnlijk weinig potentie op dit terrein door nieuwe initiatieven, creativiteit en innovatie tot de nummer 1 van de wereld kan uitgroeien.

De voorzitter: Eerst even mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil nog even, via de voorzitter, reageren op meer mogelijkheden voor het afschieten van wilde zwijnen. Bent u het met de Partij voor de Dieren eens dat er vooral meer preventie moet plaatsvinden?

Mevrouw Werrij (CDA): Voorzitter, preventieve maatregelen zijn altijd beter dan het afschieten, maar op het moment dat blijkt dat die preventieve maatregelen onvoldoende zijn en dat er dus afgeschoten dient te worden om de schade te voorkomen, dan zijn we er wel voor dat het oppakken van die problematiek ook wel fatsoenlijk kan gebeuren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja voorzitter, er is al € 300.000,00 naar de verruimingen voor de jagers gegaan. Dus ik zou daar van Gedeputeerde Staten wel graag de reactie op willen horen hoeveel geld er is uitgegeven aan preventie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij (CDA): Voorzitter, we hebben het over Parkstad, dat 2 jaar geleden werd gekozen tot beste toeristische bestemming wereldwijd. GaiaZOO is een voorbeeld waarvan een publiek-privaat initiatief is uitgegroeid tot een krachtige toeristische attractie, het leukste uitje van Nederland zelfs, beter gewaardeerd dan de Efteling, die zorgt voor werkgelegenheid, inkomen en recreatie in een gebied dat het zo goed kan gebruiken. Het CDA wil dat met zo'n soort bril op wordt gekeken naar regio's die achterblijven op toeristisch gebied, maar waar goede kansen liggen. We denken dan bijvoorbeeld aan het Heuvelland en Midden-Limburg. In het Heuvelland is de wet van de remmende voorsprong kennelijk van toepassing. Nieuwe initiatieven komen maar moeizaam van de grond, terwijl analyses en beleidsdocumenten aangeven dat er juist nieuwe kwaliteitsimpulsen nodig zijn. In Midden-Limburg proberen we al lang het Maasplassengebied te stimuleren en met wisselend succes.

In de zone tussen Midden- en Zuid-Limburg ligt het smalste stukje Nederland dat dit jaar in de belangstelling staat omdat het 100 jaar geleden is dat 10.000'en Duitse soldaten op de terugtocht van Maaseik via de zogenaamde Westzipfel door het neutrale Nederland huiswaarts keerden. Het uiterste westelijke puntje van Duitsland is nog onbekend als toeristische attractie, in tegenstelling tot de Ost-Nord- en Südzipfel. Wij verzoeken het college om in samenspraak met de gemeenten en de VVV, per regio een nieuw toeristisch impulsenplan op te stellen en daar daadkrachtig de hand aan te houden, met als voorbeeld en om te beginnen, de kansen voor het smalste stukje Nederland en de westpunt van Duitsland.

Complimenten verder aan het adres van gedeputeerde Mackus en het Limburgs Landschap, die na een stevige lobby in Den Haag maar liefst € 6 miljoen wisten binnen te halen voor de restauratie van 3 Limburgse monumenten. Er is in het overleg dat u in maart had met minister Van Engelshoven ook gesproken over een mogelijke bijdrage aan het Kerkenprogramma. Wanneer verwacht de gedeputeerde hier uitsluitsel over te krijgen?

Dan nog een korte opmerking over sport in onze provincie. Als CDA zijn we blij met de wijze waarop het sportbeleid en de daarin aangegeven speerpuntsporten worden vormgegeven. 1 van die speerpuntsporten is de paardensport. In november 2017 werd over die paardensport het Mulieronderzoek gepresenteerd, met 12 concrete aanbevelingen voor de sport. Voor ons was de belangrijkste aanbeveling uit dat rapport de 1^e, namelijk dat in Limburg een paardeninclusiefbeleid zou moeten worden nagestreefd en dat dit een nadere verkenning verdient. In de brief van gedeputeerde Koopmans van 5 juni jl. wordt aangegeven hoe deze verkenning wordt vormgegeven, maar de CDA-fractie is benieuwd op wat voor soort beleidsterreinen het college zelf mogelijkheden ziet voor dit paardeninclusiefbeleid.

Randstad Zuid-Limburg. Voorzitter, onder deze titel is op verzoek van de steden Heerlen, Sittard-Geleen en Maastricht en de Provincie door professor Luc Soete een nieuwe analyse gemaakt van de situatie in Zuid-Limburg. Het rapport biedt niet per se geheel nieuwe inzichten, maar het is daardoor niet minder waar. Met name de koppeling van Parkstad aan de sterkste partner uit de regio, Aken en de Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule (RWTH), biedt kansen, maar vraagt ook om een concreet uitvoeringsplan. Wat kan Internationale Bau Ausstellung (IBA) hier bijvoorbeeld aan bijdragen? Wij verzoeken het college dan ook om een reactie op het rapport en de conclusies van professor Soete.

'Zuid-Limburg, je zal er maar wonen'. Wie kent 'm niet? Het is de slogan waaronder de regio jaren geleden in de kijker werd gezet, en met succes. Branding Zuid-Limburg ging al uit van de kracht en de balans in de combinatie van factoren die Zuid-Limburg te bieden heeft. Het gebied is enorm veelzijdig met een excellente balans van economie, leefbaarheid, ecologie, metropooleffect, landschap, Europese ligging en savoir vivre. Limburg, en in het bijzonder Zuid-Limburg, hebben overigens vele miljoenen weten op te halen uit Europa, zo bleek uit de mededeling Portefeuillehouder inzake de European and Regional Affairs Consultants (ERAC)-rapportage die ons afgelopen woensdag bereikte. Kan er een nadere toelichting worden gegeven op deze middelen?

Voorzitter, de combinatie van factoren zoals ik hiervoor heb genoemd en meer moet tot uiting komen in de nieuwe Limburg Branding, ondersteund door focus in de beleidsopgaven. Het CDA is dan ook verheugd met het plan van aanpak dat recent naar de Staten is gestuurd en nu doorpakken. We verzoeken het college dan ook halfjaarlijks aan de Staten te rapporteren over de voortgang van de Limburg Branding, zodat we hierbij vinger aan de pols kunnen houden.

Dan over stedelijke ontwikkeling. De 4 grote steden hebben in het kader van stedelijke ontwikkeling forse sommen geld toegewezen gekregen, maar de uitvoering van de plannen waar de gelden aan gekoppeld zijn, lijkt op diverse plaatsen stil te liggen. De basisvoorwaarde voor de toekenning van de gelden was echter dat plannen deze periode nog uitgevoerd moesten worden. Kan de gedeputeerde toelichten wat de huidige stand van zaken is? Leiden nieuwe colleges mogelijk tot veranderingen in de plannen? En heeft de financiële situatie in Venlo en Sittard-Geleen mogelijk tot gevolg dat er verscherpt toezicht vanuit de Provincie plaatsvindt, met eventuele gevolgen voor deze ingediende plannen? Is de verwachting dat alle gelden nog deze periode worden uitgegeven of bestaat de mogelijkheid dat er nog een vrijval van middelen plaatsvindt?

Naar aanleiding van onze Statenbreed gesteunde motie Beweging op de woningmarkt, heeft uw college eind januari een informierend stuk naar de Staten gestuurd. Wij hebben daar kennis van genomen en zijn benieuwd of herijking tot gewenste effecten leidt. Wat is er sindsdien precies gebeurd? Wij zijn namelijk niet gerustgesteld. Veel gemeenten hebben dringend behoefte om extra contingenten vrij te geven en we zien dat de afstemming, met name in Zuid-Limburg, in regioverband erg moeizaam verloopt.

Voorzitter, het CDA ziet een mogelijke oplossing voor de krapte op de woningmarkt in een tijdelijke regeling die de gemeenten gedurende een jaar de mogelijkheid biedt om extra contingenten vrij te geven. De vrijstelling voor compensatie van beeldbepalende gebouwen en monumenten en de omvorming van retailruimtes naar woningen kan in onze mening in belangrijke mate bijdragen aan die oplossing. Kan het college toezeggen met deze maatregelen aan de slag te gaan?

Voorzitter, eenzaamheid dreigt een nieuwe volksziekte te worden. Het speelt onder alle leeftijdscategorieën, van jong naar oud, maar in die laatste groep is het probleem het grootst. Minister De Jonge heeft met de presentatie van zijn actieplan daarop reeds stevig ingezet. Het CDA wenst de eenzaamheidsbestrijding ook een provinciaal accent te geven. Eenzaam zijn belemmert voor velen de levensvreugde, het heeft invloed op het welbevinden en het welbehagen van mensen, zelfs op cognitieve prestaties, met alle gevolgen van dien. Reden te meer om het hoog op de agenda te zetten en de handen ineen te slaan. Aandacht en respect voor ouderen plus stevige sociale betrokkenheid is cruciaal voor het tegengaan van eenzaamheid en het draagt bij aan gezond oud worden. Een van de elementen die in onze ogen beter gestimuleerd zou moeten worden, is wederzijds begrip tussen de verschillende generaties. Begrip voor elkaar leidt namelijk tot respect voor elkaar. De grote vraag is echter: hoe breng je een dergelijk doel tot stand? Hoe zorg je ervoor dat jong en oud met elkaar in contact komen? Welke mogelijkheden ziet de gedeputeerde om bijvoorbeeld vanuit de Sociale Agenda stevig op dit thema in te zetten?

Plekken die een belangrijke rol kunnen spelen in de ontmoeting van jong en oud zijn gemeenschapshuizen. Bovendien zijn ze van belang bij het ontplooiën van allerlei maatschappelijke initiatieven ten aanzien van sociale betrokkenheid van ouderen. De middelen uit de regeling die we hiertoe hebben, zijn echter uitgeput. Aangezien er nog diverse plannen op de plank liggen, vinden wij het van groot belang dat er extra middelen voor deze regeling vrijgemaakt worden. We dienen dan ook samen met de SP-fractie een motie in om het subsidieplafond van de regeling te verhogen met € 1 miljoen. Voor het CDA is het van belang dat er eveneens aandacht is voor zorgfuncties binnen gemeenschapshuizen. Kan het college dat toezeggen?

De voorzitter: De heer Housmans, een interruptie.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, een hele sympathieke oproep die we normaal gesproken zonder meer kunnen delen, ik heb alleen 1 vraag en die heeft te maken met de concurrentie eventueel die gemeenschapshuizen kunnen vormen voor de lokale horeca. Als u dat kunt waarborgen, dat dat geen probleem gaat worden, dat er geen vervalste concurrentie komt of oneigenlijke concurrentie, dan is het een hele sympathieke motie, zeker in het kader van eenzaamheidsbestrijding, maar het is wel een aandachtspunt waarvoor we moeten waken.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, volgens mij ziet de regeling toe op middelen vrij te maken voor de verbouwing van gemeenschapshuizen en gaan wij verder niet over de randzaken van die gemeenschapshuizen. Wij dragen bij aan die verbouwing van die gemeenschapshuizen en het is ook de taak van de gemeente om erop toe te zien wat er bij die gemeenschapshuizen gebeurt.

De heer Housmans (PVV): Ja, dat begrijp ik voorzitter, maar het heeft met name te maken met de exploitatie die daarna volgt en je zou dus aan de subsidie die je geeft voor een verbouwing een randvoorwaarde kunnen stellen eventueel, dat je zegt: het mag niet tot oneigenlijke concurrentie leiden. Oneigenlijk wil zeggen dat 1 gebouw met subsidie veel kosteneffectiever draaiende gehouden wordt dan een ander gebouw, waardoor de kostprijs van consumpties bijvoorbeeld in dit geval veel lager uitvallen dan bij een ander gebouw en dan heb je valse concurrentie. Als u bereid bent daarover na te denken om dat mee te nemen, kunnen we dit mee ondersteunen.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, de regeling ziet er expliciet op dat wij niet in die exploitatie treden, daar is die subsidie niet voor bedoeld. Dus ik zou het ook strikt willen houden tot die verbouwing. Dat is de subsidie die wij verstrekken.

De voorzitter: Oké. Dan de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, dit is natuurlijk een continuering van de aangenomen motie 832, Rossel cum suis. Ik ben wel blij met dit nieuwe initiatief van de SP en het CDA, ik wil die motie ook graag mee indienen, maar wil men dit nou echt verengd tot gemeenschapshuizen houden of zou dat eventueel ook tot andere gemeenschappelijke voorzieningen in die kernen kunnen behoren want dat was aanvankelijk met die motie 832 wel de bedoeling. Dat er uiteindelijk wel gemeenschapshuizen van zijn gestimuleerd, is logisch, maar dan maak je het wel heel erg smal.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, primair is die regeling dus opgericht in het kader van die structuurversterkende maatregelen ten aanzien van gemeenschapshuizen. Misschien is het goed als ik die vraag ook even doorleid naar de portefeuillehouder om te kijken of zij daar, met die maatregelen en met die vraag aan de slag kan verder.

De voorzitter: Oké, dank u wel. U kunt verder.

Mevrouw Werrij (CDA): Over verbinden en verbindingen gesproken, complimenten aan het adres van gedeputeerde Teunissen. In 2014 hebben we als CDA-fractie samen met andere partijen een initiatiefvoorstel Snel internet op de politieke agenda gezet. Uw college is daarmee voortvarend aan de slag gegaan en verantwoordelijk gedeputeerde Teunissen heeft zich hier enorm voor ingezet. Het geleid heeft tot de uitrol van een glasvezelnetwerk in het buitengebied van Noordwest-Limburg. We zetten hiermee een belangrijke stap naar goede digitale ontsluiting van geheel Limburg. Wij vragen het college of het zich sterk wil maken voor de realisatie van glasvezel in andere plattelandsgebieden, maar ook op bedrijfsterreinen.

Voorzitter, tot slot, maar zeer zeker niet minder belangrijk, 75 jaar herdenken. In 2019 is het voor grote delen van Limburg 75 jaar geleden dat de bevrijding van het oorlogsgeweld een feit werd. Als Provincie willen we dat niet alleen vieren, maar ook al diegenen herdenken die hun leven hebben gegeven voor onze vrijheid. Nu ieder jaar minder mensen het verhaal over de oorlog uit 1^e hand kunnen doorvertellen, wordt het steeds belangrijker om jongeren te laten zien hoe hoog de prijs voor onze vrijheid is geweest en waar kan dat beter dan op de Amerikaanse begraafplaats in Margraten, waar vele, voornamelijk jonge, soldaten begraven liggen die zijn gesneuveld in de strijd om de bevrijding van Limburg. Het CDA is van mening dat zoveel mogelijk jongeren deze plek zouden moeten bezoeken en de vaak bijzondere en aangrijpende verhalen over deze helden dienen te horen. In het verleden stelde de Provincie budgetten ter beschikking om een les over de Provincie en een bezoek aan het Gouvernement standaard te verbinden met een bezoek aan de begraafplaats. Dat is tegenwoordig echter niet meer het geval en het CDA wenst dat hier opnieuw middelen voor worden vrijgemaakt. Kan de portefeuillehouder eveneens toelichten of de geplande bouw van de bezoekerscentra bij zowel de begraafplaats in Margraten als ook de Duitse militaire begraafplaats in Ysselsteyn doorgang vindt? Voorzitter, tot zover in 1^e termijn.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Werrij. Het woord is aan de heer Rossel. Aansluitend mevrouw Claessens.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, we bespreken vandaag de Voorjaarsnota 2018. Eerlijk gezegd schrok ik toch wel een beetje van het stuk. Immers was ik er zelf opeens onderdeel van op pagina 6, met hetzelfde jasje inderdaad mijnheer Van Rey, ik kleed me herkenbaar vandaag. Dat is in ieder geval slim gedaan door het college, zo krijg je uiteraard ook sneller steun voor het stuk. Het stuk leest als een brochure van een prijsenslagcircuit. Tal van prijzen worden uit de hoge hoed getoverd of beter gezegd, tal van aanvullende investeringen worden gedaan en dat kan uiteraard ook, aangezien we er als Provincie gewoonweg financieel gezond voor staan. In totaal gaat er met dit stuk € 33,79 miljoen extra uitgegeven worden. Wat GroenLinks betreft hadden de investeringen wel wat meer evenwichtiger mogen zijn. Immers gaan de meeste investeringen op aan economische structuurversterking. De Sociale Agenda krijgt er ook nu niks extra's bij. Hier heb ik afgelopen vrijdag bij het verantwoordingsdebat ook al een keer een opmerking over gemaakt. Ook wat betreft natuur en duurzaamheid komen deze er bekaaid vanaf. Waarom deze onevenwichtigheid?

Voorzitter, met u zal ik de nodige onderwerpen doorlopen. GroenLinks is verheugd met de komst van een nationaal expertisecentrum forensische radiologie. Ook zijn wij helemaal in ons element dat onze eigen aangenomen motie nu ook daadwerkelijk wordt omgezet in een Statenvoorstel. Ik spreek dan over de toetreding tot de EGTS Rijn-Alpen Corridor. Wij zien dat Statenvoorstel met grote belangstelling tegemoet.

De Brightlands Campussen blijven prominent onderdeel van de economische structuurversterking in Limburg en worden verder financieel verstevigd. Tevens zal 'Vitaal bedrijfsleven' extra stimulans krijgen met deze Voorjaarsnota. Voorts is een herijking van het internationaliseringsbeleid economie aan de orde. Wat betekent dit voor de dubieuze handelsrelatie met Azerbeidzjan of die met Sichuan in China en gaat Limburg nog inspelen op de Brexit?

Voorzitter, het college heeft een Investeringsagenda naar Den Haag gestuurd waarbij Chemelot, Parkstad Limburg en de energietransitie de 3 investeringslijnen zijn. Wat betreft Chemelot maakt GroenLinks zich wel zorgen over de impasse aan de Klimaat Tafel Industrie. Hier lijkt geen schot in te zitten. Wat kan het college hier nu nog in betekenen? Uiteraard zijn wij verheugd met het recente akkoord inzake de Klimaatwet, waar ook GroenLinks mede initiatiefnemer van is. Parkstad Limburg

krijgt een bijzondere plek in de investeringsbehoefte. Wat is precies het doel van het college met betrekking tot Parkstad Limburg? Wat ons voorts tegen de borst stuit, is dat er wordt vermeld dat er gekeken wordt naar nieuwe bedrijfskavels langs de Buitenring Parkstad Limburg. Waar zijn we nu helemaal mee bezig? We zouden toch aan inbreiding doen, of niet? Dit is voor GroenLinks volstrekt onacceptabel.

Voorzitter, de grensoverschrijdende stedelijke agglomeratie wordt geschrapt, maar de regio Parkstad heeft dit al met de StädteRegion Aachen. En bij zo'n agglomeratie hoort goed openbaar vervoer (OV). GroenLinks blijft pleiten voor een snelle aanleg van de Avantislijn. Dat we van een treindoelstelling nu naar een mobiliteitsdoelstelling gaan, is toch enigszins teleurstellend. Een treinverbinding is immers het meest robuust voor de regio. Voor de Kennis-Asprojecten is nog eens € 30,8 miljoen nodig. Komt het college met een nieuw voorstel hiervoor naar Provinciale Staten en wanneer? De maartcirculaire geeft onze Provincie nog meer financiële ruimte dan we al hadden. Betekent dit dat het college ook nog deze periode met aanvullende investeringsvoorstellen zal komen?

Voorzitter, dan kom ik bij onze eigen moties. Verleden week hebben wij een 2-tal moties tot en met vandaag in ieder geval aangehouden. Ten eerste de motie Circulaire economie. Het briefje dat we hebben mogen ontvangen, is verre van bevredigend. We kunnen niet anders dan constateren dat de Provincie Limburg geen eigen beleid op het gebied van circulaire economie heeft. De suggestie om dit bij de coalitiebesprekingen volgend jaar in te brengen, is wat ons betreft rijkelijk laat. Reeds begin 2017 deed het Interprovinciaal overleg (IPO) namens de decentrale overheden de handreiking aan het Rijk voor de hele duurzaamheidsoperatie. Hier was circulaire economie toen al 1 van de 3 ruimtelijk-fysische pijlers. Waarom wil het college er nu niet reeds zelf actiever mee aan de slag en zich dit toe-eigenen? Waar blijven de ambities? Wat ons betreft is de motie nog altijd van toegevoegde waarde en ook het enige juiste om te doen. De in november 2015 aangenomen motie 689 Kuntzelaers cum suis is ook gewoonweg niet adequaat uitgevoerd. Onze motie is een hernieuwde oproep om aan de slag te gaan met circulaire economie.

De tweede motie ging over de middelen die op zijn bij het uitvoeringsprogramma Fiets. Wij hebben deze week de evaluatie ontvangen, eveneens op ons verzoek. De hamvraag is en blijft of we nu klaar zijn of dat er mogelijk nog meer ambitie in het fietspad zit. De € 8 miljoen is immers volledig benut. Dit betekent ook dat er geen uitvraag meer wordt gedaan in 2018, laat staan in 2019. Zijn er nog aanvullende ambities? Is er nog aanvullend geld nodig? Is het college bereid om hiernaar te kijken en bij de Programmabegroting 2019 hierover te rapporteren? Dat zou in eerste aanleg onze vraag zijn. Indien hier een toezegging op komt, dan houden wij de motie tot het najaar aan.

Voorzitter, dan hebben we ook een aantal nieuwe moties vandaag. Ten 1^e om te komen tot een adequate drinkwatertoets. We kennen allemaal nog de pyrazoolaffaire. Niemand weet wat goedjes als pyrazool in ons oppervlaktewater nu precies voor effect op de gezondheid hebben. GroenLinks wil daarom betere monitoring en dus coördinatie en sturing op lozingen en de gevolgen die allerlei stoffen hebben als ze in het water terechtkomen voor de drinkwatervoorziening. Ook in Limburg wordt immers een substantieel deel van het drinkwater gewonnen uit oppervlaktewater. Het industriecomplex Chemelot heeft al meermaals laten zien dat het soms gruwelijk mis kan gaan wat betreft ongewenste lozingen in de Maas. Wat vindt het college hiervan en kan het onze doelstelling op de een of andere manier realiseren of mede stimuleren?

Een 2^e nieuwe motie vandaag is om aanvullend onderzoek mogelijk te maken naar de enorme sterfte onder insecten en dan praten we breed over alle soorten insecten. Uit steeds meer onderzoeken blijkt immers dat de insectenstand dramatisch laag is. Dit heeft voor de hele keten dramatische gevolgen.

Al met de motie 'A bee ot not a bee' riepen wij eerder op om maatregelen te treffen. De nieuwe signalen gaan verder dan alleen de bestuivende insecten. Daarom dient GroenLinks ook de motie vandaag in om onderzoek te financieren dat zoekt naar antwoorden op de waarom-vraag. Kan het college deze motie omarmen?

Voorzitter, ook vandaag komen wij met een motie inzake Maastricht Aachen Airport (MAA). Wat GroenLinks betreft krijgen klimaat en gezondheid te weinig aandacht in het dossier. Hier wordt ook niet structureel over gerapporteerd. MAA staat aangemerkt als een groot project en heeft daarom een separate rapportagestructuur. Wij vragen met de motie niet meer en niet minder om in die rapportages ook expliciet stil te staan bij klimaat en gezondheid in relatie tot MAA. Zie dit als een soort herijking van de basisrapportage, waarbij nu aanvullende elementen in het dossier gerapporteerd dienen te worden. Is het college hiertoe bereid? De in de Voorjaarsnota aangekondigde aanvullende investering in MAA zien wij met argusogen tegemoet. Wij hebben hier een weinig constructieve grondhouding zoals u weet. Aangezien deze investering geen onderdeel is van deze nota, is het voor ons ook geen halszaak om deze nota niet te steunen.

Een 4^e en laatste nieuwe motie is een motie inzake natuur. GroenLinks vindt het jammer dat het college alleen maar gaat voor kwaliteit en niet voor de kwantiteit qua inspanningsverplichting van de 2600 hectare natuur. Wij doen hier immers niet eens de helft van. Vorige week gaf het college aan met name in te zetten op biodiversiteit en dus kwaliteit. Dat is voor GroenLinks als een lege huls. Waar gaan we het college nu concreet op kunnen afrekenen met betrekking tot natuur? En hoe wordt dit aan ons gerapporteerd? Is het college het met ons eens dat, wanneer kwaliteit de doelstelling is, dat dan ook gerapporteerd moet worden hierover en dit ook meetbaar terug moet komen? De motie vraagt om dit soort informatie te gaan creëren en Provinciale Staten periodiek te informeren.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. Vandaag zal weer een heuse motiediarree op gang komen. Wij hebben daarom geprobeerd de afgelopen weken al wat moties in te brengen en niet alles op te sparen tot vandaag. Maar nu dit toch weer de praktijk is geworden, liggen er dus nog 6 moties van GroenLinks op tafel. Wij kijken uit naar ieders reactie, waarbij wij hopen dat de nodige constructieve repliek te horen zal zijn. Tot zover in eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel en dan nog ruim binnen de tijd ook, dus dat valt mee. Overigens spreek ik liever niet van een diarree, maar van een motieregen. Dat vind ik dan toch nog iets plezieriger. Het woord is aan mevrouw Claessens van de SP.

Mevrouw Claessens (SP): Voorzitter, dank u wel. Het gaat goed in Limburg, de financiën van de Provincie zien er goed uit en dat zien we ook terug in deze Voorjaarsnota. De economie groeit en de conjunctuurgevoeligheid neemt af. Toch staan er nog heel veel mensen aan de kant, terwijl er de komende jaren een tekort ontstaat aan arbeidskrachten. Met name het aanvalsplan Arbeidsmarkt en de uitvoeringsstrategie Zo WERKT Limburg! moeten ertoe leiden dat iedereen in Limburg naar vermogen mee kan doen en zich een leven lang kan blijven ontwikkelen.

Voorzitter, in dit kader wil ik graag even ingaan op arbeidsmigratie. Wat de SP betreft kan er geen sprake zijn van het binnenhalen van grote aantallen arbeidskrachten uit het buitenland zolang er nog zoveel inwoners in onze provincie aan de kant staan. Eerst moeten we er, samen met alle partners, al het mogelijke aan doen om deze mensen aan een baan te helpen door scholing en bijscholing en het creëren van voorwaarden om iedereen aan het werk te helpen. Het binnenhalen van relatief goedkopere arbeidskrachten uit het buitenland mag niet leiden tot loondemping en het ontwrichten van gemeenschappen, niet in Limburg en ook niet in de landen waar de mensen vandaan komen. Om

te onderzoeken of de externe inhuur bij de Provincie beperkt kan worden, dienen wij een motie in om te onderzoeken of er bij de Provincie een interimpool opgezet kan worden en in samenwerking met andere gemeenten en semioverheden.

Voorzitter, het is onacceptabel dat er kansenongelijkheid bestaat als gevolg van de grote sociaaleconomische verschillen in diverse regio's, maar met name in Parkstad, Venlo en Roermond. In mei hebben we in de Commissie CS de 1^e effectmeting besproken van de Sociale Agenda en ook daaruit kwam heel duidelijk naar voren dat die sociaaleconomische verschillen een grote impact hebben, niet alleen op het individu, maar ook op de samenleving. Het is dus de hoogste tijd dat we dat op een goede manier gaan aanpakken en hoewel de positieve effecten van de Sociale Agenda pas op langere termijn merkbaar zullen zijn, kunnen we toch al kleine resultaten zien. Door bijvoorbeeld een project als Jongeren op Gezond Gewicht, is het overgewicht van jongeren in Parkstad al gedaald en wat ons betreft mag ook het concept van de Gezonde School over de hele provincie worden uitgerold en dat geldt ook voor Kansrijk van Start dat enkele maanden geleden in Heerlen is gelanceerd.

Voorzitter, even over de jeugdzorg. De SP vindt het op zich een goede zaak dat de gemeenten nu verantwoordelijk zijn voor de jeugdzorg... Maar er komt een interruptie.

De voorzitter: Ja. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. De woorden van de SP, uit het hart gegrepen inderdaad. U benoemt enerzijds de dilemma's die in veel steden op dit moment in het Sociaal Domein ontstaan, ook financieel, en aan de andere kant de positieve effecten uit de Sociale Agenda die er wel degelijk zijn, uitrol over de provincie klinkt ook de PvdA als muziek in de oren, maar gaan we dan vragen om te matchen in die sociale kant van het verhaal? Want we zien de enorme dilemma's bij de gemeenten financieel en als wij als Provincie dan overal bij alle projecten matchende middelen vragen, hebben we misschien een dilemma, dus bent u het met mij eens dat we eventueel een genereuzer gebaar richting die gemeenten moeten maken?

Mevrouw Claessens (SP): Bedoelt u wat betreft de problemen van de jeugdzorg of...?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, in de oplossingen van de succesverhalen bijvoorbeeld, die al binnen de Sociale Agenda zitten en de uitrol daarvan, dat we daar misschien actiever in kunnen acteren.

Mevrouw Claessens (SP): We denken niet dat we financiële tekorten bij de gemeenten op de jeugdzorg moeten gaan oplossen, maar we willen wel aan de gedeputeerde vragen of zij de gemeenten wil ondersteunen als zij een oproep doet aan Den Haag om de verdeelsleutel te veranderen, zodat die meer recht doet aan de problematiek in deze provincie. Dan heb ik dat stukje ook al gehad, ik hoor graag de reactie van de gedeputeerde daarop.

Vanuit de Sociale Agenda zijn talloze initiatieven in gang gezet om de gezondheid van de inwoners van Limburg te verbeteren. Ik noem de proeftuinen, het Actiecentrum Limburg Positief Gezond, onderzoek en kennisuitwisseling, de wijkenaanpak en daar is de SP heel tevreden over, maar om alle Limburgers, ook mensen met een aandoening of beperking, mee te kunnen laten doen, is nog veel meer nodig en daarom is het ook heel belangrijk dat de Sociale Agenda een permanente plek krijgt in het beleid. Mevrouw Lauvenberg heeft vorige week bij de jaarrekening al gesproken over Social Return On Investment (SROI) en het is mooi dat daarop een toezegging is gekomen dat gekeken gaat worden of en hoe de Provincie hier meer aan kan doen en dan is er ook een grote mismatch tussen

vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en daarom moet er aandacht zijn voor het aanpakken van die mismatch en dan ook voor speciale groepen, de 45-plussers, leerlingen die zonder een diploma de school verlaten. Het vraagt echt om extra inspanningen van alle partijen, gemeenten, onderwijs en werkgevers en de SP is blij dat dit onderkend wordt en dat er de nodige stappen zijn gezet om de arbeidsparticipatie te vergroten, maar we mogen de focus hierop niet laten verslappen.

Voorzitter, we leven in Limburg en we leven over het algemeen heel goed in Limburg en cultuur is daar een belangrijk onderdeel van en die moet wat de SP betreft voor iedereen toegankelijk zijn, of het nu gaat om cultuur in een theater, in een museum of op straat, en ook het behoud van ons cultureel erfgoed is heel belangrijk.

Wat betreft het beleid volgend uit het kader voor stedelijke ontwikkeling, kunnen we lezen dat de investeringen nu op gang komen. Kan de gedeputeerde ons kort schetsen wat die ontwikkelingen in de verschillende steden concreet zijn? Ook werd bij de stedelijke ontwikkeling IBA tussen neus en lippen genoemd en daar wil ik toch wel even iets meer aandacht voor vragen want wij maken ons toch wel zorgen over IBA. IBA zou namelijk een belangrijke rol spelen in de sociaaleconomische structuurversterking en verduurzaming van de regio Parkstad. Behalve aansluiten bij veel al lopende initiatieven door middel van een financiële bijdrage, zien wij helaas nog weinig terug van die rol bij de sociaaleconomische structuurversterking en verduurzaming, terwijl de eindtentoonstelling toch al in 2020 plaats moet vinden en dat zijn toch nog maar krap 2 jaar. Tot onze verbazing sponsort IBA de komende jaren een podium op Pinkpop om de bekendheid te vergroten. Kennelijk is het nog niet gelukt om die bekendheid de laatste jaren te vergroten, maar wij vragen ons echt af of dit de juiste manier is om IBA bij de mensen te brengen en dat terwijl IBA bedoeld is om vooral initiatieven van onderop te steunen. Voor de duidelijkheid, er is niets tegen kleinschalige initiatieven zoals 'Ikgroenhet' in Landgraaf. Integendeel zelfs, maar we hebben zo onze twijfels of hiermee de gestelde doelen bereikt worden en voorzitter, ik heb het ook al eerder gezegd, ook de SP wil dat IBA een succes wordt. Kan de gedeputeerde aangeven welke van de voorkeursprojecten in 2020 daadwerkelijk afgerond zullen zijn en op welke manier deze projecten bijdragen aan de sociaaleconomische structuurversterking en verduurzaming in Parkstad?

Stapelings van de diverse problemen gaat de slagkracht van deze regio te boven. De Provincie hoopt op steun van het Rijk bij de aanpak van deze problemen. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de regiodeal, is daar al een reactie op van het kabinet en heeft het college al ideeën over de aanpak als het Rijk de urgentie van de aanpak van deze problematiek niet op waarde schat?

Voorzitter, de afgelopen jaren zijn er meer dan 8000 woningen van zonnepanelen voorzien en dat is natuurlijk mooi, maar de verduurzamingsopgave is oneindig veel groter. Daarom is de SP ook blij met de lancering van LEKTA. Verduurzaming van Chemelot kan natuurlijk rekenen op onze steun, evenals uitbreiding van het mijnwaterproject en Het Groene Net. Het is ook goed om te lezen dat de 8 Limburgse woningstichtingen gaan samenwerken om hun woningvoorraad te verduurzamen en dat er ook gesproken gaat worden met verenigingen van eigenaren en particuliere woningbezitters, maar voorzitter linksom of rechtsom, moet de rekening van deze verduurzamingsoperatie betaald worden en wat de SP betreft moeten hier ook de grote bedrijven bijdragen aan de CO₂-reductie en moet de rekening niet vooral bij de gewone mensen komen te liggen. Verder is de SP benieuwd naar de plannen van de nieuwe gedeputeerde over hoe de energievoorziening in de toekomst het beste geregeld kan worden. De heer Van Wageningen pleitte vorige week al, als ik me niet vergis, voor een grotere rol van de Provinciale en lokale overheid in de energiecorporaties. Hoe staat de gedeputeerde hier tegenover?

Voor 1 januari 2024 moeten alle asbestplaten van de Nederlandse daken verwijderd zijn en ook hier lijkt het erop dat de eigenaren van die daken grotendeels moeten opdraaien voor de kosten. Daarom kijken we met enig ongeduld uit naar de brief van de nieuwe portefeuillehouder waarin hopelijk duidelijk wordt wat zijn aanpak zal worden en hoe de kosten van de sanering worden verdeeld. Is het mogelijk om al een inkijkje te geven in de denkrichting en is de datum van 1 oktober wellicht nog iets naar voren te halen en wat vindt de gedeputeerde van de berichtgeving over de asbestverwijdering, die wellicht vele malen goedkoper kan?

Voorzitter, Limburg moet leefbaar en groen zijn en uiteraard onderschrijft de SP dit volledig, maar we willen toch ook wat kanttekeningen plaatsen want de ruimte in onze provincie is beperkt en de natuurgebieden vaak versnipperd. Helaas is het nog niet gelukt om al deze gebieden met elkaar te verbinden en de druk op de natuur in het algemeen groeit alleen maar doordat steeds meer mensen er gebruik van maken en ook door de aanleg van nieuwe wegen, uitbreiding van bedrijventerreinen, de reguliere landbouw, intensieve veeteelt et cetera. Het is vaak echt balanceren op een dun koordje om de verschillende belangen goed af te wegen en het lijkt er vaak op dat de leefbaarheid en de natuur het afleggen als er economische belangen spelen. Voorbeelden zijn de emissie van fijnstof en de stankoverlast in de omgeving van Nederweert, die voor een groot deel op het conto komen van de intensieve veehouderij (IV) en de uitputting van de bodem door gebruik van onder andere kunstmest en ook in Zuid-Limburg laat de luchtkwaliteit te wensen over.

Ongeveer 2 jaar geleden hebben deze Staten een motie aangenomen om de biologische landbouw te stimuleren. In Zuid-Limburg is er al een coöperatie van biologische boeren en dit zou ook worden uitgerold, althans daar zou een poging toe worden ondernomen, naar het noorden van onze provincie. Begin 2017 heeft gedeputeerde Mackus een rapport met aanbevelingen hierover gekregen. Hoe staat het met de uitvoering van de motie en welke aanbevelingen uit het genoemde rapport zijn inmiddels uitgevoerd? Voorzitter, voor de helderheid, het is niet onze bedoeling om alle grote kippen- en varkensbedrijven morgen te sluiten, maar als er boeren zijn die een omslag willen maken moeten er voor hen wel mogelijkheden zijn om dit zonder al te grote risico's te doen. Ook in de landbouwsector is de urgentie om de omslag te maken groot, maar de rekening van die transitie mag niet alleen bij de boeren komen te liggen. Het is echt een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid, sector, andere partners en ook de consument. Heeft de Provincie voldoende in beeld welke innovatieve bedrijven er in onze provincie zijn en hoe zij een rol kunnen spelen in de transitie? Voorzitter, een concreet voorbeeld hiervan is Boomkwekerij Fleuren, een bedrijf dat zich gespecialiseerd heeft in precisielandbouw en de opgedane kennis graag wil delen met andere bedrijven. Dit doen zij ook zelf al. Sterker nog, ze willen niet afhankelijk zijn van subsidiestromen omdat die hen zouden belemmeren om de dingen te doen die zij nodig achten.

Ook de leefbaarheid in onze steden staat onder druk. Er wordt bezuinigd op groenonderhoud en er is te weinig geld om woningen te reserveren. Hierdoor zitten veel huurders in slecht onderhouden huizen met vocht en schimmel, wat weer slecht is voor hun gezondheid en door het slechte onderhoud van de openbare ruimte verloedert de buurt. Herkent de gedeputeerde dit probleem en zo ja, op welke manier kan de Provincie hier een helpende hand toesteken?

Een ander probleem is de verstening van de stadscentra. Dit leidt tot een slechter leefklimaat en wateroverlast bij de steeds vaker voorkomende hoosbuien. Vergroening van deze centra kan leiden tot een beter leefklimaat en minder wateroverlast. Kan de gedeputeerde kort schetsen wat er is gedaan met de in deze Staten aangenomen motie over stadsnatuur, zijn er steden die hier concreet mee aan de slag zijn gegaan en zo ja, welke?

Voorzitter, goede verbindingen en bereikbaarheid zijn enorm belangrijk, maar wat ons betreft ligt de oplossing voor de drukte op onze wegen niet alleen in meer asfalt en harder rijden. Soms is dat nodig, maar vaak zijn er ook andere oplossingen mogelijk, zoals beter OV, meer gebruik van de fiets, flexibele werktijden en thuiswerken, zodat de spreiding van de drukte op de wegen verbeterd wordt. Wat betreft de knelpunten in de bereikbaarheid is de vastgestelde Mobiliteitsvisie een goede handleiding om deze op een slimme manier aan te pakken en oplossingen te zoeken. Het OV is sinds de intrede van de marktwerking niet per se verbeterd. Het is duurder geworden, onrendabele buslijnen zijn geschrapt en incidenteel vervangen door wensbussen die bestuurd worden door vrijwilligers. De SP vindt dit geen goede ontwikkeling want als er een vervoersbehoefte bestaat, zou die behoefte ook ingevuld moeten worden door reguliere busverbindingen. Bovendien is het ook gewoon vaak verdringing van werk. Wat is er gebeurd met de motie om te onderzoeken of de wensbussen bijvoorbeeld bemenst kunnen worden door chauffeurs in opleiding? De buschauffeurs en machinisten van Arriva klagen over te hoge werkdruk, te weinig materieel en de slechte service die zij aan de reizigers kunnen leveren omdat hen daarvoor de tijd ontbreekt. De rijtijden zijn zo krap dat de chauffeurs eigenlijk altijd te hard moeten rijden om geen vertragingen op te lopen en soms zelfs opdracht krijgen om haltes over te slaan, ook als er mensen staan te wachten. Zelfs een normale plaspauze zit er voor hen vaak niet in en regelmatig worden chauffeurs, bij ziekte van een collega, op hun vrije dag of in hun vakantie opgeroepen omdat er anders lijnen uitvallen. Voorzitter, het is toch echt absurd dat het personeel van Arriva zich in deze tijden genoodzaakt voelt om te staken voor vanzelfsprekende arbeidsomstandigheden. Aangezien de Provincie verantwoordelijk is voor het OV in Limburg, roept dat bij ons de volgende vragen op. Is de gedeputeerde het met ons eens dat het echt anders moet en heeft hij hierover contact gehad met Arriva en ook met personeel gesproken? Zo ja, wat is de uitkomst hiervan en zo nee, wil hij dat alsnog gaan doen en het resultaat hiervan delen met Provinciale Staten? En dat kan dan uiteraard via de Commissie.

Voorzitter, het is evident dat Limburg groot belang heeft bij goede verbindingen met de buurlanden en dan gaat het niet alleen over vervoer, maar ook over samenwerking op allerlei gebieden, zoals bestuur, veiligheid, cultuur, onderwijs en ook werk. Toch zijn we er nog steeds niet in geslaagd om de nadelen voor Limburgers die over de grens gaan werken weg te nemen. We vragen dan ook aan het college om hier in Den Haag over aan de bel te blijven trekken totdat dit goed geregeld is.

Voorzitter, ook kunnen we lezen dat in december 2017 het 25-jarig bestaan van het Verdrag van Maastricht is gevierd. Zoals u weet, was de SP geen voorstander van dit verdrag, maar we zijn blij te lezen dat er, en ik citeer, met een kritische blik aan de toekomst van Europa gewerkt zal gaan worden. De SP is nooit tegen samenwerking in Europa geweest. Integendeel, maar de steeds grotere invloed van Europa op de lidstaten, met name in de publieke sector, is ons een doorn in het oog en we zullen ons dan ook op allerlei terreinen waar dat nodig is, blijven inzetten voor een beter Europa voor de inwoners en we hopen dat we hierbij het college in de toekomst aan onze zijde vinden.

Voorzitter, er is door vorige sprekers al gesproken over de herdenking van 75 jaar bevrijding volgend jaar in september in Limburg en de SP is het uiteraard met het college en de andere sprekers eens dat dit op een gepaste manier herdacht en gevierd moet worden. Voorzitter, vorig jaar heeft het college, op verzoek van de Staten, extra geld beschikbaar gesteld voor het Struikelsteentjesproject en in Maastricht zijn afgelopen dinsdag weer 27 steentjes geplaatst. Heeft de gedeputeerde inzicht in hoeveel gemeenten gebruik hebben gemaakt van het extra geld om zulke steentjes te plaatsen? En wat betreft de Einstein Telescoop, wij kijken met verwachting uit naar de ontwikkeling hiervan.

En tot slot de Limburg Branding. Op zich natuurlijk belangrijk dat Limburg goed gepromoot wordt en we lezen dat we daar binnenkort een voorstel over zullen krijgen en daar gaan wij natuurlijk... Om die

branding een zo duurzaam mogelijke invulling te geven zonder dat daar extra kosten mee gepaard gaan en daar kunnen we natuurlijk op voorhand ook niet tegen zijn.

Voorzitter, tot slot. We komen ook nog met een motie over een banenpool die wordt uitgereikt en die gaan we ook in stemming brengen. Tot zover voor de 1^e termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. U krijgt nog even een interruptie van de heer Van Rey.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja voorzitter, voor mevrouw Claessens voor de 2^e termijn. Die zegt, dat voorstel voor branding dat we binnenkort zullen krijgen, dat heeft u vorige week vrijdag de 22ste juni gekregen.

Mevrouw Claessens (SP): Ja mijnheer Van Rey, dat kan zijn, maar ik heb nog niet de gelegenheid gehad om het te lezen.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, maar dat is een heel belangrijk stuk.

Mevrouw Claessens (SP): Ja, dat kan.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Dus ik wil u vragen of u dat... Ik heb het hier al voor u gekopieerd als u wilt. Dat u dat leest want ik heb er dadelijk wel wat kritische opmerkingen over en ik hoop dat de SP die dan ondersteunt.

Mevrouw Claessens (SP): Ik zal mijn best doen mijnheer Van Rey en dank u wel voor de service.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Claessens. Het woord is nu aan de heer Van der Linden van 50PLUS.

De heer Van der Linden (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, de context van de Voorjaarsnota is duidelijk en wordt volgens 50PLUS verwoord in de inleiding door de zinnen "Op basis van de vastgestelde beleidskaders liggen er voldoende uitdagingen te realiseren in de 2^e helft van 2018 en daarna. Om die reden staan in deze Voorjaarsnota 2018 alleen enkele aanvullende inhoudelijke en financiële accenten", maar als ik dan de vorige sprekers heb gehoord, dan zijn er dat nog heel wat.

En wij kunnen ons vinden in die stellingname en we hebben een paar praktische punten waarvan we zeggen: misschien kunnen we die nu afwerken, dan wordt de bucketlijst wat minder en laat mij beginnen met Hoger Onderwijs Voor Ouderen (HOVO). De problematiek die ontstond toen er gecommuniceerd werd dat het opgeheven werd, was voor 50PLUS, en ook voor het CDA, reden om schriftelijke vragen te stellen en de 1^e signalen om te kijken 'kunnen we HOVO behouden?', waren niet erg bemoedigend. Ik zal er geen lang verhaal van maken, maar doordat er contact tot stand is gekomen met enkele docenten en cursisten en die ook de weg naar dit huis wisten te vinden, is er een reddingsplan opgesteld door deze docenten en cursisten. Als vraagbaak en informatieverschafter, weet ik met welke voortvarendheid en inzet zij een gedegen plan hebben uitgewerkt om HOVO te behouden voor Limburg. Belangrijk in dat punt is dat ze over 2 jaar weer op eigen benen staan en het HOVO in Limburg laten functioneren en het daardoor gered is. Resultaat, er ligt een subsidieaanvraag om een doorstart te kunnen maken en 50PLUS ondersteunt die van harte. Daarom dienen wij ook een motie in, welke is medeondertekend door het CDA, PvdA, LOKAAL-LIMBURG, Volkspartij Limburg, Partij voor de Dieren, GroenLinks en de PVV en misschien ben ik er nog een paar vergeten, om die

overbruggingssubsidie beschikbaar te stellen. De motie is uitgedeeld en ik hoef hem verder niet te herhalen. Wat voor mij nog wel een punt was, dat ik gehoord heb dat er verschillende gedeputeerden zich met de materie hebben beziggehouden, maar aangezien het college met 1 mond spreekt, wacht ik rustig af wie van degenen dit verder zal behandelen.

Dan een 2^e punt dat we toch even onder de aandacht willen brengen en dat betreft de Sociale Agenda. In het kader van de jaarcijfers 2017 heeft 50PLUS vragen gesteld over het aantal gerealiseerde scholingstrajecten voor 45-plussers. Dat waren er 750. De vraag: is dat voldoende? Nog steeds horen we dat de werkloosheid onder de 45-plussers hoog is, ondanks dat de economie floreert, komen zij maar moeilijk aan de slag. Ervan uitgaande dat pensionering c.q. het ontvangen van AOW pas rond de 67 zal zijn, betekent dit nog 20 jaar in de bijstand. Dus ook geen pensioenopbouw en een marginaal bestaan. Het behoeft geen betoog dat deze groep, als ze niet aan het werk komen, ook na hun 67^e tot een marginaal bestaan zijn veroordeeld. Daarom is het nodig, nu er een flinke vraag is naar personeel, ervoor te zorgen dat 45-plussers aan de slag komen en in dat licht vindt 50PLUS dat de scholingstrajecten verhoogd moet worden. Het dubbele is nodig, dus wij willen van 750 naar 1500 trajecten en omdat 2018 voor de helft verstreken is, kunnen we leven met 1000 trajecten in 2018, maar zeker toch 1500 in 2019 en om dat te bereiken, hebben wij ook een motie ingediend die de strekking heeft deze trajecten te verhogen.

Voorzitter, dan een punt waar 50PLUS zeer verheugd over was, namelijk de € 100.000,00 die is uitgetrokken voor het experimenteren met alternatieve vormen van vervoer. 50PLUS heeft vanaf het begin van deze coalitie erop aangedrongen dat het rijden op waterstof gerealiseerd zou moeten worden in deze periode. Zeker als deze waterstof geproduceerd kan worden door duurzaam opgewekte elektriciteit. Dus dacht ik: daar gaan we snel werk van maken nu deze weg wordt ingeslagen, zeker omdat het Rijk ook nog de nodige miljoenen beschikbaar had gesteld voor experimenten met waterstof. Die gedachte werd ook nog gevoed doordat er allerlei artikelen in de pers opdoken over auto's die rijden op een brandstofcel en dat die nu in serieproductie worden geproduceerd. Ik ontving zelfs al de foldertjes dat we er in september over kunnen beschikken. Dus vragen gesteld aan het college om de beschikbare middelen te bundelen, zodat een waterstofpompstation gerealiseerd kon worden. Immers de kip-eiproblematiek van geen tankstation, dan ook geen waterstof aangedreven auto's zou doorbroken moeten worden en als we een tankstation realiseren dan is dat een goeie insteek om die kip-eidiscussie te doorbreken. Daarbij in ogenschouw nemend dat de uitrol van waterstoftanks in de komende jaren zo is dat er geen in Limburg komt, dacht ik moeten we dus zelf maar aan de slag. Immers voorzitter, in een productie waar heel wat waterstof wordt geproduceerd op de locatie Chemelot, kan het toch niet zo zijn dat wij achteraan gaan lopen in deze aandrijfmethodiek.

Dus de eerste gedachte was: ik dien een motie in om ervoor te zorgen dat er zo snel mogelijk een tankstation komt, maar dat is nog niet zo simpel en zeker niet gelet op de kostprijs. Daarom voorzitter maar eens nader ingaan op het antwoord van het college dat ik inmiddels had ontvangen en dat gaf aan: de Provincie staat positief tegenover marktpartijen die waterstofpompstations in Limburg willen realiseren, wij zijn ook bereid deze partijen te faciliteren. Binnen het Mobiliteitsplan 'Slim op weg naar morgen' zijn afwegingskaders en een innovatieve agenda voorzien. Met deze instrumenten kan invulling gegeven worden aan hoe we deze marktpartijen het beste kunnen faciliteren.

Ik dacht: dat is weinig ambitieus. Eigenlijk nemen we als Provincie geen initiatief en dat is volgens 50PLUS wel nodig in een proces waarin forse investeringen nodig zijn en dat je dan ook nog niet weet wat voor klantenkring je krijgt om een zaak rendabel de zaak te exploiteren. Dan moet je marktpartijen niet laten zwemmen. Voeg daarbij dat je hoort dat links en rechts ook mensen of partijen c.q. gemeenten bezig zijn om in dit kader ook wat te doen, dan denk ik dat enige coördinatie nodig is.

Dus voorzitter, dacht ik na een flinke interne worsteling met mezelf: is het niet verstandig om daar maar een paar toezeggingen te vragen aan het college want de materie is volgens mij niet met het simpel indienen van een motie af te doen. En daarom toch de volgende vragen. Is de Provincie door middel van de gedeputeerde van Verkeer bereid een actieve en coördinerende rol op zich te nemen in het proces dat moet leiden tot het realiseren van ten minste, maar mogelijk meer waterstofstations in deze provincie? Gaat er een gedegen plan van aanpak gepresenteerd worden voor einde van 2018, waarin in ieder geval actief stakeholders worden benaderd, waarin geïnventariseerd wordt wie er in de provincie al initiatieven aan het ontwikkelen is en hoever ze daarmee zijn? Als er een businesscase op tafel komt, dat het realiseren van een tankstation alleen maar kan als vaste fleetowners daarnaartoe gaan en producten afnemen om die fleetowners ook te gaan werven. Is de Provincie eventueel zelf bereid een aantal waterstofgedreven auto's aan te schaffen op het moment dat dat bij kan dragen aan een exploitabel maken van zo'n pompstation en zou dat ook kunnen gaan gelden dat de Provincie actief andere overheden gaat benaderen om dat voor elkaar te krijgen? Ik kijk ernaar uit voorzitter, hoe daarop gereageerd wordt want ik denk dat we deze ontwikkeling, zeker ook in de CO₂-terugdringing, niet aan ons voorbij moeten laten gaan en zoals de vlag er nu bijhangt, kan het nog wel eens lang duren voordat we echt actief hier waterstof aangedreven auto's aan de gang hebben. Dat was het in 1^e instantie en ik zal in 2^e termijn ingaan op de ingediende moties. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. Het woord is aan de heer Nijskens van de VVD. Aansluitend mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. De Voorjaarsnota, groot, groter, groots. Na de Limburg Agenda, het Limburgs aanbod aan het kabinet, 'Limburg maakt Nederland groter!', volgt nu de voorjaarsnota. Wij willen ons licht schijnen over 4 beleidsterreinen: Sociaal Domein, economie, wonen en cultuur.

Binnen het Sociaal Domein, eigenlijk het gemeentelijk domein, dat is ook al door vorige sprekers aangehaald, speelt de Provincie met name via de Sociale Agenda haar rol. Een rol die wij graag zien als ondersteunend en versterkend aan de gemeentelijke rol. Wij hebben dan ook met interesse kennisgenomen van de evaluatie van deze Sociale Agenda. Daarin wordt gewezen op een gebrek aan doelmatigheid en doeltreffendheid. Bovendien wordt meer focus gevraagd van de Provincie. Met dat in het achterhoofd, willen wij graag meer duidelijkheid van de portefeuillehouder over het waarom van de extra inzet van middelen. In totaal gaat het om € 3,5 miljoen en van vooral de € 1 miljoen voor Positieve Gezondheid en € 1 miljoen voor de wijkenaanpak, missen wij de link en de bijdrage aan bijvoorbeeld de economie. Focus aanbrengen betekent volgens ons ook een aantal dingen niet doen, waarom kan op die manier niet budget vrijgespeeld worden voor de noodzakelijke focus? Wellicht kan de gedeputeerde bij de beantwoording aangeven wat de additionele economische effecten zijn van die gevraagde € 3,5 miljoen en in het bijzonder die 2 potten van € 1 miljoen. De aanhaking aan de economie kan en moet beter wat ons betreft.

De Brightlands Campussen worden breed gezien en breed gewaardeerd, aanhaken van de Sociale Agenda hierop is volgens de VVD dan ook een logische zet. Kunt u iets concreets melden wat in heel Nederland zou opvallen? Hoewel de werkloosheid historisch laag is, en dat maakt niet uit hoe je hem berekent, hij is gewoon laag en het is in Limburg ook nog lager dan in de rest van Nederland, blijft de arbeidsparticipatie achter en dat lijkt in tegenspraak. Gebruik bijvoorbeeld de succesformule van Nedcar ook voor andere sectoren. Amendement 10 van de heer Van den Akker heeft daar middelen voor vrijgemaakt en hoe staat het eigenlijk met de uitvoering van dit amendement? Van arbeidsmarkt naar bedrijventerreinen is een kleine stap. Wij horen zo nu en dan al signalen van krapte van de

beschikbare terreinen. Hoeveel hectares zijn er nog uit te geven in de verschillende regio's? Hoeveel ruimte is er geschikt te maken op bestaande en deels verouderde bedrijventerreinen? Wanneer meldt u een geslaagde acquisitie van een buitenlands of Nederlands bedrijf in combinatie met een grote herstructurering? Vragen die vragen om regionaal maatwerk, soms ontkom je niet aan ontwikkeling van geheel nieuwe terreinen, maar soms kan herstructureren van bestaande terreinen ook een goede oplossing zijn.

Bedrijvigheid levert naast werkgelegenheid en economische groei ook vervoersvraagstukken op. Grondstoffen en producten moeten van A naar B en die liggen telkens ergens anders. Zware vrachten vragen een soepel verlopend transport met weinig opstoppen, goed voor het bedrijf en goed voor het milieu. Bijvoorbeeld op de N271 kan dat met slimme rotondes en 2 keer 2 banen tot in Gelderland. Het toenemende vrachtverkeer heeft natuurlijk ook nadelen. Chauffeurs kunnen steeds moeilijker geschikte plaatsen vinden om te rusten en te overnachten. Dit probleem is al door de Liberale Volkspartij aangekaart bij de begroting en daar zijn onlangs vragen over beantwoord. Daarover hebben wij ook een motie ingediend. Wij willen meer plaatsen beschikbaar krijgen en wij willen ook de Duitse autoriteiten wijzen op hun verantwoordelijkheid. Zij gooien met de feestdagen en op zondagen de wegen dicht en laten het vervolgens aan de buurlanden over hoe het parkeren geregeld moet worden.

In de nota meldt u een herijking van internationaal economisch beleid. Waar moeten wij dan aan denken? Gaan wij ons nu alleen nog maar richten op de directe burenen? Het is bij een van de vorige sprekers ook al aangehaald.

Dan een andere belangrijke infrastructuur in onze ogen is glasvezel en het hoeft niet per se glasvezel te zijn, maar het gaat natuurlijk om snel internet en daarom willen wij ook een motie indienen die niet alleen, zeg maar, content is met de aansluiting van het buitengebied op het snelle internet, maar we merken dat er een achterstand ontstaat in stedelijke gebieden en op bedrijventerreinen. De VVD is voorstander van het stellen van een doel want alleen met het stellen van een doel kun je het doel bereiken. In 2022 geheel Limburg aangesloten op snel internet.

Dan komen we bij een punt wonen, daar wordt in deze zaal ook regelmatig en ook intens over gesproken. De Voorjaarsnota meldt een overschot aan woningen en in theorie kan dat ook zo zijn, maar hoe groot is dat overschot? En laten we van dit overschot eens de volgende woningen aftrekken. Woningen die alsnog door de markt worden opgenomen, woningen of panden die door transformatie ingezet kunnen worden voor het tekort aan sociale huur of zelfs aan vrije middenhuur, woningen of panden die ingezet kunnen worden voor de huisvesting van buitenlandse woningzoekenden, studenten of werknemers, onbruikbare woningen die gesloopt moeten worden. Hoeveel woningen houden we dan als overschot over en vooral waar staan die woningen dan? Pas dan weten we de echte opgave. De VVD-fractie is van mening dat we zeer gericht met maatwerk lokaal aan de gang moeten. Misschien wel de belangrijkste uitdaging van de nieuwe gedeputeerde om hier een goede impuls aan te geven, zonder zich te verschuilen achter de regionale Woonvisies en graag van hem een reactie hierop. 'Limburg heeft een overschot aan woningen' mag geen mantra worden dat alsmaar verlamd boven beleid en markt blijft hangen.

Dan komen we bij cultuur, de Museumkaart. Het succes van de Nederlandse Museumkaart is groot, 1,3 miljoen Nederlanders bezitten zo'n kaart en Limburgers zijn daarin zwaar ondervertegenwoordigd en wij denken dat dat komt doordat met name de Nederlandse rijksmusea vooral in de Randstad gevestigd zijn. Het zou mooi zijn als een internationale of een Euregiole museumkaart zou bestaan. Op een steenworp afstand van Limburg hebben wij in Düsseldorf, Aken, Keulen en Luik prachtige

musea die onder een dergelijke pas zouden kunnen vallen en bezocht zouden kunnen worden door Limburgers. De interesse voor kunst zal toenemen, het is voor meer Limburgers toegankelijk, berijdbaar en bereikbaar en musea, zowel in Nederland als in Duitsland, zullen vaker bezocht worden. De inkomsten voor musea, ook Limburgse musea, zullen toenemen. Wij dienen hier een motie voor in om het college op te roepen om zowel de politiek in Nordrhein-Westfalen als in België te interesseren voor dit initiatief en tevens de directies van de Limburgse musea te enthousiasmeren om dit te bepleiten in hun netwerk, met name over de grens.

Dan het streektaalbeleid, and now for something completely different. In een eerdere Voorjaarsnota vroeg de VVD-fractie in een motie aandacht voor het Limburgs als streektaal en dan niet alleen als spreektaal, maar ook als geschreven taal. De motie vroeg te bevorderen het geschreven Limburgs meer en beter toegankelijk te maken. De huidige gecompliceerde schrijfwijze is gebaseerd op het standaard Nederlands, waarbij afwijkende klanken met accenten dienen te worden weergegeven en dat kan eenvoudiger. Op de social media gebeurt dat al en in de ogen van de VVD is dat echter te zeer een niche. Iedere Limburger die dat wil, moet zich vrij voelen om het ook eenvoudig te schrijven. Wij vinden het dan ook jammer dat de ingewonnen adviezen juist die ingewikkeldheid in stand houden, waardoor eenduidig gebruik uitblijft. Wij denken dat het Limburgs met een eenvoudige spelling aan vitaliteit zou winnen. De motie bleef in zijn essentie tot dusverre dan ook onuitgevoerd. De VVD-fractie wil hier toch weer aandacht voor vragen. Niet met een motie dit keer, maar met een oproep aan het college. Ga hiermee aan de slag en zoek ook nieuwe partners die iets kunnen betekenen voor het beter toegankelijk te maken van het geschreven Limburgs.

Concluderend. De Sociale Agenda hoeft wat ons betreft niet groter en is nog niet groots. De economie wordt groter en is op onderdelen wel groots. De behoefte aan infrastructuur is groot. Het aantal vrachtautoparkerplaatsen moet groter. De toegang tot snel internet moet groter en is de woningvoorraad wel te groot of kan hij groter? Het bereik van de museumkaart moet groter en op ons Limburgs zijn we greujts. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Nijskens. Gruuts is in allerlei soorten uit te spreken, we kijken hoe we het gaan notuleren. 1.42.40 Het woord is aan mevrouw Plusquin, daarna de heer Vaessen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Verantwoordelijkheid nemen, daar wil ik het vandaag over hebben. Vanuit de Partij voor de Dieren zeggen we dan: verantwoordelijkheid voor de gevolgen van onze daden voor de aarde, voor de natuur, mens en dier. Gevolgen voor de biodiversiteit die terugloopt door menselijk handelen en ook door klimaatverandering, soorten die zich niet kunnen aanpassen aan de snelheid van de temperatuurstijging. We hebben maar 1 aarde, en de gevolgen van de klimaatverandering zijn nu al merkbaar, meer droogtes, watergebrek, extreem weer. Die treffen juist de mensen in de armere landen, die zelf niet of nauwelijks aan klimaatverandering hebben bijgedragen. Aan ons om die verantwoordelijkheid, voor de gevolgen van onze verslaving aan fossiele brandstoffen, op ons te nemen.

Terug naar de Limburgse schaal, wat kunnen wij doen als Provincie? De fractie van de Partij voor de Dieren heeft altijd aangedrongen op het verantwoordelijkheid nemen voor de energietransitie. Gelukkig lijkt daarin nu een stroomversnelling te komen. Met de motie over netwerkalternatieven, onze complimenten nogmaals voor de initiatiefnemer Hans van Wageningen, die zich daar zeer voor heeft ingezet. Verantwoordelijkheid nemen ook met de LEKTA-brief van gedeputeerde Geurts, die wij veelbelovend vinden. Er komt nu met name ook een uitgewerkt beeld van de ruimtelijke consequenties en dat is pure winst want daar zijn we als Provincie ook vooral verantwoordelijk voor, daar liggen onze bevoegdheden.

Verantwoordelijkheid nemen houdt ook in verantwoordelijkheid nemen voor de gevolgen van Provinciale steun aan luchthaven MAA en daarom dienen wij vandaag ook graag de motie van de heer Rossel mee in.

Verantwoordelijkheid nemen, ook voor daden die anders en slechter uitvallen dan gepland, waar mensen de dupe van worden, zoals het voorschrijven van luchtwassers in de veehouderij, die veel minder effect blijken te hebben voor het beperken van stank, geuremissies in het jargon, met als gevolg dat de normen worden overschreden en omwonenden nog meer in de stank zitten. Ook daar zullen wij een motie over indienen want wij vinden dat je een fout ook moet kunnen toegeven en daar de consequenties uit moet kunnen trekken en dat is ook de kern van die motie, die combiluchtwassers leveren in werkelijkheid veel minder geurbeperving op dan waarmee tot nu toe in de verleende vergunningen rekening is gehouden. Voor nieuwe vergunningen wordt dat aangepast, dat heeft de staatssecretaris officieel bekendgemaakt, maar voor de al verleende vergunningen op basis van een te optimistische inschatting zitten omwonenden met de gebakken peren, alhoewel die een stuk beter ruiken dan de stallen kan ik u verzekeren. Wij vinden dat omwonenden ook rechten hebben op een betrouwbare overheid wat betreft de bescherming tegen geurhinder. Dus moet er ook naar oplossingen in bestaande situaties worden gekeken. Onze buurprovincie heeft daaruit de consequenties getrokken door dik 2 maanden geleden al op Provinciaal niveau een werkgroep in te stellen die de omvang van het probleem in kaart brengt en met oplossingen komt, met name in de sfeer van innovatieve stalproblemen zonder luchtwassers en daarvoor snellere erkenning door het Rijk te vragen. Dat pleidooi verdient ondersteuning en daarom vandaag ook de moties want Limburgers verdienen net zoveel bescherming tegen geurhinder als Brabanders. Fouten moet je erkennen en daarnaar handelen. Dat is onze motie en we hebben ook nog wat stukken bijgevoegd over hoe ze daar in België mee omgaan. Die wil ik wel aan de gedeputeerde overhandigen.

En dan, dat mag u van ons verwachten, verantwoordelijkheid nemen voor dat wat zwak is in de natuur, voor zieke, gewonde en hulpbehoevende dieren, waar wij een zorgplicht voor hebben. De wet verplicht ons allemaal, iedere Limburger, die over te dragen aan daartoe goed geëquiperde zorgverleners, de dierenambulance, maar financiering is daarbij niet geregeld. Deze motie, die heel belangrijk is voor ons, en die verdere uitvoering geeft aan een eerdere aangenomen motie van de Staten, wil ik daarom alvast toelichten. Vorig jaar stemde een ruime meerderheid voor motie 795, Vervoer en opvang van in het wild levende dieren. Uit het onderzoek dat daarna door de Provincie is gedaan, bleek dat er een structureel tekort is van € 105.000,00 voor het vervoer en opvang van in het wild levende dieren. Eigenlijk betaalt vrijwel niemand ervoor. Op dit moment maakt het een verschil uit als dier in welk deel van Limburg je in de problemen raakt. In het ene geval word je geholpen, in het andere geval niet en in weer een andere regio ben je afhankelijk van een bijdrage van de vinder, de melder. Die melders lopen ook een bepaald risico als ze je vinden. Het zit in de aard van het beestje, pardon, de aard van de meeste mensen om een dier in nood te helpen, ook al loop je daarbij gevaar omdat je langs een drukke weg een dier wilt redden, een dier dat door pijn of paniek kan bijten of krabben en als je als melder dan dat dier naar de opvang wilt brengen, dan mag dat eigenlijk niet. Een dierenambulance dient het in het wild levende dier binnen 12 uur naar een opvang te brengen en in ons geval is dat in België, daar zit een heel goed opvangcentrum. Echter, de dierenambulances worden daar niet voor betaald, terwijl het wel een wettelijk vereiste is om dat vervoer per dierenambulance plaats te laten vinden en dus rijden die dierenambulances niet altijd voor wilde dieren en zo hoorde ik deze week nog een verhaal over mensen in Limburg die een bewusteloze das vonden. Maatschappelijk betrokken bij de natuur als deze mensen waren, besloten ze die das in de auto te tillen en naar Opglabbeek te brengen. Onderweg komt die das bij en die heeft de hele auto verbouwd, die auto was total loss.

Het is dus niet alleen een wettelijk vereiste. Door de vermaatschappelijking van de natuur zijn de burgers meer betrokken bij de natuur, meer in de natuur en vindt men derhalve ook belangrijk dat een wild dier in nood wordt geholpen. We hebben in stukken van Gedeputeerde Staten ook de erkenning gelezen dat bijvoorbeeld Opglabbeek voorziet in een maatschappelijke behoefte. We vinden het dus belangrijk om een wild dier in nood te helpen als burgers en ook al kan dat ten koste gaan van je eigen veiligheid. Ter bescherming van mens en dier dienen wij vandaag een motie in om geld te reserveren voor vervoer en opvang van wilde dieren en in gesprek te gaan met de partners op dit gebied, de Dierenbescherming en het dierhulpcentrum in Opglabbeek. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Plusquin. Het woord is aan de heer Vaessen van D66. Aansluitend de heer Van Rey.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. De laatste Voorjaarsnota van deze Statenperiode ligt voor ons. Er is al veel in gang gezet, maar daar hebben we vorige week al wat bij stilgestaan. Er bleek in elk geval nog genoeg werk in uitvoering te zijn en deze Voorjaarsnota laat zien waar daarbij de focus ligt voor de resterende periode. De wereld om ons heen innoveert en vraagt een overheid die dat goed faciliteert en die daar waar nodig meedoet. In het beleid van de afgelopen jaren is zichtbaar dat de Provincie daar oog voor heeft. In de uitvoering, en dus in deze Voorjaarsnota, zien we dat ook terug. Of het nu gaat om het gereed maken van de infrastructuur voor een Drielandentrein met drielandenprooftechniek, -tarifiering en -ticketing of om de ontwikkelingen in het midden- en kleinbedrijf (MKB) en op de Brightlands Campussen.

Ook op het gebied van landbouw klinkt de roep om innovatie. Uit de resultaten van recent onderzoek uitgevoerd door dagblad Trouw blijkt dat agrariërs een koerswijziging willen. Meer dan 80% van de boeren vindt het niet langer acceptabel dat de natuur onder druk komt te staan en wil overstappen naar natuurvriendelijkere methodes. Een omslag in de landbouw kan er echter niet van vandaag op morgen zijn. Er dient een langetermijnbeleid voor te zijn, een beleid dat recht doet aan de noodzaak voedsel te produceren waarbij het milieu zoveel mogelijk gespaard wordt. We kunnen wel zonder fossiele brandstoffen, maar niet zonder voedsel. Met de Natuurvisie, de nota Platteland in Ontwikkeling, het investeringsprogramma Limburgse Land- en Tuinbouw Loont en het Provinciaal Waterplan zijn er al stappen gezet in de goede richting, waarbij duurzaamheid van landbouw, landschap en natuur centraal staan. D66 kan de voorgestelde begrotingswijzigingen van € 2 miljoen om de landbouw te verduurzamen en de natuurambities te verwezenlijken dan ook van harte ondersteunen.

Jaarlijks geeft afval in de natuur en leefomgeving veel ergernis. Bovendien kost het opruimen ervan vele 1000'en euro's. Vanuit de gedachte dat voorkomen beter is dan genezen komt D66 met een motie voor een verkenning van de mogelijkheden om te komen tot een bewustwordingscampagne met betrekking tot het dumpen van afval. De motie is al rondgedeeld.

Voorzitter, dé grote opgave die om een innovatieve aanpak vraagt, is de opgave van de energietransitie. Het belang van de energietransitie wordt overal erkend, in de samenleving, bij ondernemers en bij overheden en zeker ook in Limburg. Onze bestaande kaders, de lancering van LEKTA eerder deze week, de Limburg Agenda, ons recente bid voor de Regio Envelop van het kabinet, de inzet van de werkgroep Verduurzaming Energienetwerken, zo'n beetje elke inbreng van collega Van Wageningen, ze staan bol van het belang van deze transitie. Op grond van het akkoord van Parijs werkt de hele wereld samen aan de verduurzaming van de energiehuishouding. Limburg kan nog vooroplopen als het gaat om verduurzaming van bestaande bouw, warmtedistributie, met

name volgens het mijnwaterconcept, en het eerlijk verdelen van de baten en lasten van de energietransitie. De motie van de Statenwerkgroep Verduurzaming Energienetwerken van vorige week geeft daar al een uitgewerkte aanzet toe. U kunt van de kant van de D66-fractie nog meer inbreng in deze richting verwachten. We moeten wat D66 betreft niet wachten tot er beleid of convenanten zijn uitgekristalliseerd, we hopen dat er nu vooral goede stappen worden gezet in de uitvoering want het mag allemaal een kilootje meer, in elk geval geen onsje minder, maar nogmaals, het belangrijkste is niet bijstelling van het beleid, maar uitvoering.

Dan onderwijs en innovatie, dat zijn natuurlijke partners. Onderwijs beweegt mee met de samenleving die blijft ontwikkelen en het moet aansluiten op de talenten van de leerlingen. De Provincie ondersteunt ontwikkeling van onderwijs door leraren en professionalisering van leraren. Zo leveren we een mooie bijdrage aan het toekomstbestendig maken en houden van ons onderwijs. Het onderwijs kan zo optimaal kansen bieden aan onze jongeren om hun talenten te ontplooien en straks een goede plek te vinden in de Limburgse samenleving en op de Euregionale arbeidsmarkt. D66 is blij met de gekozen insteek, de inhoud blijft bij de professionals, facilitering komt er vanuit de Provincie. De aangekondigde additionele middelen voor onder andere de microprojecten van leraren vinden we een goede zaak. We maken ons wel zorgen om de personele ontwikkelingen in het onderwijs. Waar in het voortgezet onderwijs sprake is van boventalligheid, is er in het basisonderwijs een tekort aan leerkrachten dat zich ook verder ontwikkelt de komende jaren en zolang PO in actie daar nog niet helemaal heeft bereikt wat ze willen bereiken voor basisschoolleerkrachten, zal dat waarschijnlijk ook wel een zorgpunt blijven. Wat D66 graag zou willen voorkomen, is dat boventallige leraren uit het voortgezet onderwijs verloren gaan voor het onderwijs en/of voor Limburg, doordat ze werk zoeken buiten de provincie of buiten het onderwijs. Daarom vragen we vandaag per motie aan het college om met schoolbesturen uit het primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO), met gemeenten en met lerarenopleidingen te onderzoeken of er behoefte bestaat aan een Provinciebrede aanpak van dit specifieke arbeidsmarktprobleem en of daartoe ook mogelijkheden bestaan. Dan horen wij graag voor de begrotingsbehandeling wat er uit zo'n onderzoek komt.

De digitalisering van onze omgeving vraagt om onderwijs dat daarop inspeelt, de ICT-vaardigheden van onze leraren en leerlingen moeten goed ontwikkeld zijn. Daarom gaat de Provincie samen met het onderwijs werken aan het ontwikkelen van iXperiums in Limburg. Daar kan samen met ICT-experts worden gewerkt aan concrete ICT-toepassingen voor het onderwijs. Daar hebben we nog wel een vraag bij. Is Brightlands hierin een gesprekspartner voor de Provincie? Er is al heel wat expertise over samenwerking met de verschillende onderwijstypes en experts uit bedrijven, opgedaan onder andere op de Chemelot Campus bij CHILL en ICT-expertise is natuurlijk op meerdere campussen aanwezig en in het bijzonder op de Smart Services Campus. Misschien zijn deze campussen zelfs goede locaties voor dergelijke iXperiums.

D66 vindt het niet alleen belangrijk dat de Limburgers vaardig zijn in het gebruiken van digitale middelen, ze moeten ook bereikbaar zijn voor alle Limburgers. Met de aanstaande aanleg van glasvezel in Noordwest-Limburg komt dat een stuk dichterbij. Het is goed om te zien wat een bescheiden investering van de Provincie in de markt heeft kunnen losmaken. D66 ziet graag een verdere uitrol van projecten die zorgen voor snel internet in heel Limburg. We horen graag van het college wat het voor mogelijkheden ziet in de rest van de provincie, ook voor het stedelijk gebied en in het Heuvelland. Wat D66 betreft worden allerlei alternatieven daarvoor bekeken, ook draadloze initiatieven en zelfs het aansluiten van glasvezelprojecten bij initiatieven over de grens, waarvoor onlangs in Schinveld met medewerking van de Provincie ook al een aanzet is gegeven. Welke initiatieven mogen we van het college verwachten en welke rol ziet het college daarin weggelegd voor de Provincie?

Voorzitter, de D66-motie Integraal aanvalsplan integratie werd 2,5 jaar geleden aangenomen door de Staten. Hiermee liepen we voorop met een constructieve aanpak voor statushouders in onze provincie, gefocust op huisvesting, onderwijs en arbeidsmarkt. Kort gezegd op meedoen, want dat is de beste weg naar goede integratie. De gemeenten hebben uitstekend werk geleverd op het gebied van huisvesting. Ten aanzien van onderwijs en arbeidsmarkt ziet D66 nog voldoende uitdagingen. Succes en niveau van inburgering zijn veelbesproken onderwerpen en oververtegenwoordiging van statushouders in de Participatiewetbestanden is dat ook. Ziet het college verschillen tussen gemeenten en hoe wordt er uitvoering gegeven aan de motie? Zijn daarbij nog steeds die drie pijlers, dus ook arbeidsmarkt en onderwijs, in beeld?

Voor de Sociale Agenda start er een belangrijke nieuwe fase, de recente effectrapportage was wat D66 betreft de nulmeting die eerder niet voorhanden was. De rapportage geeft een heldere focus qua beleid en acties, waarbij het college wordt opgeroepen keuzes te maken. Waar gaan we op focussen? Misschien kunt u al eens een 3-tal of 2 of 1 focuspunten noemen waar we ons op gaan richten de komende tijd. D66 wil wel graag dichtbij de rol van het faciliterend middenbestuur blijven. Zo zijn we wel een warm pleitbezorger van de Gezonde Basisschool van de toekomst, maar als we lezen dat het de bedoeling dit verder uit te rollen over de provincie dan is dat voor ons misschien net iets te activistisch. De keuze om dit of een soortgelijk initiatief in te zetten, moet natuurlijk vooral bij scholen zelf liggen. Als scholen met plannen komen, denk ik dat we die zeker kunnen ondersteunen, maar we moeten uitkijken dat we niet zomaar zaken bij het onderwijs over de schutting gooien want hoe meer we dat laten toenemen, hoe meer de kwaliteit van het onderwijs zelf in het geding zou kunnen komen en dan zijn we niet langer aan het werken aan de kansengelijkheid van onze jongeren.

Tot slot, nog een opmerking over railinfra, al was het maar omdat ik daarmee begon. D66 geeft het college graag een overweging mee naar de begroting van 2019. We zien graag een vlotte voortgang van de elektrificatie en capaciteitsuitbreiding op de Maaslijn en het spoor tussen Heerlen en Aken. We zien dat onze Staten daar volgend voorjaar besluiten over moeten nemen, op een moment dat het college mogelijk demissionair is. D66 zou graag zien dat onze begroting voor 2019 op dit punt zo wordt ingericht dat de volgende Staten redelijkerwijs kunnen vaststellen dat hun besluit niet controversieel is. Kunt u toezeggen dat u deze overweging meeneemt in uw voorbereiding van de begroting 2019? Tot zover in 1^e termijn.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Vaessen. Ook ruim binnen de tijd, dank u wel daarvoor. Ik geef het woord graag aan de heer Van Rey van Volkspartij Limburg. Aansluitend de heer Kuntzelaers van de PvdA.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja voorzitter, de laatste weken word ik door de VVD iedere keer aangesproken als Liberale Volkspartij. Volkspartij Limburg begint wel met een L, maar in ieder geval, ik kom uit dat huis zal ik maar zeggen.

Voorzitter, na het verantwoordingsdebat is de Voorjaarsnota nu aan de beurt en hopelijk spreek ik niet alleen voor de Volkspartij Limburg, maar deze procedure, ik heb het vorige week ook al gezegd, kan ik niet volgen. Wat willen Provinciale Staten nu? Zo mak als een lammetje of strijdbaar als een leeuw? Ik reken me niet tot de lammetjes zult u begrijpen, maar hoe betreurenswaardig ook, we hebben in meerderheid besloten om eerst het verantwoordingsdebat te doen en daarna de Voorjaarsnota. Voorzitter, de Voorjaarsnota trapt heel veel openstaande deuren in en zorgt natuurlijk voor de nodige vragen en opmerkingen, maar allereerst wil ik de gedeputeerde en de ambtelijke organisatie dank

zeggen voor de beantwoording van de vragen. Jammer overigens dat niet veel fracties daaraan deelnemen, het zijn altijd de kleinere fracties die daar uitermate hun best voor doen.

Laat me beginnen met het Limburgs aanbod aan Den Haag. Gedeputeerde Staten zullen naar mijn mening zich richting Den Haag veel activistischer moeten tonen. Mijnheer Ruers kan daarbij een handje helpen vanwege zijn ervaring ook in de Eerste Kamer. Den Haag treuzelt maar en Limburg moet daar niet in meegaan. De reactie van het kabinet Rutte III blijft uit op het Limburgse aanbod, nog steeds uit, we hebben daar vorige week al over gesproken en ik spreek er nu over omdat er op pagina 7 van de Voorjaarsnota ook over wordt gesproken. Voorzitter, in dat Limburgse aanbod zit de verduurzaming van het nationaal chemiecluster Chemelot. Dan is het natuurlijk van belang wat de gevolgen zijn van de Limburgse intenties naar aanleiding van dat rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, 'Meer samenwerking nodig voor veilig Chemelot'. Zeker voorzitter, we moeten voldoen aan de wet- en regelgeving en bij groei moeten we ook voortdurend streven naar het verbeteren van de veiligheid, maar Den Haag, en zo betitel ik ook het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, verbindt aan die boodschap dat de Provincie Limburg de taak heeft daarop te sturen en met omliggende gemeenten een ambitieuze en uitgewerkte visie te maken. Mooi dat Den Haag dat zegt, maar komt de rekening alleen op het bordje van de Provincie Limburg te liggen, voorzitter?

Voorzitter, na 25 jaar in de Staten ga je op een gegeven moment natuurlijk de structuur van de Limburgse politiek inzien. Ieder groot debat gaat meestal uit als een nachtkars en we gaan over tot de orde van de dag. De coalitiepartijen, welke partij dan ook, zijn onvoldoende kritisch genoeg op het college, we zullen straks wel zien bij de papierfabriek Meerssen, maar misschien is er, want ik had deze tekst gisteren opgeschreven nog voordat de diarree aan moties binnenkwam, dus er komt toch een wat meer kritische kijk vanuit de Staten, beter laat dan nooit. Beter laat dan nooit voorzitter, in deze Voorjaarsnota staat weer, en ik citeer: "Wij willen samen met het Rijk onder meer stappen zetten bij het intensiveren van de grensoverschrijdende samenwerking". Voorzitter, ik vraag me nu al jaren af wanneer dat laatste wat ik heb gezegd nu werkelijk resultaten zal gaan zien. We zijn wakker geworden in Limburg, maar echt actie ondernemen, en ik hoop echt nog mee te maken, voordat ik 50 jaar in de Staten zit, dat er verbetering komt en iedere 4 jaar is er dus wel hoop. Staatssecretaris Timmermans zou het wel even regelen voor Europese Zaken. Daarna werd het minister Timmermans, de hoop in Limburg. Toen kregen we staatssecretaris Knops nu en nu wordt het weer geregeld. Voorzitter, het is te gek voor woorden dat we dat iedere keer in iedere beleidsnotitie moeten terugzien.

Wat de Provincie ook wil, en collega's hebben daar al over gesproken, is vooroplopen in de digitale samenleving, dat staat op pagina 22 van de Voorjaarsnota, maar ik herinner u allen nog even aan de startnotitie 'Digitale Samenleving, een continue zoektocht'. In de titel schuilt al een excuus, maar laat Limburg er vooral naar blijven streven dat Limburg de vruchten plukt van nieuwe technologische mogelijkheden en anticipeert op de veranderingen als gevolg hiervan en het is teleurstellend dat in de Voorjaarsnota alleen wordt gesproken over 'verkenning' want dan komen we er niet.

Voorzitter, binnen een tijdsbestek van 3 weken heb ik 2 keer, en dit wordt dan de 3^e keer, aandacht gevraagd voor het MKB, speciaal de retail, of voor mijn generatie heet dat dan de middenstand. Bij de Limburg Agenda 2030, verantwoordingsdebat, en nu bij de Voorjaarsnota, 3 maal is scheepsrecht. Prachtige voorstellen zitten er ook weer hier in de Voorjaarsnota en aanvullende middelen, maar in de uitvoering worden veel van die middelen naar externe adviseurs doorgeschoven. De adviseur vaart er wel bij en de doelgroep heeft het nakijken. De adviseurs hebben de middelen namelijk al vrijwel opgeslokt en dat moet echt afgelopen zijn en wie schetst mijn verbazing? Dat ik vlak voor het debat over de Voorjaarsnota een verhaal voorgeschoteld kreeg over een impuls voor het MKB, de dienstverlening aan het MKB kan volgens gedeputeerde Van den Akker nog beter. Ik citeer: "Er is een

veelheid aan instellingen, projecten, die ondernemers kunnen bijstaan, maar het zijn er zoveel dat de ondernemers door de bomen het bos niet meer zien, waardoor zij soms ondersteuning missen". Hier kunnen wij de nieuwe gedeputeerde een concreet voorstel doen: schoon eerst het bos eens op voordat u weer met voorstellen komt, dan kan pas dat beleid worden geschapen. Ook bij de nieuwe gedeputeerde is wel erkenning want de heer Van den Akker geeft verder aan: "Het midden- en kleinbedrijf vormt de krachtige motor van de Limburgse economie". Dat hoorde ik al in 1974, toen ik politiek actief werd en we moeten afwachten of de aanpak werkt en zijn benieuwd naar de bevindingen van het projectteam dat er over 2 jaar mee aan de slag gaat.

En voorzitter, de retail heeft ook andere problemen. Binnensteden, en dus ook de retail, hebben concurrentie van het nieuwe verdienmodel en dat zijn de internetwinkels en alles in de binnensteden is nog gericht op de oude economie en dat werkt niet meer. De wereld verandert zeer snel en sterk en de retail en binnensteden moeten meegroeien. Dat geldt dus voor vastgoedpartijen, dat geldt ook voor het parkeren, de samenstelling van de assortimenten, het toestaan van blurring, aankleding, beleving moeten allemaal meebewegen en dit laatste, en ik neem aan dat de heer Teunissen het met me eens is, gebeurt onvoldoende, niet of nauwelijks en als we zo doorgaan dan zijn de binnensteden kansloos verloren. Voorzitter want door leegstand in de binnenstad ligt verpaupering, criminaliteit, op de loer en ik heb al 3 keer, 3 weken achter elkaar gezegd: wanneer er iets voor de agrarische familie gedaan moet worden die in de knel komt, dan wordt die terecht geholpen en ik vraag aandacht voor de retail in de binnensteden want over een aantal jaren zullen we in alle steden in Limburg, maar ook elders in Nederland, als we niks doen, daar de gevolgen van zien.

Voorzitter, van een hele andere orde, en daar heeft ook een aantal collega's over gesproken, terecht dat er aandacht is voor het 75-jarig, bevrijding van Limburg. De Volkspartij Limburg wenst het burgercomité alle succes bij de voorbereiding en uitwerking van een steekhoudend programma. Ooggetuigen zijn er steeds minder, maar onze gezamenlijke verantwoordelijkheid dat de getuigenissen niet naar de achtergrond verdwijnen. In de Voorjaarsnota wordt voorgesteld € 1 miljoen extra aan middelen beschikbaar te stellen en mijn vraag is dan ook: valt er al iets te melden waar aan gedacht wordt of aan gewerkt wordt?

Voorzitter, in het Investeringsprogramma Toerisme & Recreatie zijn keuzes gemaakt. Om de provinciebrede toeristische markt vorm te geven, pagina 20 van de Voorjaarsnota nog wel digitaal, komt er een kleine krachtige organisatie met de een tijdshorizon van 4 jaar en de Voorjaarsnota geeft aan € 500.000,00 aan extra middelen beschikbaar te stellen. De vraag voorzitter, aan de gedeputeerde is of gemeenten, ondernemers en de intermediaire organisaties het eens zijn met Gedeputeerde Staten en daar wil ik graag wat duidelijkheid over krijgen voorzitter.

Op pagina 39 digitaal, lezen wij nog een keer de opheffingsmotie Connect Limburg en daar was toegezegd om voor de Voorjaarsnota, mevrouw Claessens, een notitie aan Provinciale Staten te zenden en op de valreep, precies een week geleden, ontving Provinciale Staten een Gedeputeerde Statenbrief met de notitie Vervolgaanpak Limburg Branding. 1^e vraag is natuurlijk: heeft een extern bureau deze vervolgaanpak opgesteld? Voorzitter, in die notitie lezen wij dat er een aparte stichting zou kunnen komen, integratie binnen Provincie zou kunnen zijn, dat zijn alternatieven, maar het draait uit, wat in de notitie staat, op een Adviescommissie en Gedeputeerde Staten hebben dan deze volksvertegenwoordiging niet meer nodig. Hier wordt zelfs vanuit de ivoren toren artikel 82 van de Provinciewet van stal gehaald. Gedeputeerde Staten zullen interne en externe kandidaten aanzoeken voor die Adviescommissie en op korte termijn wordt een kwartiermaker, beoogd brandmanager, aangesteld. Voorzitter, Volkspartij Limburg is benieuwd hoe Gedeputeerde Staten de bemensing gaat invullen, gaat dat volgens het 'ons kent ons'-systeem? Ik heb reeds eind vorig jaar, toen ik die motie in

had gediend, gewaarschuwd: laat het geen Maastrichts Schengenfeestje worden. Wel plezierig is het om in die nota te lezen dat 1 van de bouwstenen is: identiteit krijg je cadeau. Ik heb vorige week al gezegd: in deze zaal zou wel eens wat meer over de Limburgse identiteit mogen worden gesproken. Voorzitter, ook leuk dat in het kader van de branding de Maastrichtenaren André Rieu en Tom Dumoulin een podiumplek krijgen en tegen die Schengen heb ik natuurlijk geen bezwaar, maar volgens mij zijn er meer Limburgers die belangrijk zijn voor de branding van Limburg. Mag het ook een vrouw zijn? Lieke Martens, 's werelds beste vrouwelijke voetballer en jarenlang was Maartje Poumen 's werelds beste hockeyster. Ooit verder gehoord van de musicalsterren Chantal Janzen en Renée van Wegberg? En wie vergeet Toon Hermans? En dan heb ik de bekendste Limburger heden ten dage nog niet genoemd, Max Verstappen. Je mag trots op Maastricht zijn, maar Limburg is meer dan Maastricht alleen toch en dat ademt die nota uit en ik zal dan ook een voorstel doen aan de collega's om deze notitie na het zomerreces te laten agenderen in de Commissie FEB om van gedachten te wisselen, te meer omdat er staat te lezen, over de Adviescommissie wordt gezegd dat er wel met sturing, koers en agendasetting vanuit dit huis alles wordt geregeld en dat roept veel te veel vragen op.

Voorzitter, bij de behandeling van de Begroting 2017 heb ik aangegeven dat er jongeren zijn van het mbo die met klachten zitten over hun school en nergens terecht kunnen. Natuurlijk kunnen ze bij hun eigen onderwijsinstelling klagen, maar u begrijpt dat dit een stap is die niet snel gemakkelijk wordt genomen door scholieren en afgelopen week werden we opgeschrikt door de examenproblematiek in Maastricht, weliswaar niet op een mbo, maar op een vmbo en de scholieren hebben meerdere keren geklaagd bij de onderwijsinspectie en daar ving men ook nog bot. Dus Staten, laten we terugkomen op het voorstel dat ik 2016, de Begroting 2017 heb gedaan. Misschien is dit wel het moment om als Provincie te gaan kijken of het mogelijk is om zelf ook een vinger aan de pols te houden over de kwaliteit van onze middelbare en mbo-scholen.

Voorzitter, dit is de laatste Voorjaarsnota van deze coalitie en ik zeg tegen mijn collega's: we hebben de barbecue straks pas verdiend als we hier een volwassen debat met elkaar voeren en niet opstellen als een lammetje, want dat lammetje, met alle respect voor mevrouw Plusquin, hoort op die barbecue thuis en niet in dit debat. Zo van de slager valt het nog wel mee als ik dat zo formuleer.

Voorzitter, ik zou ten slotte ook willen opmerken, en voor de collega's in dit duale systeem, dat in de Voorjaarsnota ook een reservering zit, Beschikbaar stellen van € 900.000,00 voor de papierfabriek Meerssen, het volgende agendapunt en voorzitter, ik heb al in het openbare Presidium gezegd: daar gaat de Volkspartij Limburg niet mee akkoord en ik roep de collega's wel even op dat goed in de gaten te houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Kuntzelaers, PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. 'Samen optrekken in de uitvoering', de titel van deze Voorjaarsnota en belangrijk, zeker als je in het laatste jaar van een coalitieperiode zit om in die uitvoeringsstand terecht te komen. Er is veel gebeurd en er zijn ook veel pluspunten inderdaad, die we ook terugvinden in deze Voorjaarsnota. We zien die aantrekkende economie van die campussen die enorm goed bewegen en die werkgelegenheid, waar 3 jaar geleden nog gesproken werd over 'hoe krijgen we Limburg aan het werk?' er nu tekorten zijn en kraptes in de vraagstukken die voorliggen. Die tekorten, dat is natuurlijk prachtig om te zien dat die economie zo hard aantrekt, maar daarnaast, parallel daaraan, vindt ook dat gevecht plaats voor betere arbeidsomstandigheden en beter loon. In het OV, in de metaalsector, daar komen de werknemers op dit moment op voor hun recht om ook mee te profiteren van die economische vooruitgang en dat is meer dan terecht want het kan niet zo zijn dat

alleen de winsten bij de directie van VDL terechtkomen, maar dat de burger, de werknemer, daar niet van mee profiteert en wij hopen dat Gedeputeerde Staten ook oog hebben voor die ontwikkelingen van die aantrekkelijke economie, namelijk dat werkgelegenheid fantastisch is, maar dat, als dat alleen maar flexbanen zijn die niet zorgen voor pensioenvoorziening, die niet zorgen voor zekerheden van die burger, we daar niet de maximale winst voor de Limburger uithalen en wij hopen dan ook dat dat onderdeel is van de Sociale Agenda en daar waar het college mee aan de slag gaat en is.

We zien ook mooie successen in de afgelopen tijd op het gebied van cultuur en de ontwikkeling van de afgelopen week waarin we zagen dat gevierd werd dat kinderen muziekles weer in de klas gaan krijgen. Dat zijn echt enorme mooie pluspunten die deze coalitie realiseert en daar mogen we dan ook trots op zijn, net zoals de ontwikkelingen in de binnensteden, de financiën en op het gebied van digitalisering waarin een stap wordt gemaakt in die verkenningen. Echter, verkenningen zijn misschien niet alles. De vraag aan het college is dan ook: we verkennen het gebied van digitalisering, daar doen we ook vanuit de Staten actief aan mee, maar de oproep vanuit Provinciale Staten was ook om daarmee naar buiten toe te treden om de samenleving te inspireren, om te laten zien wat er in Limburg nou precies gebeurt en de vraag aan het college is dan ook: kunt u aangeven wanneer wij als Provincie Limburg naar buiten toe treden om de successen van die verkenning en ook de inspiratie te delen met onze mede-Limburgers?

Maar naast alle successen zijn er ook zorgen, zorgen genoeg. Bijvoorbeeld op de Railagenda, waar de ambities torenhoog zijn en de successen ook mooi voorliggen, maar op kostenniveau er gesprokkeld wordt en gezocht wordt naar oplossingen om die ambities dan ook daadwerkelijk te verwezenlijken. Op duurzaamheid, waar we zeggen dat we op alle punten in de uitvoeringsstand zitten is het gebied van duurzaamheid moeizaam verlopen in de afgelopen periode. Wel de regelingen die succesvol zijn met het LEF en Duurzaam Thuis, maar daar waar de extra inzet van deze Provincie gewenst en noodzakelijk was, daar laat die uitvoering nog op zich wachten en wij hopen dan ook dat de nieuwe gedeputeerde Ruers voortvarend in dit laatste uitvoeringsjaar successen binnen weet te halen.

En dat brengt ons dan ook meteen op dat andere punt dat daar altijd aan gekoppeld is hier in de Provincie, asbest. Te weinig resultaten en actie is nodig en daarom dienen wij vandaag ook een motie in en die zal ik zo dadelijk nog even verder toelichten en datzelfde geldt voor het onderwerp handhaving. Ook daar ontstaan er dilemma's in onze samenleving die wij als PvdA graag opgelost willen zien en waar de rekening zeker niet bij de burger mag landen. Afgelopen woensdag, we hadden de motie al klaar rondom asbest, maar er kwam landelijke aandacht voor het onderwerp omdat de koepel van corporaties in Nederland meldde dat we miljarden konden besparen als we andere regelgeving zouden toepassen. Ook de Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO) stond daarachter en TNO had dit onderzocht en het dilemma bleek te liggen bij de brancheorganisatie van asbestsaneerders, Ascert, die niet alleen de uitvoerende brancheorganisatie is die de asbest van de daken haalt, maar ook degene is die de regels maakt voor diezelfde sanering en daar gaat het natuurlijk klemmen. Een belemmering van snellere en goedkopere sanering, die dan ten gunste komt van diezelfde branche, de slager die zijn eigen vlees keurt om dan maar even terug te komen op die slager van net. Waarschijnlijk scheelt dit miljoenen of miljarden voor heel Nederland en onze vraag is: als de Provincie Limburg, als de Provincie Limburg koploper wil zijn op het gebied van asbestsanering, dan moeten we op dit punt proberen te innoveren, moeten we hier proberen de voorloper te zijn om afspraken met het Rijk te maken waar wij eventueel pilots, eventueel oefengrond mogen zijn om te kijken hoe wij goedkoper, efficiënter, de asbest van de daken kunnen krijgen.

Dan een ander moment. Afgelopen woensdag kwam na 2,5 maand het antwoord op de vragen rondom BAG en de teleurstelling over de termijn van beantwoording was al eerder geventileerd. We waren wel blij dat het voor deze vergadering toch nog gelukt is, maar dat neemt niet weg dat die situatie ernstige zorgen baart en vandaag in de krant was het gedeputeerde Geurts die zei: we hebben de verwerking van afval niet onder controle en dat past in het beeld dat wij zien rondom BAG, maar ook rondom die andere afvalverwerkers. 10 jaar lang acteerde dit bedrijf zonder vergunning en de Provincie wist dit, de gemeente Stein wist dit want in 2009 was al gesteld: u heeft geen vergunning en u mag door tot 2012 zonder vergunning. En zonder op te letten en zonder alert te zijn en zonder te handhaven heeft dit bedrijf jaren langer kunnen doorgaan met het vervuilen van die grond en het resultaat is dat we op dit moment ergens tussen de 67 en de 85 ton vervuilde grond daar hebben liggen, die wij voor € 2 miljoen of misschien wel meer mogen gaan opruimen. En je zou zeggen dat we na Edelchemie, de John Peeters Group, BM-Recycling wel geleerd hadden van de faillissementen van dit soort afvalverwerkers, maar nee, en het is niet heel moeilijk om niet verrast te worden door een faillissement want je kunt gewoon Jaarstukken opvragen en je kunt monitoren wat er gebeurt in dit soort bedrijven en de oproep is er dan ook om bij bedrijven met een hoog risicoprofiel, en die zijn gedefinieerd, extreem de vinger aan de pols te houden, zowel als het gaat om handhaving van wat er ter plekke gebeurt als wel dat er gecontroleerd wordt hoe het staat in de richting van de financiële huishouding of met het risico op faillissementen, want aan het einde van de rit zijn wij degenen die daarvoor opdraaien. Die mate van alertheid mogen wij verwachten van Gedeputeerde Staten en die mogen wij ook verwachten van de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) als uitvoeringsorganisatie bijvoorbeeld, want als een burger voor het verkeerd buitenzetten van zijn vuilniszak beboet kan worden, kan het niet zo zijn dat wij hier grote afvalverwerkers niet meer controleren of te weinig controleren en uiteindelijk zelf met de rekening worden opgescheept. Aan Gedeputeerde Staten de oproep om een goede reactie te geven op onze motie en dit te omarmen en er echt meteen beleid van te maken. Tot zover de PvdA.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Kuntzelaers. De heer Franssen heeft aangegeven de 1^e termijn te skippen, maar dat betekent wel dat de heer Franssen aangegeven heeft, en dat heeft het Presidium toegestaan, dat hij in 2^e termijn mee kan reageren en discussiëren over de ingediende moties. Kom ik bij de heer Bus als laatste spreker voor de 1^e termijn.

De heer Bus (Fractie Bus): Dank u voorzitter. Uit de bijdragen van de vorige sprekers blijkt dat er nog veel werk te doen is en niet alleen binnen dit huis. Ook uit de Voorjaarsnota en ook uit vorige Voorjaarsnota's en begrotingen blijkt dat het college blijft inzetten op sociaaleconomische structuurversterking, economische groei en het creëren van banen. Nog niet zo lang geleden deed het er niet toe welke banen en hoe meer, hoe beter en was het invullen van vacatures een relatief eenvoudige zaak. Voor alle vacatures werden wel werknemers gevonden. Meer recent werd het voor een aantal banen steeds moeilijker om deze bemenst te krijgen. Onder andere gerichte opleiding en scholing en baangarantie werden ingezet om deze banen te vullen. Nu doemt echter een nieuw fenomeen op, een alom tegenwoordige krapte op de arbeidsmarkt die naar verwachting in de nabije toekomst alleen maar zal toenemen. Deze krapte op de arbeidsmarkt zal in de toekomst ongetwijfeld zijn beperkingen gaan stellen aan de economische groei. Het aantal mensen in kaartenbakken van arbeidsbureaus en in de bijstand neemt af en het is een illusie te denken dat 100% van de mensen die er nog wel in zitten ooit aan het werk zullen komen. Bij de werving van personeel voor VDL Nedcar bijvoorbeeld werd duidelijk dat er in de kaartenbakken een granieten bestand zit, dat vrijwel onmogelijk aan werk te helpen zal zijn. Ook delen van de potentiële beroepsbevolking die niet in de kaartenbakken voorkomen, werken niet of in deeltijd. Vaak is dat een bewuste keuze, bijvoorbeeld vanwege mantelzorg, zorg voor kinderen, vrijwilligerswerk, studie of gewoon omdat ze meer tijd voor zichzelf willen hebben. Ook deze mensen zullen niet met zijn allen voor 100% voltijd aan de slag

gaan. Daarbij komt nog dat er al veel inspanningen zijn verricht om mensen aan het werk te helpen en dus, om het maar eens eufemistisch uit te drukken, al veel van het laaghangend fruit geplukt is. Mensen worden steeds moeilijker naar werk te bemiddelen. Aan de werkende beroepsbevolking worden door de werkgever ook nu al hoge eisen gesteld: flexibiliteit, goede bereikbaarheid, bereidheid tot overwerk, levenslang leren. Op het gebied van efficiëntie en harder werken en meer werken, valt hier ook weinig winst meer te behalen en looneisen die nu steeds meer gesteld gaan worden, zijn ook terecht voor de werkenden.

Dan is er nog de automatisering en robotisering, oftewel de ontmenselijking van het werk. Dit biedt tot op zekere hoogte zeker perspectief bij het invullen van werkzaamheden waarvoor een hoop vacatures niet ingevuld kunnen worden, maar niet alle vacatures kunnen en moeten door robots ingevuld worden. Is de oplossing voor de krapte op de arbeidsmarkt dan het aantrekken van arbeidskrachten van elders en dan met name uit het buitenland, want in heel Nederland is sprake van krapte op de arbeidsmarkt? Dit aantrekken van buitenlandse arbeidskrachten gebeurt bijvoorbeeld nu ook al in de agrarische sector met seizoensarbeid. Ook in de maakindustrie en logistiek werken veel buitenlandse arbeidskrachten. Vraag is echter of we moeten doorgaan met het scheppen van arbeidsplaatsen die in belangrijke mate door buitenlandse arbeidskrachten bezet worden en zo ja, willen we dit wel, dan zal een werkgever allereerst moeten zorgen voor goede arbeidsomstandigheden, ook voor deze werkers, en ook moeten bijdragen aan goede leefomstandigheden buiten werktijd. Het gaat niet aan dat de werkgever alleen de lusten heeft, en de overheid/belastingbetaler opdraait voor de bijkomende lasten, om nog maar niet te spreken van de bevolking die met de negatieve gevolgen geconfronteerd wordt van het nagenoeg ontbreken van beleid op dit gebied.

Ik vergeet nog 1 groep, dat zijn de statushouders, ook potentiële mensen die bij kunnen dragen aan het vervullen van vacatures. Het is natuurlijk ongewis hoe groot of hoe klein die groep in de toekomst zal zijn en voorlopig is er nog wel een grote potentie, ook als wij zeggen: statushouders uit het buitenland, potentiële statushouders uit het buitenland gaan halen, maar we moeten dan wel in de 1^e plaats kijken naar hun achtergrond en niet de achtergrond wat dan betreft onderwijs en opleiding, maar wat is de reden waarom men weggevlucht is en dan geen onderscheid gaan maken: deze kunnen we wel goed gebruiken bij de oplossing van onze problemen en die niet.

Laten we de zaak op zijn beloop of gaan we bepalen waar we in Limburg naartoe willen in economisch en daarmee wat mij betreft onlosmakelijk verbonden, in sociaal opzicht. In de Voorjaarsnota lees ik tot mijn verbazing: al werkende, leren we wat er nodig is om de arbeidsmarkt aan te laten sluiten bij de florierende economie. Al op de hogere burgerschool (hbs) leerde ik echter van de economieleraar dat de mens centraal staat in de economie. Niet de mens moet zich naar de economie richten, maar de economie naar de mens. Zaak is dan ook om te bepalen waar we naartoe willen met de economie.

In het nog niet zo lang voorbijge verleden is geprobeerd met het aantrekken en behoud van kenniswerkers arbeidsplaatsen te scheppen dan wel te behouden. Kenniswerkers zijn van belang voor de voortgang van de economische structuurversterking en een kenniswerker levert voor circa 5, en sommigen denken zelfs 10, mensen werk, maar zullen die mensen er in de toekomst nog zijn? Bij VDL Nedcar dient minimaal 80% van de beschikbare arbeidsplaatsen bezet te zijn, wil de fabriek nog enigszins draaiende blijven. Kiezen we voor voldoende handen aan het bed of opvullen van vacatures op scholen, en door de spreker van D66 werd er net ook al op ingegaan, maar natuurlijk iedere provincie gaat met schoolbesturen in overleg om leerkrachten naar zijn provincie te krijgen en met het debacle in Maastricht zal onderwijzend personeel niet in groten getale bereid zijn om af te reizen naar Limburg.

De voorzitter: De heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Heel kort voorzitter. De heer Bus suggereert dat ik met de motie oproep om vooral de docent te gaan halen, maar de motie is meer bedoeld om te zorgen dat docenten die al in Limburg werken, boventallig worden op het VO, behouden kunnen blijven voor het onderwijs door hun werk te doen in het PO, in het basisonderwijs, waar een tekort is.

De heer Bus (Fractie Bus): Oké, duidelijk, dat is in ieder geval een betere methode.

De voorzitter: U kunt verder.

De heer Bus (Fractie Bus): Kiezen we voor arbeidsplaatsen in het toerisme of de horeca of in nog meer uit de kluiten gewassen logistieke schoendozen of worden het banen op campussen, energietransitie en verduurzaming? Kiezen we op termijn voor leegstand en verpaupering van industrieterreinen of anticiperen we tijdig op de verwachte krapte op de arbeidsmarkt?

Regeren is vooruitzien en dan kom ik nu bij mijn belangrijkste vraag voor het college. Ik vraag het college bij dezen dan ook met een nota te komen waarin zijn visie op de krapte op arbeidsmarkt, nu en in de toekomst, in relatie tot de economische groei en structuurversterking en de sociale ontwikkeling en de wijze waarop u deze problematiek tegemoet denkt te treden en deze nota op korte termijn, uiterlijk ten tijde van de behandeling van de begroting voor volgend jaar, te doen toekomen aan de Staten.

Niet ondenkbaar is dat de krapte op de arbeidsmarkt ertoe leidt dat ook in economisch opzicht pas op de plaats zal moeten worden gemaakt, maar gezien het welvaartsniveau waar wij in leven, hoeft dit geen probleem te zijn, zeker wanneer een herverdeling van de welvaart ertoe leidt dat degenen die tot nu toe het minst hierin delen, worden ontzien of beter nog een welvaartsstijging tegemoet kunnen zien. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Bus, ook voor binnen de tijd te blijven, en ik constateer op het bord dat we 2 uur en 15 minuten bezig zijn met de 1^e termijn en dat is exact datgene wat vooraf voorspeld was. Dus ik complimenteer de Staten daarmee, inclusief de interrupties die hebben plaatsgevonden. Ik ga de vergadering schorsen tot 13.30 uur. Dat betekent dat wij tijd hebben voor de lunch en het college ook tijd heeft om de reactie voor te bereiden in 1^e termijn en de 1^e termijn zal dus aanvangen om 13.30 uur in deze zaal en tot die tijd, nogmaals, is er ruimte voor lunch en onderling beraad. Ik schors de vergadering tot 13.30 uur.

[SCHORSING]

De voorzitter: Goed dames en heren, ik stel voor dat wij beginnen aan het 2^e deel van deze vergadering. Van harte welkom ook de mensen weer terug die met ons meekijken. Wij zijn bezig met de Voorjaarsnota 2018, brief van Gedeputeerde Staten van 8 mei jl.. Alle stukken zijn te vinden op de website van de Provincie Limburg en wij hebben de 1^e termijn gehad voor de pauze, de bijdragen van de diverse fracties, waarvoor dank. Dan is nu ook het moment voor het college van Gedeputeerde Staten om te antwoorden. De spreektijdenregeling is van kracht, 10 minuten per gedeputeerde en de voorzitter daarvan en we zullen proberen ons daar ook aan te houden. Dus een totale spreektijd van ongeveer, even uit mijn hoofd, dik 1 uur en nog een paar minuten. Dat gezegd hebbende, ga ik het woord geven aan de gedeputeerde Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Dank de leden van Provinciale Staten voor hun inbrengen in de 1^e termijn. Voorzitter, een paar algemene opmerkingen vooraf. Ik denk dat de heer Van der Linden met hele wijze woorden begon toen hij beschouwde hoe de Voorjaarsnota in elkaar zit, er is namelijk op een aantal plekken extra geld voor bestaande beleidskaders omdat daar nog wat hiaten waren in het werk dat we aan het doen zijn en bij de jaarrekening heb ik het er ook al over gehad, we moeten in die zin ook echt opletten, en dat zult u ook bij sommige moties bij de reacties van collega's horen, dat wij niet de fout maken dat we elke keer weer met nieuwe beleidsstukken beginnen in de laatste 9 maanden, wetende dat wij natuurlijk, en velen van u hebben daarover gesproken, met elkaar in de wereld, en dus ook in Limburg, voor de enorme opgave staan om de akkoorden van Parijs te vertalen naar beleid en alleen dat al vergt zo'n grote inzet van elkaar, dat is fundamenteel ook als het gaat om hoe de samenleving verder ingericht gaat worden, dat je op moet letten dat je niet van alles en nog wat er zomaar even bij doet. Dat zijn ook soms punten waarvan je denkt: ja, neem het op, en dat bedoel ik echt met respect voor dat het gebracht is, maar neem het op in een verkiezingsprogramma en in een volgende periode kunnen we daar dan met elkaar nadere accenten over maken, ook omdat eigenlijk niemand met voorstellen komt om iets niet te doen en wil het er niet toe leiden dat je hier in huis een keer met 1200 mensen komt te zitten, en dat is niet onze ambitie, zul je ook af en toe die keuzes moeten maken.

Voorzitter, naast het punt van de transitie is daar natuurlijk ook aan gekoppeld het Limburgse aanbod en ik trek toch de conclusie voorzitter, dat het aanbod dat wij gedaan hebben breed draagvlak ontmoet in deze Staten.

De voorzitter: Ja, de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, de VVD had in de 1^e termijn gevraagd welke dingen we binnen het Sociaal Domein niet meer doen om de focus aan te brengen om binnen budget te blijven. Dus het is niet zo dat niemand gevraagd heeft om iets niet meer te doen.

Gedeputeerde Koopmans: Excuses, daar zal dan mevrouw Van Rijsbergen op in gaan. Voorzitter, na deze wat algemene beschouwing en ook maar de constatering van het feit dat er op veel terreinen grote overeenstemming is in dit huis, nog een paar specifieke vragen.

Allereerst de vraag van het CDA met betrekking tot de paardensport. Ja, dat is eerder toegezegd, het paardeninclusiefbeleid. Dat is nog niet zo gemakkelijk om dat zomaar te organiseren en al helemaal niet te verordonneren in de provincie. Kijk bijvoorbeeld naar de stallen in Bemelen, de discussie die daar plaatsvindt, om dat vanuit dit huis zomaar even neer te zetten. Toch zijn we serieus bezig, samen met de Stichting Paardensport Limburg, om te kijken hoe we dat vorm kunnen geven en hoe we daar ook proactief naar gemeentebesturen toe, die dat aangaat, en wat ons betreft is dat in principe elk gemeentebestuur, om uitleg te geven over wat mogelijkheden en ontwikkelingsmogelijkheden op dat punt zijn.

Mevrouw Werrij vroeg ook nog naar het ERAC-rapport, want dat lag er ook nog klaar bij ons in huis. Ik zeg u toe een soort nadere toelichting, een nadere duiding, op het binnenhalen van Europese middelen naar u toe te sturen.

Voorzitter, dan kom ik bij de heer Rossel, die had opmerkingen over alles wat met IBA te maken heeft, daar zijn meer vragen over gesteld. De heer Rossel stelde de vraag: wat is nou eigenlijk de aanpak met betrekking tot Parkstad Limburg? Nou die is eigenlijk veelomvattend, integraal. Gedeputeerde

Geurts is heel intensief bezig met de gemeente Heerlen en met anderen als het gaat over de stedelijke ontwikkeling. Dat vindt verder ook zijn verankering en zijn verbinding met de hele IBA-agenda. Er is tegelijkertijd vanuit de gemeenten, en wij zitten daar vol mee in, een culturele versterking aan de gang, al een aantal jaren, die zichtbaar haar vruchten afwerpt voorzitter en misschien ook tot slot, niemand heeft er heel specifiek naar gevraagd, maar als het gaat over de bestuurlijke inrichting, blijft het mantra van het college van Gedeputeerde Staten: de minister is aan zet.

En tot slot. Wij hebben natuurlijk in het aanbod dat wij gedaan hebben aan het Rijk uitdrukkelijk Parkstad meegenomen met de motieven zoals door sommigen in hun bijdrage ook zijn neergezet.

1 opmerking nog over IBA naar aanleiding van de vraag van mevrouw Claessens. Wij denken echt, en daar sta ik meer dan 100% achter, dat het heel verstandig is om een podium als Pinkpop te gebruiken om ook IBA onder de aandacht te brengen. Het is juist een doelgroep waar we in het coalitieakkoord ook uitdrukkelijk over geschreven hebben, over hoe je met elkaar en met burgers gaat communiceren. Dat kunnen we doen via websites alleen, dat kunnen we doen via folders en filmpjes, maar op een mega, nationaal interessant, internationaal interessant popfestijn, daarmee gaan staan, is goed gemotiveerd door de IBA-directie en ik steun dat volkomen. Ik weet niet of het op u veel indruk maakt, maar het staat naast het podium dat door gedeputeerde Prevoo voor Brightlands geïntroduceerd is. Dat kan voor u een reden zijn om meer of minder enthousiast te zijn, dat weet ik niet, maar ook dat was gewoon een keuze om andere verbindingen te maken dan die we normaal gesproken maken.

Voorzitter, dan heeft mevrouw Claessens ook nog een vraag gesteld over de steentjes. Er zijn 3 gemeenten die een gehonoreerde aanvraag hebben, Gennep, Onderbanken en Sittard-Geleen. Er is een aantal in voorbereiding, Maastricht, Meerssen, Nuth en Schinnen en wat ook blijkt, is, als onderdeel van de aanpak waarover vragen aan de gouverneur zijn gesteld, zijn veel gemeenten bezig om van hun hele aanpak richting het herdenken van 75 jaar geleden, om daar de steentjes in mee te nemen.

Voorzitter, dan kom ik bij de motie van de heer Nijskens met betrekking tot de Museumjaarkaart. Die nemen we over. Het komt eigenlijk buitengewoon goed uit. Er is eerder een initiatief neergelegd bij ITEM, kennisinstituut dat zich bezighoudt met grensoverschrijdende problematieken, om daar te werken aan die Museumjaarkaart. Die heeft een Interreg-aanvraag gedaan, die heeft wat lang stilgelegen op de besluitvormingstafels, niet bij ons maar bij anderen, en afgelopen week is daar een 'ja' gekomen vanuit Europa voor die Interreg-aanvraag, om daarmee aan de slag te gaan. Wij zullen u sowieso een brief schrijven over hoe het project eruitziet en dan over een aantal maanden het resultaat daarvan melden. Dus wij nemen die met alle plezier over.

Voorzitter, het streektaalbeleid, daar heb ik natuurlijk vaker discussie over had met de heer Kirkels, ook aan de hand van een motie. Een kleine verzuchting van mijn kant. Het is ook niet gemakkelijk om in de streektaalwereld eenduidigheid te verkrijgen, niet alleen over hoe je Limburgs spreekt, maar hoe je over Limburgs spreken moet spreken. Dat is een zoektocht waar we nog steeds mee bezig zijn en we zullen dit punt dat u in uw vragen heeft neergelegd, ook nog een keer met het vernieuwde streektaalveld en ook in de nieuwe streektaalvisie die door het streektaalveld gemaakt wordt, nog een keer aandacht geven.

Voorzitter, dan heb ik nog te maken met 1 motie dacht ik. Nee, de heer Van Rey had nog vragen natuurlijk over het Limburgse aanbod, terecht. Dat is ook spannend, voor ons ook, om te bezien hoe het loopt. Als je de brief die het kabinet geschreven heeft naar de Kamer en waar de Kamer ook over

gedebatteerd heeft, dan kun je met elkaar de conclusie trekken, en wij weten ook dat onze aanpak om snel, goed gemotiveerd en gedocumenteerd het aanbod neer te leggen, in Den Haag ook zijn effect heeft gehad want eerst hadden ze daar nog een veel gefragmenteerdere aanpak in voorbereiding dan nu. Tegelijkertijd, ja we hebben ook laten weten aan de Kamerleden, een besluitvorming begin 2019, wij vinden het allemaal te lang, het zou in onze ogen veel sneller kunnen.

Voorzitter, 1 motie, ik ben even kwijt welke dat was. O nee, ik moet nog 1 opmerking maken over de motie van de SP en het CDA. Daar staat geen dekking in opgenomen en mevrouw Van Rijsbergen zal ingaan op de inhoud, maar moties zonder dekking, daar zijn we niet enthousiast over, maar wat wij doen dat is, als het gaat over het Transitiefonds Woningbouw, daar zijn we met een paar gedeputeerden goed aan het kijken, daar zit nog een flinke reserve in, we zijn eens goed aan het kijken op welke wijze we die middelen kunnen inzetten in relatie tot LEKTA en het Limburgse aanbod, hoe we daar de verduurzaming scherper bij kunnen betrekken en we zullen dit punt hier ook bij betrekken.

Voorzitter en tot slot tegen de heer Van Rey. Hij zei net dat hij het wel mee wilde maken, nee, hij wilde niet meemaken dat, als hij hier 50 jaar zat, hij dan nog dezelfde teksten moest uitspreken. Ik ben er altijd wel benieuwd naar hoe lang u hier nog zit, dat is dus tot uw 101'ste verjaardag, moet u dan blijven. (Er wordt buiten de microfoon gesproken) Nee, o dat is dan goed nieuws. Ik heb zitten rekenen, maar ik kwam uit dat u dan 101 moest worden, maar laat ik het in elk geval zo kort dan maar houden: als u hier blijft, dan blijf ik ook nog een hele tijd. Dank u.

De voorzitter: Is dat een toezegging? Het woord is aan de heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel voorzitter. Over het economisch beleid is door uw Staten, dank voor de inbreng daarvoor, 1 motie ingediend die ik zal beantwoorden namens het college. De heer Ruers zal ingaan op de motie Circulaire economie en dat is de motie van de heer Rossel over vlieg gezondheid en klimaat, ook in het dossier MAA en de wereld om ons heen verandert snel, op economisch gebied, maar ook op klimaatgebied en daar hebben we de afgelopen weken al over gediscussieerd en in deze motie is dan de vraag: moet er meer onderzocht worden wat de gevolgen zijn voor de gezondheid? Gelukkig wordt dat al veel gemeten, ook in de aanvraag van de Milieueffectrapportage (MER), de beoordelingsnotitie voor MAA en het zou eigenlijk weinig toevoegen dit onderdeel te maken van de nieuwe voortgangsrapportages, ook omdat het ministerie al opdracht heeft gegeven om onderzoek te doen naar de effecten op de omgeving van vliegverkeer met betrekking tot gezondheid op Schiphol en uit dat onderzoek zal dan ook blijken of er een relatie te leggen valt tussen vliegvelden, ultrafijnstofemissies en effecten op de gezondheid en omgeving en die zullen we nauw volgen en de herhaling van zulke onderzoeken bij MAA, waarbij je ook de resultaten van de meting pas na vele jaren kan zien, zouden dan wat mosterd na de maaltijd zijn. Dus het is de enige motie die ik op dit moment hier namens het college behandel, maar zou ik in dat opzicht niet willen omarmen.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, vindt gedeputeerde Van den Akker dat wij als eigenaar van die luchthaven ook de aspecten gezondheid en klimaat in ogenschouw moeten nemen bij de exploitatie van die luchthaven?

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, natuurlijk vindt het college dat en dat doen we ook volgens de geldende normen.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja. Waarom bent u dan niet bereid om in ieder geval de informatie die ook door derden wordt gecreëerd zoals door het Rijk, op te gaan nemen in die voortgangsrapportages? Want als je puur kijkt naar het verzoek dat ik aan Gedeputeerde Staten doe in die motie, is niet meer en niet minder dan informatie omtrent klimaat en gezondheid in ieder geval mee te nemen in die rapportages. Sterker nog, ik was het net terug aan het lezen, in mijn onlangs gestelde schriftelijke vragen samen met mevrouw Plusquin en de beantwoording daarop, zegt u inmiddels al toe dat u in ieder geval stukken over klimaat op gaat nemen in de voortgangsrapportages. Dus het zou u sieren als u nou zegt: we gaan in ieder geval iets rapporteren wat er te rapporteren valt.

Gedeputeerde Van den Akker: Voor zover we die gegevens van het Rijk krijgen en het natuurlijk niet extreem omvangrijk is, ik bedoel, je kunt de rapportages zo lang maken als je zelf wilt, kunnen we dat wel meenemen.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, dan zie ik dit als een toezegging en dan ga ik de motie aanhouden.

De voorzitter: Oké, u kunt voort.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank. Als gezegd, het internationaal economisch beleid is natuurlijk in ontwikkeling en daar is door de PVV-fractie in de 1e termijn nadrukkelijk aan gerefereerd. Wat dat betreft moeten we ook deze Provincie niet ons economisch beleid alleen binnen deze grenzen zien. Dat doet Limburg sowieso niet, maar het gaat dus ook om het versterken en onderhouden van bilaterale contacten, maar ook multilateraal en als je al ziet nu, de handelsbeperkingen die her en der worden opgelegd vanuit de Verenigde Staten en de reactie die er vanuit Brussel weer toe leidt dat er uiteindelijk minder gehandeld wordt, is het pleidooi van dit college toch ook vooral om de betrekkingen open te houden en dat geldt dan voor de betrekkingen met de Verenigde Staten, met Rusland, maar ook met landen in het Verre en Midden-Oosten. Vandaar ook de oproep, en daar is door GroenLinks onder andere een vraag over gesteld, om nieuw internationaal handelsbeleid te gaan opzetten dat zich met name richt op onze buurlanden. We handelen daar het meeste mee, Vlaanderen en Nordrhein-Westfalen. We zitten in Limburg rond de 500 internationale bedrijven en schrik niet, 1/3 daarvan komt uit de Verenigde Staten, zo'n 175, en daarna volgt pas het aantal bedrijven uit Duitsland, rond de 80 en België en Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk volgen met enkele 10-tallen. Dus er ligt gewoon echt enorme nadruk op om de handelsbetrekkingen, ook met de Verenigde Staten en met onze directe buurlanden, heel goed te houden. De herijking op het internationaal economisch beleid zal er dus ook op gericht zijn om te kijken: wat is de toegevoegde waarde voor de dingen die wij doen met Vlaanderen en Nordrhein-Westfalen en verderaf gelegen China en Azerbeidzjan. In Azerbeidzjan heeft de handelsrelatie geleid tot een flinke impuls voor de vrachtverbindingen met MAA, maar zullen we voor de rest ook echt moeten kijken: wat is de toegevoegde waarde en wat is wenselijk gezien in het kader van het landelijk economisch beleid? Het college volgt daarbij altijd liever de lijn van dialoog dan van uitsluiting en wil in de 2^e plaats ook aansluiten bij de landelijke richtsnoeren van Buitenlandse Zaken en Economische Zaken.

De 3^e pijler van het nieuwe internationale economische beleid is ook: hoe kunnen we meer halen bij Europese fondsen. Zowel de campussen kunnen dat doen, qua cofinanciering, maar ook de Europese OP-Zuidfondsen.

De voorzitter: Punt. De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Even een klein stukje terugspoelen inmiddels. U zegt dat het aangaan van betrekkingen met het buitenland, dat u daar ook rekening houdt met de landenlijn of de landelijke lijn, dat heb ik niet goed verstaan. Wellicht dat u dat even kunt duiden, maar betekent dat ook dat u rekening houdt bijvoorbeeld met de situatie die in de landen geldt in het kader van noem eens even mensenrechten of is dat voor de economische afweging om zaken te doen met die landen geen kader of geen afweging?

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, dat heeft de heer Housmans goed gehoord. Het ligt in de 1^e lijn natuurlijk bij Economisch Zaken en Buitenlandse Zaken, die bepalen hoe wij omgaan met de brede economische en internationale betrekkingen en binnen dat kader kunnen we andere betrekkingen ontwikkelen, onder andere op het economisch beleid.

De heer Housmans (PVV): Het is nu helder wat u bedoelde en het 2^e deel van de vraag was: in uw eigen afweging in de landen waarmee u economische betrekkingen mee aangaat, houdt u daar bijvoorbeeld ook rekening met de situatie voor bijvoorbeeld de mensenrechten in die landen? Is dat iets wat u meeneemt in uw afweging of zegt u: nee, dat vind ik in het kader van de economische afweging helemaal niet interessant, daar storen we ons niet aan, we kijken puur en alleen naar het economisch voordeel?

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, natuurlijk vindt het college dat je daarbij alle zaken in ogenschouw moet nemen, maar als gezegd, gelden daarbij 2 dingen. Liever dialoog dan zaken met elkaar afsluiten en 2, sluit ook aan bij de landelijke richtsnoeren vanuit Buitenlandse Zaken en Economisch Zaken. Dus zeker niet de ogen sluiten voor wat er gebeurt, maar ook het in breder perspectief plaatsen.

De heer Housmans (PVV): Helder, dan is dat in ieder geval duidelijk en ik ben in ieder geval blij dat ook uitsluiting meer vervangen wordt door dialoog en dat hopelijk ook op andere plaatsen geldt.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, er zijn wat opmerkingen gemaakt over de Raad van Arbeid. Het is goed dat de gemeenteraad van Venlo natuurlijk de bijdrage steunt, maar als de PVV dat dan anders zou willen, zouden ze hier toch een amendement kunnen indienen, maar dat is vooralsnog nog niet gebeurd.

De CDA-fractie heeft vragen gesteld over de uitgifte van bedrijfskavels en dat trok de economische groei wel aan. We willen zeker niet dat Limburg op slot gaat en daarom inderdaad ook de boel gaan versnellen. Je ziet dat in Zuid-Limburg het aantal kavels, zeker groter dan tussen 5 en 10 hectare, heel klein geworden is. In Zuid-Limburg is er bijna niks meer te vinden en in Noord- en Midden-Limburg is nog wel wat meer ruimte door ook onlangs uitgebreide kavels op grond bijvoorbeeld de Groep Heylen en wat dat betreft kan het college u dan ook toezeggen om inderdaad dit najaar met een maximale inspanning te komen om ook te gaan uitbreiden en dat geldt dus in Midden-Limburg, maar met name ook in Zuid-Limburg, ook rond het gebied in de regio Parkstad, de kansenkaart rond de Buitenring waar we kijken welke gronden er zijn, logistiek, bedrijven en qua acquisitie, wat daar te ontwikkelen is en dus ook daarmee de Commissie FEB in het najaar te informeren.

Ten aanzien van logistiek ligt er ook de nodige uitdaging, daar zal de heer Mackus zo meteen op in gaan, maar wat we daar ook kunnen melden is in ieder geval dat we met het Rijk in gesprek zijn om bijvoorbeeld maatregelen voor het makkelijker maken van douaneprocedures te digitaliseren, waardoor de vrachtwagens sneller ook hun versvervoersketen op gang kunnen houden en ook door

bijvoorbeeld refresh in te zetten en natuurlijk heeft het college met plezier uw motie over de EGTS Rijn-Alpen Corridor omarmd mijnheer Rossel en komt er ook een voorstel uw kant op.

Over de Einstein Telescoop lopen gesprekken met het Rijk. Daar geeft de minister aan dat zij positief een bid wil gaan ontwikkelen dat eigenlijk zo maximale mogelijkheden voor Limburg biedt.

Over de Europese gelden, heb ik bij de interruptie van de heer Housmans al een aantal dingen gezegd. We kijken dus: wat kunnen we doen qua campussen met cofinanciering, hoe kunnen we vanuit de OP-Zuidmidden meer dingen binnenhalen op het gebied van biobased materials en logistiek en in de 3^e plaats ook bij het nieuwe MKB-beleid meer gebruikmaken van de Europese fondsen voor regionale ontwikkeling.

Dan heb ik denk ik voor de CDA-fractie en de GroenLinksfractie en de PVV-fractie zaken beantwoord en de VVD-fractie ook. De Volkspartij Limburg heeft nog gerefereerd aan het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Qua duurzaamheidsvraagstukken zullen de andere gedeputeerden daar nog op ingaan, maar ten aanzien van het rapport zullen we als Provincie wel de regie op ons nemen om ook de komende maanden binnen de stuurgroep Chemelot verkenning te doen hoe we de verschillende belangen, de veiligheidsbelangen, milieubelangen, economische belangen, in evenwicht met elkaar kunnen gaan afwegen om tot gewoon de beste standaarden voor zulke industrieterreinen te kunnen gaan komen.

Dan heeft de heer Van Rey nader gevraagd naar het MKB-beleid, het beleid van de middenstand. U zegt: schoon eens een aantal regelingen op in plaats van een nieuwe daarbij te zetten. Ja, was het maar zo gemakkelijk voorzitter want er zijn natuurlijk ook een hele hoop landelijke regelingen en ik had even de vraag gesteld: hoeveel zijn dat er? En tot mijn schrik kwam er een spreadsheet van 204 regelingen die er landelijk, Europees en op Limburg zijn, onmogelijk om het op te sommen, maar zie door die bomen maar eens het bos en dat nu is eigenlijk de insteek voor de mensen die nu voor ons aan de slag gaan, ook in samenwerking met het LIOF, om de ondernemer in Limburg makkelijker door de bomen het bos te laten zien met al die regelingen waar hij terecht kan met vragen op het gebied van informatie-ondersteuning en ook advies als je als relatief klein MKB-bedrijf wilt innoveren, wilt uitbreiden, je bedrijf wilt overdragen aan een nieuwe generatie en natuurlijk is daarbij ook van belang dat de ondersteuning van het starterscentrum door de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg gestand wordt gedaan, dat ook ondernemers daar met vragen terecht kunnen en dat niet alleen in Zuid-Limburg zal blijven gebeuren.

Voorzitter, ik denk dat ik daarmee op de moties en de vragen van de verscheidene fracties ben ingegaan en wat ik nog vergeten ben, volgt dan in de 2^e termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Zo is het. Ja, hartelijk dank mijnheer Van den Akker. Het woord is aan mevrouw Van Rijsbergen.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Dank u wel voorzitter. Ook een aantal vragen aan deze gedeputeerde die ik grofweg maar heb ingedeeld in vragen over werk, vragen over scholing en vragen over allerlei onderwerpen in de Sociale Agenda.

Te beginnen met werk en werkgelegenheid en arbeidsmarkt. Allereerst ten aanzien van statushouders. We hebben 2,5 jaar geleden, D66 wees daarop, een actieplan over integratie, arbeidsmarkt en huisvesting vastgesteld, waarmee we aan de slag zijn gegaan en langzaam maar zeker is dat geland, ook op de Limburgse Regietafel. Daar sluiten we nog steeds braaf aan. Volgende

week zal er weer zo'n Regietafel zijn, kom ik straks op, maar daar is een aantal projecten al de revue gepasseerd. Onlangs hebben we daar ook een ketenregisseur aangesteld die ook zijn stinkende best moet gaan doen om dit soort zaken los te trekken en in gang te zetten en daarmee hopen we zeker dat we een heleboel projecten aan zullen kunnen gaan. Er is er al een aantal, ik noem u er een aantal. In de Zorg - Uit de zorgen, een project voor werkgelegenheid in de zorg met statushouders, Ruim Baan voor Vluchtelingen, het Leerwerkhuis in Panningen, Talent in bedrijf. Kortom, er gebeuren volop dingen, maar ik deel uw ambitie dat het altijd meer kan en ik zal volgende week, en dat zal ik u toezeggen, tijdens de bijeenkomst van de Regietafel ook naar de stand van zaken vragen en kijken of we daar ook een tandje bij kunnen doen.

Dan wat betreft Albert Heijn, het CDA bracht dat hier ter sprake. Ik heb het artikel ook gelezen en ik word daar vrolijk van omdat Albert Heijn zich hiermee maatschappelijk betrokken voelt en ook een verantwoordelijkheid aangaat waarvan ik denk dat die ook voor een groot deel bij werkgevers ligt. Een project dat terecht, zei mevrouw Werrij, navolging verdient en hoe zouden we dat kunnen doen? We kennen in Limburg een aantal sectorale aanpakken, waarmee we met de sectoren aan de slag gaan om mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt of die een extra steuntje in de rug nodig hebben of die omgeschoold moeten worden aan de slag te helpen. Zo kennen we ook de projecten Talent in bedrijf, VOORdeel & VERVOLG, we hebben een scholingsfonds. Met andere woorden er gebeuren al heel veel dingen op die manier en die proberen we ook aan te jagen met de Limburg Aanpak die we vorig jaar hebben gelanceerd en waarin we ook echt aan de slag willen met mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, die een arbeidsbeperking hebben. Kortom, die onze extra steun nodig hebben om samen met die werkgevers, samen met onderwijsinstellingen die mensen ook een terechte kans te geven op de arbeidsmarkt.

De VVD vroeg mij naar de stand van zaken van de uitvoering van het amendement Van den Akker. Dat is geland in het Aanvalsplan Arbeidsmarkt Zo WERKT Limburg!, waarvan u in de 2^e helft van dit jaar ook de voortgangsrapportage zult vinden. Dus ik moet u vragen om daar nog eventjes geduld over te hebben, maar dat komt eraan. Overigens hebben we dat ook onlangs besproken.

En dan tot slot een hartenkreet van de PvdA over sociale zekerheid. Ja, als wij met zijn allen hier heel erg hard ons best doen om mensen aan het werk te helpen, dan hebben we iedereen nodig. Dan sturen we op scholing, dan sturen we op samenwerking, dan sturen we met hart en ziel en met heel veel inzet op kansen voor mensen en dan ben ik het met u eens dat werk ook moet lonen en gelukkig gebeurt dat ook op een aantal plaatsen, maar daar letten we zeker op en daar zullen we ons ook zeker voor in blijven zetten en daarbij geldt dat het voor werkgevers natuurlijk ook heel erg zinvol is want hoe beter je arbeidsvoorwaarden, hoe aantrekkelijker als werkgever.

Dan, wat betreft onderwijs en scholing zijn er 2 moties ingediend en ik behandel ze even samen en ik zal u ook uitleggen waarom. Ik deel uw ambitie en dit college deelt uw ambitie waar het gaat over het scholen van mensen en het toerusten van mensen met voldoende competenties om op de arbeidsmarkt ook echt hun steentje bij te dragen. Wij delen die ambitie zozeer zelfs dat we in het Aanvalsplan Arbeidsmarkt Zo WERKT Limburg! ook een actielijn daarvoor hebben opgenomen. Momenteel is een aantal ambtenaren bezig om te kijken welke scholingsbudgetten er allemaal binnen Limburg aanwezig zijn. Dat kan gaan over scholingsbudgetten binnen het UWV, binnen gemeenten, onze scholingsvouchers die wij zelf ter beschikking stellen als Provincie, mogelijke andere potjes en zelfs landelijke O&O-fondsen om te kijken: hoe zouden we een dekkend arrangement kunnen krijgen, hoe zouden we goed samen kunnen werken om zo effectief mogelijk kennis aan te bieden aan mensen die dat nodig hebben, mensen die zich laten omscholen, mensen die herintreder zijn, mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt. De 1^e resultaten daarvan verwachten we in september en

ik zou de indieners van beide moties, dat zijn 50PLUS en de PVV en dat gaat over de moties 2408 en 2395, willen vragen om hun motie in te dienen zodra deze resultaten bekend zijn, zodat we het ook in 1 geheel kunnen bekijken.

De voorzitter: U vraagt ze dan nu aan te houden.

Gedeputeerde Van Rijnsbergen: Dat vraag ik voorzitter.

De voorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): De heer Housmans moest even direct ook de tekst van de motie krijgen. Voorzitter, ik denk niet dat we hem aan hoeven te houden omdat de oproep in de motie, in het verzoek aan Gedeputeerde Staten letterlijk staat om de resultaten van het onderzoek en een voorstel voor een regeling uiterlijk voor de begrotingsbehandeling 2019 aan Provinciale Staten voor te leggen en bij mijn weten staat hij op de agenda voor december, eind november, begin december. Zeg ik dat correct voorzitter?

De voorzitter: Eind november, ja.

De heer Housmans (PVV): Eind november. Dat betekent september, dan hebben we daarna nog 2 maanden de tijd voordat we überhaupt aan de begrotingsbehandeling beginnen. Dat wil zeggen, er is genoeg ruimte. Het onderzoek dat gedaan wordt, is een onderzoek dat al herhaaldelijk gedaan is. Daar is een overzicht van, dat hebben we zelf ook gezien, dus dat kan denk ik redelijk vlot en wat wij vooral niet willen, is dat er vertraging ontstaat doordat we afwachtend zijn en er ligt in onze optiek niks in de weg om het onderzoek dat nu gedaan wordt hier vervolgens gewoon in te schuiven en dit dan verder uit te werken want daar heeft u alle tijd voor. Dus wat ons betreft hoeft dat niet aangehouden te worden, maar kan, met de eerder gedane toezeggingen en de uitbreiding die nu voorligt met de stakeholders die bereid zijn, zoals ik u net heb aangegeven in mijn 1^e termijn, gewoon voortvarend te werk gegaan worden en dan hebt u een hele hoop werk gewonnen denk ik.

Gedeputeerde Van Rijnsbergen: Nou dan hebben we niet een hele hoop werk gewonnen, want dat werk wordt op dit moment al verzet en dat was ook mijn boodschap aan u. Er wordt met meenemen van de toezegging die ik u al eerder heb gedaan nu gekeken naar al die scholingsbudgetten. Dus niet alleen onze eigen scholingsvouchers, maar de hele brede arrangementen en dat zijn nogal wat potjes. Daar wordt gekeken waar de samenwerking zit en hoe we dat op zouden kunnen pakken. Dus ik zou ook niet inzien hoe deze motie daar een versnelling in zou kunnen aanbrengen, nog los van het feit dat hetgeen u daarin heeft beschreven natuurlijk een hartstikke goed idee is. Daarom wordt het al uitgevoerd.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, het is in zoverre een aanvulling dat er niet alleen nu gekeken wordt naar een onderzoek van welke potjes er zijn, maar dat er direct gezegd wordt, zodra de resultaten van dat onderzoek er zijn, komt u als gedeputeerde direct met een voorstel om ze uit te breiden, zodat iedereen daar toegang toe heeft, zodat iedere Limburger of iedereen die in Limburg woont zelfs, want wij discrimineren daar echt niet in, toegang heeft tot dat studiefonds en dat betekent dus dat dat onderzoek dat u zegt, dat is de 1^e stap van die motie, alleen die motie maakt die stap ook af. U hoeft niet eerst terug naar de Staten te komen met een onderzoek om dan vervolgens een discussie te krijgen om dan te gaan beginnen. Nee, die willen we graag u cadeau geven en we willen zeggen: als u het onderzoek hebt afgerond, hebt u wat ons betreft, qua indieners en dat is inmiddels bijna Statenbreed, voldoende mandatering gekregen om direct dat onderzoek om te zetten in een

voorstel en dat wint tijd. Er hoeft geen debat meer plaats te vinden vooraf, daar zijn we het al over eens.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Als ik dat zo op mag vatten dat... Nee, even 2 dingen daarover. 1, wij kijken nu naar het hele brede aanbod van scholingspotjes. Dat betekent dat we gaan kijken wat er al aan scholingsmiddelen is. Er zijn ook scholingsmiddelen kan ik u vertellen waarvan de bekendheid echt minimaal is. Ik zou eerst dat allemaal willen zien en dan doen wij nooit onderzoeken hier in dit huis, dat is niet gebruikelijk, ik maak het ook zelden mee, waar vervolgens geen voorstel op komt en in dit geval is het natuurlijk hartstikke dringend dat wij daar een voorstel op doen richting de Staten. Dus we gaan het uitvoeren en als u mij nu kunt vertellen waar dan het voordeel zit van uw motie ten opzichte van de werkwijze die wij nu al hanteren...

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, zoals ik al aangegeven heb, wij hebben in het voortraject al een hele hoop werk gedaan. We hebben al met heel veel stakeholders ook gesproken en wat we hebben gedaan hier, is ervoor gezorgd dat niet alleen de politieke bereidwilligheid er is om te komen tot een Limburgs studiefonds, maar dat er ook in de sector met de stakeholders voldoende draagvlak is om daar van die kant ook aan bij te dragen, zowel met kennis, kunde als inhoud en dat betekent dus dat we daarmee ervoor zorgen dat u niet alleen staat, dat u veel breder staat en dat is de meerwaarde van deze motie, plus het feit, zoals ik dat net ook al schetste, normaal gesproken is er een onderzoek, dan wordt dat onderzoek beoordeeld, dan komt er een resultaat van, dat wordt gepubliceerd op de ingekomen stukken, dan wordt er een debat over aangevraagd, er is altijd wel iemand die dat agendeert, dan wordt erover gesproken, vervolgens wordt er een sonderend stuk gemaakt, dan krijgen we een besluitvormend stuk en dan zijn we 1,5 jaar verder. Op dit moment zeggen we: gaan we niet doen. U hebt dat onderzoek, dat heeft u toen toegezegd en daar hebben we een aantal accenten op gezet, hebben we die gedaan dadelijk en op het moment dat u het gedaan heeft, pakt u die resultaten, die zet u direct in een voorstel en u heeft hier al een aantal richtlijnen, die politiek afgekaart zijn, waar dat voorstel aan kan voldoen en die had u eerder niet, die hebt u nu wel. De laatste regel voor de considerans geeft bijvoorbeeld aan dat er gekeken moet worden naar de mogelijkheid om die lening te verstrekken zonder Bureau Krediet Registratie (BKR)-registratie. Die geeft aan dat er gekeken moet worden naar de mogelijkheid om dat te doen zoals vroeger de studiefinanciering werkte. U leent het geld en u gaat terugbetalen op het moment dat u of aan het werk bent of inkomen genereert. Nou, dat zijn kanttekeningen, dat zijn kaders die u nu al mee heeft gekregen, die u al direct kunt verwerken. Die had u niet, die hebt u nu wel, dat is winst.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Toch lijkt het me verstandig en zo ook financieel verstandig om eerst eens te kijken welke potjes er allemaal zijn voordat wij een eigen fonds in het leven gaan roepen, waarbij we al dit soort dingen gaan implementeren want dat is nogal vooruitlopen op de zaken zoals ze nu zijn. Dus het lijkt me verstandig dat u deze motie aanhoudt, ik zou u dat willen adviseren, ik kan u dat niet verplichten, totdat wij in kaart hebben welke potjes er allemaal zijn en wat we daarmee zouden kunnen doen om te voorkomen dat wij onnodig een fonds in het leven roepen, waar wellicht helemaal geen vraag naar is.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, ik ga het nog 1 keer proberen voor alle duidelijkheid.

De voorzitter: Heel kort.

De heer Housmans (PVV): Ik ga dat kort proberen te doen. We hebben gevraagd om dat te bekijken en de 1^e stap van de motie, het allereerste onderdeel, het 1^e stuk van het dictum, is onderzoek het. Dat bent u aan het doen, daar bent u mee bezig, dat is deel 1. Deel 2 is, neem de resultaten en

vertaal die naar een fonds daar waar de huidige zaken er niet zijn en dat is gewoon vooruitlopend op de uitkomsten van dat onderzoek. Dat is heel simpel, dat is ook exact de opdracht die in de Commissie gegeven is, dat is ook exact de doelstelling die gegeven is en ik wil best wel met de mede-indieners gaan spreken, maar ik denk dat we hem gewoon in gaan dienen en dat dit gewoon moet worden uitgevoerd want er is gewoon een noodzaak en er is gewoon behoefte en ik heb net een aantal voorbeelden genoemd in mijn 1e termijn van plaatsen waar opleidingsbudgetten niet aansluiten en er zijn voorbeelden uit de praktijk, en de grap is, ik draag ze niet eens zelf aan, die komen vanuit opleidingsinstituten.

De voorzitter: Oké, voldoende.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Dat opleidingsinstituten hier blij van worden, dat snap ik wel. Ik bedoel hoe meer studenten, hoe beter en dat gun ik ze ook van harte. Als ik uw motie zo op mag vatten dat wij dit onderzoek, waar we al mee bezig zijn en waarvan u na de vakantie ook meteen de resultaten krijgt en dat we dan gaan kijken waar de gaten zitten, maar dat u niet nu een stap vooruit doet door alvast te stellen dat er fondsen moeten zijn want ik wil ook graag weten of dat ook allemaal past. Als ik hem zo mag opvatten, dan kan ik er wel mee leven.

De voorzitter: Ga verder. Nog over dit punt?

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter. Weten of het allemaal past, dat is een definitie, daar kan ik heel weinig mee. Als u daarmee bedoelt dat er een noodzaak is of behoefte is, dan kan ik daar iets mee. Als de uitkomst is: er is voor iedereen die wat aanspraak wil maken die bedoeld is in de considerans van de motie is er voldoende scholingsbudget op welke wijze dan ook en we kunnen dit inzichtelijk maken, we hoeven alleen maar te zorgen dat het toegankelijk wordt, dan is dat een uitkomst van onderzoek en is daarmee het studiefonds ook geregeld. Als het is 'we gaan vervolgens kijken en als het er niet is, nou ja goed, we vinden ook niet dat er noodzaak is, we gaan het afschaffen', dan hebben we een andere discussie, maar als u bedoelt als uit het onderzoek blijkt dat voor iedereen die in het dictum genoemd is, voor iedere doelgroep en dan hebben we het ook over de doelgroepen van de heer Van der Linden want die zitten daar impliciet in, dan hebben we het ook over de zelfstandigen, dan hebben we het ook over de nuggers et cetera, et cetera, et cetera, dat, als daar een hiaat is, dan vullen we die en als dat hiaat er niet is en die zijn allemaal gedekt, dan kunnen we zeggen: we doen het enkel af met het toegankelijk maken van fondsen. Daar kan ik mee leven, maar waar het om gaat, is dat opleiding, zeker daar waar krapte is op de arbeidsmarkt en zeker daar waar een disverband is tussen aanbod en vraag, dat dat gecorrigeerd wordt en de praktijk leert helaas, en dat is niet alleen vanuit opleidingsinstituten, maar ook vanuit persoonlijke ervaringen, vanuit de campussen, vanuit werkgevers, dat dat nog niet het geval is en ik denk dat u daar ook zelf achter gaat komen, maar goed dat is eventjes het punt.

De voorzitter: Ja, punt is gemaakt. Wij gaan...

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Dan ga ik met u afspreken dat, als de motie zo uit mag worden gevoerd dat wij nu dit onderzoek doen, dat we kijken waar de gaten liggen en dat we dan vervolgens kijken of dat ook aan ons is, dus aan de Provinciale overheid, om daar in te springen want we willen die samenwerking ook op gang brengen, dat Gedeputeerde Staten met de motie kan leven. Er wordt geknikt voorzitter.

De voorzitter: Er wordt geknikt ja. Ik moet dat even melden, ja er is geknikt.

Gedeputeerde Van Rijnsbergen: Vervolgens. De fractie Bus vroeg om een Nota Economie en arbeidsmarkt voor de begroting. Ja, mijnheer Bus, volgens mij heeft u die gehad, al een jaar geleden. Dat heet het Aanvalsplan Arbeidsmarkt. Daarin kijken we naar de arbeidsmarkt van nu en in de toekomst om ervoor te zorgen dat de economie in Limburg zo goed mogelijk kan functioneren.

De voorzitter: De heer Bus.

De heer Bus (Fractie Bus): Ja, maar er wordt weinig of totaal geen rekening gehouden met het opdrogen van mensen waaruit u kunt putten en als de bron droog is, dan is er ook niks meer te herverdelen. Dus wat dat betreft zou het nu zaak zijn om te kijken: nou, wat gaan we echt nog doen, gaan wij toerisme stimuleren of toch op de campus? Want voor beide heb je straks geen arbeidskrachten meer.

Gedeputeerde Van Rijnsbergen: En dat was nu precies waarom we het Aanvalsplan Arbeidsmarkt hebben geschreven.

De heer Bus (Fractie Bus): Ja, maar u gaat ervan uit met wat omscholen en zo komen we er wel en dan vul je het ene gat met het andere en op den duur worden de gaten zo groot dat ze niet meer te vullen vallen. Dan kunt u er beter op tijd bij zijn en zeggen: die economische takken, die stimuleren we nog en andere faciliteren we niet meer, laat staan dat we dat nog verder gaan promoten want dat brengt gewoon totale economische groei in gevaar en u boetseert nog steeds verder van: nou, kan ik de werknemer hier niet inzetten, zetten we hem ergens anders in, maar straks is er geen werknemer meer om nog ergens in te zetten.

Gedeputeerde Van Rijnsbergen: Nou, het lijkt mij een hele goede zaak dat, als een werknemer ergens niet meer past of niet meer nodig is, we hem ergens anders inzetten. Dat is het doel van ons totale beleid.

De heer Bus (Fractie Bus): Dat snap ik allemaal, maar de krapte op de arbeidsmarkt. Ik las deze week in de krant, in Groningen zou een ringweg worden aangelegd en dat wordt een tijd uitgesteld omdat er geen werknemers zijn. Bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen, dat loopt ook vertraging op, gewoon omdat er geen werknemers zijn en dan kunt u nu beter zeggen van... U zegt: alles is goed, als ik maar ergens iemand plaats, fijn, prima, dan kunt u nu beter zeggen: die werkgevers, die arbeidsplaatsen, die dragen weinig bij aan een economische groei, die zijn misschien hier of daar wat ondersteunend of zo, laat die dan vallen want als ik die ga bezetten, heb ik straks niks meer voor arbeidsplaatsen die echt nodig zijn om de structurele economie te ondersteunen. Straks hebben we allemaal cafés hier in Limburg, maar is er niemand meer die op de campus werkt omdat er gewoon niemand meer is. U kunt wel blijven met uw beleid van het ene gat met het andere vullen en nu hoeft dat nog niet want er is nog genoeg om die gaten te vullen, maar je moet natuurlijk verder kijken dan de verkiezingen, verder kijken dan 2020 en tot 2020 komt u hier wel mee uit met dat beleid, maar regeren is vooruitzien.

Gedeputeerde Van Rijnsbergen: Regeren is vooruitzien, daarom dat we dit aanvalsplan ook niet voor morgen hebben geschreven, maar voor de komende tijd. Ik heb er een beetje moeite mee dat u werknemers verplaatsen beschrijft als het ene gat met het andere vullen. Ik denk ook niet dat dat recht doet aan de positie van werknemers. U moet zich alleen wel terdege realiseren dat er de komende jaren ongelooflijk veel gaat gebeuren op de arbeidsmarkt, dat er onder invloed van robotisering, digitalisering, andere verschuivingen, gewoon heel wat van werknemers wordt gevraagd en dat beroepen zoals we die nu kennen, misschien een aantal er over 5 jaar niet meer bestaan. Dus dat

betekent dat we daar flexibeler in moeten zijn, dat betekent dat we moeten investeren in onze werknemers die we nu hebben en ja, dat betekent dat er ook verschuivingen zullen zijn van werknemers van de ene naar de andere sector en als dat gaat met een fatsoenlijke scholing en met een deugdelijk arbeidscontract, ik kijk ook weer met een schuin oog naar de heer Kuntzelaers, dan heb ik daar niks op tegen. Sterker nog, dan wil ik daar ook mijn stinkende best voor doen en enorm hard voor maken.

De heer Bus (Fractie Bus): Nee, dat is ook heel prima dat u daar uw stinkende best voor doet, maar over een aantal jaren valt er niks meer te schuiven en kunt u beter zorgen dat u de goede takken van economie stimuleert en degenen die minder bijdragen aan structuurversterking en economische groei niet meer stimuleert, niet meer faciliteert of dat niet meer promoot want we kunnen beter daar wat economisch verlies leiden, terwijl we de goede takken dan behouden. Over een aantal jaren gaat dat niet meer, alle plaatsen opvullen.

De voorzitter: Helder uw punt.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Dit Provinciebestuur trekt eigenlijk nooit aan een dood paard en aan de andere kant, het is gewoon heel erg belangrijk dat we hier volop inzetten op die werknemers, waarbij ik constateer dat het glas soms halfvol en soms halfleeg is.

Voorzitter, dan even richting de Sociale Agenda. Daar zijn nog een aantal vragen over gesteld. Allereerst het CDA over eenzaamheid. Welke mogelijkheden zijn er? Dat is een hele brede vraag waarin er nooit een uitputtende lijst is. We vinden het heel erg belangrijk om hier samen te werken met maatschappelijke organisaties, met fondsen die allerlei projecten in het leven roepen, maatjesprojecten, buurtcoaches, wijksteunpunten en gemeenschapshuizen en die ontmoetingsfunctie, u heeft daar ook een motie op ingediend samen met de SP, hebben daar een ongelooflijk belangrijke functie in en willen we ook graag ondersteunen. Ik wil daarbij ook opmerken dat Positieve Gezondheid en de ondersteuning van Positieve Gezondheid in Limburg en de implementatie daarvan een enorme bijdrage leveren omdat hulpverleners, huisartsen, andere mensen, woningcorporaties hiermee de tools krijgen om ook verder te kijken dan alleen maar de fysieke gesteldheid van iemand of het feit of hij zijn huur wel of niet betaalt, maar inzicht krijgt in alle leefgebieden van iemand. Dus ook kunnen kijken... Bijvoorbeeld een huisarts in de spreekkamer kan kijken: gaat het nu echt over een fysiek probleem of zou ook het onder de mensen brengen van iemand en hoe zouden we dat dan kunnen doen, bij deze klacht kunnen helpen? En zo proberen we zoveel mogelijk te ondersteunen, proberen we gemeenten ook zoveel mogelijk te ondersteunen in 1 van de belangrijkste autonome taken die zij hebben.

Dan de motie Gemeenschapshuizen. Collega Koopmans is daar net al financieel op ingegaan. Het is een ontzettend succesvolle regeling en de motie om hem voort te zetten neem ik natuurlijk hartstikke graag over. Of ik een toezegging wil doen of zorgfuncties in gemeenschapshuizen mogelijk zijn. Volgens mij was dat altijd al mogelijk, blijft dat ook mogelijk. Zolang het gaat om een gemeenschapshuis als ontmoetingslocatie zijn alle invullingen daarbij mogelijk. Sterker nog, ook in de richting van de heer Housmans, het zou ook wel een verdienmodel kunnen zijn los van horeca.

Dan wat betreft de financiële tekorten. De SP refereerde daaraan en dat baart mij ongelooflijk veel zorgen.

De voorzitter: Het zijn er 2 tegelijk. Wie wil er het eerst? Mijnheer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja, we willen het allebei hebben over de gemeenschapshuizen. Voorzitter, het kan een verdienmodel zijn, zegt de gedeputeerde. Ik heb in de interruptie met mevrouw Werrij aangegeven dat wij ons daarbij wel zorgen maken met betrekking tot de concurrentiepositie ten opzichte van de horeca en de middenstand. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat een gemeenschapshuis dat betaald wordt vanuit de gemeenschap met publiek geld een concurrentieslag maakt. Dus als u daar in ieder geval een opmerking van kunt maken of in ieder geval er iets mee kunt doen, dat daar in ieder geval geen valse concurrentie ontstaat, dan is dat ons heel veel waard want in dat opzicht moet we natuurlijk wel waken dat we dat in ieder geval niet gaan doen. Dus verdienmodellen akkoord, maar niet met vervalsing van concurrentie.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: 2 dingen. Mijnheer Housmans, die toezegging kan ik u niet doen. Ik denk dat dat gewoon iets waar de gemeente op moet toezien en handhaven op oneerlijke concurrentie met de horeca. Waar wij natuurlijk wel naar kijken, is een gemeenschapshuis waarin wij investeren en waar wij subsidiëren: is dat toekomstvast, kan dat zichzelf uiteindelijk bedruipen of zal het altijd afhankelijk blijven van subsidie? En dan zijn er natuurlijk tal van mogelijkheden en die zien wij ook in de provincie, heel mooi is dat ook om te zien, waarin functies worden samengebundeld, waarin wordt gekeken: hoe kun je functies binnen de WMO, kinderopvang, hoe kun je dat allemaal bundelen binnen zo'n gemeenschapshuis, zodat het zichzelf uiteindelijk ook bedruipt. Dat bedoelde ik met 'verdienmodel'.

De heer Housmans (PVV): Als ik dat mag interpreteren, voorzitter als ik mag, als zijnde dat de ondernemer gebruikmaakt van de functionaliteit van het gemeenschapshuis om daar zijn onderneming in te zetten en er daarmee dus geen valse concurrentie komt doordat er een ander systeem komt, dan is ons dat goed, dan is dat geen probleem. Als u namelijk gesprekken heeft met gemeenten, kunt u ook aangeven: luister jongens, denkt u er even aan dat er in de uitvoering van de regelingen voor de gemeenschapshuizen niet de bedoeling is dat we oneigenlijke concurrentie creëren, dus let u daar alstublieft op. Dat kunt u heel makkelijk zeggen, maar in ieder geval daar waar het gaat over de functie-invulling, zolang dat door ondernemers kan worden blijven ingevuld en er geen valse concurrentie bestaat, is dat voor ons geen probleem.

De voorzitter: Ja.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Ja voorzitter, de regeling bestaat al, we verlengen hem alleen en we kennen er nog extra budget aan toe. Dus hij blijft zoals hij is.

De voorzitter: Oké. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, deze motie ziet toe op een voortzetting van een oude motie. Ik heb die oude motie toentertijd zo geformuleerd dat het ging om gemeenschapsvoorzieningen, niet sec een gemeenschapshuis zijnde. Dus ik zou graag van deze gedeputeerde willen horen dat ze deze motie ook zo blijft interpreteren, dat eventueel andere initiatieven ook in die regeling meegenomen kunnen worden. Dat dat hoofdzakelijk gemeenschapshuizen zijn, dat snap ik, maar we kunnen natuurlijk niet voorzien dat er mogelijk ook een heel mooi ander initiatief zou kunnen komen dat structuurversterkend werkt. Kan zij dat toezeggen?

Gedeputeerde Van Rijsbergen: In zoverre dat waar ik heb gezegd 'gemeenschapshuizen', zou ik ook 'gemeenschapsvoorzieningen' hebben kunnen zeggen, misschien wel hebben moeten zeggen. De regeling zoals die op basis van die motie in het leven is geroepen, blijft gewoon intact.

De SP refereerde aan financiële tekorten die bij gemeenten ontstaan en waarbij ik mij samen met de SP, maar met vele anderen, het wordt veel naar voren gebracht, ernstige zorgen maak over de financiële positie van gemeenten en een aantal gemeenten in het bijzonder omdat de tekorten daar enorm zijn. Ik heb deze gemeenten al in het verleden ondersteund met een lobby richting het Rijk vanuit mijn functie als toezichthouder Gemeentefinanciën omdat ik me daar ernstige zorgen maak en ik heb dat wederom aangeboden. Op het moment dat gemeenten daartoe het initiatief nemen, wil ik ze van harte ondersteunen. Ik heb daarbij ook aangegeven: we hebben in de effectmeting gezien dat er specifieke problemen zijn in Limburg waar het gaat over jeugd en welzijn binnen de jeugd. Je ziet daar ook afwijkingen. We hebben gezien dat er bijvoorbeeld meer aangeboren afwijkingen zijn, perinatale sterfte hoger is, maar dat er ook in het latere leven een aantal dingen doorwerken en ook dat zou gemeenten kunnen helpen om de lobby extra kracht bij te zetten, maar nogmaals, het initiatief moet van de gemeenten uitgaan. Dan, o ja een leuk onderwerp, de VVD sneed het aan.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. De gedeputeerde noemde zojuist een aantal redenen waarom Limburg misschien iets meer op sommige terreinen aan ondersteuning nodig heeft omdat er afwijkingen zijn ten opzichte van landelijke gemiddelden. In uw beleidsstukken schrijft u bijvoorbeeld dat het IJslandse model van bescherming van onze burgers 1 van de voorbeelden kan zijn hoe wij aan preventie zouden kunnen doen. Zijn er concrete plekken waar uitrol van dat model op dit moment logisch lijkt, omdat u het expliciet in uw beleidsstukken opschreef.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: O, daar overvraagt u mij op dit moment mee, maar met uw goedkeuring kom ik daar in 2^e termijn op terug.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank u wel.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Het thema dat de VVD aansneed, de verbinding tussen economische en sociale structuurversterking en dat is natuurlijk een heel interessant onderwerp en ook een soort grondbeginsel rondom het coalitieakkoord dat wij hebben gesloten, waarin wij stelden: een welvarend Limburg kan alleen maar dan ontstaan wanneer wij economische en sociale structuurversterking met elkaar verbinden en dat verbinden gebeurt dan natuurlijk op basis van wederkerigheid en gelijkwaardigheid. U vraagt naar de additionele economische effecten van de investering van 2 keer € 1 miljoen waar de Sociale Agenda een beroep op doet binnen deze Voorjaarsnota en die zitten direct gelieerd aan dat uitgangspunt van de verbinding tussen economische en sociale structuurversterking. Dat is namelijk de opvatting dat een gezondere bevolking met een hogere arbeidsparticipatie goed is voor economische ontwikkeling in Limburg. Sterker nog, dat arbeidsparticipatie een ongelooflijk belangrijke voorwaarde is, zo niet dé voorwaarde, voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven in Limburg want immers, je krijgt het werk alleen maar gedaan als er een stel gezonde mensen zijn die de schouders eronder zetten. We hebben onlangs een effectmeting samengesteld vanuit de Sociale Agenda en de Sociale Agenda hebben wij in het begin van deze periode de kaders voor vastgesteld, waarbij een aantal extra accenten is gezet door deze Staten.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter?

De voorzitter: Ja, de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dan kom ik toch weer terug op die koppeling. Het is dan evengoed heel opvallend dat wij, ondanks die bijna historisch lage werkloosheid, een hele kleine arbeidsparticipatie hebben en hoe pakt u dat aan, hoe groot is de arbeidsparticipatie, onder de 70%. Dus daar missen we 30, terwijl we maar een heel klein percentage werkloosheid hebben. Dan begrijp ik uw antwoord niet.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: En ik begrijp uw vraag niet helemaal, want volgens mij is het zo dat wij al jarenlang constateren dat we een lagere arbeidsparticipatie hebben en dat we tegelijkertijd ook een bevolking hebben in een slechtere gezondheid en een bevolking die relatief korter leeft en ook langer met ziekte te kampen heeft en daarom hebben wij gezegd: als we nu aan arbeidsparticipatie en verhoging van arbeidsparticipatie gaan werken, moeten we tegelijkertijd ook aan die gezondheid van mensen denken en de gezondheidsverschillen die er tussen mensen bestaan omdat we anders het probleem niet opgelost krijgen. Daarvan hebben we 3 jaar geleden gezegd: dat krijgen we niet in 1 jaar opgelost, daar moeten we echt ruim de tijd voor nemen om zo ook ervoor te zorgen meer en meer mensen in Limburg kunnen meedoen en meetellen op de arbeidsmarkt.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, misschien een aanvullende vraag. Hoe komt het dan dat de werkloosheidscijfers zo laag zijn en de arbeidsparticipatie ook? Dus er is een hele groep mensen die zich niet als werkloos ziet.

De voorzitter: Juist.

De heer Nijskens (VVD): En dat lost u niet op met het beleid dat u nu voorstaat, is mijn beleving.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Eens en daarom zijn wij ook de samenwerking met Voor Limburg aangegaan, waarin onderzoek gedaan wordt: hoe komt het nu dat wij in Limburg ook meer mensen hebben die thuis zitten, niet deelnemen aan de arbeidsmarkt en ook niet geregistreerd staan als werkzoekend of als uitkeringsgerechtigde en die mensen willen we juist ook gaan stimuleren, via Zo WERKT Limburg!, om aan de slag te gaan op die Limburgse arbeidsmarkt met de kreet, en dan geef ik even een primeurtje, Limburg heeft je nodig.

Doen wij opzienbarende zaken die in Nederland opvallen, was ook de vraag. Ja, het feit dat we economische en sociale structuurversterking met elkaar verbinden, is al opvallend genoeg in Nederland. Positieve Gezondheid is enorm in het oog gesprongen in Den Haag en daar willen ze ook van alles van weten en toevallig heeft gisteren Mariëtte Hamer van de Sociaal Economische Raad (SER) een speech gehouden waarin zij zegt: er ontbreekt ons een Sociale Agenda, een Sociale Agenda voor nu en in de toekomst want als wij al die ambities waar het gaat over energietransitie waar willen maken dan staat ons een hele grote opgave te wachten waarin wij niet moeten vergeten om a. mensen mee te nemen en b. ook te kijken naar de arbeidsmarkt en wat de arbeidsmarkt van de toekomst gaat vragen.

Bij de effectmeting is geconstateerd dat er een focus moet worden aangebracht op de Sociale Agenda en daar ben ik het ook van harte mee eens. We hebben natuurlijk de doelstelling 'Vergroten van de gezondheid, verhogen van de arbeidsparticipatie' en we hebben in de effectmeting gekeken: welke zaken dragen daar nu sec toe bij? En er zijn een aantal dingen die daar direct aan bijdragen, maar er zijn ook een aantal dingen die tot de Sociale Agenda behoren, die we 3 jaar geleden hebben vastgesteld, en waarvan we nu moeten constateren dat dat niet zo goed werkt. 1 van de aanbevelingen is bijvoorbeeld: zet vooral in op de jeugd, zorg ervoor dat gezonde leefgewoonten,

waarvan ook is aangetoond dat dat je in je jonge jaren bij moet worden gebracht, zorg ervoor dat in Limburg iedereen opgroeit met die gezonde leefgewoonten en in ieder geval met de kennis om dat te kunnen doen en dat is 1 van de krachtige focuspunten. Dat zal ook allemaal gaan landen in het Uitvoeringsprogramma 2019, dat natuurlijk in aantocht is omdat we op dit moment 2018 aan het uitvoeren zijn.

De voorzitter: Even met het oog op de tijd, hebben we nog veel moties?

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Ik ben bijna klaar voorzitter. De vraag was: wat doen we dan niet meer? Dingen die daar niet aan bijdragen en daarover zullen wij met elkaar ook het debat voeren bij de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma 2019.

Dan rest mij nog een hele kleine opmerking over de uitrol van de Gezonde Basisschool van de toekomst. D66 stelt: dat moet vanuit scholen zelf komen en ik kon het daar niet meer dan mee eens zijn. Gelukkig kan ik u vertellen dat onderwijskoepel Prisma de Gezonde Basisschool van de toekomst zeer interessant vindt, die ook wil gaan invoeren, weliswaar op hun eigen manier en dat kan ik alleen maar toejuichen, en dat u die uitrol van de gezonde school van de toekomst ook op die manier moet zien. Dus het is geen dwang, maar het is vooral een stimulans en voorzitter, daarmee denk ik dat ik alle vragen heb beantwoord.

De voorzitter: Hartelijk dank. Het woord is aan de heer Teunissen, die 10 minuten zal inhalen zoals dat heet. Ja.

Gedeputeerde Teunissen: Ja voorzitter, ik doe mijn best om de 10 minuten in te halen. Ik wil me beperken tot 2 onderwerpen, dat is het onderwijs en de glasvezel en de digitale ontwikkelingen.

Het CDA vraagt bij monde van mevrouw Werrij aandacht voor het bakkersvak en maakt zich in zijn algemeenheid ongerust over een aantal beroepen dat dreigt te verliezen en wat het college daar mogelijk aan kan doen. Wij onderkennen dat en dat heeft enerzijds te maken met het feit dat er minder kinderen komen, dat er meer concurrentie is voor beroepen en dat kinderen in zijn algemeenheid gestimuleerd worden om naar hoger onderwijs te gaan. Daardoor komt er aan de onderkant wat verdringing en dat hebben we een jaar geleden al onderkend en daarom hebben we bijvoorbeeld een stimuleringsprogramma samen met het onderwijsveld opgesteld en dat is techniekonderwijs in het primair onderwijs. Dus daarmee proberen we kinderen op een vroegtijdige leeftijd in aanraking te brengen met allerlei vakken, echte handvakken zeg maar, handwerkvakken, zoals echte techniekvakken en daar hoort onder andere het bakkersvak ook bij. Dat doen we ook in het voortgezet onderwijs en ook in het mbo. Dus samen met het onderwijsveld investeren we in vooral techniekonderwijs in zijn totale breedte en daarmee hopen we in ieder geval de instroom in techniekonderwijs op niveau te houden, maar we erkennen wel dat er zeker sprake is van enige krapte.

Dan kom ik meteen bij de 2 moties die ingediend zijn. Dat is de motie over de lerarendilemma's. Ja, dat herken ik en erken ik ook en daar wil ik graag mee aan de slag. Voldoende leraren zijn basisvoorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs. Ik wil er wel bij aantekenen dat het primaat van de kwaliteit van het onderwijs primair ligt bij de onderwijsinstellingen, maar ik wil de komende tijd samen met het onderwijsveld wel gaan bestuderen en bespreken wat daar voor mogelijkheden zijn om de in de motie gedane suggesties over te nemen en uit te gaan voeren.

Dan de motie over het HOVO. Ik heb al een aantal gesprekken gehad met de mensen van de HOVO. Aankomende week staat er weer 1 gepland. Ik merk dat er in ieder geval in de Staten brede steun is om de HOVO voort te zetten. Daar waar er sprake is van een sluitende businesscase wil ik toch wel even de verwachtingen een beetje temperen. De HOVO is door allerlei omstandigheden een beetje in de problemen gekomen en het plan dat ze nu hebben neergelegd is eigenlijk meer van hetzelfde en doorgaan op de bestendige lijn en het is de vraag of dat duurzaam is. Dus daar ga ik vooral met de mensen in gesprek. Het feit dat hier brede politieke overeenstemming is over de voortgang van de HOVO impliceert ook dat wij als college bereid zijn daar wel geld voor op tafel te leggen, niet zijnde die € 50.000,00. Daar moeten we het verder in de inhoudelijke verdieping met de HOVO over gaan hebben, met name, nogmaals wat ik zei, het moet gaan over een duurzame onderwijslijn voor de komende jaren en dat vind ik in ieder geval nog, op basis van het businessplan, wat erg mager, maar goed, we gaan met de mensen aan de slag en we zullen de motie dan ook overnemen, zonder daar een bedrag aan te hangen. Dan kom ik bij glasvezel. Het CDA en de VVD vragen aandacht voor glasvezel.

De voorzitter: Eerst komt de heer Vaessen nog even voor een interruptie. Ik zet de tijd stil.

De heer Vaessen (D66): Ja voorzitter, dank u wel. Dan spoel ik een klein beetje terug, ook weer naar onderwijs. Ik had bij de iXperiums gevraagd naar mogelijke betrokkenheid van Brightlands, maar het kan best zijn dat u dat bij digitalisering wilde oppakken.

Gedeputeerde Teunissen: Exact mijnheer Vaessen, daar kom ik zo bij de digitalisering nog even op terug. Ja, terug naar glasvezel. Het CDA en de VVD en ook de heer Van Rey hebben aandacht gevraagd voor glasvezel op de industrieterreinen en de heer Vaessen van D66 vraagt: wat kunnen we komend jaar nog van de portefeuillehouder verwachten op dit beleidsterrein? Zoals u weet, zijn we er gelukkig in geslaagd om in de gebieden Weert, Nederweert, Leudal, Maasgouw en Peel en Maas glasvezel uit te rollen, daar beginnen we direct na de zomervakantie mee. Dan hoop ik ook met de vraagbundeling, zoals we dat aan de andere kant hebben gedaan in de gemeenten Bergen, Venlo, Beesel, Roermond, Roerdalen en Echt-Susteren te gaan doen en parallel daaraan zijn we ook bezig om te verkennen wat de mogelijkheden zijn rondom draadloos internet in het Heuvelland. Daar zijn we met de gemeenten Eijsden, Gulpen-Wittem en Vaals een experiment aan het doen om te kijken wat daar de effecten van zijn. Dat alles moet eind van dit jaar resulteren in een totaalplan, waarin ik een doorkijk geef: waar ligt overal glasvezel, wat zijn de andere mogelijkheden behalve glasvezel en wat is er in de toekomst nog mogelijk aan het zorgen dat Limburg snelle internetverbindingen heeft want dat is toch wel een beetje het manco in de motie vind ik. Die gaat uit van glasvezel, van totale bekabeling van heel Limburg, terwijl er ook alternatieven kunnen zijn, nogmaals die ik in dat plan wat het einde van het jaar klaar is in het kader van het onderzoek naar de digitale samenleving zal presenteren. Dus als de motie zo bedoeld is om het college aan te sporen om met een actieplan te komen, dan zal ik nog voor deze periode met mogelijk de doorkijk wat zijn de effecten ervan in 2022, dan zou ik zeggen: hartstikke goed. Als het zich puur richt op glasvezelbekabeling, dan zou ik dat toch wel wat mager vinden. Ik vind het overigens wel fantastisch dat de VVD, die aanvankelijk toch redelijk sceptisch was ten opzichte van glasvezel, nu een positieve voorstander is. Dat vind ik dus wel heel positief. Daar komt mijnheer Nijskens al aan, ik wacht even.

De voorzitter: Ja, dat noemen ze uitdagen geloof ik. De heer Nijskens komt nog, ja.

De heer Nijskens (VVD): Een echte uitdaging is het niet. De verandering van glasvezel naar snel internet is uiteraard akkoord, maar het aanvankelijke sceptisch zijn was dat door ik meen gedeputeerde Hessels aangegrepen werd om heel Limburg te gaan verglazen, waarop vervolgens de

glasvezelbedrijven achterover gingen leunen want de Provincie kwam met een zak geld. Nu in plaats van dat het buitengebied een achterstand had, is het buitengebied in een voorpositie gekomen. Vandaar de motie om nu ook het stedelijk gebied, dus niet alleen de industrieterreinen, maar ook de woonkernen, mee te nemen, maar niet zozeer met Provinciaal geld, maar wel met Provinciale actie.

De voorzitter: Dat was een toelichting.

Gedeputeerde Teunissen: Voorzitter, dat vind ik overigens wel een belangrijke toelichting want dat blijkt niet uit de motie. Het gevaar van de motie zou zijn dat marktpartijen wederom achterover gaan leunen, terwijl nu KPN, Reggefiber en Ziggo-Vodafone in beweging aan het komen zijn over het verglazen van de binnensteden. Dus dan zouden we daar even de motie iets scherper moeten stellen, maar goed.

De heer Nijskens (VVD): Dat is wel essentieel, dank in ieder geval voor de mogelijkheid om dit toe te lichten.

De voorzitter: Ja, anders nemen we de motie zo in die zin. Dan de heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Voorzitter, via u naar de heer Nijskens. Als de heer Nijskens gaat voor die formulering naar snel internet in plaats van puur glasvezel, dan dienen wij hem graag mee in.

De voorzitter: De heer Nijskens loopt knikkend naar achteren geloof ik. Ja. Dank u wel.

Gedeputeerde Teunissen: Goed, dan ben ik denk ik al door mijn moties heen en dan wil ik toch nog even naar de heer Van Rey toe. De hartenkreet die hij geeft over de retail, deel ik volledig. We hebben afgelopen dinsdag in Gedeputeerde Staten de voortgang van de aanpak van de winkelleegstand vastgesteld. Die komt 1 dezer dagen naar u toe, maar een soort Marshallplan voor de kleine ondernemer, zoals hij het zelf zegt, daar ben ik het volledig mee eens en we moeten kijken hoe we daar in het vervolg verder mee kunnen gaan. Ik moet wel zeggen dat uw pleidooi voor mij een steun in de rug is, samen met MKB Limburg, om constant blijvend aandacht te vragen voor en ondernemerschap en die vitale binnensteden want dat is voor Limburg, voor de Limburgse steden cruciaal. Goed, daar wil ik het bij houden.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Teunissen. Het woord zal zijn aan de heer Geurts. En wellicht buiten de orde van de vergadering wil ik de mensen op de publieke tribune die net zijn binnengekomen nog van harte welkom heten. Voor de Statenleden, zijn dat de mensen die links van mij zitten, rechts van u. Zij zijn deelnemer aan de cursus Politiek actief en die ronden zij vandaag met goed gevolg af. Zij zullen zo dadelijk of van mij of van de heer Frische het diploma krijgen. Zij hebben zich verdiept in de gang van zaken van Provinciale Staten. Dus de bedoeling is dat wij het komende kwartier of 20 minuten dat ze hier zitten netjes vergaderen, zodat ze zien dat het ook netjes verloopt en ik wens ze alvast proficiat met het volgen van deze cursus en het succesvol afronden van de cursus. Ik geef graag het woord aan de heer Geurts voor zijn bijdrage.

Gedeputeerde Geurts: Ja, dank u wel voorzitter. Ook van deze kant bedankt voor uw inbreng Staten, een boeiend verhaal vandaag. Kijkend naar de opmerkingen die zijn gemaakt in 1^e instantie, ik probeer het samen te vatten. Er worden wat opmerkingen gemaakt over mobiliteit. Het CDA zegt: bent u in charge en de PVV zegt: kijk eens goed naar het onderhoudskapitaal, is dat op orde? Ik kan u geruststellen dat ik binnen niet al te lange termijn naar u toekom met een rapportage over de kapitaalgoederen, welk geld we daar nodig hebben en welke onderhoudstoestand we wensen. Dat

kun je heel vast brengen, we pakken alles basis, of je zou flexibel kunnen kijken. Het rapport ligt nu op mijn bureau, ik moet het rapport ook nog delen met Gedeputeerde Staten en als ik dat gedeeld heb met Gedeputeerde Staten, kom ik naar u toe. Dus kijkend naar de motie die de PVV inbrengt, denk ik dat dat in die lijn is. Op het moment dat ik dat in Gedeputeerde Staten heb gebracht, kunnen we ook praten over: moet er nou daadwerkelijk geld bij of moet er op de korte termijn geld bij of op de lange termijn geld bij.

Hetzelfde geldt overigens ook voor alle mobiliteitsprojecten en ik heb hier de lijsten en u kunt dat waarschijnlijk niet zien, maar het zijn 3 van dit soort vellen. Daar is de Provincie Limburg mee bezig. Dat zijn projecten die van buiten komen of die van binnen worden opgestart en daar ben ik nu orde aan het aanbrengen want als we dit moeten gaan uitvoeren, dan moet ik nog een robbertje gaan vechten met de heer Koopmans en de rest van mijn collegeleden, want dat is gewoon onbetaalbaar. Nu met de Mobiliteitsvisie in de hand probeer ik dat te stroomlijnen, kijken wat noodzakelijk is, wat we moeten doen om het mobiliteitssysteem in Limburg in compleetheid goed te laten functioneren en dat betekent uiteindelijk ook dat we keuzes met elkaar moeten maken. Niet elke rotonde die ooit eens een keer is toegezegd door mijn voorgangers kan gerealiseerd worden. Kan wel, maar dan moeten er bakken met geld bij en als ik nu de 1^e analyse maak voor mijzelf, is het volstrekt onvoldoende wat op dit moment in de mobiliteitsmiddelen zit.

Ook zo kijkende naar het programma Fiets. Wij zijn flink bezig met het programma Fiets. Ook in die nieuwe analyse komen fietsprojecten naar voren, ik kan er een aantal noemen, maar ook in het huidige programma staat een aantal projecten op losse schroeven. U heeft er de afgelopen week ook een aantal krantenberichten over kunnen lezen, als zo'n project niet doorgaat, vind ik ook dat het terug moet in de pot en dat dat geld eerst besteed moet worden voordat we weer nieuw geld naar mobiliteit gaan halen of nieuw geld gaan labelen en uiteraard hebben we nog steeds grote ambities met Fiets. Is ook noodzakelijk kijkende naar de Mobiliteitsvisie die u zelf hier unaniem in de Staten heeft aangenomen.

De voorzitter: Punt. Er komt even een interruptie van de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, ik ga weer even een stukje terug, we gaan even terug naar uw opmerking over de motie van de PVV, als u dat toestaat voorzitter. Ik hoor u eigenlijk zeggen dat de motie op zich heel sympathiek is, wellicht ook heel erg nodig is, ik interpreteer even uw woorden, ik kan ernaast zitten, maar ik denk het niet en dat het wellicht op dit moment nog iets te prematuur is, maar daarom ook dat we in de motie hebben gezegd: repareer dat bij de begroting en niet nu. We gaan nu geen geld vragen, maar wel u de gelegenheid geven want dat signaal hebben we al eerder gekregen en u bevestigt dat eigenlijk, dat u wellicht voor het niveau te handhaven, al dan niet in de keuzes die er gemaakt worden, met het budget niet uit gaat komen meerjarig.

Gedeputeerde Geurts: Als je zegt blind willen wij alles op basisniveau houden en kijkende welk budget wij hebben, dan is er geld te weinig, maar ik denk dat je daarin ook nog kunt differentiëren. Niet elke weg hoeft op hetzelfde niveau ingericht te worden, op sommige wegen wordt gewoon een stuk minder gereden en zou ook een minder niveau kunnen hebben, daar zou je wat geld aan kunnen verdienen. Die analyse ga ik nu de komende weken maken. Vervolgens ga ik dat bespreken met mijn collega, ook in het totaalproject. Op het moment dat ik een weg heb die ik nu wat minder kan onderhouden omdat ik weet dat ik over 5 jaar die weg grootschalig ga aanpakken, dat spel kun je ook spelen en dat betekent ook iets voor budgetten. Nou, dat totale plaatje wil ik hebben.

De heer Housmans (PVV): Wilt u dan, als advies de motie laten aanhouden? Is dat uw advies aan ons of is het advies: hiermee ben ik gesterkt dadelijk in mijn robbertje vechten met de gedeputeerde Financiën, wat u net kort benoemde, en kan ik dus inderdaad die keuzes aan uw Staten beter voorleggen? Wat is uw advies daarin? Daar ben ik even naar op zoek.

Gedeputeerde Geurts: Als ik nu kijk naar de lijn die uw motie beschrijft, denk ik: die lijn bewandel ik. Het gaat alleen om het vastklikken aan de voorkant al van dat geld. Ik vind dat we dat eerst in het college moeten bespreken met elkaar, of dat uiteindelijk noodzakelijk is.

De voorzitter: Dus aanhouden.

De heer Housmans (PVV): Dus we nemen de motie over, behalve het vastklikken van geld, wat wij op dit moment in de motie ook niet doen, we zeggen alleen: in de begroting komt dat. Dus daarmee is de motie dan overgenomen Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, wij zouden graag een toezegging willen van de gedeputeerde dat de dossiers waarop het qua regie ingewikkeld lijkt te zijn, dat hij daarmee terugkomt naar de Commissie MD, dat we daar in ieder geval over kunnen praten, dat we meer overzicht krijgen op welke punten het nu dreigt vast te lopen.

Gedeputeerde Geurts: Wat ik u wil toezeggen, is dat ik met een complete lijst kom en dat u daar ook van beseft welke dingen we niet meer doen en ik denk dat we ook dat eerlijke debat met elkaar moeten hebben want anders word ik elke keer weer met een dossier geconfronteerd en dan komen daar de emoties bij en daar speelt dan de politiek, terwijl ik vind dat u een algemene afweging moet maken: dit is het budget dat we te besteden hebben en dat kunnen we daarvoor doen en dat betekent dus ook dat we een ander deel niet kunnen doen en ik vind, op die manier moet ik u informeren en daarmee kom ik terug naar de Commissie MD.

De voorzitter: Dat is volgens mij een toezegging, ja. Dan de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter want het Uitvoeringsprogramma Fiets is natuurlijk een separaat kader met ook een separaat budget. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat er mogelijk aanvullende ambities zijn, maar ook huidige ambities op losse schroeven staan. Ik hoor hem ook zeggen dat de inventarisering nu plaatsvindt. Is dat al klaar voor de 1e Commissie na het reces of is 31 augustus te vroeg?

Gedeputeerde Geurts: 31 augustus is te vroeg. Ook in dit huis gaan heel veel mensen op vakantie, maar ik wil wel snel na het zomerreces u dat complete beeld gaan geven.

De heer Rossel (GroenLinks): Oké, dan ga ik de motie over het Uitvoeringsprogramma Fiets aanhouden tot de Programmabegroting.

De voorzitter: Ja, de motie wordt aangehouden. Dan gaan we door.

Gedeputeerde Geurts: Dank u wel. Ik denk dat dit ook de goede manier is. Dat wat betreft...

De voorzitter: Zet de fiets maar in de versnelling zou ik zeggen.

Gedeputeerde Geurts: Volgens mij ben ik niet de langst sprekende vandaag, dus dat ga ik ook niet doen. Ook nog even kijkend naar de opmerking van 50PLUS met betrekking tot waterstof. Ik vind uw motie wat te dwingend daar waar het gaat dat wij ook zelf auto's op waterstof moeten gaan aanschaffen. Overigens, daar ga ik niet over als gedeputeerde Mobiliteit, dat is meer de gedeputeerde die gaat over het wagenpark, maar dat wij in waterstof een aantal experimenten moeten gaan uitvoeren, daarvoor heb ik geld ook gereserveerd in de Voorjaarsnota, maar ik vind ook dat de markt nu gestimuleerd moet worden om het te gaan realiseren. Ik vind niet dat de Provincie een tankstation voor waterstof moet gaan exploiteren.

De heer Van der Linden (50PLUS): Voorzitter, als ik mag.

De voorzitter: Ja mag.

De heer Van der Linden (50PLUS): Het was geen motie, het waren een aantal vragen en de vragen waren gericht op een actieplan want ik heb de motie teruggetrokken. Ik heb juist gezegd, die motie was voor mij te moeilijk: ik wil met u naar aanleiding van een actieplan daarmee aan de slag. Dus misschien dat dat de zaak enigszins bijschaaft en wie weet kan ik daar in 2^e termijn nog even over terugkomen, maar ik wil wel uit de lucht hebben dat het een motie was.

De voorzitter: Dat hadden wij niet zo in de gaten, maar...

Gedeputeerde Geurts: Excuses, in de schorsing had ik het blad van de motie nog voor me gekregen en heb ik hem ook zo geïnterpreteerd, maar als u zegt: dit is de lijn die u moet bewandelen of kijk eens of er meer experimenten met waterstof kunnen gaan plaatsvinden in Limburg, dan vindt u mij aan uw zijde want ik vind wel dat wij de markt moeten stimuleren om meer te doen dan alleen maar elektrisch rijden en waterstof kan een goed alternatief zijn.

En met betrekking tot stedelijke ontwikkeling is ook een aantal vragen gesteld. Het is terecht dat hier de vraag wordt gesteld: kunnen de gemeenten, en voornamelijk de grote gemeenten, de opgave wel aan die zij een aantal jaren geleden, 2 jaar geleden, aan ons hebben voorgeschoteld? Kijkend naar de tekorten in Venlo, kijkend naar de tekorten in Heerlen en in Sittard-Geleen, dan moeten wij daar goed naar kijken, of die ambities die daar zijn vastgelegd in die afspraken die we met de gemeenten hebben gemaakt, ook daadwerkelijk gehaald kunnen worden. Wat wij dus ook doen, en afgelopen week hebben we dat ook in het college besproken, een aantal spelregels afgesproken, over onder welke voorwaarden het geld bij een gemeente kan blijven. Dus op het moment dat een project onomkeerbaar is of aanbesteed is, dan is het niet logisch dat je het geld terughaalet, maar op het moment dat een gemeente niet beweegt of niks doet, dan zijn de spelregels zo en die hebben we ook vastgelegd, dan halen we het geld terug. Dus er kan mogelijk ook geld terugkomen in de pot. Opvallend is dat voornamelijk de kleinere gemeenten die projecten hebben aangereikt wel hun doelstellingen halen.

Kijkende naar groen in de stad, dat is ook specifiek gevraagd, daar heb ik ook al een keer over gerapporteerd, daar hebben we, ook in stedelijke ontwikkeling, een aantal afspraken over gemaakt en dan kijk ik bijvoorbeeld, en een mooi voorbeeld mevrouw Claessens is de gemeente Heerlen. Wij hebben met de gemeente Heerlen een aantal afspraken gemaakt over vergroening van de stad. De gemeente Heerlen heeft met de subsidies die we hebben verstrekt en ook IBA-subsidies bijvoorbeeld De Plu aangekocht, een pand waar 20.000 m² winkelloppervlakte en kantooroppervlakte in zit. Dat wordt gesloopt, dat is de gemeente Heerlen op dit moment aan het aanbesteden. Er ligt een

bestemmingsplan en het is de vraag of dat bestemmingsplan ook op tijd rechtsgeldig is voordat uiteindelijk ook die vergroening daar kan gaan plaatsvinden. Dus die vergroening kost ook tijd en ik hoop dat u ook het geduld heeft om die tijd af te wachten. Overigens, andere gemeenten zie ik dan wel weer ook sneller aan de slag, maar dat zijn wat kleinere gemeenten. Bijvoorbeeld de gemeente Weert is daar heel goed mee bezig en realiseert ook al het een en ander. Iets moois wat in de gemeente Weert onder andere is gerealiseerd, is een luchtzuiveringssysteem bij parkeergarages, dat heel efficiënt werkt en ook goed is voor het leefklimaat in de stad.

Vervolgens zijn mij nog 2 vragen gesteld over toerisme, de ene door de heer Van Rey en de andere door de heer Bus. De heer Van Rey zegt met betrekking tot toerisme en de promotiecampagne van toerisme, er zou een kleinschalige organisatie worden opgericht en u heeft de berichten gekregen dat niet iedereen onverdeeld gelukkig is met die weg. Dat klopt, maar het is ook een heel ingewikkeld systeem. Als je zegt: wij gaan Limburg als 1 product vermarkten en dan heb ik het niet over operationeel, dan heb ik het niet over de lokale folderpaal bij de lokale VVV of bij de lokale sigarenboer, maar dan heb ik het over slim vermarkten van Limburg als 1 product en dan zie je gewoon dat er in Limburg verschillen zijn tussen Noord-, Midden- en Zuid-Limburg en dan voornamelijk in operationele organisaties en ook in verlangens waar men mee ondersteund wil worden. Ik heb me daar, laat ik dat hier ook maar zeggen, wat vergist in de verschillen die aanwezig zijn in Limburg, maar ik denk wel dat ik nu een voorstel heb, en dat ga ik ook volgende week bespreken met de stakeholders en ik denk ook dat daar draagvlak voor is, om uiteindelijk die volgende stap om Limburg te vermarkten te gaan maken en de heer Bus maakt een terechte opmerking met betrekking tot de arbeidsmarkt. Ik maak me daar ook terecht zorgen over. Als je gaat kijken naar hoe gespannen de arbeidsmarkt is, en ik sta voor het product recreatie en toerisme, daar werken op dit moment 40.000 mensen en wil je dat product toekomstvast houden, moeten we ook nu al nadenken dat we de juiste mensen toegeleiden naar dat product.

De voorzitter: De heer Bus.

De heer Bus (Fractie Bus): U denkt er tenminste verstandiger over dan mevrouw Van Rijsbergen, maar mijn vraag is: als je nu zegt, we gaan dit toeristische product ontwikkelen en het aantal potentiële arbeidskrachten droogt langzaam op en je moet op een gegeven moment dan, ik noem maar wat, Nedcar sluiten, zeg je dan niet: laat die leisuirelijn maar zitten, je kunt beter zorgen dat je wat meer personeel op Nedcar krijgt, dan heb je daar een goede bezetting om het bedrijf in stand te houden. Kijk, dat zijn de keuzes die je nu nog niet hoeft te maken, nu kun je nog wel wat schuiven, de volgende periode misschien ook nog niet, maar daarna gaat het toch komen.

Gedeputeerde Geurts: Ik denk in ieder geval dat we wel dit soort discussies met elkaar moeten gaan voeren, maar ik denk dat de voorbeelden die u aanhaalt onverstandige keuzes zijn want als ik ga kijken naar, maar dat is dan vanuit de redenering van recreatie en toerisme. Recreatie en toerisme is niet alleen het ontvangen van de gasten in Limburg, maar het is ook vaak de 1^e ontmoeting met Limburg van de gast en daarmee is toerisme belangrijker dan alleen maar het vermaak van het moment, maar is het ook meteen een stuk branding voor Limburg voor mensen die van buiten Limburg naar dit gebied komen en daarmee is het dus ook belangrijk dat wij ervoor zorgen en voor blijven zorgen dat die sector op een juiste manier wordt bediend met arbeidskrachten en we zien dat het aantal werklozen met een WW-uitkering inderdaad flink aan het krimpen is, maar uit de cijfers zie je ook dat het aantal mensen dat in de bijstand zit nog niet drastisch aan het krimpen is en volgens mij is recreatie en toerisme ook een 1^e opstap naar werk.

De heer Bus (Fractie Bus): Ik stel het misschien ook wat te zwart-wit en ik heb er ook te weinig inzicht in. Kijk, daarom vraag ik dus ook: kunt u daar eens een notitie over maken?

Gedeputeerde Geurts: Volgens mij heeft mevrouw Van Rijsbergen daar in haar termijn, zij gaat over arbeidsmarkt, in 1^e instantie op geantwoord.

De heer Bus (Fractie Bus): Dat is al een jaar geleden gedaan zei ze.

Gedeputeerde Geurts: Ja maar, wij gaan met elkaar nog in gesprek, in ieder geval vanuit de leisuresector om dat goed te bewerkstelligen.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. Ik loop er even doorheen langs portefeuilles rondom landbouw en natuur, infra en OV, dan hebben we alles inclusief behandeld. Om te beginnen met het beleid, de CDA-fractie had het over het paardenbeleid, inclusief beleidsterreinen in ieder geval van mijn kant zowel van natuur en van landbouw, zeg ik u toe dat we ook kunnen verkennen of er de mogelijkheid is van beheersvormen met paarden, met Limburgse paarden, als dat een voordeel biedt en dat we daar ook elkaar zouden kunnen versterken.

Dan de motie van de Partij voor de Dieren over de geurhinder. Daar heb ik een paar opmerkingen. We zijn er als volgt mee bezig al omdat we de mededeling, daar verwijst u naar in uw motie, wat de aanpak wordt en daar zitten eigenlijk ook al in opgenomen, in die uitwerkingen, daar komen we mee terug na de zomer, dat we met expertteams aan de slag gaan om met name gecombineerd met de sanering van de varkenshouderij aan de slag te gaan en daarbij worden meer zaken meegenomen. Ook de aanbevelingen van de Commissie Geur die opgericht wordt landelijk, kunnen daar een plek in krijgen. Dus het zou een beetje dubbelop en ook qua belasting een beetje onhandig zijn om daar weer bovenop een nieuw team... want we gaan juist die gebieden en die IV-gebieden om daar te kijken hoe we het beste de geuroverlast kunnen aanpakken. Dus dat is wat breder. Dus ik zou daarom deze motie ook willen ontraden om het feit dat wij al die zaken voor het grote deel oppakken en ook uw punt met de lobby, wat erin staat, dat gebeurt. Brabant noemt u, maar wij doen het samen met Brabant.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil toch nog even de toezegging dat het ook gebeurt in bestaande stallen.

Gedeputeerde Mackus: Wat gebeurt in bestaande stallen?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat u daar ook mee aan de slag gaat met uw plan.

Gedeputeerde Mackus: Ja, het plan, maar goed, we komen daar na de zomer over te spreken. Het gaat ook breder, want het gaat niet alleen, het gaat over saneren van bedrijven, het gaat over nieuwe technieken, het gaat naar gebied bekijken om juist, conform ook de gedachte van de minister, de geurbelasting, de leefbaarheid te verbeteren en de sector ook toekomstvast te maken. Dus daarin, en daar hebben we al heel veel werk in, proberen we ook zo goed als u zegt daaraan tegemoet te komen. Dus ik denk voor het grootste deel zit het er ook in, maar als u daar bovenop weer alleen dat onderdeel pakt dan denk ik: ja, dan zitten we extra energie te steken, terwijl we nu alle energie nodig hebben in die expertteams in een gebied en daar maakt geur een heel belangrijk, zo niet 1 van de

belangrijkste onderdelen van uit en de aanbeveling van de Commissie Geur zullen we ook meenemen in dat verhaal. Dus ik denk dat we daar een breder gedragen verhaal kunnen krijgen en meer effect kunnen resulteren. Dus ik denk dat we daarmee wel in uw wens veel tegemoet komen en we trekken er nadrukkelijk samen met Brabant in op.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De voorzitter: U kunt verder.

Gedeputeerde Mackus: Dan even de vragen van mevrouw Claessens van de SP over de stand van zaken van de biologische landbouw. Er is inderdaad destijds een motie ingediend en wij zijn daar aan de slag mee dat er inderdaad nu een organisatievorm staat. Er komt ook een kennisacademie, zijn ze mee bezig, zit ook subsidiegeld van Plattelandsontwikkelingsprogramma 3 (POP3) in, dat is deels ook Provinciegeld en ook in het kader van korte ketens, zijn we daarmee aan de slag, daar hebben we ook extra capaciteit beschikbaar gemaakt om juist de platforms wat beter, samenwerking te verbeteren eigenlijk ook juist wat in de motie daarmee staat. Dus daarmee zijn we voortvarend aan de slag.

De SP vraag ook: hoe gaan we om met nieuwe bedrijven, met voortvarende bedrijven die in een transitierol kunnen en mevrouw Claessens noemt daarbij Fleuren. Ik denk dat dat prima past in de aanpak, zien we ook in de campus, dat we ook koplopers willen stimuleren en laten zien wat er gebeurt. In het najaar vindt er ook een congres plaats door Natuurrijk Limburg, waar ze juist 400 akkerbedrijven ook willen laten zien op een andere manier te produceren, natuur inclusief en andere vormen daarbij. Gisteren met ook een mooi voorbeeld, de firma Lucassen die onderneemt in een Maasduinengebied en dat doet hij dus pal tegen de natuur aan met respect voor natuur en die opereert op een wereldtopniveau qua producten en hij laat zien dat die kleinschaligheid veel kansen biedt, dus daar worden we enthousiast van en ik denk dat dat verder ook een plaats krijgt in de campus.

Dan sluit het ook aan bij de vraag of de motie van GroenLinks over de insecten. Ik vind het wel grappig, gisteren was ik bij de firma Lucassen, die zei: insecten helpen kwekers en zo is het daar ook op die plekken en de heer Rossel vraagt eigenlijk: kunnen we vooruitlopend daarop al een meetnet gaan oprichten? Ik zou daar even mee wachten. Er is al een Deltaplan Biodiversiteit in de aanmaak. In juli komen daar de resultaten en die willen we toch eerst bekijken, wat daar de aanbevelingen ook voor Limburg voor zijn, om dat mee te nemen alvorens wij een eigen meetnet gaan doen. Dus ik denk dat daar heel veel zaken, het sluit ook aan bij de brief die de minister heeft gestuurd. Dus ik zou even wachten met die motie en kijken wat uit het Deltaplan Biodiversiteit komt. Dan de andere motie van GroenLinks, die gaat over natuurmetingen. Misschien komt er nog eerst een vraag over de andere motie.

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, ik ben redelijk constructief de laatste weken als het gaat om schuiven en passen en meten waar de moties aangaat, maar tot wanneer moet die motie dan aangehouden worden? En dan heb ik het over de motie over de redding van het insect.

Gedeputeerde Mackus: Laat ik het zo zeggen, het plan van biodiversiteit. Kijk, een aantal zaken loopt al, de reguliere metingen, dat is ook een andere motie van u, daar ga ik zo op in, maar het plan van biodiversiteit gaat veel beter wat er nodig is om te gebeuren en ik denk dat daar veel meer uitkomt dan als wij nu... en als wij daarbij aansluiten en die gegevens ophalen, nou als in juli het plan komt,

dan zeg ik u toe dat wij die resultaten ervan terugkoppelen, wat de extra inzet zou moeten zijn hier op dit plan en dan kunt u altijd aangeven: ik wil nog een tandje extra. Dat lijkt me de juiste volgorde om te doen.

De heer Rossel (GroenLinks): Maar voorzitter, de motie vraagt niet alleen om een meetnet, maar ook om aanvullend onderzoek naar de oorzaken van de afgang van de insectenstand. Daar heb ik deze gedeputeerde nog niets over horen zeggen. Is het college in ieder geval bereidwillig om te kijken of er onderzoeken naar oorzaken van de afname van de insectenstand, mede te financieren want die gaan nu komen en het is wel belangrijk om te weten wat de oorzaken zijn.

Gedeputeerde Mackus: Ook dat loopt daarin vooruit. Dus in die zin, Wageningen hebben we ook contact mee gehad, die zijn daarmee bezig. Dus de vraag is even wat uit dat plan komt, wat de metingen zijn, dus oorzaken, en wat de opgaven zijn daarin en daar verwachten we eigenlijk in juli wel meer duidelijkheid over en ik stel voor dat we dat ook eerst, ook dat toekomen naar u, dat u op basis daarvan zegt: nou, er moet nog een tandje extra. Dat bedoel ik daarmee. Dus inclusief beide.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, ik ga hierbij motie 2401 aanhouden tot de 1e Statenvergadering na het reces.

De voorzitter: Oké, dat gaan we doen. 2401 wordt aangehouden. We gaan verder.

Gedeputeerde Mackus: De andere motie van de heer Rossel namens de GroenLinksfractie gaat over de metingen natuur en ik kan me best voorstellen dat dat verwarrend is met hectares hoe dat precies zit, kwantiteit, kwaliteit. Als we het hebben over de doelen die we afgesproken hebben met het Rijk, gaat het over de biodiversiteit en hoe meten wij dat dan, doelbereik? Dat gaat over broedvogelcriteringen, vegetatiecriteringen, het gaat over de prioritaire soorten meten en dat brengen wij in beeld in de Voortgangsrapportage Natuur. Die is november klaar, rond november in ieder geval, en die gaat naar uw Staten toe. Daarin zullen wij 2 dingen extra meenemen, dat sluit aan bij uw motie, enerzijds: hoe wordt dat nu gemonitord, dat er ook meer gevoel is bij de Staten hoe dat plaatsvindt en eerder is, en ik dacht dat ook de GroenLinksfractie was, naar aanleiding van het onderzoek naar de stand van natuur, het aantal hectares, dat hebben we ook in kaart gebracht en daar blijkt uit dat we meer hectares hebben en het beeld daarvan, hoe we daar precies mee moeten omgaan, dat is ook een vraag van mevrouw Brugman geweest, dat zullen we dan ook integraal met u meenemen. Dan heeft u een beeld over de stand van de natuur, dan heeft u een beeld van de monitoring en de systematiek en de stand van Limburg en op basis daarvan kunnen we ook doorkijken wat de verstandigste doelen zijn om het geld aan uit te geven, waarbij de focus, ook eerder is gezegd, op Natura 2000 is.

De voorzitter: Ja, de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja, dit horende gaat deze motie tot einde van het jaar aangehouden worden, dus motie 2407.

De voorzitter: Ja.

Gedeputeerde Mackus: Dan bij dit thema nog een vraag van de CDA-fractie om vogelmonitorende Europese middelen, om daarnaar te kijken, dat zullen wij zeker meenemen, want we maken graag gebruik van Europese middelen.

Met betrekking tot het faunabeheer en de Jagers in het groen is gesproken over de wilde zwijnen de aanpak. Het zijn eigenlijk 2 zaken die de CDA-fractie daar naar voren bracht, enerzijds het inclusieve akkerrandenbeheer en dergelijke dat plaatsvindt om ook de broedvogelstand en vogelstand te verbeteren. Dat wil ik nader bekijken, daar kom ik op terug hoe dat precies kan, maar dat sluit wel aan bij de motie Patrijs die ook door mevrouw Van Dommelen is ingediend. Dus daar willen we wel goed naar kijken om dat een plek te geven. Het andere deel gaat over het beheer en mevrouw Plusquin stelde daar een aantal aanvullende vragen over. Beide is belangrijk, preventie en beheer en er vindt in beheer ook, dit jaar € 200.000,00 hebben we eraan uitgegeven en voor de jagers € 100.000,00, en we zien dat de stand van de wilde zwijnen met name exponentieel groeit. Dus we zullen daar ook goed naar moeten kijken. 60% van het aantal wilde zwijnen wordt momenteel geschoten met nachtkijker, dus dat die vraag bij de wildbeheerders leeft, die willen we ook binnen budget bekijken of we daar wat extra's kunnen doen want we merken wel dat de stand echt fors groeit in Limburg en we moeten ervoor waken dat dat niet tot extra schade leidt binnen Limburg.

Dan de motie van de Partij voor de Dieren over de opvang van dieren Opglabbeek, noodhulp aan zieke en gewonde dieren. Ik wil daar even een paar dingen over stellen. Ik denk dat het goed is dat u dat constateert. In de Natuurvisie is Opglabbeek al genoemd en dat wij in de Provincie onderschrijven dat het belangrijke infrastructuur is die wij niet apart in onze eigen provincie, maar dat doen we in het westelijk deel van Limburg. Vooralsnog hebben wij altijd de afspraak gemaakt dat wij gewoon, als er een prioritaire soort komt, de rekening betalen en naar aanleiding van uw motie hebben we ook gezegd, en ik heb daar gisteravond ook nog even contact met u over gehad, dat we in ieder geval zullen stellen dat wij die relatie met Opglabbeek fundamenteeler willen versterken, dus niet alleen op ad-hocbasis willen doen, en we zullen er ook bij kijken van: de relatie van het brengen en halen van prioritaire soorten. Dat kost ook geld en u onderschrijft de dierenambulance, dat we daarin samen met de Dierenbescherming het gesprek aangaan en dat terugkoppelen naar uw Staten, waarbij ik wil aantekenen dat niet alle diersoorten die er vervolgens naar Opglabbeek voor rekening van de Provincie Limburg zijn, maar het gaat wel primair om de prioritaire soorten en daar zullen we wel moeten kijken dat wij niet overal voor aan de lat staan want dat is niet de taak van een Provincie. Dus daar maak ik wel een knip en ik kom daar bij u op terug naar aanleiding van de gesprekken die Opglabbeek en met de Dierenbescherming hebben gevoerd.

Dan infra, de motie Vrachtwagenparkeerplaatsen van de heer Heuvelings. Die motie willen we overnemen. Dat is een ondersteuning van beleid waar we ook mee bezig zijn. Dat was 20 juni ook een motie in de Tweede Kamer van VVD-Kamerlid Dijkstra, aangenomen, en daar staat ook de relatie met Duitsland in. Dus ik wil het wel even... In uw motie gaat u in op de relatie met Duitsland, maar dat is vooral even het Rijk. Daarbij zitten we nog samen in de goederencorridor met Zuid-Holland, Brabant Rijkswaterstaat, het ministerie om met name te kijken: waar moeten die plekken plaatsvinden, hoe kunnen daar gezamenlijk meer energie op steken. Er zit een relatie met Duitsland in. Daar zit ook, waar wij specifiek mee bezig zijn, locatieonderzoek in en dat zullen we conform de motie ook uiterlijk eind van het jaar terugkoppelen.

De voorzitter: Ja, de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, ik wil dit college wel graag vragen wat de transportsector er zelf aan doet om de parkeeromstandigheden voor zijn personeel te verbeteren want het kan toch niet zo zijn dat alleen maar de overheid hier eenzijdig het probleem moet oplossen.

Gedeputeerde Mackus: Ja, terechte vraag van de heer Rossel. Transport en Logistiek Nederland zit hierbij aan tafel en die afspraak en daar is nadrukkelijk die vraag ook aan hen gesteld. Dus ik denk dat die daarmee een steun in beleid... Dus ik ben het helemaal met u eens.

De heer Rossel (GroenLinks): Gaat er ook vanuit de transportsector geld komen om dit probleem op te lossen? Fijn dat ze gesprekspartner zijn, maar dadelijk moet er ook boter bij de vis worden geleverd en dat zie ik nog niet zo snel gebeuren. Er wordt altijd gezegd: het is openbare ruimte, dus de overheid moet het maar oplossen, maar dat kan niet eenzijdig het geval zijn. Deelt het college dat en gaat het er ook voor strijden dat ook het bedrijfsleven meebetaalt aan een oplossing?

Gedeputeerde Mackus: Ja, maar de problematiek is natuurlijk complexer. Je hebt enerzijds de rusttijden langs de snelweg en anderzijds de plekken waar mensen overnachten en daar zou ook een eigen bijdrage bij moeten zitten want uiteindelijk zal dat ook een deel een commerciële zaak moeten zijn en er zit een plek van Transport en Logistiek Nederland bij, maar ik zal naar aanleiding van de vraag van de heer Rossel dit expliciet ook in het stuk terug laten komen want ik vind het een terechte vraag.

Dan zijn er een aantal vragen door het CDA en D66 over de Railagenda gesteld. Eindhoven-Düsseldorf, het gaat zowaar gebeuren, tenminste als we het tekenen eind van het jaar. Dus het dreigt te lukken moet ik zeggen dat er een grensoverschrijdende concessie Eindhoven-Düsseldorf komt, dat we gezamenlijk, Nederland en Duitsland, 1 lijn in de markt gaan zetten en als daarna de verbeteringen van het spoor aan Duitse zijde plaatsvinden, gaat hij ook nog eens 10 minuten sneller lopen en dat is wel 1 van de punten waarbij we rechtstreeks naar Duitsland kunnen en ook rechtstreeks aansluiting op de Hogesnelheidslijn en Düsseldorf Airport hebben. Dus dat is een hele mooie stap in de goede richting. De Drielandentrein, dat is nog spannend in de zin van, de oplevering, daar hebben we vertrouwen in dat we eind dit jaar voor de concessie voor de dienstregeling naar Aken, dat we kunnen rijden, dat staat ook in de concessie Aken-Heerlen-Maastricht en we zijn in nauwe onderhandeling, alleen we zitten wel op 2^e rang omdat het een onderhandeling is tussen het Rijk en België en dat is staatssecretaris Van Veldhoven en die zit er vol bovenop. Er is van de week ook nog een brief gestuurd aan de Kamer over de stand van zaken, waar zij ook het vertrouwen heeft eruit te komen, maar dat is nog geen gelopen race, dat dat soepel gaat. Dus daar hoop ik u binnenkort met meer positief nieuws te berichten, maar er moet nog wat water door de Maas.

Over Maas gesproken, de Maaslijn, de heer Vaessen had daar een vraag over: hoe is de stand van zaken met de Maaslijn, dat we voorkomen dat dat controversieel verklaard wordt. Ik denk dat wij ervoor moeten waken als college dat wij geen vertraging oplopen. Zo beschouw ik ook de oproep van D66 dat we zorgen dat we... Want als we een halfjaar verliezen, kost dat ook weer een hoop geld en daar moeten we voor waken en dat zullen we ook in die lijn oppakken.

Dan heeft de SP een aantal vragen over het OV, dat ging nog even over de motie van beginnende chauffeurs op wensbussen, ik dacht dat het eigenlijk buurtbussen moeten zijn. Die motie is overigens wel afgedaan, maar die is als volgt. Er is een plan van aanpak door Arriva. Dit gaat overigens wel breder, dat is ook totaal SROI, het gaat ook over leer-werkplekken en ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te betrekken en er loopt ook een proef in Landgraaf daarbij. Dus zij pakken het op deze wijze op.

De andere vraag gaat over de rol van en staking of contacten met de vakbond van mevrouw Claessens. Ja, wij zijn uiteraard op de hoogte van de stakingen en natuurlijk, de reizigers zijn momenteel de dupe van het conflict en dat betreuren we. Even 2 zaken die ik daarover wil zeggen.

Eenzijds onze rol als Provincie is wel dat het een conflict is tussen werkgevers en werknemers, daar staan wij in die zin buiten. Uiteraard hebben wij wel, zowel van het concessieteam contact met de vakbonden gehad. Zelf heb ik ook, en mevrouw Berghorst heeft daar een goede uitnodiging gedaan om eens gewoon.... Daar hebben we gezegd: wij gaan niet intermediair in het conflict, maar vinden het wel goed om de gevoelens van de werknemers te horen en daar hebben we samen met mevrouw Berghorst op de Dag van de Arbeid op 1 mei een gesprek gehad en dat is altijd wel verhelderend.

Tot slot nog 1 opmerking over monumenten, dat ging over het Kerkenplan, werd gevraagd door de CDA-fractie. We zijn ermee bezig om een plan in te dienen. Hoe die regeling open gaat, dat weten we nog niet, maar we zijn wel bezig om het te doen en in ieder geval was de minister enthousiast over de monumentenaanpak in Limburg, dat wij daar voortvarend mee aan de slag zijn. Het heeft ook geresulteerd in 3 monumenten die dit jaar uit de regeling opgeknapt kunnen worden en dat is natuurlijk positief voor Limburg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Ruers. Voor de heer Ruers is het de maidenspeech, dat betekent dat u hem niet mag interrumpen. Tenzij hij het toestaat, ja dat is waar, tenzij hij het toestaat. U staat het toe. Even op het knopje drukken, dan hoort iedereen dat u het toestaat.

Gedeputeerde Ruers: Ik zou het toe willen staan mijnheer de voorzitter, geen probleem. Ik zal de vragen en opmerkingen en de moties die de partijen hebben opgeworpen achtereenvolgens behandelen en ik hoor wel of ik dat allemaal goed begrepen heb en goed beantwoord heb.

In de 1^e plaats heeft het CDA haar waardering uitgesproken voor de energiebenadering van het college en heeft ook suggesties gedaan om zonnepanelen te plaatsen bij parkeerplaatsen, grindgaten en dergelijke. Ze vraagt een toezegging om dat te onderzoeken in het kader van LEKTA. Die toezegging kunnen we u geven. Binnen LEKTA zal er volop aandacht zijn voor de verschillende vormen van duurzame energievoorziening en -opwekking en ik kan dan ook volmondig toezeggen dat we dit meenemen in het LEKTA-proces in september en zal hiertoe ook een sessie houden met uw steun en ik hoop u daar dan ook te kunnen overtuigen van de plannen die wij hebben.

Er is een vraag gesteld over het energiebedrijf, welke ideeën er bij het college daarover zijn. Om de energietransitie tot uitvoering te brengen, zijn naast ruimte ook initiatieven en middelen nodig. Een energiebedrijf kan daarbij een rol spelen op de 1 of andere manier, er zijn echter ook andere opties die ik de komende periode in kaart wil brengen. Ook hierover zal ik u in september in het kader van LEKTA verder informeren en er u bij betrekken. Dan kom ik bij de motie, motie 2398. U vraagt om exacte cijfers. In exacte cijfers is het moeilijk uit te drukken, maar het opnemen van een paragraaf hoe beleidsmaatregelen of projecten bijdragen aan de reductie van CO₂ dat wil ik u bij dezen graag toezeggen.

Dan kom ik bij het onderdeel water, daar hebt u ook een motie over ingediend, de CDA-fractie dus mijnheer de voorzitter, over waterveiligheid, wateroverlast. Ik steun de opvatting van het CDA daarbij, ik steun de motie ook. Ik wil daarbij opmerken dat de minister van IenW heeft aangegeven dat zij bereid is om een wetswijziging voor te bereiden, dit najaar, om de Deltawet en het Deltafonds ook in te zetten voor klimaatadaptatie. Dat voorstel is trouwens al eerder naar buiten gebracht en de minister gaat zich hard maken om rondom Prinsjesdag 2 maal € 10 miljoen in haar begroting beschikbaar te stellen voor de klimaatadaptatie, dat wil zeggen € 10 miljoen voor het volgende jaar en € 10 miljoen voor het jaar daarop.

Dan hebt u een vraag gesteld over de woningmarkt, wat er allemaal gebeurd is en hoe de stand van zaken is. In de 1^e plaats ligt de beslissingsbevoegdheid op basis van de bestaande afspraken bij de regio's en dus niet bij de Provincie. Dat is ook uitdrukkelijk besproken bij de behandeling van de rapportage Beweging op de Woningmarkt in de Commissie RLN op 23 maart. Niet de Provincie gaat over de afspraken, maar de regio's. We zitten regelmatig met de regio's aan tafel en die bevestigen ook regelmatig dat zij die situatie zo willen houden. Dat wil niet zeggen dat er geen lokale knelpunten kunnen optreden, juist dan moet je daar ook eerst regionaal maar uit zien te komen, geven de regio's aan. Ons wordt dus gevraagd: ga niet op onze stoel zitten. De focus van de geldende Structuurvisies, dat de aandacht vooral moet uitgaan naar bestaande voorraadproblemen zoals hoeveel woningen zijn nog bruikbaar voor de toekomstige vraag. Ik wil daaraan toevoegen dat te veel nieuwbouw bestaande woningen, vooral de koop, extra onder druk zet en dat zou tot waardeverlies leiden, dus daar moeten we voorzichtig mee zijn.

Ik kom dan bij GroenLinks. Die heeft in de 1^e plaats een vraag gesteld over de Klimaattafel. Wij volgen de onderhandelingen op dat terrein nauwgezet. We hebben PwC ook ingehuurd om ons daarover te adviseren en de lobby van de Limburgse belangen maximaal te borgen. Via IPO, maar ook via Chemelot en andere onderhandelaars, brengen wij onze standpunten daarbij in.

Wat de motie over de circulaire economie betreft kan ik opmerken, zoals ik samen met collega Van den Akker in de brief van 27 juni jl. aan u heb laten weten, nemen wij de circulaire economie binnen LEKTA op.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Rossel, GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter. Om met dat laatste punt te beginnen, wordt die motie gewoon uitgevoerd, dus daarmee ben ik wel blij. Ik ga me even beraden of we die motie dan nog in stemming moeten brengen of niet, kom ik in 2^e termijn wel op terug. Het punt daarvoor, waar het gaat om die Klimaattafel, daar maak ik me toch wat meer zorgen om dat het antwoord mij gerust zou moeten stellen want ik hoor de heer Ruers zeggen: wij hebben daar inzet en we hebben zelfs externe partijen ingehuurd om ons daarbij te ondersteunen, maar ik hoor nog geen oplossing voor de impasse aan de Klimaattafel Industrie ligt, dat terwijl 1 van onze 3 investeringslijnen juist de verduurzaming van het hele Chemelotterrein is. Dus de vraag is natuurlijk: als daar aan die Klimaattafel Industrie geen compromis komt, dan gaat waarschijnlijk van bovenop iets opgelegd worden, maar dan moet dat wel natuurlijk ook zo komen dat wij daar natuurlijk ook blij mee zijn wat daar besloten gaat worden. Dus hebben wij alle kanalen, alle lijnen openstaan, ook naar het Rijk toe, op het moment dat die Klimaattafel er niet uit gaat komen?

Gedeputeerde Ruers: Op dat laatste zou ik 'ja' kunnen zeggen, maar ik denk we het met een andere lijn moeten benaderen. We zijn nog steeds in die onderhandelingen bezig. Dat zijn taaie onderhandelingen, daarom duurt het ook wat langer dan op andere terreinen, waar meer voortgang wordt geboekt, maar we zitten nog steeds volop in de onderhandelingen en het is te vroeg om te zeggen: we gaan nu al via het Rijk daarop reageren, we denken dat we eruit kunnen komen.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter dan in 2^e instantie, als u mij toestaat. De onderhandelingen zouden medio juli in ieder geval afgelopen moeten zijn want dan is de deadline. Bent u bereid ons in ieder geval mee te nemen wat er uit die Klimaattafel Industrie komt en of daar een andere weg bewandeld moet worden op het moment dat daar geen compromis ligt.

Gedeputeerde Ruers: Ja, dat wil ik zeker doen. Ik was bij de motie over de circulaire economie. Daar heb ik op geantwoord en we stellen dus ook voor om de LEKTA-informatiesessie met Provinciale Staten in september te benutten voor een nadere invulling van de Limburgse aanpak voor de circulaire economie en daarmee past de inbedding van het vraagstuk in de procesgang van de nationale afspraken over het Klimaatakkoord en kan de opgave voor 2019 worden meegenomen in de totstandkoming van een nieuw coalitieakkoord.

De vicevoorzitter: De heer Housmans, PVV.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik heb het antwoord gehoord en gelezen over de circulaire economie, maar in diezelfde behandeling in de jaarrekeningvergadering is ook aangegeven dat wij als PVV graag zouden willen zien dat circulaire economie vervangen wordt door blue economy. Dat is de opvolger van de circulaire economie die een aantal extra eisen stelt aan een circulaire economie, namelijk dat iedere stap die je zet in die cirkel, wat eerder circulair is dan, moet leiden tot een kwaliteitshandhaving dan wel een kwaliteitsverbetering, maar ook heel belangrijk dat blue economy ook uitgaat van een terugverdienpotentiaal van de stappen die je zet op verschillende wijzen, waardoor je een veel beter en ook economisch draagzamer systeem krijgt van circulaire economie en die heb ik nog niet teruggezien en teruggehoord en de vraag en toezegging was ook om dat ook in dat schrijven mee te nemen en dat eventueel mee te nemen ook in die uitwerking, in dit geval dan bij LEKTA. Kunt u dat toezeggen?

Gedeputeerde Ruers: Dat wil ik u bij dezen toezeggen. Het lijkt me heel nuttig om dat juist op dat moment in te voeren.

De heer Housmans (PVV): Dus dat we dan inderdaad de blue economy opnemen als verbetering van de circulaire economie.

Gedeputeerde Ruers: We zullen het in ieder geval onderzoeken. Dank u wel.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel.

Gedeputeerde Ruers: Ik kom dan bij de motie over het drinkwater. Er wordt gevraagd om coördinatie en sturing op lozingen. Daar zijn 3 suggesties gedaan, namelijk het bijhouden van de registers, stoffen te voorzien van een CRS-nummer, en een opmerking over de handboeken. Bij alle 3 de onderwerpen moet ik helaas opmerken voor de verzoekers dat de Provincie op dat terrein niet bevoegd is. Wij kunnen daar niet zelfstandig in optreden en wij moeten dat met name overlaten aan de rijksoverheid. Wij zullen wel met de rijksoverheid contact opnemen en in het Nationaal Bestuurlijk Overleg Deltaprogramma bespreken. Dan kom ik bij de vraag van de SP naar de plannen van de nieuwe... Pardon, ik wacht even.

De vicevoorzitter: Dat roept nog een interruptie op bij de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, want deze motie is met ambtelijke afstemming zowel aan deze kant, maar ook aan Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)-kant zo geformuleerd dat er in ieder geval een rol zou kunnen zijn voor de Provincie ook al zijn we niet direct bevoegd gezag, waarbij de eerste vraag zou zijn: kunnen wij middels de Omgevingsverordening sturen op het tot stand komen van een register in ieder geval? Want dat is iets wat de motie uitspreekt, dat is ook iets wat wij ambtelijk hebben laten toetsen en wat wij hebben begrepen zou je in de Omgevingsverordening in

ieder geval zo'n register verplicht kunnen stellen. Dan zijn we natuurlijk in ieder geval een stap in de goede richting zou ik bijna willen zeggen.

Gedeputeerde Ruers: Ik denk voorzitter, dat hier het probleem speelt dat de rijksoverheid primair bevoegd is en het ons niet vrijstaat om daar in te treden en te handelen anders dan wat de rijksoverheid heeft bepaald, maar als u berichten zou hebben dat dat wel zou zijn, dat die vrijheid er was, wil ik dat onderzoeken, maar voor zover ik dat thans weet, hebben wij die bevoegdheid niet, dus moeten wij gewoon uitgaan van de alleenstaande bevoegdheid van de rijksoverheid.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, ik hoor in ieder geval de welwillendheid om iets na te trekken, dat stel ik in ieder geval op prijs. Het 2^e punt dat ik hieraan zou willen toevoegen, is: we hebben nu gezegd in de Omgevingsverordening. Je zou natuurlijk ook als medeoverheid kunnen kijken: kan zo'n register in zijn algemeenheid niet tot stand komen ook al ben je zelf niet bevoegd gezag? Heeft het college daar bereidwilligheid toe?

Gedeputeerde Ruers: Op dit moment kan ik niet verdergaan dan de toezegging dat we het zullen onderzoeken, ik ga niet verder dan dat.

De heer Rossel (GroenLinks): Oké, dan hoor ik een toezegging en wordt deze motie aangehouden tot de toezegging is voldaan.

De vicevoorzitter: Motie aangehouden.

Gedeputeerde Ruers: Ik was dan bij de vraag van de SP-fractie die heeft gesteld dat ze benieuwd is naar de plannen van ondergetekende over de energievoorziening in de toekomst, hoe die beter geregeld kan worden. Ik zou daarop willen zeggen, energiecoöperaties achten wij van groot belang. Dat hebben we bijvoorbeeld gisteren ook gezien bij de informatieronden die we in Venlo hebben gehad met de windmolens aldaar en zijn we ook een kijkje gaan nemen in Duitsland waar die energiecoöperaties al veel verder zijn. Al is het alleen maar omdat we daarmee ook het draagvlak voor de energietransitie in de regio zien toenemen. Wij stimuleren de oprichting van corporaties door het beschikbaar stellen van opstartsubsidies. Daarnaast zijn we ook met bestaande en opstartende corporaties, want die zijn er ook een aantal, in gesprek om te bezien welke vragen er verder nog bij hen leven en hoe wij die vragen kunnen beantwoorden. Dat heeft dus een positieve belangstelling aan onze kant.

U vraagt mij ook hoe ik aankijk tegen de aanpak van de sanering van asbest. Ik kijk er natuurlijk ook naar uit en ik moet me even inhouden moet ik eerlijk zeggen, om mijn ideeën op dat gebied met u te delen, maar er is een brief toegezegd voor 1 oktober en ik wil toch nog even de vrijheid nemen om in alle ruimte en na enig onderzoek die brief op te stellen en daarin zal uw probleem, of uw vraag, dan worden meegenomen, maar ik hoop dat u mij die tijd gunt.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Kuntzelaers, PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. En dan in relatie tot asbest. De oproep is nogal dringend: zoek die ruimte hier in de Limburgse samenleving en daar hebben we Den Haag voor nodig, maar als we eerst tot na de zomervakantie moeten gaan wachten om tot visie te komen, dan voor de tijd dat we daadwerkelijk gebruik kunnen maken van het momentum, ook wat we de afgelopen week weer zagen, toen er met name druk in Den Haag ontstond door verschillende organisaties die nu proberen op die algemene overleggen (AO's) die er nu aankomen te zorgen dat die regelvrijheid of

die ruimte er vanuit de landelijke overheid komt. Schieten we onszelf niet in de voet door nu dan net wat te lang te wachten?

Gedeputeerde Ruers: Ik kijk even naar mijn voeten, maar ik denk het niet, maar ik kom er zo dadelijk bij de beantwoording van uw vragen op dit onderwerp op terug. Dus als u even geduld hebt, dan denk ik dat ik u kan bedienen.

Dan heb ik de vraag van SP-fractie, wat ik vind van de recente berichtgeving over asbestverwijdering. Nou, u hebt in de krant kunnen lezen dat door Ascert, dat is de saneringsbranche, is gezegd dat het naar hun mening niet goedkoper kan, maar het is ook een feit natuurlijk dat Ascert een hele bijzondere rol speelt in het geheel, dat ze niet alleen in de branche heel veel macht heeft maar ook zichzelf controleert en eigenlijk een dominante factor is, waardoor anderen zeggen: jullie zijn veel te duur en dat is een probleem dat al ongeveer 10 jaar speelt en ieder keer weer opspeelt en ik denk dat de oplossing daarvoor primair toch bij de rijksoverheid ligt want die heeft deze constructie bepaald en wij kunnen die niet van onze kant doorbreken en daar moet ik natuurlijk bij opmerken dat er een zeer strenge wetgeving is op het gebied van asbestsanering. Niet voor niks, het is een heel belangrijk onderwerp, het is een hele gevaarlijke stof. Om u een idee te geven, er sterven nog altijd iets van 1300 mensen per jaar aan blootstelling aan asbest en dat gaat nog een jaar of 40 door. Het is dus een gigantisch probleem en daarom is die wetgeving ook zo streng en je kunt niet zomaar zeggen: ik ga eventjes buiten de wet om iets doen. Dus we kunnen niet zomaar 1, 2, 3 regels veranderen omdat de problematiek veel te moeilijk en te ernstig is.

Dan kom ik bij de VVD-fractie. Er werd gevraagd op het gebied van wonen of er een overschot aan woningen zou zijn en hoeveel dat er zouden zijn. Ik moet daar korthedshalve verwijzen naar de motie 2346 en de uitvoering daarvan zoals nu is voorgesteld biedt voldoende ruimte daarvoor. In het najaar volgt van mijn zijde een brief die is toegezegd tijdens de Jaarstukken, dus in dat opzicht krijgt u daar antwoord. De bewegingen die de VVD schetst, komen niet uit de lucht vallen, dat zijn de bewegingen waar we samen met gemeenten uitdrukkelijk op inzetten en werken, mede als uitwerking van de rapportage Beweging op de woningmarkt en die beweging moet sneller, daar zijn we het over eens. We zijn samen met de regio's aan de slag, die vragen ons nadrukkelijk om hen in de regio te laten zoals die er is. De beweging van koop naar huur zien wij ook als een nuttige beweging, maar dat gaat soms moeizaam en daardoor ook langzamer. U hebt gevraagd naar nieuwe cijfers over de woningvoorraad. Die komen in het najaar beschikbaar en zullen dan ook aan de Staten worden gemeld.

Dan kom ik bij de vragen en de opmerkingen van de Partij voor de Dieren. Ik constateer en proef een duidelijk enthousiasme voor LEKTA. Fijn, want dat hebben we ook hard nodig en ik kan opmerken, ik heb me deze week uitvoerig met LEKTA bemoeid, maandag heb we met wethouders gesproken, woensdag hebben we de lancering gehad en vooral die bijeenkomst in Venlo woensdag jl. was bijzonder inspirerend. Ik ben er echt hoopvol vandaan gekomen. Leuk om te zien dat daar zo'n 150 mensen waren die op alle mogelijke terreinen al bezig waren om iets te doen, te ontwikkelen en naar oplossingen zochten en ik denk dat dat een prachtige start is om LEKTA te openen. Die richting moeten we uit zou ik zeggen.

Dan heeft D66 gevraagd of Limburg vooroploopt in de energietransitie. Natuurlijk doen wij zelf daar ons best voor en u krijgt zelf natuurlijk ook allemaal inbreng want wij willen het graag van alle kanten ondersteund krijgen en in september kunt u dan ook meepraten tijdens een moment waarop we samen van gedachten wisselen over de inhoud van LEKTA en de volgende stappen die we gaan zetten.

Dan kom ik bij de PvdA, zoals we het net al hadden over die asbestsanering. U zei: er zijn te weinig resultaten en er is actie nodig. Er is verwezen naar een artikel in de media daarover en er is gesteld: Limburg is koploper op dit gebied, maar dat moeten we dan ook maar eens waarmaken. Ik wilde al wijzen op, ik zei het zojuist al, er is volkomen terecht strenge wet- en regelgeving voor asbestsanering. Desondanks vind ik ook dat de sanering vaak veel te lang duurt en veel te stroperig is en ook te duur is, wat weer te maken heeft met de toch wel heel scheve verhouding op de markt van de asbestbranche, alleen is, moet ik ook opmerken, de Provinciale rol beperkt tot het toepassen van alternatieve saneringsmethodes, maar daarbij moet je ook rekening houden met die strenge wetgeving die er al ligt van rijkswege, we kunnen daar niet omheen. We hebben daar wel aandacht voor en we willen ook kijken of we samen met de branche, maar ook misschien met de rijksregering, tot een andere benadering komen of de oplossingen mogelijk zijn en ik zal in de contacten met de rijksregering die we hebben en ook binnenkort nog hebben zeker aandringen op de vraag: kan het niet goedkoper en kunnen we daar niks voor vinden? En ik zou dan ook eigenlijk de PvdA-fractie willen verzoeken om de motie aan te houden totdat u mijn beleidsbrief hebt ontvangen binnenkort.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers gaat daarop reageren namens de PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ja, ik hoor allemaal woorden waarin datgene wat in die motie staat omarmd wordt. Er wordt gezegd: ja, ik wil heel graag realiseren dat we mogelijkheid krijgen om het goedkoper en beter te doen hier in de regio en ik wil daar graag mee naar Den Haag toe gaan, waarmee u eigenlijk zegt: dat wat in de motie staat, wil ik graag uit gaan voeren en dan zegt u: maar wacht u tot u tot u mijn brief gekregen heeft. Ik zou zeggen, dan is deze motie gewoon ondersteuning van uw brief en dan neem hem mee en dan zorgt u dat het in die brief komt te staan.

Gedeputeerde Ruers: Zo lees ik uw motie niet, misschien wel de intentie die u nu uitspreekt, maar wat u op papier zet, is anders en ik wil toch ook even wijzen op de schriftelijke vragen die van de kant van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer gesteld zijn en de zeer recente reactie van de minister daarop van vorige week, waar de minister ook aangeeft hoe moeilijk het is, hoe gecompliceerd het is, dat er nog onderzoeken lopen, dat de minister ook nog met antwoorden moet komen naar de Tweede Kamer toe. Dat zijn allemaal zaken die niet zomaar te zetten zijn, wij kunnen daar niet aan voorbij lopen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Nee, maar voorzitter, ik vraag ook niet om daaraan voorbij te lopen, ik vraag om daarnaartoe te lopen om vanuit dit huis daarnaartoe te gaan om dat probleem te adresseren en juist die koploperpositie, die innoverende positie, in te nemen en daar te gaan staan en die positie in te nemen. Door te zeggen 'we gaan wachten tot de volgende brief', creëert u voor mij het gevoel dat we heel lang gaan wachten totdat er daadwerkelijk actie komt en we hebben al zo lang moeten wachten op actie op het asbestdossier.

Gedeputeerde Ruers: Dat is waar, maar uw onrust en gevoel dat er wat moet gebeuren, deel ik, dat is ook wat hard moet gebeuren, maar op dit moment kun je dat niet doorbreken. Als je ziet hoe de wetgeving in elkaar steekt en hoe de ervaringen liggen, we kunnen dat niet forceren. We zullen zeker bij de regering erop aandringen om het te versnellen en waar mogelijk barrières weg te halen, maar de snelheid die u wenst, kan ik niet waarmaken.

De vicevoorzitter: Mag ik u vragen om af te ronden. Ik ben ruimhartig geweest omdat het uw maidenspeech is, maar...

Gedeputeerde Ruers: Nog heel even, mag het?

De vicevoorzitter: Ja.

Gedeputeerde Ruers: Ik heb nog een motie liggen over de taskforce Risicobedrijven. Daarover wil ik toch het volgende opmerken. Het opstellen van een Aanvalsplan Risicobedrijven past binnen het urgentiegevoel dat bij Gedeputeerde Staten leeft en bij de verschillende partners. Ten aanzien van de mestproblematiek wordt inmiddels aangehaakt bij het Provincie-overstijgend initiatief dat er is. De motie ligt volgens mij in de lijn van die Gedeputeerde Staten voor ogen heeft. De tijdspanne waarin een dergelijk aanvalsplan gereed zou kunnen zijn, is afhankelijk van de partners. We kunnen, rekening houdend met het zomerreces, wel toezeggen een Aanvalsplan Risicobedrijven op te stellen en u toe te zenden in het najaar, nog voor de begrotingsbehandeling.

Dan ten slotte het laatste punt mijnheer de voorzitter. Er is nog een motie van D66 over een dumper is geen stumper. Wij nemen deze motie over. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel en proficiat met uw maidenspeech en het feit dat u de uitdaging toch bent aangegaan om, ondanks uw maidenspeech, met de Staten in debat te gaan. Dank u wel. Dan komen wij tot slot aan het einde van de 1e termijn bij de gouverneur die vanuit zijn portefeuille ook zal beantwoorden.

Commissaris van de Koning Bovens: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik heb 2 punten op de agenda en dat is alles wat te maken heeft met de bevrijding, 75 jaar bevrijding. Dank voor de complimenten dat we daar al mee bezig zijn. We waren er overigens al mee bezig in de Meerjarenbegroting die dit jaar loopt. We hebben 3 keer € 75.000,00 toen uitgetrokken, samen € 225.000,00, maar sinds dat moment zijn er zoveel zaken aan het lopen geslagen, we hebben gesproken met de 4 zuidelijke Provincies, met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, met heel veel initiatiefnemers die nu al bezig zijn met het ontwikkelen van programma's en ideeën voor dat hele jaar, dus er is € 1 miljoen extra gevraagd om daar een beetje aan te kunnen voldoen, waarbij we ook nog de hoop hebben dat delen van de € 1 miljoen die wij daarvoor ter beschikking stellen ook gematcht zullen kunnen worden door bijvoorbeeld landelijke fondsen als het vfonds enzovoort.

Er is een burgercomité onder leiding van de heer Kaiser aan de slag. Zij hebben afgelopen week hun 1e heidag gehad, dus er is nog niet echt meteen een contour van een programma. Zij willen medio september, en dat is net een jaar voordat de feestelijkheden kunnen beginnen, naar buiten treden met meer informatie. De kernwoorden zullen in ieder geval zijn: verbindend verhalen, het nieuwe herdenken, heel veel educatie, ook het vieren van de democratie, de dialoog, Europa enzovoort. In ieder geval zal de conceptbegroting, waar zij ook wat over te zeggen hebben, een aantal elementen bevatten. Het zal in ieder geval bevatten de start van de nationale bevrijdingsfeesten in het weekend van 12 tot 15 september 2019. U weet dat, en dat is meteen een antwoord op de vraag van de PVV, de start van de bevrijding is uiteraard in het zuiden want de Amerikanen kwamen op 12 september als 1e in Mesch binnen, maar de bevrijding van Limburg heeft gelopen tot 3 maart 1945, toen Arcen het laatste dorp was dat werd bevrijd en wij sluiten ook aan bij het nationale programma dat een heel jaar herdenkt en dat sluit bij de herdenking van de bevrijding van Indië in augustus. Dus dat jaarprogramma van '19 tot '20 loopt van 1 september tot 1 september. Dat landelijke programma, daar zullen wij ook bij aansluiten, dat zal ook in die begroting tot uitdrukking komen, waarbij je moet denken aan Memorial Day dat in dat jaar zal vallen en ook 4 en 5 mei zal lopen en uiteraard, wat ik al zei, ook de Indiëherdenking zal lopen.

Wij zullen lokale programma's ondersteunen. Met 70 jaar bevrijding hebben wij er een voucherregeling voor gehad, wellicht komt die terug. Wij zullen in de samenwerking met nationale evenementen rond de Liberation Route en de initiatieven van het Nationaal Comité 4 en 5 mei ook aansluiten en dat zal allemaal in dat programma zitten, naast de ontwikkeling van een educatieprogramma voor Limburg en daarin zit een relatie met het verzoek van de CDA-fractie om ook te kijken wat de rol van een educatieprogramma kan zijn voor de kerkhoven in Limburg en daar zit Margraten dan ook in en of dat nou precies in dat programma zal zitten en anders moeten we kijken op een andere wijze want we hadden inderdaad heel veel sympathie voor het programma dat we vroeger hadden, die combinatie bezoeken het Gouvernement en ook Margraten daarin en ten slotte zal er een Provinciale subsidieregeling komen voor andere initiatieven waar het comité dan advies over zal kunnen geven.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter, ik had dat zo straks willen vragen als interruptie, dat heb ik nog niet gedaan, maar ik denk dat dat beter op zijn plaats is bij de portefeuillehouder. Ik mag aannemen dat als u bedoelt de kerkhoven, u ook bijvoorbeeld de Commonwealth kerkhoven die in heel veel dorpen liggen bedoelt.

Commissaris van de Koning Bovens: Ja.

De heer Housmans (PVV): Nee, dan is dat helder want als het alleen de Amerikaanse en de Duitse zijn, dan vergissen we ons in een paar nationaliteiten.

Commissaris van de Koning Bovens: Nee, en dat is wat ik probeerde aan te sluiten bij ook de lokale programma's. Er zijn heel veel herdenkingen, zoals Remembrance Sunday in Sittard of datgene wat in Brunssum wordt georganiseerd. Er zijn heel veel en we proberen die lokale zaken in een soort keten neer te zetten.

Het CDA vroeg naar Margraten en Ysselsteyn, hoe zit het met de bezoekerscentra? Het bouwteam van de American Battle Monuments Commission is afgelopen week in Margraten geweest en heeft daar een soort kick-offmeeting gehad. De architect schijnt gekozen te zijn. Ik weet nog niet wie dat is, maar die is in ieder geval gekozen. De ontwerpfase zal ongeveer 1 jaar duren en dan zullen de bouwactiviteiten in 2020 en 2021 plaatsvinden en men streeft naar de opening medio 2021 in Margraten. In Ysselsteyn is een wat ingewikkelder verhaal. Daar wordt nog volop gelobbyd, ook aan de Duitse zijde. De ambassadeur heeft mij daar onlangs nog over gesproken, of ik nog een aantal zaken bij de Duitse contacten onder de aandacht kon brengen. Er is nog geen formele vraag bij de Provincie ingediend, maar wij hebben wel al bestuurlijke contacten met Ysselsteyn en ook Ysselsteyn was vertegenwoordigd bij de brainstormsessie over 75 jaar bevrijding, maar ik heb daar geen nader bericht van hoe ver dat nou precies met het bezoekerscentrum is. Zodra dat is, laten we u dat uiteraard weten.

Ik wil nog wel 1 opmerking maken over de kerkhoven. Zowel Margraten als Ysselsteyn, 2 belangrijke zaken, zijn natuurlijk wat ons betreft wel van nationaal belang. Het kan niet zo zijn dat alleen de Provincie Limburg, zich vanuit toevallig regionaliteit zou ik bijna zeggen, zegt: dat is ons pakkie-an. Ik vind dat er ook een verantwoordelijkheid bij de nationale regering ligt. Nogmaals, ze zullen niet worden vergeten in het programma.

Het 2e onderwerp was het onderwerp branding. Het CDA, de SP en de Volkspartij Limburg hebben het daarover gehad. De notitie is inderdaad eind verleden week naar uw Staten toegestuurd. Die is

overigens opgesteld in eigen huis, daar hebben we geen bureau voor ingehuurd. Er is wel een bureau betrokken geweest in de proceszaken, maar nogmaals de regie lag hier in huis en zelfs mag ik zeggen opgesteld door ambtenaren die, als je daar 'Sjeng' tegen zou zeggen, zich beledigd zouden voelen, dus ambtenaren uit de andere delen van de provincie, dus het is geen Maastrichtse notitie geworden. Dus alle Limburgse iconen zullen ook wat ons betreft een rol spelen, mits zij dat verhaal van Limburg, het gaat over de storytelling van Limburg, ook kunnen representeren en zullen willen en kunnen uitdragen.

De Commissie zal breed van samenstelling zijn en zal dus ook breed, niet alleen qua achtergrond van gebieden, maar ook qua achtergrond van sectoren en het is zo dat wij voor dat model kiezen omdat de 2 andere modellen die we tot op dit moment hebben gehad, het model van de regiobranding Zuid-Limburg en het model van Connect, door u als Staten als niet-werkende modellen zijn beschouwd. Dus daarom kiezen wij voor een 3e model en dat is het model van die Commissie ex artikel 82. Prima als het in FEB aan de orde komt, u gaat zelf over uw eigen agenda en ik stel voor de vraag van de SP over de halfjaarlijkse rapportage dan ook in die bespreking als zodanig mee te nemen. Dat waren volgens mij de bijdragen tot op dit moment.

De vicevoorzitter: Dank u wel gouverneur. Voor we de 1e termijn van Gedeputeerde Staten gaan afsluiten nog een hele korte reactie van gedeputeerde Koopmans op de gewijzigde motie 2416, betreffende een beter Limburg voor minder geld via een interimpool. Gedeputeerde Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, die motie willen we overnemen.

De vicevoorzitter: Goed. Daarmee komen wij aan het einde van de 1e termijn van de Staten. Ik kijk rond of er behoefte is aan een schorsing van uw zijde. 15 minuten voldoende? De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, die schorsing is inderdaad wel nuttig en of er dan ook even een schifting gemaakt kan worden in de moties zoals ze nu zijn, dat in ieder geval het overzicht compleet is, waarbij ook aangegeven wordt welke aangehouden, ingetrokken et cetera zijn want in de motieregen, zoals de gouverneur het geloof ik genoemd heeft, komen wij dadelijk niet meer wijs en als we op de moties willen reageren in de 2e termijn, is het makkelijk dat we weten op welke we moeten reageren.

De vicevoorzitter: Ik heb die vraag zojuist aan de Griffier gesteld en in de schorsing wordt dat overzicht opgesteld. Dus dat zal direct na de schorsing voor u beschikbaar zijn. Ik schors de vergadering voor 15 minuten.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Ik heropen de vergadering. Wij starten met de 2^e termijn van de Staten. Zoals gebruikelijk heeft u in de 2^e termijn 1/3 van de spreektijd in de 1^e termijn en ik zou de woordvoerders willen vragen om in hun 2^e termijn ook gelijk gebruik te maken van de gelegenheid om te reageren namens de fracties, voor zover dat nodig is, op de ingediende moties, zodat wij de stemverklaringen als zodanig bij de stemming kunnen beperken. Wij beginnen de 2^e termijn van de Staten met de PVV, de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Eens even kijken of we hier motiechocola van kunnen maken, van die 2 lijsten, en ik wil me in de 2^e termijn ook beperken eventjes tot de moties want het grootste gedeelte is in de interrupties in de 1^e termijn gewoon gewisseld en dat hoeven we

niet te dupliceren. Eerst even gaan kijken naar de moties, dan moet ik de lijsten die ik net gekregen heb naast elkaar leggen. 2390 is aangehouden zie ik. 2392 is aangehouden. 2393 van de heer Titulaer, de politiesterkte, hebben we mee ingediend, dus die blijven we ook steunen. Ah, mijnheer Rossel komt naar voren, er klopt iets niet met de lijst.

De vicevoorzitter: De heer Rossel, GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, motie 2390 is niet aangehouden. Ik kom daar in mijn 2^e termijn op terug.

De heer Housmans (PVV): Goed voorzitter, dan maakt het voor mij dat even goed gemakkelijk. 2390 gaan wij niet steunen omdat daarin nog steeds staat 'circulaire economie' en we hebben net in de interruptie met de nieuwe gedeputeerde Ruers, en nou hoop ik dat ik het goed zeg anders krijg ik van de gouverneur op de kop, inderdaad gesproken over blue economy als vervanger voor circulaire economie en aangezien dit nog uitgaat van circulaire economie en niet van blue economy de nieuwe variant, kunnen we dat niet steunen. Als de heer Rossel dat vervangt, die circulaire, door blue economy dan hebben we een andere discussie, dan kunnen we dat wel doen. Dan gaan we naar 2394, die is ingetrokken. 2395, uitbreiding scholingstrajecten 45-plussers, als die in stemming komt, zullen we die steunen. 96, het HOVO, hoger onderwijs, is overgenomen. Mocht die in stemming komen, dan steunen we die. 97, de motie over de herprioritaire middelen ten behoeve van de klimaatadaptie, die hebben we volgens mij zelfs inmiddels mee ingediend, dus die steunen wij ook.

Dan moeten we naar de volgende pagina gaan, dat is leuk zoveel papierwerk. 2398, dat is de CO₂-reductie. Op zich een hele sympathieke motie voorzitter, maar ik heb nog 1 verzoek aan de indienster, mevrouw Werrij-Wetzels. Als we het hebben over CO₂-reductie en we gaan dat opnemen bij voorstellen, op zich hebben we daar niks op tegen, maar het zou correcter zijn als je daar een CO₂-balans in neemt, namelijk maatregelen die jij neemt om te komen tot reductie die kosten zelf ook in de productie CO₂ en als je het dan reëel wilt doen, dan zul je niet alleen de reductie moeten neerzetten, maar ook de hoeveelheid CO₂ die geproduceerd is in de opmaat naar het maken van het middel. Als je bijvoorbeeld kijkt naar ik noem maar even een zonnepaneel, een zonnepaneel reduceert over de levensduur van 30 jaar zoveel aan CO₂, maar heeft al zoveel gekost met het maken en die balans is uiteindelijk positief in het voordeel van het opwekken van energie en dat betekent dat er een rest uitkomt van zoveel CO₂ op een levensduur van 30 jaar meer bespaard dan opgewekt. Als dat kan, dan kunnen we daarmee instemmen. Als dat niet is, ja dan is er een eenzijdig verhaal en dat is net alsof je gaat kijken naar wat er in de kassa binnenkomt zonder dat je rekening gaat houden met wat je inventaris dat je verkoopt, gekost heeft. Dus wellicht dat mevrouw Wetzels daarop kan reageren.

De vicevoorzitter: Een reactie van mevrouw Werrij namens het CDA, de indiener.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, dat was eigenlijk precies wat de motie beoogt. In het dictum staat namelijk een standaardpassage te hanteren waarin de effecten van het betreffende voorstel op de CO₂-reductie worden toegelicht en die effecten kunnen zowel positief als negatief zijn. Dus in dat licht zie ik het ook, in dat licht is ook die motie opgesteld. Uiteindelijk komt er in die passage te staan of het beleidsvoornemen zoals het er ligt positief of negatief uitwerkt op de opgaaf ten aanzien van de CO₂-reductie zoals we die hebben.

De heer Housmans (PVV): Even voor alle helderheid, dat er ook geen misverstanden kunnen ontstaan, dat betekent dat de CO₂ die geproduceerd wordt bij het opwekken in alle hoedanigheden of

bij het creëren van het middel afgetrokken zijn van het resultaat van bijvoorbeeld de reductie die je realiseert.

Mevrouw Werrij (CDA): Voorzitter, ik ga ervan uit dat, op het moment dat wij het hebben over significante opwekking van CO₂, we dat meenemen in dat voorstel. Uiteindelijk moeten we voldoen aan de eisen die gesteld worden in het Klimaatakkoord en we moeten in 2030 aan dat percentage komen en het is belangrijk dat we daarnaartoe werken en als dat bijdraagt, dan doen we dat graag.

De heer Housmans (PVV): Dus als we daar het woordje 'netto' voor zetten, 'netto CO₂-reductie', dan zijn we daar helemaal uit en dan kunnen we daarmee akkoord gaan. Zegt u dat toe? Kijk, nou mooi daar komt dus het woordje 'netto' voor heb ik net gezien, dan scheelt dat want dan hebben we inderdaad dat getackeld, dan is dat voor ons ook mooi.

2399 hebben we mee ingediend, zullen we dus ook blijven steunen. In dat opzicht zijn we heel consistent altijd. 2400 hebben we ook mee ingediend, dus die is weliswaar ontraden, maar wij blijven hem steunen aangezien het hier gaat over het sneller geaccrediteerd krijgen van nieuwe technieken en wij zijn van mening dat, als een techniek zich bewezen heeft, je zo snel mogelijk moet kunnen implementeren. Dus dat is wel een mooi ding. 2401 is aangehouden. 2402 is overgenomen. Wij zijn heel blij in ieder geval met de aanvulling die daarin staat over gelijkwaardig snel internet want dat maakt het voor ons in ieder geval acceptabel. Als het alleen maar ging om kabels knopen, dan zouden we er niet mee akkoord gegaan zijn. 2403 de internationale museumkaart is overgenomen, dus die hoeven we ook niet meer te doen. 2404, die hebben we nog, de vrachtwagenparkeerplaatsen. Daar hadden we nog een vraag voor, of daar gekeken kan worden naar bijvoorbeeld het Franse systeem, dat is misschien ook een vraag aan de gedeputeerde Mackus, of er bij de vrachtwagenparkeerplaatsen ook een stukje gekeken wordt naar het systeem dat je vaker ziet aan de Franse autowegen, waarbij er bewaakte parkeerplaatsen zijn, zeker gelet op overlast, gelet op vrachtwageninbraken, waar camerabewaking en dergelijk is en waar desnoods een kleine vergoeding betaald wordt door de chauffeur om daar in ieder geval veilig te staan. Dat vind ik op zich een goede aanvulling.

De vicevoorzitter: De heer Rossel

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, is de heer Housmans dan ook voorstander om de gebruiker van de weg mee te laten betalen voor de weg en dus tol te gaan heffen over de rijksroutes?

De heer Housmans (PVV): Volgens mij hebben we dat voorstel zelfs gedaan hier in dit huis als tegenhanger voor de Duitse tol die wij allemaal betalen. Volgens mij hebben we dat destijds de Duitser tol genoemd mijnheer Rossel, dat we dezelfde tol die wij als Limburgers betalen aan Duitsland dadelijk, dat we die maar naar rato moeten terughalen bij de Duitsers die door Limburg rijden. Goed, daar heb ik geen moeite mee, maar nu gaat het even over een stuk veiligheid, toezicht en handhaving die daarbij komt, bij die parkeerplaats dan. Dat vind ik wel veel belangrijker. De vlieg gezondheid, daar gaan wij niet mee akkoord. De verplichte drinkwatertoets. Water is een elementaire levensbehoefte, maar die motie ging ons wat te ver. Periodiek rapporteren van kwalitatief natuurbeheer is volgens mij ook aangehouden of niet? Ik zie dat hier nog niet staan, maar in ieder geval voorzitter, wij vinden dat een vanzelfsprekendheid en eigenlijk die motie overbodig. Ieder onderwerp dat wij bewerken moet gewoon kwalitatief gerapporteerd worden. Als we dan nog even kijken naar de eigen moties. De motie over het Limburgs studiefonds, na overleg met de cum suis zoals dat zo mooi heet, hebben we besloten om die evengoed gewoon in stemming te brengen want wat we daar voornamelijk willen bereiken, is dat er daadwerkelijk, op het moment dat er ruimte voor is, een fonds komt en dat er vooral

adequaat en doeltreffend maar ook met gezwinde spoed actie van wordt gemaakt en dan heb ik volgens mij, op de motie van mevrouw Lauvenberg-Evers na, ze allemaal gehad. De gezonde kantines in ziekenhuizen, daar moet ik nog even naar kijken want die heb ik nog niet voorbij zien komen. De interimpool, zijn we op zich voor, mits dat een besparing levert voor de Provincie in de vorm van externe inhuur.

De vicevoorzitter: Mevrouw Claessens, SP.

Mevrouw Claessens (SP): Voorzitter even terugkomen op de motie Gezonde kantines. Die trekken we in, dat scheelt zo meteen al weer.

De heer Housmans (PVV): Dank u voor de verheldering. Wat betreft de laatste motie van mijn eigen hand, Onderhoud en beheer Provinciale wegen. In het debatje met de portefeuillehouder hebben we begrepen dat die is overgenomen en ik heb dat net nog een keer bevestigd gekregen van hem, dus die hoeft niet in stemming gebracht te worden. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Goed, dank u wel. We gaan verder met mevrouw Werrij-Wetzels namens het CDA.

Mevrouw Werrij (CDA): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, 1 vraag was nog open blijven staan vanuit de 1e termijn. Wij hebben namelijk de concrete vraag gesteld om gedurende dit jaar nog 5 à 10 projecten binnen de grote en middelgrote gemeenten vanuit de Arbeidsmarktagenda te financieren, waar het gaat om het toeleiden naar werk van statushouders. Dus het concreet toeleiden naar werk van die statushouders en wij hebben de gedeputeerde gevraagd of zij dat wilde toezeggen en niet via de projecten, maar concreet via de projecten die er in de gemeenten lopen, om te kijken of zij daar een bijdrage aan kan leveren. Dus daar zouden wij graag nog antwoord op willen krijgen.

Verder hebben we de gedeputeerde in het kader van de woningmarkt horen zeggen dat het primaat ligt bij gemeenten en de regio's. Dat klopt, alleen de regio's gaan ervan uit dat het primaat nog steeds bij de Provincie ligt. Er wordt heel vaak gezegd: de Provincie wil niet. Wij zeggen vaak: de gemeenten zijn zelf verantwoordelijk en de regio's en het zou goed zijn als daar meer duidelijkheid over komt naar de gemeenten toe, dat we niet met de zweep naar de regio gaan op het moment dat zij gaan bewegen en dat dat mag. Kortom, wij zouden graag willen dat in ieder geval de brief die vorige week al is toegezegd bij de Jaarstukken in het kader van de motie Verhoijzen alsnog naar ons toekomt, dat deze opmerking daarin ook een plek krijgt, dat dat gesprek met die regio nog een keer plaatsvindt en dat we exact in kaart gebracht krijgen wat die motie Verhoijzen nu exact voor die woningmarkt betekent.

Voorzitter, daarmee kom ik aan de moties, loop ik er ook even snel doorheen. De motie 2390, wij vinden dat er inmiddels heel veel gebeurt op het gebied van circulaire economie. Wij blijven daarom ook tegen de motie. De motie 2393, dat is onze eigen motie. Het zal u niet verbazen dat we die steunen. 2395, het scholingstraject. Daarvan heb ik de gedeputeerde horen zeggen dat zij de indiener zou willen verzoeken de motie aan te houden omdat er veel meer gebeurt op dit moment dan alleen voor die 45-plussers. Dus wij wachten dadelijk nog even de reactie af van de indiener. Dan 2396, HOVO. Die steunen we uiteraard ook. 97 is onze eigen motie, die steunen we. 98, daar geldt hetzelfde voor. 99, daar zijn wij op dit moment, in de huidige vorm, als de motie zo blijft liggen, zoals die er oorspronkelijk lag, tegen en ik denk dat de gedeputeerde ook in ieder geval al een mooie toezegging heeft gedaan wat dat betreft. 2400, daar zijn wij tegen, als die in stemming wordt gebracht. 2402, die is overgenomen, zijn wij voor. 03, zijn wij ook voor en met 04 kunnen wij ook instemmen. Dan 08 want alles daartussen is aangehouden. Het Limburgs studiefonds, daarvan hebben wij ook gehoord dat de gedeputeerde die overneemt, maar dat die toch in stemming wordt gebracht, dan

zullen wij daar ook voor stemmen. Gemeenschapshuizen zijn wij voor en voor de rest zie ik alleen maar vinkjes, voor, voor, voor, voor en de laatste is ingetrokken. Onderhoud en beheer Provinciale wegen is ingetrokken zojuist of aangehouden. 15 is ingetrokken ja en 16, daar kunnen wij voorstemmen. Dus de interimpool, als die in stemming wordt gebracht, dan kunnen wij daar voor zijn. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Werrij. Het woord is aan de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik dank het college voor de beantwoording in de 1e termijn. Er zijn een aantal punten in de 1e termijn die ik of niet in de beantwoording heb gehoord of ik was niet aan het luisteren, laten we van het laatste uitgaan hè. Ik had in de 1e termijn in ieder geval gezegd dat er dat er € 30,8 miljoen extra nodig was voor de Kennis-Asprojecten en of we daar een aanvullend voorstel tegemoet zouden kunnen zien. Ik heb dat niet terug gehoord.

Ik heb mevrouw Werrij in de 1e termijn horen vragen wat nou precies de stand van zaken was met betrekking tot die mobiliteitsscan bij de Avantislijn. Daar heb ik volgens mij niet als zodanig iets over gehoord, maar misschien zou het nog kunnen komen. Hetzelfde geldt voor mijn eigen inbreng over de uitbreiding van de bedrijfskavels bij de Buitenring Parkstad Limburg. Daar heb ik ook van gezegd dat wij daar in ieder geval niet zo heel blij mee zijn en er is wel € 300.000,00 aan voorbereidingsgeld nu mee gemoeid in deze Voorjaarsnota.

Dan komt net het nieuws vers van de pers uit Den Haag dat er een vliegbelasting gaat komen vanaf 2021. Ik sta dan met een glimlach op mijn mond want daar zijn we heel blij mee, dat dat gaat gebeuren, maar dat zal natuurlijk wel zijn impact op MAA hebben. Dus de vraag is of het college ergens vlak na de zomer, en er komen investeringsvoorstellen, maar ons ook kan gaan informeren wat zo'n invoering van die vliegtax gaat betekenen voor MAA.

Dan heb ik bij het debatje met de heer Van der Linden over waterstof, wat ons ook na aan het hart ligt, in ieder geval gedeputeerde Geurts horen zeggen dat het college er iets mee gaat doen, maar wat het ermee gaat doen, was mij totaal onduidelijk na de beantwoording in de 1^e termijn, dus misschien kan daar ook nog wat meer duidelijkheid over komen.

Dan sluit ik me aan bij de woorden heer Van Rey als het gaat om de € 900.000,00 voor Marsna Paper, daar zijn wij ook nog niet zo'n voorstander van. Daar kom ik bij het volgende agendapunt op terug. Dan heb ik nog de eigen motie circulaire economie, die ga ik gewoon in stemming brengen, ik wil wel zien waar iedereen staat in dit parlement wat betreft circulaire economie. De andere moties had ik aangehouden. Dan ga ik naar het motieoverzicht. Wij gaan alle moties steunen, om lekker constructief te blijven. Met 1 punt in 1 motie, en dat is motie 2414, Onderhoud en beheer Provinciale wegen, als het om asfalt gaat zijn wij sowieso altijd redelijk kritisch, maar er staat in die motie al... Is die aangehouden? Oké, dan ga ik er niks meer over zeggen. Dan gaan we alle moties die in stemming worden gebracht gewoon steunen voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Rossel. Het woord is aan mevrouw Claessens.

Mevrouw Claessens (SP): Ja voorzitter, dank u wel. Ik begin met even een voorbehoud te maken op de stemming over de Voorjaarsnota met betrekking tot Marsna Paper want dat gaan we hierna nog behandelen. We zijn blij dat de portefeuillehouder heeft toegezegd dat de vervolgaanpak van de Branding Limburg terugkomt in de Commissie. Wat IBA betreft was de beantwoording toch een beetje, hoe zal ik het netjes zeggen, niet echt tevredenstellend want ik heb geen echt antwoord gehad op mijn

vraag over welke projecten nu concreet in 2020 zullen zijn afgerond. En natuurlijk, er gebeurt heel veel, maar als die eindtentoonstelling in 2020 moet plaatsvinden, wat is er dan concreet inderdaad klaar om tentoon te stellen?

Wat het college gaat doen als het kabinet negatief zou reageren op de regiodeal, daar heb ik ook geen antwoord op gehad of ik heb het gemist. Wat er gezegd is over waterstof. Wij zijn in ieder geval blij dat gedeputeerde Geurts heeft toegezegd dat hij daar naar gaat kijken. Ik kreeg van de heer Visser ingefluisterd dat hij dat rond 2015 al eens hier aan de orde heeft gesteld en dat het toen nog veel te vroeg was. De stedelijke ontwikkeling. Hoe valt het antwoord van de gedeputeerde te rijmen met hetgeen in het stuk staat, namelijk dat, nu de economie aantrekt, de ontwikkelingen sneller gaan, maar dat kennelijk de plannen in de grote steden in het kader van die stedelijke ontwikkeling toch stokken? Wat is daar de reden van? Groen in de stad kost tijd, daar kunnen we ons iets bij voorstellen.

Dan kom ik bij gedeputeerde Mackus. Wij zijn blij met zijn verhaal over de uitwerking van de motie met betrekking tot het stimuleren van de biologische landbouw, maar we zouden graag als het kan in het najaar in de Commissie RLN daar nog een keer uitgebreider over spreken, over wat nu precies de stand van zaken is en welke initiatieven er zijn. Arriva. Ja voorzitter, wij zijn als Provincie concessieverlener. We hebben ook in het aanbestedingstraject volgens mij ook voorwaarden opgenomen over de arbeidsvoorwaarden en in die zin zijn wij toch wel enigszins verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden waar de chauffeurs en machinisten onder moeten werken. Dus ik zou hier toch een iets actievere houding van de portefeuillehouder willen hebben in dit dossier.

Dan kom ik bij gedeputeerde Ruers. Hij gaat met corporaties aan de slag om te kijken hoe de energietransitie goed vormgegeven kan worden, als dat goed Nederlands is. Daar zijn wij in ieder geval heel blij mee want wij hebben gisteren in Venlo gezien dat, als mensen zelf ook profiteren van een corporatie, ze dan ook makkelijker windmolens accepteren en als ze daar... Ja goed, het lijkt me alleen maar goed om draagvlak te creëren, dus prima. En de sanering asbest, moeten we dan wachten tot de brief in oktober, dat is dan niet anders.

Dan ga ik even naar de moties. Ik ga het snel doen. Alle moties die overgenomen zijn en in stemming worden gebracht daar zullen wij voor stemmen. De moties die aangehouden zijn en in stemming worden gebracht, daar zijn we het nog niet helemaal over eens, maar ik denk niet dat die bij voorbaat op onze steun kunnen rekenen en dat geldt dan voor de aanpak geurhinder, dat is motie 2400. De showcase alternatieve asbestsaneringsmethoden, daar begrijp ik van dat de PvdA de beantwoording in 2^e termijn nog even wil afwachten. Dat was het voor de 2^e termijn, dank u wel.

De voorzitter: Ja. Hartelijk dank mevrouw Claessens. Het woord is aan de heer Van der Linden. Aansluitend de heer Nijskens.

De heer Van der Linden (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Voorzitter dank aan het college, speciaal de portefeuillehouder, voor het overnemen van de motie HOVO, zeker namens alle toekomstige cursisten. Dan de motie 2395, waarvan de portefeuillehouder zei: aanhouden. Dat snap ik eigenlijk niet zo goed voorzitter want ik heb me bewust niet in het debatje gemengd omdat het hier een regeling betreft die er al is en waarvan ik een intensivering vraag en die intensivering heeft op 2018, het huidige jaar, nog niet zo gek veel impact want het zijn 250 trajecten extra, maar vooral ook het jaar daarna, 2019, en dat zou dan verwerkt kunnen worden volgens mij in de begroting en ik zie dan die motie als een extra steun voor de begroting, dus ik zou zeggen: neem hem over want dan heeft u ook namelijk voor die 250 nog de tijd vanaf nu en als ik moet wachten tot oktober, dan wordt die tijd ook

krapper. Dus in die zin lijkt het me toch slim om hem gewoon over te nemen en ja, de uitvoering in te stellen, in te zetten, dat zal voor dit jaar nog meevallen, maar vooral 2019, daar zal de winst gehaald moeten worden.

En dan de waterstof. Inderdaad, ik zal ook rond 2015 wat hebben gezegd want ik weet nog dat ik de heer Prevoo veel plezier wenste in zijn dienstwagen, waarvan ik zei: dat kan er nooit een op waterstof zijn, of nooit de eerste zijn want die hebben ze in Arnhem al en nu zijn we 4 jaar later en inderdaad, ik had die motie gemaakt en die vond ik ook wel wat dwingend, ik dacht: dat kan ik de portefeuillehouder niet aandoen want ik stel daar te veel eisen, maar dat hij zegt 'we gaan ermee beginnen', is me weer net iets te vaag, de heer Rossel zei het ook. Dus ik heb gevraagd om een actieplan en wat ik eigenlijk aanvankelijk ik die motie had gezet, heb ik als aandachtspunten voor dat actieplan neergezet en als u dan zegt: ja, ik kan 't een of 't ander niet, dan kunnen we daarover debatteren. Dus ik zou het prettig vinden als die punten op de een of andere manier als aanzet voor een actieplan worden uitgewerkt en dat we daar dan in de Commissie voor mijn part een keer stevig over debatteren, zodat we eigenlijk gaan trechteren naar 'waar komen we dan uit'. Dan zijn we in ieder geval op gang, dan gebeurt er wat en dan hebben we de start gemaakt en dat is meer dan 'ik ga ermee aan de slag' want eerlijk is eerlijk, ik vond het antwoord dat ik in 1^e termijn schriftelijk heb gekregen net iets te vrijblijvend. Dus als we met elkaar kunnen afspreken op basis van wat er aangereikt is en wat u eventueel nog meer al achter de hand hebt, komen we met een 1^e notitie om daar eens even een brainstormsessie over te hebben in de Commissie. Prima, dan zijn we op gang, dat is dat.

Over de moties voorzitter. Ik geloof dat ik alleen 2400, die ontraden is, niet kan steunen en de rest allemaal wel.

De voorzitter: Dank u wel de heer Van der Linden. Het woord is aan de heer Nijskens. Aansluitend mevrouw Plusquin.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ook dank voor de beantwoording in 1^e termijn. Wel nog een korte opmerking over de focus die aangebracht zou worden in de Sociale Agenda. Ja, het is eigenlijk gewoon een procesantwoord en dat stemt ons in ieder geval niet tevreden.

Dan, bij de opmerking over de rotonde in Well. Ja, het is natuurlijk toch van belang dat, als er toezeggingen gedaan worden, dat een Provincie de toezeggingen nakomt en het maakt dan niet uit wanneer of door wie die toezegging is gedaan, als het een rechtsgeldige toezegging is, dan moet die gewoon uitgevoerd worden.

Bij het wonen, het CDA haalde het ook al aan, daar ontstaat een cirkelredenering. Die cirkelredenering hebben we ooit ook al eens gehad bij de toepassing van het LKM (Limburgs Kwaliteitsmenu) in Structuurvisies. Gemeenten zeggen: wij mogen niet van de Provincie en de Provincie zegt: de gemeenten hebben zelf hun Structuurvisie vastgesteld van het wonen. Dus op het moment dat gemeenten bezig zijn met het opstellen van een Structuurvisie, heeft de Provincie een hele grote vinger in de pap met wat daar uiteindelijk in staat met steeds de stok achter de deur van een verordening en nu sluiten ze een Structuurvisie af en vervolgens antwoordt u: ja, het is hun eigen Structuurvisie. Dus ik ondersteun het verhaal van het CDA daarin volledig.

Dan de moties. Circulaire economie, daar zijn wij tegen. De politiesterkte voor. De uitbreiding van het scholingstraject, daar zijn wij ook voor. Daar zijn wij mede-aanjagers geweest indertijd in de Commissie Cultuur en Samenleving. Van het HOVO, daar zijn wij ook voor, maar wel met de opmerking van de portefeuillehouder 'niet de volle € 50.000,00'. De herprioritering ten behoeve van

klimaatadaptatie, daar zijn wij ook voor. Dan krijgen we de motie CO₂-reductie, daar zijn wij ook voor. Dan is er een aantal moties aangehouden. De glasvezelmotie, daar zijn wij uiteraard voor. Daar hebben wij een aanpassing gedaan van gelijkwaardig snel internet. Het moet natuurlijk wel enigszins gelijkwaardig zijn, het hoeft niet de volle 1000 megabyte te zijn wat een glasvezel haalt, maar het moet toch wel sterk in de buurt komen. Dan de museumkaart, uiteraard voor, dat is een eigen motie. Dat geldt ook voor de parkeerplaatsen. Dan een aantal moties dat is aangehouden. Dan krijgen we de motie van het Limburgs studiefonds van de PVV, daar zijn wij ook voor. De motie van de gemeenschapshuizen zijn wij voor. De motie van de handhaving, daar zijn wij tegen want dat doen wij gewoon al als Provincie. Dan de showcase, daar zijn wij voor want vooruitgang kan alleen maar ontstaan met innovatie. Dan de dumperstumpermotie, daar zijn wij ook voor, maar die was al overgenomen. Het lerarendilemma, daar zijn wij voor en ondanks dat de interimpool is overgenomen, zijn wij in principe als die in stemming wordt gebracht daar tegen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Nijskens. Het woord is aan mevrouw Plusquin en daarna de heer Vaessen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. De Partij voor de Dieren gaat zich bijzonder constructief opstellen ten aanzien van de gewijzigde moties, die gaan we allemaal steunen. Verder willen we ons aansluiten bij de woorden van de heer Van Rey over Marsna Paper. De stankmotie willen wij aanhouden tot in oktober. Dan de motie 2399, motie noodhulp aan vervoer zieke en gewonde dieren. We zijn uiteraard blij met de toezegging, maar wij vinden het toch te weinig. Nadat wij vorig jaar vragen hebben gesteld over de dassen, hebben wij al de toezegging gekregen over die prioritaire soorten, dan wordt er nu een beetje bij gedaan, maar dat zijn er niet zo heel veel en wij vinden dat gewoon niet genoeg gezien de intrinsieke waarde van de dieren, de maatschappelijke betrokkenheid van de burgers en het feit dat het vervoer van alle in het wilde levende dieren per dierenambulance dient te gebeuren volgens de Wet natuurbescherming. Ik heb het voorbeeld van de das genoemd, dat is ook belangrijk voor de veiligheid van niet alleen de dieren, maar ook van de mensen en daarbij komen de dieren vaak door menselijk toedoen in de problemen. Over het voorgestelde bedrag wil ik kwijt, die dierenambulances hebben het heel moeilijk, die maken al keuzes, die gaan niet alle dieren redden. Het bedrag is door de Provincie berekend op basis van daadwerkelijke ritten, dus daar zijn al keuzes in gemaakt en die invulling kan ook daarna plaatsvinden. Dus wij gaan die motie in stemming brengen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Plusquin. Het woord is aan de heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording in 1^e termijn. Qua 1^e termijn sluit ik wel qua Sociale Agenda bij de woorden van collega Nijskens. We hadden ook gevraagd naar wat concrete focuspunten nog naar aanleiding van de effectrapportage, dus als u daar nog in 2^e termijn iets mee zou kunnen doen, dan zou dat mooi zijn voor ons. Gedeputeerde Teunissen wilde ik vragen om nog even in te gaan op de vragen rondom de iXperiums die ik gesteld had in de 1^e termijn.

De moties. De motie Verdeling politiesterke. Wij gaan daar wel voor stemmen, dat zal mijnheer Van Rey geruststellen die daar vorige week om vroeg. We heb hem niet ondertekend. Waarom hebben we dat niet gedaan? Dat wil ik wel toelichten. Wij sturen graag onze Commissaris van de Koning op pad met een positief verhaal als hij naar Den Haag gaat en dat positieve verhaal dat de Commissaris van de Koning steeds vertelt in Den Haag is: investeer in Limburg want dat is goed voor Nederland. Deze motie heeft toch in de aanloop naar het dictum een beetje de toon: help ons want anders doet u ons te kort en dat is toch liever niet het geluid dat wij zouden willen verkopen. Er ligt hier gewoon een opgave

die opgepakt moet worden, er bevindt zich criminaliteitsconcentratie aan de grens, dan moet we ook capaciteit hebben daar aan de grens. Dus de vraag verder om die inzet van die capaciteit is zeer gerechtvaardigd, dus we zullen voor stemmen.

De motie Uitbreiding scholingstrajecten, daar gaan wij als die in stemming komt tegen stemmen omdat wij denken dat met de motie van de heer Housmans ook aan deze doelgroep heel goed tegemoet kan worden gekomen. Dan HOVO, met de opmerking van de gedeputeerde erbij dat er wel even ruimte moet zijn voor overleg tussen gedeputeerde en HOVO over dat bedrag. Wij zijn ook voor de herprioritering middelen klimaatadaptatie, die dienen we mee in. CO₂-reductie dienen we ook mee in.

De motie 2399. Wij zijn eigenlijk tevreden met de toezegging die de gedeputeerde heeft gedaan, dus als die toch in stemming komt, stemmen wij tegen. De volgende is aangehouden. Even verder, dan komen we bij 2402, die dienen we mee in, inderdaad met die nuancering die de heer Nijskens al aanbracht, kortom ook andere hoogwaardige vormen van snel internet kunnen bekijken en niet alleen maar glasvezel. 2403, ook daar stemmen wij voor. 2404 ook voor. Dan komen 3 aangehouden moties. De motie Limburgs studiefonds dienen we mee in en daar zullen we dus ook voor stemmen. Hetzelfde geldt voor de motie structuurversterkende investeringen in gemeenschapshuizen. De motie toezicht en handhaving risicobedrijven, die steunen wij ook en we zullen zelf ook bij de behandeling van het Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) straks in de Commissie daar ook weer ons eigen idee over aandragen.

De motie rondom showcase asbestsaneringsmethoden. Het antwoord van gedeputeerde Ruers wekt eigenlijk een beetje de indruk dat wij door een vorige portefeuillehouder 3 jaar lang op een verkeerd been gezet zijn, dat wij van alles konden gaan doen op dat gebied wat we niet kunnen waarmaken. Wij willen gedeputeerde Ruers ook niet op pad sturen met de vraag om iets waar te maken wat hij niet kan waarmaken, maar als we de motie zo mogen zien, als een aansporing om wel in gesprek te blijven met het Rijk om toch hier stappen in te kunnen zetten, ja dan willen wij die motie wel graag steunen. De motie een dumper is een stumper van collega Van Dommelen, daar zijn we uiteraard voor. De motie van collega Van de Ven ook. Dan komen we uit bij de laatste overgebleven motie, dat is de interimpool en ook daar zullen we voor stemmen. Dat was het zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen. Het woord is aan de heer Van Rey.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter, ik dank de Commissaris van de Koning en de leden van Gedeputeerde Staten voor de beantwoording van de vragen. Ja, mijnheer Van den Akker, 204 regelingen. Ik dacht dat het er 198 waren, dus er zijn er nog 6 bijgekomen. Het is te gek voor woorden en daarom dat ik u heb gezegd: probeer eerst het bos op te schonen voor de regelingen want ook met meer geld en een eenloketgedachte red je het niet, er moet structureel ontbost worden om dat zo te zeggen dus. Ik doe daar een dringend beroep op.

Ja, mijnheer Teunissen, ik ben blij dat u zegt dat mijn pleidooi een steun in de rug is voor u, maar ik heb vooral naar de collega's gekeken. Het is nog niet doorgedrongen in deze zaal dat het 1 minuut voor 12 is voor de retail in de binnensteden. Overigens, dat geldt niet alleen voor Limburg zeg ik erbij, maar elders ook. Ik heb daar vanmorgen een paar woorden over gezegd en de oplossing komt ook niet vanaf dit vak G, daar komt de oplossing niet van, dit moeten een hele hoop partijen natuurlijk zijn, maar ik vraag de collega's ook en waarom vraag ik dat? Als er iets over de agrarische familie is, dan staan we allemaal vooraan, terecht zeg ik er ook bij, en dan worden er oplossingen bedacht, maar nu staan we met een andere familie, de middenstandsfamilie en dan hoor ik daar te weinig van die kant.

U gaat me toch niet hetzelfde over die vrachtparkeerplaatsen zeggen, dat het bedrijfsleven moet meebetalen hè?

De voorzitter: De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Nee voorzitter, maar koeien worden niet online gemolken of tomaten worden ook niet online geteeld, maar de boodschappen en veel in de retail wordt vandaag de dag wel online besteld en ook via steeds meer uit de grond gestampte distributiecentra geleverd. Wat wil de heer Van Rey nou zelf doen om die binnenstad dan nog levendig te houden en die retail in die binnenstad te houden? Want ik hoor hem wel al 3 weken op rij volgens mij iets over die retail roepen, maar ik heb hem ook nog geen begin van een oplossing horen zeggen.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Jawel, ik heb vorig jaar een begin van een oplossing gezegd. Het is niet zo dat we de leegstand waar die € 2 miljoen voor beschikbaar is, kunnen oplossen met een etalagevulling, daar zal rücksichtslos ingegrepen moeten worden. Dat betekent dat je de bestemming eraf haalt en de eigenaar daarvoor compenseert, om een voorbeeld te noemen. Dat is 1 ding en de rest, als ik de oplossingen had, had ik ze ook direct genoemd. Het is een complex, het gaat tussen vastgoedpartijen, het gaat tussen consumenten, het gaat tussen de retail zelf, het is een hele weerbarstige materie en ik vind het fijn dat u die vraag aan mij stelt voor de oplossing, dan hebt u in ieder geval vertrouwen in mij, maar ik heb die ook nu niet.

De voorzitter: De heer Rossel nog een keer.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter. Omdat de heer Van Rey natuurlijk ook wel behoorlijk lang meegaat, welke rol...

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Toch niet te lang dat u zegt hè.

De heer Rossel (GroenLinks): Dat was in een ander debat met de heer Koopmans had u het daarover, daar ga ik verder niet over. Welke rol ziet de heer Van Rey voor de Provincie dan specifiek weggelegd op dat retaildossier?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ik heb dus gevraagd van Deltaplan, dat woordje is zelfs overgenomen, om dus met alle partijen, en dat zijn er heel veel, eens een keer aan tafel te gaan zitten. De Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB), de agrarische familie is keurig vertegenwoordigd. Bij de retail en bij de middenstandsfamilie is dat niet zo en dat is het verschil natuurlijk. Dat maakt het ook veel problematischer voor vak G natuurlijk, maar we zullen om de binnensteden in ieder geval leefbaar te houden, dan zal dus op een gegeven moment iemand de portemonnee moeten trekken. Of dat mevrouw Werrij is, weet ik niet.

De voorzitter: Dat gaan we nu kijken. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij (CDA): Dat betwijfel ik, of ik dat zelf ga doen. Mijnheer de voorzitter, we hebben in de 1^e termijn ook gevraagd of het een optie zou kunnen zijn om ook in het kader van die woningmarktkrapte bijvoorbeeld voor te stellen om die retailmeters om te vormen naar wonen. Steunt de heer Van Rey dat voorstel?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja, ja, wij hebben dat samen al gedaan, vorig jaar in juni, toen hebben we er ook over gesproken bij de Voorjaarsnota. Ik heb toen het voorbeeld genoemd, ik

heb dat voorbeeld zelfs nog aangereikt aan de gedeputeerde: in het mooie dorpje Beesel, waar dus een eigenaar zijn winkel wil omzetten in woningen, daar geen toestemming voor krijgt met de opmerking die u al een aantal keren in deze zaal hebt gemaakt: de Provincie wil dat niet. Terwijl dat eigenlijk naar mijn mening helemaal niet zo is, anders is.

Voorzitter, ik begrijp dat de heer Geurts op korte termijn een besluit zal nemen over die uitvoeringsorganisatie. Natuurlijk zal daar wel draagkracht voor moeten zijn en dat je natuurlijk iets wat 30 jaar vastgeroest is, wilt losmaken, daar heb ik alle begrip voor, maar het moet niet zo zijn dat er een oplossing uitkomt waar u alleen staat met vak G, dat moeten we natuurlijk proberen te voorkomen.

Mevrouw Werrij maakte vanmorgen, had ik niet gehoord maar dat hoorde ik later bij de beantwoording van de vragen door de heer Ruers, dat u een voorstel hebt gedaan om zonnepanelen bij grindgaten neer te zetten. Ik heb u straks verteld, je mag nog niet, als je daar gaat zwemmen, je bikini ophangen aan een stok in de grond want Rijkswaterstaat staat dat niet toe. Dus iedere agrariër die aan de grindgaten iets wil doen, kan dat niet doen, dan heb je de 6D-bepaling. Dus ik vind dat leuk bedacht, maar dat krijgt u nooit van de grond, u moet creatiever worden op dat punt, dus met betrekking tot de zonnepanelen.

Voorzitter, de Commissaris van de Koning heeft het gehad over 75 jaar bevrijding, een verbindend verhaal heb ik begrepen dat het thema zal gaan worden. Ik heb daar vorig jaar bij Eren en gedenken al over gesproken, misschien bent u dat vergeten, want ik hecht daar heel veel waarde aan omdat ik ook heb gezegd dat de getuigenissen moeten worden doorgegeven. Minder tevreden was ik over uw beantwoording over branding, die vond ik wat karig. Natuurlijk, ik zei ook, ik keek de collega's aan, wij gaan dat bespreken in de Commissie FEB. Gelukkig gaat vak G daar niet over, dus daar gaan we nog over spreken, maar ik had meer gedacht dat u... Waarom dat er gekozen is voor die Adviescommissie om dus dan Provinciale Staten te omzeilen.

Voorzitter, dan heb ik nog een vraag over de motie op stuk nummer 2393 gewijzigd, politiesterkte. Daar hebben we het vorige week eventjes over gehad, die zou aangepast worden met het specifieke Limburgse element. Ik begreep dat, als ik het in mijn eigen woorden mag zeggen, aan de grijze uitstroom die wij veel meer hebben dan elders. Ik lees dat niet terug in het dictum, ik zie alleen dat we actief de lobby van de regioburgemeester en de politiechef te ondersteunen. Als het daaronder valt, is dat prima, maar ik had graag toch wat meer kennis geweten daarvan, zodat dat ook elders in den lande kan worden uitgelegd. Dus als je dat nou eens eventjes, mag ook schriftelijk, dat punt wilt toelichten met betrekking tot die grijze uitstroom.

Voorzitter, dan motie op stuk nummer 2416 over een beter Limburg voor minder geld. Ik zeg 'beter Limburg voor minder geld' en de heer Housmans komt naar voren.

De voorzitter: Ja, de heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Natuurlijk mijnheer Van Rey, zoals ik dat geleerd heb van een groot VVD-politicus destijds, wil ik ook graag voor een dubbeltje op de 1^e rang zitten, maar voorzitter, ik heb net gehoord dat de heer Van Rey zegt dat wij bij de motie over de politiecapaciteit rekening moeten houden met de grijze uitstroom en ik ben even mezelf nog dingen aan het afvragen geweest want volgens mij is het zo dat op dit moment bij de politie, als daar uitstroom is door functioneel leeftijdsontslag (FLO), dat dan die fte vrijvalt en dat die vanuit de Politieacademie opgevuld kan worden omdat die dus nog steeds in de basiscapaciteit zit. Dus dat zou voor de capaciteit en voor de

verbreding van de capaciteit niet uit mogen maken. Als we het hebben over een ander aspect van een vergrijzing van de dienders die op dit moment actief zijn en het gaat over de inzetbaarheid en eventueel het takenpakket van zwaarte, dan kan ik me er wat bij voorstellen, maar dan moet het wel specifiek als zodanig worden omschreven.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Dat is geen vraag aan mij, dat is meer een verduidelijking dadelijk bij de portefeuillehouder. Ik was gebleven bij beter Limburg voor minder geld. Die motie is mij uit het hart gegrepen, maar ik heb een concrete vraag daarover voorzitter aan vak G want de vele projecten hebben allemaal externe projectleiders en die externe projectleiders dat is dus inhuur, en ik heb dat al vaker gezegd, ook tegen mevrouw Lauvenberg, die tellen niet mee bij deze externe inhuur, dus dat bedrag is vele malen groter. Dus is dat juist wat ik zie? Dus als vak G dadelijk eventjes oplet voorzitter, u ziet hem ook kijken.

Voorzitter en dan over het stemgedrag. Ik ga die allemaal niet noemen, ik laat me dadelijk zelf ook verrassen hoe dat gaat met de stemming.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Rey. Het woord is aan de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Het verzoek van de heer Van Rey om me ook eens te laten verrassen door mijn eigen fractie, ik weet niet of dat zo'n goed idee is. In de 1^e termijn was er nog 1 vraag onbeantwoord gebleven voor de PvdA en die ging over digitalisering, dat ging over de portefeuille van de heer Teunissen, met de vraag... We zijn bezig met die verkenning, dat is uitstekend, daar is iedereen ook mooi bij betrokken. Aan het einde van deze periode was er de wens om naar buiten toe te treden op een manier om zowel burgers, ondernemers als andere overheden te inspireren op het gebied van die digitalisering of robotisering van de samenleving en benieuwd hoe het daarmee staat.

Dan met betrekking tot de motie rondom asbest die de PvdA heeft ingediend. Ons doel is om aan te jagen en te stimuleren dat wij die voorloper blijven en willen zijn in de toekomst en dan in de lijn van D66, als de gedeputeerde de motie in die lijn leest dan is dat wat ons betreft helemaal de juiste weg.

Dan nog 1 vraag rondom de motie Handhaving want daar leken we tot overeenstemming te komen en de motie overgenomen te zien worden. Welke kanttekening daar precies bij geplaatst wordt want wat ons betreft is het hartstikke fijn als die overgenomen wordt want dan trekken wij hem in of dan wordt hij in ieder geval overgenomen en uitgevoerd uiteindelijk, maar graag de kanttekening die Gedeputeerde Staten daarbij had nog om de duidelijkheid voor ons te krijgen. Tot zover onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Ik kijk even naar de heer Franssen, die is er nu niet. Dan gaan we naar de heer Bus.

De heer Bus (Fractie Bus): Dank u wel voorzitter. Ik zal nog een poging doen. Het beleid zoals nu gevoerd wordt door de gedeputeerde, daar kan ze nog wel een tijdje mee vooruit. Er zijn nog zat vijvers waar ze uit kan vissen, de kaartenbakken, degenen die niet werken en ook niet in de kaartenbakken zitten, werkenden kunnen meer gaan werken, de buitenlandse arbeidskrachten en ook nog zijn er dan de statushouders. Nou is het natuurlijk niet mogelijk om al die vijvers helemaal leeg te vissen, niet alle vissen laten zich vangen. Het is natuurlijk goed dat er pogingen gedaan worden om de mensen allemaal aan het werk te krijgen. Met 'Limburg heeft je nodig' zullen ongetwijfeld weer wat mensen zijn die de arbeidsmarkt opkomen, maar een probleem is daar wel bij dat niet iedereen geschikt is voor iedere baan en ook niet iedereen kan steeds maar omgeschoold worden. Er zijn ook

mensen die daar aan onderdoor gaan, aan al die veranderingen, maar nieuw beleid is nodig voor toch, en ik denk niet zo verre toekomst, voor de iets verdere toekomst. Nu al is er krapte op de arbeidsmarkt, niet alleen slechts in bepaalde sectoren, maar die krapte breidt zich uit naar steeds meer sectoren en zal binnenkort voelbaar zijn op de hele arbeidsmarkt. Bij een algeheel tekort aan arbeidskrachten zal er dus een concurrentieslag om werknemers tussen bedrijven losbarsten. Wat betreft de loongolf heb ik daar verder geen bezwaar tegen, maar er zullen ook ongetwijfeld bedrijven aan onderdoor gaan en je kunt er beter nu alvast op voorsorteren door te kiezen voor faciliteren, ondersteunen, voor sectoren die bijdragen aan herstructurering en economische groei en op peil houden van de welvaart en de levensstandaard want anders bepaalt het bedrijfsleven zelf wie overleeft en dat zou dan niet altijd om bedrijven gaan die het meest van belang zijn voor de Limburgse economie. Ik vind het tegenvallen dat de gedeputeerde zelfs geen plan B heeft als de situatie zich voor zou doen, zelfs daar helemaal niet over nagedacht heeft en ik mag toch wel verwachten, en ik doe dat verzoek nog maar eens, dat er toch een visie ontwikkeld wordt over hoe dit aan te pakken als de situatie zich gaat voordoen. Dan tot slot wat de moties betreft. Behalve de niet aangehouden en ingetrokken moties, de zullen we alle moties steunen.

De voorzitter: Hartelijk dank de heer Bus. Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van de 2^e termijn namens Provinciale Staten en wij gaan direct over denk ik tot de beantwoording van Gedeputeerde Staten. Dat kan, wij kunnen direct door? Ja en dan gaan wij weer successievelijk de rij af.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel in. Dank de Staten voor de woorden in 2^e termijn. Ik was inderdaad mevrouw Claessens nog een antwoord schuldig op de IBA-projecten. Ik zeg u toe dat we u eind oktober een totaaloverzicht sturen want dan is ook weer de Algemene vergadering van Aandeelhouders van IBA en dan is er een totaal actueel overzicht.

Dan de heer Van Rey. Die had het nog over de motie inhuur. Ik heb vorige week, volgens mij was dat, al toegezegd, en dat is ook al bij een eerder debat gebeurd... In de HRM-brief die nog gaat komen, komt ook een punt over de opdrachtverlening want dat hebben we naar aanleiding van een opmerking van mevrouw Lauvenberg al een keer eerder toegezegd en dan zullen we ook heel specifiek even ingaan op dat puntje dat u zei van dat opdracht... Ja, ik begreep dat de opdrachtgevers of hier in huis, dat die er niet, of de projectleiders, dat die er niet onder vielen. Volgens mij is dat wel zo, maar dat zoek ik zeker uit.

Dan even een opmerking naar aanleiding van de motie over de handhaving. Ja, daar zitten wij met het punt, zeg ik tegen de heer Kuntzelaers, de heer Ruers vroeg me dat even te melden, dat in het 2^e dictum staat 'dit aanvalsplan binnen 3 maanden vanaf heden met een bijbehorend dekkingsvoorstel aan Provinciale Staten voor te leggen'. 'Met een bijbehorend dekkingsvoorstel', wij zouden u willen voorstellen om dat te schrappen. Waarom? Omdat, als je dat zo schrijft, dat de indruk wekt dat er dus per definitie extra geld nodig is. Ik zie de heer Kuntzelaers al knikken, hij vindt het een goed idee dat dat geschrapt wordt, dus ik denk dat dat gebeurt en dan vinden wij het een uitstekend verhaal. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel voorzitter. Hartelijk dank aan Provinciale Staten voor de inbreng in beide termijnen. Ik zal namens het college nog op een aantal zaken ingaan die zowel nationaal als internationaal een rol spelen. Dat is eigenlijk enerzijds het klimaat, 2. het MKB en 3. het verkeer en het is ook goed denk ik om vandaag in deze Voorjaarsnota die 3 zaken, zeker het klimaat,

ook in breder perspectief te bezien en mooi te zien ook de initiatieven die u daar met de Staten over ontplooit. Veel discussie geweest over de motie circulaire dan wel blue economy en dat speelt overal.

Om te beginnen met het MKB, er is inderdaad voorzitter een veelheid aan regelingen. De heer Van Rey duidde daarop en het doel van deze regeling, de nieuwe MKB-aanpak, is toch laagdrempelige en proactieve advisering en doorverwijzing en was het maar zo makkelijk voorzitter dat wij die ruim 200 regelingen konden verminderen. Alleen wat blijkt nu, als je kijkt in de bestaande 203, plus deze nieuwe dan, 204 regelingen, is dat maar liefst 70% geregeld zijn op nationaal niveau, 20% op Europees niveau en dan ruim 10% op regionaal niveau en dan gaat het echt om heel veel verschillende sectoren, maar ook om heel veel verschillende soorten instrumenten, subsidies, vouchers, 155, verreweg de meeste. Fondsen, krediethypotheken, participaties, garantiestellingen, fiscaliteit en ook nog een 2-tal om-nietregelingen. Dus het is echt een flink oerwoud. We kunnen dat zelf niet helemaal kappen, maar we kunnen het wel beter inzichtelijk maken.

En voorzitter er is nog een regeling extra aangekondigd want dat gebeurt altijd op vrijdag na de ministerraad. Staatssecretaris Keijzer kondigt nu een faciliteit aan om knelpunten bij het optuigen van een app op een webshop makkelijker te maken voor MKB'ers. Op zichzelf natuurlijk aantrekkelijk, trekt daar wel € 200 miljoen voor uit en waar komt die € 200 miljoen nou vandaan zou je denken? Wel, wellicht uit de jaarlijkse opbrengsten van de ook aangekondigde vliegtax. De heer Rossel stelde daar vragen over. Hoe zit dat nu precies? We hebben nog geen Kamerbrief kunnen zien vanmiddag, maar wel een persbericht. Het kabinet start een internetconsultatie over een vliegbelasting. Dat kan zijn een Europese vliegbelasting op luchtvaart, een nationale belasting per vliegtuig of een nationale belasting per vertrekkende passagier. Wat dat betreft niets nieuws onder de zon want dat stond ook al letterlijk in het regeerakkoord. Dus met de berichtgeving van 'het kabinet gaat een vliegbelasting invoeren', loopt het toch wel wat hard van stapel. In ieder geval zal ons college zich ook nadrukkelijk in deze internetconsultatie mengen en kijken naar de effectiviteit want het lijkt er nu vooral op dat, als een aantal landen in Europa wel een vliegbelasting voor passagiers invoert, maar in onze buurlanden, in ieder geval België niet, dat dat sowieso tot grenseffecten leidt. We zijn blij met de aangenomen regeling dat er nu ook grenseffecten worden gemeten door het Rijk, maar dat betekent dus ook echt dat bij een belasting als deze eerst moet worden gekeken wat de grenseffecten zijn. Wat betekent dat voor de voorstellen voor MAA? Daarvoor kijken we nu wat de bedrijfsvoering is de afgelopen 2 jaar. Ik kan me voorstellen op het gebied van OV, vastgoed en opstelplaatsen en de kwaliteitseisen en de kwaliteitsvoorzieningen en dat die ook door de laatste groei van MAA op een hoger kostenniveau zijn gekomen dan waarbij bij de start van de concessie rekening kon worden gehouden. Dat hele pakket wordt nu geëvalueerd en na de zomer verwachten we u hierover meer in een voorstel te kunnen voorleggen.

Ten slotte de vraag van GroenLinks over de € 30,8 miljoen Kennis-Asprojecten, zijn dat allemaal nieuwe voorstellen? Nee, dat zijn eigenlijk voorstellen waarvoor reeds vanaf 2014 door Provinciale Staten de brede kaders zijn gesteld, maar als gezegd, per voorstel leggen we u in de 2^e tranche, na een positieve evaluatie, de vervolgfianciering voor. Dus die laatste kolom op de Voorjaarsnota, pagina 49 voor € 30,8 miljoen totaal, daar vindt besluitvorming over plaats door Provinciale Staten op basis van de evaluatie, maar ook op basis van het eerdere totaalbedrag waarmee u eerder heeft ingestemd. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank. Het woord is aan mevrouw Van Rijsbergen.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Ja, mevrouw Van Rijsbergen had ook nog 4 dingen op haar lijstje staan nu, 5 sorry. Allereerst het scholingsfonds en de motie daaromtrent. Deze motie zullen wij

overnemen. Wel met de mededeling dat wij bezig zijn met die lopende inventarisatie, dat we die graag uit willen voeren, dat die in september afgerond is, dat we daarmee, en dat stond ook al in de planning, inclusief de toezegging die ik u eerder heb gedaan, nog voor de begroting een voorstel komen en dat, en dat vind ik wel even een belangrijke, dat we in het voorstel geen regeling opnemen als er dekkende financiering is, met andere woorden als iemand anders ervoor betaalt, moeten wij hier in Limburg daar niet voor gaan betalen. We zullen deze inventarisatie uitvoeren en u een passend voorstel doen want let wel, het hele scholingsverhaal gaat erom dat hier in Limburg iedereen meedoet, iedereen meetelt en dus ook iedereen scholing verdient en dat is volgens mij ook de strekking van de motie.

Dan richting 50PLUS. Ja, ik heb u gevraagd om die motie rondom de scholingsvouchers aan te houden. Dat had eigenlijk een hele praktische reden, dat u vraagt om intensivering van regeling Scholingsvouchers, maar wij dus bezig zijn met dat onderzoek om te kijken of dat niet breder moet en of dat niet ergens anders in moet vallen. Dat was de reden dat ik voeg om het aan te houden, maar als u akkoord gaat met het feit dat we met dat onderzoek bezig zijn en dat die intensivering die u wilt maar die Gedeputeerde Staten ook wil, dat die wellicht ook in een ander vakje valt, dan kunnen wij deze motie ook overnemen.

Het CDA vroeg om toe te zeggen om 5 projecten voor statushouders, en ik denk ten minste 5 projecten voor statushouders, waarin ze daadwerkelijk aan het werk geholpen worden, om toe te zeggen dat we dat uit gaan voeren. In 1^e termijn heb ik u al aangegeven: er is een ketenregisseur aangesteld die superenthousiast is en ook heel betrokken en daar ook een rol in heeft en ik kan u toezeggen, en die toezegging had ik al gedaan, maar wellicht niet duidelijk genoeg. Ik kan u toezeggen dat we volgende week, als de Regietafel weer plaatsvindt, ik zal daarbij aanwezig zijn, dat we dan ook gaan praten over de daadwerkelijke invulling van dergelijke 5 trajecten.

Mevrouw Werrij (CDA): Ja voorzitter, dan nog een laatste duidelijke opmerking. We hadden inderdaad gezegd 5 à 10 trajecten. Het zou fijn zijn als die inspanning geleverd kan worden om dat te realiseren en het ging er ons met name ook om, om zeg maar los van de bestaande trajecten, op het moment dat een gemeente zelf met een project komt, om dat te faciliteren. Dus dat is uw toezegging ook.

Gedeputeerde Van Rijsbergen: Dat is absoluut mijn toezegging, maar dat was sowieso de insteek al van de hele Regietafel en 'Zo WERKT Limburg!'- aanpak eroverheen. Dan D66 en VVD, die een opmerking hadden over de focus van de Sociale Agenda. Ja, toen wij onlangs het debat voerden in Commissie CS over de effectmeting, de duiding op de effectmeting en de mogelijke verschuiving van focus in de Sociale Agenda, toen hebben we het er eigenlijk al over gehad. Daar kwam niet een duidelijk signaal over vanuit de Staten. We gaan het ook nog bespreken of we zijn het ook al aan het bespreken, zeker wat de mogelijkheden betreft met gemeenten, met partners, ook met het ministerie van VWS om te kijken of bijvoorbeeld de 'Kansrijk van Start'-regelingen waar het gaat over al met gezondheid bezig zijn in de zwangerschap en wellicht al voor de zwangerschap, of daar een focus mogelijk is. Dat ziet er heel kansrijk uit en ik zeg u graag toe om u daar in september over te informeren.

Dan, en dat ga ik even heel kort houden, vroeg de PvdA mij over het IJslands model waarin we natuurlijk heel vaak kijken naar de cijfertjes van 2 jaar geleden om te kijken of dingen effect hebben gehad. We hebben dat onlangs met de effectmeting nog gezien. In IJsland zijn daar uitstekende resultaten geboekt waar het ging over middelengebruik en jongeren en als ik daar even hardop over nadenk, en dat heb ik ook al met partners gedaan, dan zitten daar natuurlijk ook kansen in om dat toe

te passen op bijvoorbeeld NEET-jongeren (not in employment, education or training). In die richting zijn we aan het denken en ik zal u daarvan op de hoogte houden. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Van Rijnsbergen. Het woord is aan de heer Teunissen.

Gedeputeerde Teunissen: Voorzitter dank. Nog 2 vragen. De vraag van de D66 over het iXperium. De Brightlands Campus is 1 van de belangrijkste partners waar wij mee praten rondom het realiseren van iXperium in Zuid-Limburg. Dus daar hoeft u zich geen zorgen over te maken, dat we die over zouden slaan. Dan naar de PvdA. Wat doet u richting de digitale verkenning aan wat grootschaligere evenementen richting voorjaar 2019? Direct na de zomervakantie, in september gaan we iedere maand een event doen op basis van die 6 items die we nu aan het verkennen zijn. Dus we hebben in september een bijeenkomst of een event over onderwijs, in oktober is dat iets en zo eigenlijk tot en met het grote event dat u zelf hebt aangekondigd in februari ongeveer. Dan het laatste, nog even over de motie, de heer Nijskens maakte er zelf al een opmerking over, de motie over glasvezel. 'Gelijkwaardig' lees ik in dit geval als hoogwaardig conform de EU-ambities om 100 mb te ontsluiten, zijnde een gelijkwaardige variant van glasvezel.

De voorzitter: Of u maar even wilt knikken, was eigenlijk de vraag. Ja, hij knikt wat opzij. Goed. We gaan naar de heer Geurts.

Gedeputeerde Geurts: Dank u wel voorzitter, heel kort. De heer Rossel vraagt naar Avantis. Ik heb u daar een brief over gestuurd, wanneer dat komt, dat komt na de zomer. Dat is iets vertraagd door de coalitieonderhandelingen in de regio, er moesten wel zittende colleges zijn waar ik mee kon onderhandelen, mee in gesprek kon gaan, over het juiste mobiliteitsmodel voor dat gebied. Dus daar kom ik mee terug.

U stelt ook vragen over de bedrijfskavels rond de Buitenring. We hebben wat geld ter beschikking gesteld om een aantal onderzoeken te doen. Zoals u weet, heeft de regio nog een inspanningsverplichting om € 22,5 miljoen bij te dragen aan de Buitenring en daarvoor hebben we dus wel gebiedsontwikkeling nodig en dus ook nieuwe vestigingslocaties op de juiste plekken rond de Buitenring en de heer Van der Linden vraagt naar waterstof, gericht vraagt hij eigenlijk naar een actieplan. Ik wil dat niet te ingewikkeld maken, ik wil een aantal acties opschrijven die we gaan doen en daar gaan we met elkaar over in gesprek. Dat is een toezegging. Stedelijke ontwikkeling...

De voorzitter: Een toezegging ja. De heer Rossel, ik zet de tijd stil.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, want dit is toch niet wat wij hadden afgesproken. In mijn beleving was het dat we met bedrijventerreinen, en sowieso met ruimtelijke ontwikkeling, zoveel mogelijk inbreiding zouden doen en niet zouden gaan voor uitbreiding. Dus ik vind dit niet stroken met de beleidslijn die we hebben. Hoe kan dat?

Gedeputeerde Geurts: In 1^e instantie kijken we daar ook naar inbreiding, dus locaties geschikt maken, maar we gaan ook nog iets verder kijken naar locaties die nog geen bedrijventerrein zijn, om die eventueel ook geschikt te maken. We leggen niet een weg aan van bijna € 0,5 miljard, daar hebben we ook een aantal doelstellingen voor. Ene is goede bereikbaarheid van de regio, maar ook economische ontwikkeling stimuleren en verschillende fracties, ook in deze Statenzaal, hebben al geroepen: kijk nu eens wat verder dan de bestaande bedrijventerreinen en kijk ook of er nog op andere plekken nieuwe economie aan te jagen is.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, volgens mij was door die Buitenring de hele regio hartstikke makkelijk bereikbaar en kon je van Brunssum naar Kerkrade in een paar minuten. Dus het zou helemaal niet meer mogen uitmaken waar zo'n bedrijventerrein ligt rondom die Buitenring en nu gaan we toch op zoek naar plekken. Ik kan het niet rijmen, het is in ieder geval iets waar GroenLinks mordicus tegen is.

Gedeputeerde Geurts: Ja dat kan, maar ik hoor ook een hele hoop mensen op dit moment in de regio ontzettend blij zijn dat we die weg hebben aangelegd want tegenwoordig ben ik in een kwartiertje in Kerkrade-Noord en vroeger deed ik daar een halfuur tot 3 kwartier over.

De voorzitter: Maar voordat u naar huis toe gaat, eerst even de heer Nijskens. Ja.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, in aanvulling op de reactie van GroenLinks. Wij hadden in de 1^e termijn ook gevraagd naar de hoeveelheden beschikbare bedrijventerreinen en wat de behoefte is en bij uitstek zouden wij haast zeggen, als er langs de Buitenring plekken zijn waar dat heel goed kan, kijk daarnaar want ook dat is natuurlijk een stuk functie van de infrastructuur en ik heb eigenlijk begrepen dat qua natuurontwikkeling bij de Buitenring al veel meer is gedaan dan wettelijke verplichting en wellicht kan daar zelfs ook nog mee onderhandeld worden.

Gedeputeerde Geurts: Nou ja, die natuuropgave ligt vast, daar hebben we de gebieden voor gezocht, maar we gaan nu ook kijken: hoe kunnen we de gronden rond de Buitenring efficiënt inzetten, ook voor economische ontwikkeling en daar heb ik wat geld voor nodig, om ook de noodzakelijke onderzoeken te doen. Stikstofdepositie is een ingewikkeld verhaal, ook in dat gebied, en dat moet je goed onderzoeken, zodat je niet achteraf achter de feiten aanloopt, dat hebben we al bij de Buitenring meegemaakt.

De stedelijke ontwikkeling. De heer Van Rey zei, meer gericht naar mijn collega Teunissen: wij moeten op een andere manier naar binnensteden gaan kijken. Volgens mij hebben we daar een heel programma voor uitgerold, dat heet Binnenstedelijke Ontwikkeling. Daar grijpen we als overheid in, we hebben daar een programma, Limburg-breed, voor € 65 miljoen gepakt. Als ik alleen al kijk naar, en dan pak ik weer het voorbeeld Heerlen, daar proberen we functievermenging te veroorzaken en daar kopen we dus gericht, samen met de gemeente, retailoppervlaktes op, kantoorcomplexen op, om die transformatie op gang te brengen en met andere steden hebben we ook harde afspraken gemaakt om bijvoorbeeld weer wonen toe te staan in de binnenstad, bijvoorbeeld bij de aanloopstraten, hoe daar dan ook nu winkels worden omgebouwd tot woningen. Dat gaat ingewikkeld want dan moeten ook weer bestemmingsplannen worden aangepast enzovoort. Dus we kunnen veel willen, maar we zijn wel afhankelijk van de procedures die we moeten doorlopen. Dus die functiemenging zetten we daar volledig in en de VVD vroeg naar de rotonde Well. Volgens mij heb ik daar al van gezegd wat ik daarvan heb gezegd vorige week, die wordt aangelegd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Mackus. Sorry, nee mevrouw Claessens, even een interruptie.

Mevrouw Claessens (SP): Voorzitter, ik had nog gevraagd naar de binnenstedelijke ontwikkeling. De heer Geurts zei in de 1^e termijn dat het in sommige steden niet zo goed loopt als gepland was of voorzien was en dat er mogelijk geld terug zou komen naar de Provincie en ik heb gevraagd naar de oorzaken hiervan, of hij daar een beeld van kan schetsen.

Gedeputeerde Geurts: Als u de laatste tijd de krantenberichten hebt kunnen volgen, moet er financieel een heroverweging plaatsvinden in verschillende gemeenten. De gemeenten hebben

gewoon grote tekorten, die veroorzaakt worden op het Sociaal Domein en dat zou mogelijkerwijs ook effect kunnen hebben op stedelijke ontwikkeling en die gesprekken ga ik met ze aan. Tot nu toe zijn de rapportages nog altijd zo: we gaan het halen en we gaan het geld inzetten, maar ik vind ook wel dat je realistisch moet zijn en als je realistisch naar bepaalde steden kijkt die op dit moment het water tot aan de lippen staat, is het maar de vraag of je die steden moet blijven opjagen om alle afspraken die we 3 jaar geleden hebben gemaakt na te komen of moeten we nu nog eens een keer rustig met elkaar kijken wat realistisch is, zodat ook de Sociale Agenda goed wordt uitgevoerd, maar ook stedelijke ontwikkeling realistisch wordt uitgevoerd.

Mevrouw Claessens (SP): Dat is een helder antwoord, dank u wel.

De voorzitter: De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Dank u wel voorzitter. Ik had nog een vraag gesteld aan de portefeuillehouder met betrekking tot de parkeerplaatsen voor vrachtverkeer, of er ook gekeken wordt naar het Franse systeem. O, dat gaat de heer Mackus doen. Ik dacht de heer Geurts. Kijk, dan wacht ik nog eventjes.

De voorzitter: Mijnheer Mackus gaat daarmee beginnen zelfs. Het woord is aan de heer Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Ja, daar kan ik, helder antwoord. In feite zit dat er ook in want we hebben op de James Cookweg in Venlo al een project gedraaid en daar zitten die bijdragen in. Dus ik denk, dat systeem dat u ziet, dat is net... Ja, hetzelfde antwoord als de heer Rossel zei, dat zullen we breed meenemen.

De heer Housmans (PVV): Prima, helemaal tevreden.

De voorzitter: Merci.

Gedeputeerde Mackus: Er zijn nog 2 punten die openstaan en 1 vraag nog en een motie wil ik nog even duiden, de motie van noodhulp voor vervoer zieke en gewonde dieren. Ik heb in de 1^e termijn een handreiking gedaan om te zeggen: we gaan in gesprek met de noodopvang in Opglabbeek, ook met de Dierenbescherming, ook binnen de structuur om die te versterken omdat we dat wel van waarde achten en dat wil ik wel beperken, dat we niet alles gaan doen, zoals de motie aangeeft, want dat vinden we a, niet verstandig en b, daar hebben we ook geen dekking voor en als uw Staten dat toch per se wil, ja dat kan, maar dan, binnen mijn budget van natuur, dan zal het van ontwikkelopgave uitgaan want dat is 1 van de weinige ruimte die we nog hebben en ik weet niet of uw Staten daarmee akkoord gaan want u geeft het mee zonder dekking. Dat geef ik u mee. Mijn voorstel is eigenlijk, laat eerst het gesprek aangaan en kijken hoe wij verstandig, want ik heb al aangegeven dat wij wel meer willen doen bij Opglabbeek en richting Dierenbescherming, maar als u zegt 'er moet € 100.000,00 structureel bij', ja dan zal ik de dekking ergens moeten zoeken, dat ook ergens binnen de natuuropgave, wat ik niet verstandig vind, maar als u dat wilt, ja dan... De Staten beslissen, dus ik ontraad die motie maar ik heb wel een handreiking gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Zoals aangegeven, zijn die paar dieren die zo'n sterretje hebben als prioritaire soort echt te weinig. We hadden die toezegging al gekregen na beantwoording van vragen over dassen vorig jaar en er is nog iets bijgekomen, maar dat

is gewoon nog altijd te weinig en zoals ik net ook al aangaf, wordt er al niet voor alles gereden. Dus dat gebeurt al niet omdat er juist zoveel nood is en het bedrag dat komt echt uit rittenadministratie en een onderzoek dat hier heeft plaatsgevonden door de Provincie en het is toch gewoon een kwestie van politieke wil voorzitter. Wij geven € 100.000,00 uit aan een kogelvanger, we geven jaarlijks € 100.000,00 uit om wilde zwijnen af te schieten en we vragen € 100.000,00 om te voldoen aan onze zorgplicht ten aanzien van kwetsbare gewonde dieren die nu eenmaal, zo eist de Wet natuurbescherming, per dierenambulance vervoerd moeten worden en ja, mijn vraag is eigenlijk: dieren kennen geen grenzen, we mogen ze nu eigenlijk niet zelf brengen, wilt u misschien even een opvangcentrum optuigen in Limburg?

Gedeputeerde Mackus: Nee, maar ik heb al duidelijk aangegeven dat wij met Opglabbeek, dat we van waarde achten, dat we daar ook gaan kijken hoe we de relatie kunnen versterken want de toezegging wat u, ging puur op het feit: als er een prioritaire soort wordt opgevangen, dat die rekening wordt betaald door de Provincie Nederlands Limburg. Ik heb gezegd: we gaan daar een fundamenteelere afspraak van maken. Daar kijken we ook bij hoe die ritten in elkaar zitten met de Dierenbescherming, dat deel, maar we gaan niet de hele rekening betalen, dat elke merel die gevonden wordt, ook daarnaartoe gebracht wordt en vervolgens de rekening bij de Provincie Limburg komt want dat kan niet de bedoeling zijn en daarom heb ik aangegeven... En 2^e, we hebben die dekking niet hierin staan en dan geef ik aan: nou ja, dan zullen we ergens moeten zoeken waar het ook pijn doet, om het zo te zeggen. Dus ik geef aan in mijn toezegging dat ik het gesprek aan ga en kijken hoe we die relatie kunnen verbeteren om een structurele financiering te doen, maar dat zal geen € 100.000,00 per jaar zijn want die ruimte hebben we niet. Als u zegt 'dat moet € 100.000,00 zijn, het moet breder zijn', dat mag en dat is ook uw goed recht, alleen ja dan moeten wij een andere dekking gaan zoeken en ik weet niet of u daar blij van wordt, maar dat zijn 2 dingen, dat leg ik terug aan uw Staten.

De voorzitter: Nog een vraag hierover?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Wij hebben toch aangegeven dat er, ook in die Natuurvisie, een pro memoriepost is opgenomen voor initiatieven van maatschappelijke organisaties en daar kan dat prima. Vermaatschappelijking van de natuur, dat vinden we belangrijk in Limburg, daar kan dat prima ondergebracht worden.

Gedeputeerde Mackus: Dat geld is eigenlijk grotendeels al besteed want we hebben al veel meer van maatschappelijke initiatieven, meer initiatieven dan geld in ieder geval. Ik wil dat graag inzichtelijk maken voor u, maar dat is dan ergens uit kiezen, dat geef ik even aan. De Staten mogen altijd kiezen, dat is uw recht. Alleen ik geef aan dat wij in deze omstandigheden wel meer willen doen, maar niet verstandig vinden om het volledige wat u voorstelt. We komen een beetje in het midden uit. Als u meer wilt doen, dan vergt dat andere keuzes, zo simpel is de wereld, maar ik leg het aan u. Dat is de reactie van Gedeputeerde Staten.

De voorzitter: Voldoende? Oké, dank u. U kunt verder.

Gedeputeerde Mackus: Dat was het. Ik heb nog 2 punten open staan. Dat is de vraag van mevrouw Claessens over de motie biologische landbouw. Dat zeggen wij toe, dat we in het najaar daar de stand van zaken in beeld brengen en de vraag van de heer Housmans hebben we net al beantwoord. Arriva, wat mevrouw Claessens vroeg. Ja, we moeten toch even onze rol scherp houden. Wij toetsen op de kwaliteit van het OV en natuurlijk, als er discussie is, dan helpt het niet voor de kwaliteit en een betere kwaliteit, gemotiveerde werknemers, dat draagt bij aan de kwaliteit, maar wij gaan niet in het conflict

van werknemers-werkgevers bemiddelen, we hebben ook een afspraak met het IPO, dat doet geen enkele Provincie en dat gaan we ook niet in Limburg doen, dat achten wij niet verstandig.

Een laatste punt nog even, naar aanleiding van de discussie over de Maas met de heer Van Rey. Het is wel goed om te melden dat wij in Ooijen-Wanssum structureel 2 centimeter meer verlaagd hebben boven de waterveiligheidsopgaven en daardoor eindelijk, na 20 jaar, wel een aantal ondernemers ook kunnen helpen om toch op plekken uit te breiden. Het kan wel. Het is niet eenvoudig, maar het kan wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Mackus. Het woord is aan mijnheer Ruers.

Gedeputeerde Ruers: Mijnheer de voorzitter, ik wil alleen nog even ingaan op motie 2411, de motie van de PvdA-fractie over asbestsaneringsmethoden, alternatieven, en ik doe dat eigenlijk omdat ik de indruk heb dat er sprake is van een misverstand en kennelijk een hardnekkig misverstand en ik zal dat proberen uit te leggen. De geachte indiener merkt in het begin terecht op dat asbest schadelijk is voor de volksgezondheid, dat sanering onder strenge regelgeving valt, waardoor de kosten enorm oplopen en dat veel mensen vanwege de hoge kosten de sanering uitstellen. Dat klopt, daar ben ik het ook helemaal mee eens, maar dan zegt hij bij het volgende onderdeel van zijn betoog dat hij van mening is dat het goed is dat de Provincie showcases heeft, die als doel hebben het saneringsproces te versnellen. Los van de vraag of dat versneld kan worden, maar de inleiding geeft aan dat juist het kostenprobleem het probleem is, de hoge kosten, het probleem is dat er niet gesaneerd wordt en dan gaat hij over op het saneringsproces, dat zou versneld moeten worden en dan geeft hij een voorbeeld, dan vraagt hij aan het college om een onderzoek te doen naar alternatieve saneringsmethodes. Dan zou de indruk gewekt kunnen worden dat het gebrek aan saneringsmethodes de hinderpaal is voor al die saneringen, om die uit te voeren, maar dat is helemaal niet zo want de minister heeft in het antwoord op de vragen van 12 juni jl. aan de PvdA-fractie in de Tweede Kamer het antwoord al gegeven. De minister zegt heel eenvoudig: bedrijven hoeven vooraf niet specifiek te melden welke saneringsmethode zij gebruiken bij een asbestsanering. Je mag dus alle methodes toepassen die je maar wilt en kunt bedenken, dat zijn er heel wat, als ze zich maar houden, en dan komt de voorwaarde natuurlijk, aan de strenge eisen van de wet dat het veilig is en daar controleert de inspectie op. Dan is het probleem dus in feite daarmee opgelost. Dus de vraag die wordt gesteld aan ons of het voorstel dat wordt gedaan aan het college om showcase te maken, ik zou zeggen, dat kan iedereen doen, er is geen enkele belemmering en waarom zouden wij showcases maken? Dat is iets voor vaklui en er zijn ook bedrijven die dat doen.

De voorzitter: Nou komt de interruptie.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter, maar het is na 3 jaar hier gehoord te hebben van de gedeputeerde dat deze Provincie... (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, maar u spreekt met 1 mond, van de gedeputeerde gehoord te hebben dat showcases maken het kerndoel van deze Provincie is, dat dat de focus is van het asbestbeleid. Het is lastig om dat dan nu in een andere context in 1 keer weer terug te krijgen als zijnde: hetgeen wat we zeker niet moeten doen, is showcases maken, terwijl de PvdA stelt dat enerzijds het doel is om sneller en goedkoper te saneren, daar showcases voor te maken en liefst bij het Rijk aan te dringen om, net zoals bijvoorbeeld bij landbouw, andere regelingen ook te krijgen of ruimte te krijgen om ook nog eens flexibel te saneren. Dus enerzijds zo goedkoop en efficiënt mogelijk saneren en anderzijds aan te dringen bij het Rijk, en ik geloof niet dat dat voor september gelukt is, maar om te zoeken naar die regelruimte die eventueel nog geboden kan worden.

Gedeputeerde Ruers: Ja, showcases ken ik. Ik weet ook van mijn voorganger dat hij een aantal showcases heeft gemaakt, maar dat is iets anders dan wat u hier ziet en wat u hier stelt. Die showcases zijn praktijkgevallen, bijvoorbeeld in Brunssum die niet zo goed gelukt is als andere, maar dit is niet wat u hier.... Het gaat hier om de saneringsmethodes waar u het over heeft en er is alle ruimte over voor iedereen, dus we bedoelen misschien hetzelfde, maar zoals u het hier formuleert, schiet u uw doel voorbij en dat vind ik jammer.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Op welke manier interpreteert u dan dat ik het doel voorbij schiet in deze motie? Want ik geloof dat we...

Gedeputeerde Ruers: U zegt: het is goed dat de Provincie showcases heeft die als doel hebben het saneringsproces te versnellen, maar versnellen is een kwestie van toepassen. Dat is op dit moment helemaal het probleem niet, het probleem dat er nu is, zijn de toepassingen van de methodes die er nu liggen, die veel te, veel te duur zijn en die duur gemaakt worden door de methode die er is, onder andere doordat de branche alles zelf beslist, wat ik in de 1^e instantie al zei. Dat jaagt de kosten op, dat jaagt de prijzen op, daardoor komen de mensen niet aan saneren toe en juist de mensen met een laag inkomen gaan niet saneren.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar juist de grote belangenorganisaties van de woningcorporaties die de afgelopen week ook vragen om die voorbeelden van laat ons nou aantonen dat we dit sneller en beter en goedkoper kunnen. Ik vraag u om die voorbeelden te omarmen en te proberen dat naar Limburg toe te halen en die ruimte op te zoeken, bij de minister, bij het Rijk.

Gedeputeerde Ruers: Ik zou zeggen laat die corporaties komen, elke methode mogen ze gewoon toepassen als ze hem hebben, dat ligt vrij.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik vraag u ook om te gaan, om gas te geven, om die actie... Ga naar die woningcorporaties toe.

Gedeputeerde Ruers: Ik wil ze best een brief schrijven: het staat in de wet, ga uw gang. Dat zegt de minister ook.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja oké. Goed, ik vind het lastig. Mijn vraag is aan u om ook naar Den Haag te gaan en daar te bepleiten dat die regels soepeler worden. Dat is onderdeel van het realiseren van die showcases.

Gedeputeerde Ruers: Die regels hoeven helemaal niet soepeler, de kosten moeten omlaag en dan moet je wel beginnen met de wet te veranderen, dat je de branche niet de gelegenheid geeft de prijs op te drijven.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, en om dat mogelijk te maken, moet u naar Den Haag om dat te gaan regelen, zodat wij hier het voorbeeld kunnen zijn.

Gedeputeerde Ruers: Dat heeft uw partijgenoot in de Tweede Kamer precies goed aangepakt, die vragen die er liggen en de antwoorden van de minister en daar is hij nu mee bezig en dan voorzitter wil ik afronden. Het gaat lang duren, dat kan ik u wel vertellen want de minister zegt: ik heb u in november 2017 toegezegd dat ik een reactie zal opstellen naar aanleiding van onderzoek naar het functioneren van het asbeststelsel en dan zegt hij: 1 van de aandachtspunten die ik daarbij heb aangegeven, is hoe innovatie in de sector verder kan worden gestimuleerd en procedureel

eenvoudiger kan worden en dan komt ie: naar verwachting ontvangt u deze zomer de beleidsreactie. Dus die reactie komt binnenkort en dan weten we waar we aan toe zijn.

De voorzitter: Het misverstand is volgens mij wel helder geworden. Ik had zelf nog 1 vraag ter beantwoording en daar blijf ik voor zitten, anders moet ik helemaal lopen. Dat was de vraag over de politiecapaciteit. Het is inderdaad zoals de heer Van Rey zei, het gaat over de beschikbaarheid van het personeel, het gaat dus niet om de aantallen, maar waar nu over gesproken wordt, is dat in het verdeelmodel geen rekening wordt gehouden met de inzetbaarheid van het aanwezige personeel en dat heeft te maken met leeftijd, het heeft ook te maken met eventuele conditie en dergelijke. Dus dat zijn allemaal zaken die in die extra € 58 miljoen aan de orde zijn en waarvoor de minister nu wordt bevraagd door zowel de politiechef als de burgemeester. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee dat is goed, als de notulist het maar gehoord heeft. Ik ga het niet helemaal herhalen, maar het komt erop neer dat, zoals de heer Van Rey zei, de lobby die wordt ondersteund in de motie van de politiecapaciteit inderdaad behelst de inzetbaarheid van de politie in Limburg, om die onderdeel te maken van de verdeelsystematiek, om daar met dat argument rekening te bij de toedeling van de extra capaciteit.

Dat gezegd zijnde, denk ik dat wij de 2^e termijn gehad hebben. Dan ga ik u vragen om eens voorzichtig op uw plaats te gaan zitten, achter uw eigen naambordje want we gaan tot besluitvorming over. Aan de orde zal in 1^e instantie zijn de amendementen, maar die zijn er niet. Eerst komt de heer Van der Linden sorry, ja.

De heer Van der Linden (50PLUS): Voorzitter, een omissie van mij. Ik was vergeten in de 2^e termijn te zeggen dat ik in de besluitvorming een voorbehoud maak bij het 2^e deel van de besluitvorming, de wijziging van de begroting in verband met de papierfabriek, die er nog aankomt.

De voorzitter: Ja, dat komt zo dadelijk. Eerst gaan we de moties doen, dan komt het Statenvoorstel en ik heb genoteerd dat bij het Statenvoorstel een aantal fracties heeft aangegeven een voorbehoud te maken voor het onderwerp Marsna, maar dat komt zo dadelijk, eerst gaan wij aan de moties beginnen. De heer Bus.

De heer Bus (Fractie Bus): Voorzitter, dat voorbehoud geldt ook voor mij.

De voorzitter: Ja, maar dat komt straks pas. We gaan eerst even met de moties beginnen. Ik heb een hele regen aan moties en we gaan kijken of u dezelfde administratie heeft gevoerd als ik en dan telt natuurlijk datgene wat uiteindelijk de indiener zal zeggen of de motie wel of niet in stemming moet worden gebracht en we gaan dat doen op volgorde van nummering zoals dat heet. Aan de orde is eerst de motie 2390 over circulaire economie, ingediend door de heer Rossel van GroenLinks en hij wilde die in stemming brengen, dus die gaan we dan ook in stemming brengen. Motie 2390. Ik verzoek iedereen plaats te nemen. Ik kijk even achterom of wij kunnen gaan beginnen met de stemmingen. Dat kan. 2390, dan open ik nu de stemming over de motie circulaire economie. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten en de motie is verworpen met 36 stemmen tegen, 9 stemmen voor. Voor hebben gestemd de fracties van de PvdA, GroenLinks, 50PLUS, Partij voor de Dieren, LOKAAL-LIMBURG en de fractie Bus. Aldus besloten.

Kom ik met u bij motie 2392 en naar mijn smaak is die aangehouden. Kom ik met u bij motie 2393, dat is de motie over de politiesterkte. Die is overgenomen door het college. Vraag is: moet die in stemming komen of niet in stemming komen? Ik kijk even naar de indieners, de heer Titulaer? Die

hoeft niet in stemming, wordt overgenomen door het college. Daarmee overgenomen. Kom ik bij 2394, de experimenten alternatieve vormen van vervoer, deze motie is ingetrokken. Kom ik bij 2395, de motie over de uitbreiding scholingstrajecten 45-plus. Die is overgenomen door het college. Vraag is: moet die in stemming komen of niet in stemming komen? Ik kijk even naar de heer Van der Linden. Die moet wel in stemming komen. Dan gaan we daarover stemmen. 2395, uitbreiding scholingstrajecten 45-plussers. De stemming is geopend voor die stemming, 2395. De stemming is gesloten. Uitslag is als volgt. De motie is aanvaard met 41 stemmen voor, 4 stemmen tegen. Tegen heeft gestemd de fractie van D66. Aldus besloten.

Kom ik met u bij motie 2396, de doorstart hoger onderwijs voor ouderen, is ook overgenomen door het college. Vraag is: moet die in stemming komen? Die wil wel in stemming komen. Dan gaan wij kijken of dat kan. Dat wordt 2396, Doorstart hoger onderwijs voor ouderen. De stemming daarvoor is nu geopend. De stemming is gesloten. Deze motie is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik bij motie 2397 van de heer Geraats, de herprioritering middelen ten behoeve van klimaatadaptatie. Die kan gewoon in stemming worden gebracht? Die kan gewoon in stemming worden gebracht. Motie 2397, de stemming is geopend. De stemming is gesloten en deze motie is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik met u bij de gewijzigde motie over de CO₂-reductie, numero 2398. In stemming brengen mevrouw Werrij? Ja, die wordt in stemming gebracht. 2398, gewijzigde motie. De stemming is al geopend. De stemming is gesloten. Deze motie is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik met u bij motie 2399, noodhulp en vervoer zieke en gewonde dieren. Daar komt waarschijnlijk een stemverklaring.

Mevrouw Claessens (SP): Ja voorzitter, graag een stemverklaring. De SP stemt voor deze motie omdat wij, en dat heeft de gedeputeerde ook erkend, een zorgplicht hebben voor de dieren die naar Opglabbeek worden gebracht.

De voorzitter: Bedankt. Deze wordt dus in stemming gebracht. Motie 2399, gewijzigde motie over het vervoer van zieke en gewonde dieren. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Deze motie is aanvaard met 25 stemmen voor, 20 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd het CDA, de VVD, D66 en dat zijn ze en de overige partijen hebben voor gestemd. Aldus besloten.

Komen wij bij motie numero 2400. Dat is de gewijzigde motie 2400, ook van mevrouw Plusquin, over de aanpak geurhinder vanwege tegenvallende prestaties luchtwassers. Die is aangehouden. Ja, ik wilde dat net gaan zeggen, die wordt aangehouden. Dan kom ik bij 2401, de motie van de heer Rossel over de redding van insecten, die is ook aangehouden. Dat klopt. Kom ik bij motie 2402, de motie Heuvelings over dubbel glasvezel voor Limburg. Overgenomen door de heer Teunissen al namens het college. Vraag is: moet die in stemming komen? Ik kijk naar de heer Heuvelings. Die wilt u wel in stemming hebben. Dan gaat 2402 over de glasvezel nu in stemming. Er komt eerst even een stemverklaring voordat u stemt, even wachten.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, zoals reeds aangegeven zal de PVV voor deze motie stemmen op basis van het feit dat die aanvulling is opgenomen voor gelijkwaardig snel internet en daarmee kan het ook draadloos zijn volgens 5G.

De voorzitter: Dank u wel voor deze stemverklaring. Snel terug naar de plaats want ik open nu de stemming.

De stemming is gesloten en deze motie is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik bij 2403, de motie over de internationale museumkaart, is ook overgenomen door het college. Vraag is: moet die in stemming komen? Hij wil wel in stemming. Oké, dan gaat die toch in stemming. De stemming is geopend. Gaat over de museumjaarkaart. Ik mis nog steeds 1 stem, is er iemand weg? Ik mis nog 1 stem.

De stemming is gesloten, dan kom ik weer op 45 uit. De motie is aanvaard met 37 stemmen voor, 8 stemmen tegen. Tegen heeft gestemd de fractie van de PVV. Aldus besloten.

Kom ik met u bij motie 2404, ook van de heer Heuvelings, Uitbreiding van de vrachtautoparkerplaatsen aan de grens van Limburg. Kan in stemming worden gebracht? Kan in stemming worden gebracht. De motie kan dus nu over worden gestemd want de stemming is geopend, 2404.

De stemming is gesloten. Deze stemming is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Kom ik bij de aangehouden motie 2405 over de vlieg gezondheid en klimaat, dossier MAA, is inderdaad aangehouden. 2406 van de heer Rossel, is ook aangehouden, 2407 is naar mijn smaak ook aangehouden. Kom ik bij 2408, de motie over het Limburgs studiefonds, is overgenomen door het college van Gedeputeerde Staten. De vraag is: moet die in stemming worden gebracht? Die wordt toch in stemming gebracht. 2408, de stemming is geopend.

De stemming is gesloten en die is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Ik kom met u bij 2409, de motie over structuurversterkende investeringen in de gemeenschapshuizen. Die kan gewoon in stemming worden gebracht? Die hoeft niet in stemming te worden gebracht. Was die overgenomen of ingetrokken, wat was daarmee gebeurd? Overgenomen geloof ik hè. Ja, daar was over gesproken klopt. Dan gaan wij naar motie 2410, motie toezicht en handhaving risico bedrijven, overgenomen door het college. De vraag is: moet die in stemming worden gebracht? Die hoeft niet in stemming te worden gebracht. Dan gaan we naar motie 2411, de motie over de showcase alternatieve asbestsaneringsmethodes. Daar was een misverstand over, maar goed ik kijk even of die toch in stemming gaat komen. Die gaat met misverstand in stemming begrijp ik? Dan gaan wij toch over tot stemming van 2411. De stemming is geopend. Gewijzigde motie 2411.

De stemming is gesloten en de uitslag is als volgt, dat deze motie is aanvaard met 38 stemmen voor, 7 stemmen tegen. De fractie van de SP heeft tegen gestemd, de overige voor. Aldus besloten.

Kom ik bij 2412, de motie start de campagne een dumper is een stumper. Overgenomen door het college, vraag is: moet die in stemming komen? Toch in stemming ja? Oké, dan gaat die toch in stemming. 2412, aldus besloten. Sorry, de stemming is geopend. Ik had hem al voorspeld sorry, ik ga hem niet nog een keer voorspellen, ik werd aangesproken door het woordje 'stumper' waarschijnlijk. Het woordje 'stumper' kwam bij mij wel binnen.

De stemming is gesloten. Aldus besloten, met algemene stemmen aanvaard.

Kom ik met u bij de motie 2413, Limburgs lerarendilemma van de heer Van de Ven. Die kan in stemming komen? Ja, dan wordt er nu over gestemd, 2413 over het lerarendilemma. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten. Ook deze motie is met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

Motie 2414 is ingetrokken. Motie 2415 idem dito. Aangehouden sorry, dat is het verkeerde woord. O ja, ik had hier 'ingetrokken' staan. Is ook aangehouden, klopt en motie 2415 is ingetrokken. 2416 over de interimpool, een beter Limburg voor minder geld, is overgenomen door het college. Vraag is aan mevrouw Lauvenberg of die toch in stemming moet komen. Hij gaat toch in stemming. Dan gaan we 2416 in stemming brengen. 2416, motie interimpool. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten. De motie is aanvaard met 40 stemmen voor 5 stemmen tegen. Tegen heeft de VVD-fractie gestemd, de overige fracties hebben voor gestemd. Aldus besloten.

Dan dames en heren, kom ik bij het pièce de résistance zelf, dat is het Statenvoorstel en dat haal ik er even bij. Het is wel belangrijk dat u even weet wat wordt besloten. Provinciale Staten zal worden gevraagd om in te stemmen, te besluiten de Voorjaarsnota 2018 vast te stellen en de 5e begrotingswijziging vast te stellen zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2018, hoofdstuk 4, Financiële begroting en dan is er door een aantal fracties een voorbehoud gemaakt op € 900.000,00 die al in de Voorjaarsnota staat voor het dossier Marsna. Daar neemt een aantal... en die hebben dat genoteerd gaande de rit.

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter is het misschien een ordevoorstel om de stemming van de Voorjaarsnota na de behandeling Statenvoorstel Marsna Paper te doen?

De voorzitter: Dat kunnen we ook doen, dat is net zo netjes. Ik denk dat, nu de heer Koopmans hier toch is, want dat was even de reden dat we het zo hadden. De heer Koopmans blijft en wij zouden dus de stemming over de Voorjaarsnota zelf, G-18-018, kunnen doen na de behandeling van het stuk over Marsna Papier. Is dat akkoord? Dat is akkoord. Dan stel ik die stemming daarover uit en ga ik met u naar het volgende agendapunt. Er wordt even gevraagd voor een stop om de handen te wassen. Dat kan, ik schors voor 5 minuutjes, maar dan ook alleen om de handen te wassen.

[SCHORSING]

6.2 G-18-015 Gewijzigd Statenvoorstel verkoop papierfabriek, bedrijfshal en twee kantoorvilla's aan Building Marsna B.V. in Meerssen, brief Gedeputeerde Staten van 18 mei 2018 (2018-33575)

De voorzitter: Ik verzoek u weer plaats te nemen dames en heren en ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 6.2, G-18-015, gewijzigd Statenvoorstel Verkoop papierfabriek, bedrijfshal en 2 kantoorvilla's aan Building Marsna B.V. in Meerssen, brief van Gedeputeerde Staten van 18 mei jl..

De Statencommissie FEB heeft dit Statenvoorstel behandeld op 1 juni 2018 en daarbij besloten om geen wensen of bedenkingen in te brengen en het voorstel als bespreekstuk door te geleiden naar Provinciale Staten van vandaag. Het Presidium heeft op 1 juni besloten om dit te behandelen in deze vergadering.

Het voorgesteld besluit. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken met betrekking tot de verkoop van de fabriek, de solitaire bedrijfshal en 2 kantoorvilla's voor € 1,00 en een bijdrage in de kosten van achterstallig onderhoud en brandveiligheid van maximaal € 4,3 miljoen.

Behandeling in 2 termijnen. Er zijn 7 partijen die gevraagd hebben om het woord. De spreektijdenregeling is van kracht, 5 minuten per fractie maximaal, maar niet iedere fractie heeft dat overigens nodig als ik dat zo zie, dus ik probeer om de tijd te handhaven. Als 1^e zal spreken GroenLinks met de heer Rossel, aansluitend PvdA met de heer Kuntzelaers. Het woord is aan de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u wel. We spreken inderdaad opnieuw over de papierfabriek in Meerssen. Daar hebben we het ook in de Commissie over gehad. Ik ben wel heel erg dankbaar dat wij een aanvullend stuk hebben gekregen vanuit de zijde van het college en dat er niet lukraak iets met bedragen wordt geroepen die kant nog wal raken blijkt nu want € 0,5 miljard om de boel te saneren, dat blijkt gelukkig niet uit het aanvullend stuk dat we nu hebben gehad.

Voorzitter, met de overname van Meerssen Papier naar Marsna Paper heeft GroenLinks ook al schriftelijke vragen gesteld. Die antwoorden hebben we gehad, maar daar konden we toentertijd ook niet heel veel mee. We zitten in ieder geval met een papierfabriek die al tot 2 keer toe een doorstart heeft moeten maken, van Favini naar Meerssen Papier, van Meerssen Papier naar Marsna Paper en ook de huidige exploitant lapt de huurdersbelangen en onze eigendomsbelangen eigenlijk aan de laars. Dat kunnen we wel met elkaar constateren en er ligt hier nu ik noem het maar even een soort pyrrusoverwinning op tafel om de boel maar van de hand te doen, niet wetend of die papierfabriek in de toekomst wel zal blijven want dat zijn eigenlijk wel de belangrijkste vragen, wat is nou eigenlijk de duurzaamheid van die papierindustrie in Meerssen, van die papierfabriek in Meerssen en wat als het opnieuw misgaat met de productie aldaar? Dan zitten we daar met een toch wel een behoorlijke historische fabriek, die we ook natuurlijk nu, gelet op het Buitengoed Geul & Maas, willen inpassen en willen behouden en het terrein blijkt hoe dan ook vervuild en zou je moeten saneren. Dus ik ben wel benieuwd hoe het college daar tegenaan kijkt. Dat zou mogelijk ook een bedenking kunnen zijn op de hele transactie zeg ik nu hardop roepende en ja, de scenario's, daar zegt met van scenario B en C zijn niet realistisch en scenario A, is wat mij betreft nog altijd, dat zou je eigenlijk moeten verkennen, in hoeverre gaat de huidige huurder piepen en kraken. Ik kan het niet inschatten. Er wordt een inschatting gemaakt van het college, maar het zou eigenlijk voor mij de meest realistische optie zijn om er wel mee door te gaan, dus scenario A en eigenlijk de huidige huurder aan te spreken op diens verplichtingen uit de huurovereenkomst en als we uiteindelijk dan in een situatie terechtkomen dat het echt niet anders kan, dan zou je alsnog bij ons terug kunnen komen dunkt mij, maar zover is het nog niet. Het is een beetje ook op aannames gebouwd. Dus ik ben benieuwd hoe het college daarop gaat reageren en voor ons heeft het wel een vrij vieze afdrank, dit dossier. Dus ik ben ook benieuwd of we met deze transactie die het college nu voorstaat voor de komende tien jaar verlost zijn van dit dossier.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Kuntzelaers, PvdA. Dan de heer Van Wageningen, D66.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Een dossier dat bij ons zwaar op de maag ligt en wat als heel onprettig wordt ervaren, maar aan het einde van de rit komt voor de PvdA een hele simpele keuze voor te liggen. Een faillissement, waarna wij in de maag zitten met een aantal gebouwen die we daarna mogen saneren of een poging wagen om een doorstart te vinden om 50 mensen, 50 gezinnen, aan het werk te hebben en te houden en uiteindelijk zijn het dan die 50 gezinnen, die 50 werknemers, die voor ons de doorslag geven om wel te kiezen voor dit voorstel, maar dat is met pijn en moeite omdat het echt voelt als een ongelukkige deal waar we in een soort spagaat terechtkomen en uiteindelijk dan kiezen voor de werkgelegenheid. Tot zover de PvdA.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Het woord is aan de heer Van Wageningen. Sorry, er komt een interruptie van GroenLinks, de heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Wat vindt de PvdA als we die papierfabriek dadelijk van de hand doen en het gaat weer mis op die locatie, wat gaat er dan gebeuren met de hele situatie?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dat maakt het inderdaad een enorm lastig dilemma want je wordt in een positie gedwongen waarin je kiest voor een mogelijke groei van een bedrijf en het mogelijk in stand houden van bedrijvigheid op papierindustrie, die sowieso al een kritische sector is natuurlijk en aan de andere kant het niet kiezen voor dit scenario betekent dat er 50 mensen, 50 gezinnen, morgen te horen krijgen dat ze op zoek kunnen naar een andere baan en dat wij alsnog in de maag zitten met die gebouwen en nog steeds geen oplossing hebben voor de materie en uiteindelijk wegen die gezinnen, die werknemers, voor de PvdA dan zwaar.

De voorzitter: Antwoord, nog een vraag?

De heer Rossel (GroenLinks): Voorzitter, heeft de PvdA ook gezien dat eerder al 206 fte waren beloofd, het er nu nog maar 50 zijn, dus dat het gewoon een aflopende zaak is?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, aan de heer Rossel. Ja uiteraard, anders had ik het een makkelijke keuze gevonden namelijk en dan had ik hier niet twijfels gehad over wel of niet in dit project investeren en dan een afweging maken tussen werknemer en een bedrijf in de lucht houden waar we twijfels over hebben en dat doet voor de PvdA pijn, want je moet kiezen uit 2 kwaden en risico's nemen en dat risico valt in ons geval uit richting werknemers en voor die zekerheid kiezen wij.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Van Wageningen. Aansluitend mevrouw Lauvenberg.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, die overweging siert de PvdA en die delen we ook. Het is inderdaad een moeilijk besluit, eentje die wel goed onderbouwd is door het college, hoe moeilijk die ook is en we staan erachter, ook omdat we er nog een element van geloof aan toevoegen en dat is geloof dat dit best wel eens goed kan aflopen en nog wel eens voor langere termijn voor werkgelegenheid zou kunnen zorgen en dat geloof is gebaseerd op het feit dat de papierindustrie in de Limburgse economie hardnekkig voor werkgelegenheid zorgt. Het is al lange tijd een marginale industrie, maar ook al lange tijd een goede bron van goede werkgelegenheid en er worden producten gemaakt waar behoefte aan is.

Het is wel een bijzonder besluit en we hebben dus ook nog even goed gekeken naar wat ooit de bedoeling was van de aankoop van destijds, Favini, en daarover schreef gedeputeerde Driessen op 18 november 2008 aan de Staten: 'intussen hebben wij besloten om het strategisch in het Geuldal gelegen fabrieksterrein van de voormalige papierfabriek Favini, ondanks een tot nog toe mislukte doorstart toch aan te kopen. Dit terrein is gelegen op het scharnierpunt van het centrale en verbindende project Landgoederenzone Geuldal en zal binnen deze visie herontwikkeld worden afhankelijk van een eventuele doorstart.' Destijds speelden dus overwegingen landschapsontwikkeling mee naast de mogelijkheid van een doorstart en dus behoud van werkgelegenheid. Die 2 hebben destijds beide meegespeeld. In het huidige Statenvoorstel lijkt het alsof er alleen nog maar sprake is van een werkgelegenheidsdoel, maar er waren oorspronkelijk meerdere doelen en naar mijn idee en namens D66, omdat ook naar de toekomst toe landschappelijke ontwikkeling op die locatie wel degelijk aan de orde zou kunnen blijven, is het ook goed dat in het Statenvoorstel zo op te nemen en dat kunnen we ook wel doen, ook middels een amendement, ook al omdat dit ook in het handelen van

het college en de afspraken die daarmee met de ondernemer gemaakt zijn, is meegenomen en ik stel dus per amendement, ik denk dat het al is uitgedeeld, namens D66 een aantal aanpassingen voor die ertoe strekken dat om te beginnen wordt onderkend dat ooit landschap al het doel was, die dat doel doorstelt en ook de consequenties ervan, een afspraak met de ondernemer die inmiddels ook al is gemaakt en het doel wordt ook verduidelijkt van de gronden die nu in landbouwkundig gebruik zijn, die wel in eigendom van de Provincie blijven. Als we dat niet zouden doen, en ook niet in een Statenvoorstel zouden doen, dan zouden dit spookhectares worden zonder eigenlijk doel. Vandaar dit voorgestelde amendement en ik beveel het dus bij u aan omdat het ook fouten die in het verleden gemaakt zijn, dat we eigenlijk het doel van besluiten niet goed vastleggen, dat we die fout niet nog een keer maken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan mevrouw Lauvenberg. Aansluitend de heer Titulaer.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, dit is een Statenvoorstel waar je broek van afzakt, een beslissing die de Provincie moet nemen die gewoon echt niet uit te leggen is. Een beslissing die in de ogen van de SP een hele, hele slechte beslissing is, een pijnlijke en kostbare beslissing die geërfd is uit het verleden, waar toen helaas de foute beslissingen genomen zijn en ja voorzitter, nu zitten wij ermee te kijken en in de Commissie FEB had eigenlijk iedereen nog hetzelfde gevoel: dit kan toch niet, een domme beslissing, maar wie voorzitter, garandeert mij dat dit niet weer de volgende domme beslissing is die wij nemen? Ten 1^e weten wij niet hoe lang het bedrijf überhaupt nog kan overleven, ook als we wel een fabriek verkopen en € 4,3 miljoen bijdragen, want laten we nou eens eerlijk zijn, hoe rendabel is Marsna Paper eigenlijk en waar wij als SP vooral benieuwd naar zijn: wat als we dit zouden doen, hoe ziet het businessplan er dan uit van Marsna Paper voor de toekomst? Hoe gaan ze ervoor zorgen dat ze rendabeler worden en dat ook blijven in de toekomst, zodat die banen waar we het hierover hebben ook duurzaam zijn? Kijk, ze hebben ook hele oude machines, meer dan 100 jaar oud, ooit zullen die ook vervangen moeten worden en daar hebben ze dan ook geld voor nodig voorzitter. We hebben gevraagd, voor de behandeling van het Statenvoorstel, naar het businessplan van het bedrijf en wat is het antwoord dat we kregen? Dit is er niet, voorzitter. De voorgenomen investeringen zijn vervangingsinvesteringen en uitgangspunt is de huidige bedrijfsvoering. Voorzitter, kunt u dat geloven, de huidige bedrijfsvoering? Dan kan ik u nu al voorspellen: dit wordt niks, het bedrijf zal echt concreet wat moeten doen om overeind te blijven. Door alleen de huidige bedrijfsvoering te continueren, zal dit niks gaan worden.

De voorzitter: Interruptie, mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): De papierindustrie is een oude bedrijfstak, het is niet de wereld van het snelle geld en voortzetting van de productie is een mooi doel voor de papierindustrie. Onderkent u dat?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Dat onderken ik, maar we moeten hier ook kijken naar opbrengsten die het bedrijf heeft en de kosten die er tegenover staan en als je dan heel eerlijk bent: hoe ziet het er dan uit? Dat moet u in uw afweging meenemen.

Dan gaan we het hebben over de totale kosten achterstallig onderhoud. Deze zijn € 10,2 miljoen en het bedrijf zou zelf € 6 miljoen gaan bijdragen. Nou, dan vragen wij ons eigenlijk sterk af: hoe gaan ze überhaupt aan dat geld komen?

Dan het besluit dat aan ons voorligt. We verkopen de boel voor € 1,00 en we dragen bij aan de kosten van achterstallig onderhoud € 4,3 miljoen waar we, als we misschien ooit geluk hebben, € 600.000,00 van terugkrijgen. Ten 1^e is dat 1^e voorstel om de gebouwen te verkopen voor € 1,00 die je ooit gekocht hebt voor € 3,3 miljoen al een pijnlijke beslissing, maar goed daar hebben we inmiddels € 2,5 miljoen van terugverdiend via huuropbrengsten. Resteert er nog € 800.000,00 die we kwijtraken, maar waar wij eigenlijk de meeste moeite mee hebben, is dat we daarbij ook nog eens miljoenen gaan weggeven aan een bedrijf dat vanaf het begin wist, toen hij het overnam, dat er enorme gebreken waren aan het gebouw en er daarom dus ook bewust juridisch is vastgelegd dat de huurder voor alle onderhoudslasten verantwoordelijk is. De vraag rijst dan ook: wat heeft Meerssen Papier, daarna Marsna Paper, in al die jaren sinds 2009 zelf gedaan aan het onderhoud in het gebouw? Zijn daardoor de kosten in achterstallig onderhoud niet alleen maar toegenomen, wat eigenlijk aan de ondernemer zelf te wijten is? Wat is er op dit moment in het contract opgenomen over wanneer de huurder onderhoud moet plegen? De Provincie is volgens het contract dan ook alleen verantwoordelijk voor brandveiligheid en niet voor de rest van de kosten en die kosten van brandveiligheid bedragen maar € 1 miljoen, niet € 4,3 miljoen. Dus voor de SP is er dan ook geen reden om die € 4,3 miljoen te gaan bijdragen en ons voorstel zou dan ook zijn dat we maar die € 1 miljoen bijdragen voor de brandveiligheid, dat we wel voldoen aan onze contractuele verplichtingen en daar dienen we ook een amendement voor in. Nu wordt er continu beweerd dat we die € 4,3 miljoen moeten bijdragen om een juridisch gevecht te voorkomen, maar dat is er gewoon niet voorzitter als we die € 1 miljoen betalen.

Ten 2^e is duidelijk in het contract beschreven dat de huurder op de hoogte is van alle gebreken en dus ook verantwoordelijk is voor alle kosten en nu moet de ondernemer dit niet op de Provincie gaan afschuiven en in de aanvullende informatie die we nog gekregen hebben staat ook duidelijk: mocht er een rechtszaak komen, dan staat de Provincie zeer sterk. Dus waarom zouden we dan die € 4,3 miljoen bijdragen? Dit valt toch niet uit te leggen? Waarom zouden we zoveel geld van de belastingbetaler verspillen? En ten slotte voorzitter, geven we ook een verkeerd beeld af aan andere bedrijven in Limburg, ook in het kader van staatssteun want er zullen heus nog wel meer bedrijven zijn in Limburg die in zwaar weer verkeren en ook financiële hulp willen krijgen.

De voorzitter: Dat was de bijdrage? Ja. Dan gaan we naar het CDA, de heer Titulaer. Aansluitend de heer Van der Linden.

De heer Titulaer (CDA): Voorzitter, dank u wel. We hebben het voorstel in de Commissie FEB behandeld en daarna is afgelopen dinsdag een aanvullende notitie verschenen, dat was ook de afspraak binnen de Commissie, van Gedeputeerde Staten, waarvoor dank. Op basis daarvan zijn een aantal vragen beantwoord, maar er zijn ook nog openstaande vragen wat ons betreft. Die zijn deels ook al wel door voorgangers naar voren gebracht, maar deels wil ik die ook nog hier aangeven.

Aanvullend namelijk ook nog, er zijn 2 zienswijzen of hoe je het noemt, brieven in ieder geval, gekomen. 1 van een oud-directeur en 1 van een concurrent. Dat is op zich wel in de notitie ook meegenomen, maar als we daarmee beginnen. De oud-directeur schrijft: je bent in feite een falende bedrijfstak, althans op die locatie, dat heeft geen toekomst meer. Dus je bent water naar de zee aan het dragen en als dat zo zou zijn, dan komt de vraag op: wat gebeurt er inderdaad op het moment dat wij dus dat weer terug hebben verkocht en daar in feite een bruidsschat mee hebben gegeven om die zaken in die deal af te wikkelen. Wat gebeurt er op het moment dat het bedrijf dan alsnog zou failleren? En u heeft inmiddels een jurist in uw gezelschap, dus die kan wellicht ook direct beantwoorden, want dat is misschien een vraag, ja die is wel essentieel wat ons betreft om er een goed beeld van te krijgen want daarmee gepaard gaande in totaal ongeveer € 10 miljoen nodig voor dat bedrijf of althans om de gebouwen op te tuigen weer. Dat is zijdelings in de Commissie aan de

orde geweest, maar het staat niet meer expliciet genoemd, maar in de voorwaarden, hoe is de bestedingscontrole op de toe te zeggen middelen? Gaat dat gelijk op, wordt dat ook afgezekerd op het moment dat je het dus regelt en wordt anderzijds ook finale kwijting over en weer verleend voor alle claims? Dat is misschien een open deur, maar je moet het wel vastleggen, want soms vergeet je wel eens dingen. Helaas hebben we dat nu vandaag in de actualiteit, het gaat over de Buitenring, maar dan is het erg vervelend dat er een uitspraak van de rechter komt dat we iets vergeten zijn, over het hoofd hebben gezien. Ook bij de Provincie werken mensen en daar kunnen die dingen gebeuren, dus daarom dat we het hier toch even aan de orde stellen.

Anderzijds, het tegenovergestelde zou ook kunnen gebeuren, dat hopen we misschien, dus dat het heel goed gaat met het bedrijf en dat het vervolgens floreert, maar dan zou ook een soort Atteroscenario kunnen ontstaan, waarbij dus een bruidsschat wordt meegegeven die dan mooi wordt opgebruikt en vervolgens gaat het alsnog fout of dan heb je eigenlijk te veel betaald. Dat hangt weer samen met die bestedingscontrole. Dus die vragen zouden we graag in de beantwoording dan gesteld zien.

Ik wil daarbij benadrukken, we hebben niet de stukken ingezien vertrouwelijk want dan is het altijd lastig op een gegeven daar ook dus een besluit over te kunnen nemen. Wij varen op het oordeel en de informatie die we openlijk aangereikt krijgen vanuit het college en die afweging die daar gemaakt wordt, daar hechten we ons oordeel op. Tot zover.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Titulaer. Het woord is aan de heer Van der Linden. Aansluitend heer Van Rey.

De heer Van der Linden (50PLUS): Ja voorzitter dank u. Ja, geen gemakkelijk gegeven dit dossier en ik heb helaas de Commissievergadering moeten missen, dus ik heb ook nog wat meer informatieachterstand misschien, maar mijnheer Van Wageningen begon met landschapsontwikkeling. Ik heb door de vele wijzigingen onderhand het idee: is dat land toch nog dan van ons of niet meer? Dus graag een klip-en-klaar antwoord. Wordt die landbouwgrond er nu bij verkocht of niet? Want beter 2 keer gevraagd en duidelijkheid dan gezwegen en achter het net gevist, dus daar beginnen we mee.

2, wat ik heel vervelend vind, en als Staten moeten we controleren, is dat bij de risico's het punt staatssteun helemaal niet vernoemd is. Het had genoemd kunnen worden en was het niet van toepassing, dan had het er klip-en-klaar gestaan en dat hadden we het ook geweten en nu weten we het niet en dat vind ik een omissie en zeker omdat ik ook nog een beetje naar de EU-bepalingen heb gekeken en daar heeft het grenslandeffect een omgekeerde werking. Dus dat kan ook nog wel eens vervelend voor ons uitpakken. Dus wat krijgen we daarmee over ons heen als we straks nog beticht worden van staatssteun enzovoort?

Dan voorzitter, denk ik dat de SP een heel goed ding heeft gezegd, namelijk wij staan, als we het over die brandtoestanden hebben, voor € 1 miljoen aan de lat en niet voor die € 4 miljoen. Is het dan ook niet inderdaad voor die € 1 miljoen af te doen? Wat voor ons ook een vraag is, is: kunnen we het niet andersom aanpakken en zeggen: wij investeren die € 4 miljoen en u betaalt een tijdje geen huur tot we quitte zijn en dan als de zaak in de tussentijd failliet gaat, is het gebouw tenminste nog van ons. Dus er zijn veel mogelijkheden om het op een andere manier aan te varen dan deze manier, maar daar heb ik heel weinig van teruggevonden en misschien dat daar nog op ingegaan kan worden, maar vooralsnog ondersteunen wij de visie van de SP nadrukkelijk.

De voorzitter: Dan de heer Van Rey als laatste.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter, bij de aankoop in 2008 was de VVD-fractie fel tegen, daar zijn toen hele felle discussies geweest in het Presidium, ook omdat het toen allemaal in beslotenheid gebeurde en toen is er dus een brief gezonden naar de Staten waar ik zo uit zal citeren, maar dat is mooi een lot voor de VVD-gedeputeerde om deze bizarre deal niet door te zetten en ik wens hem daar ook politieke moed voor. Trouwens, dat geldt ook voor alle collega's. De brief van Gedeputeerde Staten van 24 oktober 2008 aan de Staten: de Provincie heeft besloten tot de aankoop van de grond en de opstallen van de papierfabriek voor een bedrag van € 3,3 miljoen. De Provincie wil de bedrijfslocatie gaan herontwikkelen, dit omdat de papierfabriek op een strategische plek ligt in het kader van de gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg. Daarbij is het van groot belang dat het gebied in ecologisch opzicht deel uitmaakt van de groene verbinding tussen de Ardennen, Grensmaas en de Hoge Kempen en daardoor de ruggengraat vormt van een Provinciale Ecologische Hoofdstructuur en zo gaat dat een beetje door voorzitter. Dat was toentertijd, het was helemaal niet de bedoeling om dat te gaan verhuren, dat was de achterliggende reden en ik begrijp heel goed mijnheer de voorzitter, via u aan de heer Titulaer, dat u die vertrouwelijke stukken niet hebt ingekeken want als die openbaar gemaakt worden, zijn we het lachertje in Nederland. Het lachertje in Nederland en ik mag er niets over zeggen, maar de juridische structuur, en mevrouw Lauvenberg heeft het zojuist al gezegd, tussen de verhuurder, eigenaar, en de huurder zijn ijersterke positie voor de Provincie. Dus ik begrijp er niets van. Ik begrijp ook niet waarom er op 4 juli 2017 een principebesluit is genomen hierover, de Staten er niet over is geïnformeerd en nou al een jaar lang duurt voordat wij hier iets over te zeggen krijgen, althans wensen en bedenkingen mogen doen.

Over de verzekeringsconstructie. Daar heb ik gevraagd inzage te hebben, heb ik niet gekregen. Wat de gedeputeerde in de Commissie heeft gezegd, kan absoluut niet. Dus ik vraag nogmaals die zaken ter inzage te leggen.

Dan voorzitter, de brief, de aanvullende brief naar aanleiding van de Commissievergadering. Ik begin bij wat een aantal collega's hebben gezegd over staatssteun. Er wordt gezegd over een concurrent, nee, het gaat over een deskundige die weet wat is er in de papierindustrie nodig is en er wordt in de brief van Gedeputeerde Staten nu gezegd: is er geen sprake van compenseren van exploitatieverliezen of anderszins steun ten behoeve van de exploitatie. Ja, daarmee moet ik lachen. Dat kun je misschien in de kleuterklas uitleggen, maar wat hier staat, klopt helemaal niet. Natuurlijk wel. Als je een fabriek verkoopt voor € 1 miljoen, dan kan die op de balans komen, dan kun je er krediet voor krijgen misschien van de bank. Je krijgt er geld uit, dus indirect is dit absolute staatssteun en ik roep die ondernemer op, als deze bizarre deal mocht doorgaan, om daar bezwaar tegen aan te tekenen, voorzitter. Er had dus gewoon, ook voor onszelf, een juridisch advies moeten liggen van de landsadvocaat of van wie dan ook en voorzitter, ik zal dan, dinsdag komt de Commissie van Voorbereiding bij elkaar, vragen om de Zuidelijke Rekenkamer ook hier een onderzoek naar te laten instellen.

Natuurlijk is het prachtig als je opkomt voor de werkgelegenheid, zeg ik via u tegen de heer Kuntzelaers, geweldig, maar alle deskundigen zeggen dat dit niet vol te houden is, leest u de brieven die daarover zijn binnengekomen en voorzitter als ik dan toch, want ik probeer ook altijd mee te denken natuurlijk, als je dan zegt 'dit moet toch doorgaan', dan is er maar 1 maar en die maar is dat de eigendom van de opstallen, in welke entiteit die ook moge komen, dat als er iets gebeurt, dat het 1^e terugrecht van de Provincie, terugkoop is van de Provincie. Als je dat niet doet, dan zal ik ook dit dossier, want ik heb in die 25 jaar nog nooit zo'n dossier meegemaakt, ik heb wel meegemaakt de Innovatoren die voor € 26 miljoen gebouwd wordt, € 16 miljoen de dag erna wordt afgeboekt in

€ 10 miljoen, maar dat is Provinciaal geld, van de Provincie zelf moet ik zeggen, maar hier zit toch iets heel anders achter en daar heb ik nog niet de vinger achter weten te leggen.

De voorzitter: De heer Titulaer voor een interruptie.

De heer Titulaer (CDA): Ja, dank u mijnheer de voorzitter. Ik wil de heer Van Rey vragen: als de waarde negatief is, wat heb je dan aan een terugkooprecht? Nou wil ik dat... want ik heb daar ook vragen over gesteld. Wat gaat er gebeuren, wat is de positie, op het moment dat het bedrijf alsnog zou failleren op het moment dat het is overgedragen en er zou een negatieve waarde want dat wordt in feite aangegeven nu in scenario A, stel dat je nu... en het gaat failliet, dan heb je dus saneringskosten, negatieve waarde. Wat heb je aan een terugkooprecht op het moment dat de waarde negatief is?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter, ik acht de collega Titulaer heel slim en de entiteit die deze onroerend goed voor € 1,00 zal gaan verwerven met 4,3, zal nooit de entiteit worden die ook de werkmaatschappij is en daarom zou ik zeggen, pak die brief van oktober 2008 erbij, daar zit een berekening ook wat het kan opbrengen, de locatie aldaar, en dan ziet u dus dat dit voor de ondernemer een deal is die geweldig is, maar voor de Provincie een deal is die heel slecht is en waarom zeg ik dat ook voorzitter? Omdat de positie van de huurder en verhuurder heel sterk is. Kijk, als wij in een zwakke positie zouden zijn, dan zou ik me nog kunnen voorstellen, maar dat is... maar meer mag ik er niet over zeggen en daarom was het beter geweest dat er ook een juridisch advies was geweest.

De heer Titulaer (CDA): Ja, dan is aanvullende vraag: is dan uw veronderstelling of uw mening of uw conclusie dat scenario A niet klopt qua getallen? We hebben een brief gekregen naar aanleiding van de Commissiebehandeling van Gedeputeerde Staten.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja, die heb ik hier voor me liggen.

De heer Titulaer (CDA): Ja, daar staat scenario A. Dus het kost dan € 2,5 miljoen tot € 10 miljoen om de zaak te saneren. Op het moment dat we namelijk vasthouden aan het contract, dan is de conclusie van Gedeputeerde Staten, dan gaat het bedrijf failliet en dat betekent dat je het saneert...

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): U gaat... Als u mevrouw Lauvenberg heeft gehoord en zojuist ook mij in bedekte termen, dat is dus niet zo. De positie van de verhuurder en huurder is ijzersterk voor de verhuurder. Mevrouw Lauvenberg heeft het net al gezegd: ik kom met een amendement alleen om de brandveiligheid. Dat is dus, concludeer ik, zo afgesproken.

De heer Titulaer (CDA): Als u dat zo zegt, is mijn conclusie dat dus, op het moment dat wij gewoon het contract voortzetten en aan de brandveiligheid voldoen, dan is uw conclusie althans, dat maak ik daaruit op, dat dus dat bedrijf gewoon doorgaat en dat dat verder gewoon kan blijven draaien.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ik ga daarvan uit.

De heer Titulaer (CDA): Maar u mag daar weer niks over zeggen dan.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, maar ik ga daar dus wel van uit en de Provincie moet eigenaar blijven vanwege ook de ontwikkeling die in 2008 hier bedoeld was.

Voorzitter, de heer Van Wageningen had het over de marginale papierindustrie in Limburg. U moet zich schamen, we hebben prachtige papierfabrieken in Limburg. Smurfit Kappa, we hebben Swalmen van de familie die nu verkocht is aan een groot Duits concern. Dat is niet marginaal, helemaal niet. Alleen hierover zijn de deskundigen, over hetgeen hier in Meerssen gebeurt, daar zijn de deskundigen heel duidelijk over: dit heeft zijn tijd gehad en dan moet je je conclusies trekken voorzitter. Dus ik zeg nogmaals, het enige wat de Provincie kan doen ter waarborging van de financiële belangen van de Provincie is dus, als men vindt dat deze deal doorgedrukt moet worden, dat de eigenaar van het complex, een afspraak contractueel wordt gemaakt dat dus de fabriek beëindigd wordt, dat onroerend goed teruggaat naar de Provincie.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): In de opsomming van de papierindustrie in Limburg vergat u nog de grootste, dat is Sappi in Maastricht en die zijn rendabel, marginaal rendabel.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee d...

De heer Van Wageningen (D66): Jazeker.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja, misschien waar u over spreekt.

De heer Van Wageningen (D66): Laat ik het zo zeggen. Het blijkt al lange tijd dat ze onder markteconomische voorwaarden kunnen blijven produceren en dat is precies het punt dat ik maakte. Het is niet de wereld van het snelle geld, niet de wereld van de businessplannen. Dus het besluit dat we hier aan het nemen zijn, dat is niet een besluit over stimulering of financiering van een geheel nieuwe activiteit. Nee, het is een besluit juist over continuering, dat is het punt dat ik probeerde te maken.

De voorzitter: Dank voor uw toelichting

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja voorzitter, ik zou zeggen, legt u dat eens voor aan Smurfit Kappa en die zullen u in ieder geval denk ik met enige glimlach tegemoet treden. Voorzitter, ik verwijs als laatste dan nog, want ik zie dat de tijd voorbij is, naar de brief van 1 van de oud-directeuren van het bedrijf die het heeft dat: het waterverbruik is per ton product zeer hoog en de energievoorziening niet efficiënt en het verbruik te hoog voor een moderne standaard. Dat zou u ook iets moeten zeggen. Dus voorzitter, hoe heet dat weer, beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Of hoe is het?

De voorzitter: In 1 keer goed.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ook al wordt het vanmiddag hier doorgedrukt en doen Gedeputeerde Staten besluiten later om dit wel aan te komen, dit blijft een hoofdpijndossier, dat blijft boven deze coalitie hangen en ik merk ook dat de coalitiepartijen iets onder druk gezet zijn in de pauze. Laten we dit niet doen, moeten we echt niet doen.

De voorzitter: Het woord is aan het college voor de beantwoording en ik begreep dat de gedeputeerde Van den Akker dat gaat doen.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel voorzitter. Dank u wel Provinciale Staten voor de inbreng in 1^e termijn. De heer Van Rey besloot met 'beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald'. Dat zou je natuurlijk ook ten opzichte van het besluit van de afgelopen 10 jaar je kunnen afvragen, maar de vraag, en dat is uitgebreid in de Statencommissie aan de orde geweest, die dit college zich ook heeft gesteld: is het de kerntaak van de Provinciale overheid om een papierfabriek, ook een historische papierfabriek als deze, om daar eigenaar van te blijven? En na het 2^e faillissement in 2015 is er een traject geweest van onderhandeling, van onderhoud, brandveiligheid en ook uiteindelijk zelfstandigheid van deze papierfabriek en de heer Van Wageningen heeft het eigenlijk heel mooi verwoord namens de D66-fractie. Het gaat ook om geloof, om vertrouwen, vertrouwen in ondernemerschap en vertrouwen in vakmanschap en dat is wel iets wat de ondernemer die in 2015 het risico heeft genomen om de papierfabriek over te nemen en ook de passie voor het vak heeft om papier te maken, papier te scheppen met fabrieken, met machines die meer dan 100 jaar oud zijn, om dat te blijven voortzetten en dat geloof en vertrouwen dat wij ook aan deze ondernemer zouden kunnen schenken.

Dan gaat het natuurlijk ook om de werkgelegenheid. Het feit dat er een jaar of 10 geleden nog ruim 200 mensen werkten en nu nog iets meer dan 50, geeft ook aan dat de automatisering hier onontkoombaar is, maar tegelijkertijd ook dat er een mooi product gemaakt blijft worden. Het is ook goed erop te wijzen de passie voor ondernemen zoals de heer Pijsel (directeur Marsna Paper BV en Building Marsna BV), hier aanwezig is, ook het debat natuurlijk volgt, en dat we hier gewoon tot een afgewogen oordeel kunnen komen en dat verdient niet de schoonheidsprijs, dat deed het 10 jaar geleden al niet toen onder stoom en kokend water van de naderende crisis het Provinciebestuur heeft besloten om de fabriek over te nemen en nu ook om deze weer te privatiseren, maar het college staat daar wel achter en heeft er de tijd voor genomen om ook in de juridische kluwen tot een evenwichtig voorstel te komen.

Ik zal kort ingaan op wat de verscheidene fracties hebben aangestipt. De GroenLinksfractie zei: ja, eigenlijk idealiter is het aan het contract houden van de huurder het meest simpele, tenzij het niet anders kan en eigenlijk de realiteit van onderhoud gebiedt te zeggen dat dat onmogelijk zou zijn om de fabriek ook levensvatbaar te houden.

De voorzitter: Een korte interruptie, een vraag ja.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Er wordt steeds uitgegaan van de crisistijd, dat daardoor die fabriek is aangekocht. Nee, door de crisistijd kwam die fabriek op de markt en toen zag de Provincie de kans schoon om die fabriek te kopen en waar ik net dat citaat heb voorgelezen, dat is een iets andere benadering.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, feit is dat in het najaar van 2008, na het faillissement van april 2008, de afweging is gemaakt door het toenmalige college om de fabriek voor € 3,3 miljoen te kopen en een doorstart mogelijk te maken en ook daarbij speelde toen als terugvalscenario: gaan we voor de economische ontwikkeling, gaan we ook voor de landschapsontwikkeling en uiteindelijk was het economische argument doorslaggevend, maar dat wil niet zeggen dat de landschapsontwikkeling nooit meer een rol heeft gespeeld en ook wat dat betreft dank voor het amendement van de heer Van Wageningen om dat nog eens zo ook op te schrijven. Het landschapsontwikkelingsargument was dus een terugvalscenario en daarom ook goed om in het amendement nu dat als doelhectares te benoemen. Ik kan wat dat betreft natuurlijk ook het argument, de combinatie van landschapsontwikkeling en werkgelegenheid van de PvdA-fractie onderschrijven. Het standpunt van de SP-fractie klinkt een beetje zoals we hier in Maastricht zeggen: 't is niks, 't was niks en 't weurt niks'

en gelukkig durven ondernemers meer risico te nemen en ik zou Provinciale Staten ook echt willen oproepen om hier ook daar achter te gaan staan want wat de SP-fractie hier doet, is speculeren op een toekomst, namelijk het wordt toch niks, maar door vandaag dit voorstel af te wijzen, creëert u een keiharde werkelijkheid, dat is namelijk dat deze fabriek binnen afzienbare tijd niet meer in staat zal zijn om aan zijn onderhoudsverplichtingen te kunnen voldoen, die natuurlijk in de miljoenen lopen, en dat de toekomst er zeer somber inziet en gietijzeren machines van het eind van de 19^e eeuw zijn simpelweg niet meer te vervangen. Het is juist het belang op deze manier dat ze onderhouden worden en in gebruik kunnen blijven om op deze unieke manier papier te maken.

Hoe zit het dan met het businessplan van de ondernemer? Die kan natuurlijk ook niet helemaal in de glazen bol kijken, maar het feit dat de ondernemer straks met de verkoop hypotheek op de gebouwen krijgt en geen huur meer betaalt, maakt in ieder geval zijn financiële positie wat stabiel.

De voorzitter: Een korte vraag van mevrouw Lauvenberg.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, het feit dat het businessplan er al niet is, zegt genoeg in onze ogen. Dus hoe kan dan hier het college concluderen dat die banen duurzaam zouden zijn? Hebben jullie dan wel dat businessplan vraag ik me af.

Gedeputeerde Van den Akker: Nee voorzitter, in deze beperkte vrije markteconomie geven ook wij geen baangaranties, maar miljoenen geven we ook niet weg. Die € 4,3 miljoen die het college beschikbaar stelt, kan pas worden afgeroepen op het moment dat door de ondernemer herstelwerkzaamheden zijn uitgevoerd en pas dan wordt maximaal € 0,60 van elke geïnvesteerde euro meegefinancierd.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, dan nog een aanvullende vraag. Want u zegt de ondernemer moet mee-investeren, maar hoe gaan zij in godsnaam zelf aan die € 6 miljoen komen als ze nog niet eens een businessplan hebben liggen, waar gaan ze dat geld vandaan halen?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, zoals zo juist gesteld en anders kom ik daar in 2^e termijn nog op terug, zorgt in ieder geval het feit dat er nu hypotheek op de gebouwen komt door de huidige huurder en hij geen huur meer hoeft te betalen ervoor dat er financieel lucht is, dat de fabriek open kan blijven, dat er omzet gedraaid kan worden en ook in het contract staat dat natuurlijk ook de ondernemer verplichtingen heeft om onderhoud te plegen en daarmee de fabriek weer beter te maken.

De voorzitter: Ja bedankt. Nog een vraag?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, dan ga ik daarop doorvragen en ik heb ook in 1^e termijn de vraag gesteld, wat heeft de ondernemer zelf gedaan aan onderhoud de afgelopen jaren? Zijn daardoor de kosten niet alleen maar toegenomen?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dat is sinds de overname in beperkte mate mogelijk geweest en er is vooral eigenlijk de afgelopen bijna 2 jaar onderhandeld over wat er zou moeten gebeuren, op welke termijn, hoe om te gaan met de brandveiligheid.

De voorzitter: Afgelopen 2 jaar.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, dus dan kunnen we eigenlijk al concluderen dat daardoor waarschijnlijk de kosten nog hoger zijn opgelopen en wat ik hier totaal niet begrijp, dat juist iemand van de VVD met zo'n dergelijk voorstel komt voor de vrije marktwerking en we gaan dan wel te veel geld geven want we hoeven maar € 1 miljoen te geven. Nee, we gaan extra ondersteunen, zodat het bedrijf maar overeind blijft. VVD, vrije marktwerking en tegen overheidssteun normaal en nu komt u hier met zo'n voorstel.

De voorzitter: Dat was geen vraag.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, deze gedeputeerde spreekt namens het college dat gedragen wordt door de Socialistische Partij en nog 4 fracties en het zou wat dat betreft ook mooi zijn als de Socialistische Partij achter die ruim 50 mensen die daar nu werken gaat staan of ze nu laat vallen. Voorzitter, ik kan doorgaan met de vragen van de CDA-fractie.

De voorzitter: Nog een vraag?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, daar wil ik wel op reageren want de SP is voor duurzame banen en wij geloven niet in een sprookje.

De voorzitter: Ik stel toch voor dat we interrupties gebruiken voor vragen stellen en in 2^e termijn kunt u nog reageren.

Gedeputeerde Van den Akker: De CDA-fractie vraagt: wat gebeurt er als het bedrijf failliet gaat? Ja, dat is natuurlijk altijd het ondernemersrisico. Het zorgt er in ieder geval niet voor dat de Provincie dan de gebouwen zou terugkrijgen. In wezen blijft het dan ook zo dat voor de investeringen die tot dan toe zijn gepleegd de Provincie maximaal 60% daarin heeft mee-geïnvesteed, maar in wezen komt dan de boel in handen van de curator op de markt en moet het faillissement worden afgehandeld. Ik zal ook uw 2^e vraag kort beantwoorden qua bestedingscontrole. Die vindt dus ook achteraf steeds plaats voordat er € 0,60 per euro wordt overgemaakt.

De voorzitter: De heer Titulaer met een vraag.

De heer Titulaer (CDA): U schetst scenario A, dat als wij niks doen, dan kliept de tent om. Ik stel het nu even plat, maar dat schrijft u in feite in scenario A. Als wij vasthouden aan het contract, dan gaat het bedrijf dat niet overleven. Vervolgens hebben we een negatieve waarde want u schrijft: dat kost € 2,5 miljoen tot € 10 miljoen. Dat is te voorzien. In feite geeft u aan: er zit een negatieve waarde op, los even of wij een maatschappelijk doel hebben dat nog overeind zou staan, daar hebben we het in de Commissie ook over gehad, over landschappelijke waarde en waarom dat destijds mede, want het is toen wel degelijk omdat er crisis was en om die papierfabriek te redden, ik kan me dat nog wel herinneren, maar er was ook in het kader van de gebiedsontwikkeling Landgoederenzone, is dat ook in het landschappelijke element getrokken. In ieder geval die 4 hectare gaan ernaartoe, dus dat is allemaal prima, maar even terug naar de papierfabriek. U schrijft: het restant tussen de romp, die heeft een negatieve waarde want als wij niks doen, kliept het om en dan kost sanering ons € 2,5 miljoen tot € 10 miljoen en dan neem ik aan dat u daarbij heeft ingerekend de positieve opbrengst, dus dat het netto een kostenpost is van € 2,5 miljoen tot € 10 miljoen. Dat is de 1^e vraag en mag ik daar dus dan van uitgaan, dat het een nettobedrag is en het 2^e is dan... Want als je dan in ogenschouw neemt de brief die de oud-directeur heeft geschreven, dan wil ik weten: hoe realistisch zou het scenario zijn dat het bedrijf daarna binnen afzienbare tijd toch omkiept. Dan hebben wij de risico's daar neergelegd, maar ik wil voorkomen dat we elkaar voor de gek zouden houden. Is dat

realistisch? Want als dat voorzienbaar zou zijn en het komt dan via een omweg toch terug omdat daar bodemvervuiling in zit. Dus ik weet niet wat er dan, als je een negatieve waarde hebt in een faillissement, overblijft. Normaal, ja, dan verkoop je dat, maar als je het niet verkocht krijgt of je moet er geld bij stoppen en niemand heeft geld op dat moment, ook een curator niet... Ja, dat is de vraag, wat gebeurt er dan? Valt het dan toch terug aan de publieke zaak omdat het daar dan blijft liggen? Ja, en het faillissement dat niet afgewikkeld wordt, ik weet het niet. Ik kan mij geen faillissement zo voor de geest halen dat een negatieve waarde had, maar dat is wel een reële vraag want wij zeggen in feite: we doen het over en daarmee...

De voorzitter: Oké.

De heer Titulaer (CDA): Als het afzienbaar is dat het of groot risico is dat het toch niet, ondanks de positieve energie, want dat hebben we ook begrepen, positieve energie en ook alle effort en middelen die de huidige eigenaar erin heeft gestoken, maar dat is niet altijd garantie dat het ook blijft draaien en dat is de vraag die daaronder ligt en die erg reëel is wat ons betreft.

De voorzitter: Dat was een lange interruptie.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, wat ik op dit moment daarover kan antwoorden en anders ga ik dat nog na voor de 2^e termijn, is inderdaad, dit gaat om de nettokosten, dus € 2,5 miljoen en € 10 miljoen en het risico, natuurlijk, dat is er altijd en of dat reëel is. Kijk, als het zo reëel was dat het met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zou gebeuren, dan zouden beide partijen niet deze overeenkomst zijn aangegaan. Daar valt niet een bepaald percentage aan te koppelen. Als ik daar meer over kan melden, doe ik dat nog in 2^e termijn.

Vraag van 50PLUS. De landbouwgrond, nee dat klopt, die wordt niet mee verkocht. Dus die blijft daarmee ook natuurlijk beschikbaar voor de landschappelijke ontwikkeling en het is ook goed daarbij te vermelden, zoals in de mededeling portefeuillehouder staat, dat daar inmiddels een addendum op het contract met de ondernemer is gesloten. Dat kunt u lezen op pagina 4: de partijen komen overeen dat de huurder alle medewerking zal verlenen bij een toekomstige landschapsnatuurontwikkeling bij, aan of tegen het gehuurde. Dat is in het huidige contract het geval en bij het nieuwe contract komt er een addendum waarbij er een vergelijkbare passage komt met als restrictie dat de bedrijfsvoering niet in gevaar komt. Dus eigenlijk ook in lijn met zoals 10 jaar geleden is besloten.

Staatssteun. Er is inderdaad sprake van een negatieve waarde. Dus je zou je in dat opzicht kunnen afvragen: is er überhaupt sprake van staatssteun? Want de investeringen voor de ondernemers zijn eigenlijk veel hoger dan de bijdragen die de Provincie levert, die zijn gemaximeerd op € 4,3 miljoen, waarvan dus € 0,60 van elke euro en de ondernemer moet daarin zelf nog een aanzienlijk deel investeren, terwijl hij op dit moment eraan gehouden is om aan alle onderhoudslasten, exclusief de brandveiligheid, te voldoen.

Ten slotte de Volkspartij Limburg. Als gezegd, er is de afgelopen 2 jaar over onderhandeld of de fabriek overgedragen zou kunnen worden, hoe om te gaan met de onderhoudslasten en de brandveiligheid. De verzekeringszaken zal de heer Koopmans nog op ingaan, maar heeft u in ieder geval al ter inzage gehad en het zou toch zeker onverstandig zijn of in ieder geval niet opportuun zijn als de Provincie een terugkooprecht zou aangaan op dit object want het is geen kerntaak van ons Provinciale beleid, we weten ook niet het beste hoe we een papierfabriek draaiende moeten houden en de vraag is ook wat zou je als Provinciale overheid met een papierfabriek moeten waar je op dat moment zelf helemaal niets mee kunt. Daarmee zou ik de 1^e termijn willen besluiten voorzitter.

De voorzitter: Goed, het woord is aan de heer Koopmans voor een aantal...

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, over de verzekering is niet meer te melden dan wat er op pagina 4 van de mededeling portefeuillehouder staat.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we kijken of er nog behoefte is aan een 2^e termijn of dat wij tot besluitvorming... Die is er wel. In dezelfde volgorde, eerst de heer Rossel? O sorry, er komt... Mevrouw Lauvenberg.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, wij willen de vergadering even schorsen. Voor 5 minuten.

De voorzitter: Voor 5 minuten, nog voor de 2^e termijn?

Mevrouw Lauvenberg (SP): Ja.

De voorzitter: Dat kan denk ik. Meerderheid? Ja. Goed, 2 minuutjes, 5 minuutjes. Ik stel voor dat u in de zaal blijft, zodat we niet uitzwermen, anders gaat het heel erg uitlopen in de tijd.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik verzoek u weer plaats te nemen, wij gaan verder met de beraadslagingen. Aan de orde is nog steeds G-18-015, agendapunt 6.2. We zijn toe aan de 2^e termijn van de Staten, de helft van de spreektijd, de helft van de spreektijd. Ik doe het wat kalm aan en ik wil graag weer beginnen met de heer Rossel van GroenLinks, maar niet nadat ik gezegd heb dat zijn fractiegenoot, mevrouw Brugman, zich ook had afgemeld en dat moeten we voor de notulen wel even netjes vertellen en bij dezen is dat verteld en kan de heer Rossel...

De heer Rossel (GroenLinks): Ja, daarom was ze vandaag ook niet hier om me in toom te houden met de hoeveelheid moties voorzitter, ze heeft me normaal flink onder de plak. Voorzitter, terug naar het onderwerp van nu, Marsna Paper. Ik denk dat ik me volledig aansluit bij het betoog van mevrouw Evers in 1^e termijn en de heer Van Rey heeft ook heel veel zinnige dingen gezegd, ik heb dat zelf ook in mijn 1^e termijn gezegd vind ik zelf. Ik ben wel heel benieuwd naar het amendement van mevrouw Evers, dat heb ik nog niet gezien, dus dat gaat nu komen. Ik wil daar misschien straks nog even bij de interruptiemicrofoon op reageren. Het amendement van de heer Van Wageningen, ja daar kun je gewoon niet op tegen zijn, dat is gewoon een tekstuele verbetering van het voorstel. Dus dat ga ik gewoon steunen, maar het voorstel zelf voorzitter, daar ben ik toch echt genegen om tegen te stemmen omdat de bedenking blijft of dit wel een duurzame oplossing is voor de situatie en of het inderdaad, wat mevrouw Evers zegt, of het ook duurzame werkgelegenheid is als we het op deze manier wegzetten. Ik denk dat, het klinkt misschien heel hard, zeker ook van iemand vanuit een linkse partij, dat een sociaal plan en afbouw van activiteiten misschien wel goedkoper waren dan de situatie zoals die er nu voorstaat.

De voorzitter: Dank u wel in 2^e termijn. Ik kijk even naar de heer Kuntzelaers, nog in 2^e termijn? Niet nodig. Dan de heer Van Wageningen in 2^e termijn? Ook niet nodig. Mevrouw Lauvenberg 2^e termijn? Wel nodig. Ja.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, wij voelen ons echt voor het blok gezet met dit Statenvoorstel, daarom zeiden we eerst ook al: dit is een Statenvoorstel waar onze broek van afzakt

en wij vinden dit dan ook eigenlijk niet rijp voor behandeling en we zouden dan ook willen oproepen om het Statenvoorstel terug te nemen en met een nieuw voorstel te komen naar ons als Staten want er zijn op dit moment nog te veel open eindjes en 1 daarvan is ook, we willen ook een bedrijfsplan zien van Marsna Paper, dat we ook zeker weten dat het duurzame banen zijn en natuurlijk, wij willen ook het liefst dat de banen behouden worden, maar als we gewoon realistisch zijn, het is niet duurzaam.

De voorzitter: Ja, ik wilde even dat u de zin...

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, niet rijp voor behandeling, dat is een hele rare. Het is in de Commissie geweest, het is doorgeleid naar deze Statenvergadering en er wordt alleen, klinkt een beetje gechargeerd, er worden wensen en bedenkingen gevraagd op de voorgenomen verkoop. Ik snap de positie niet die u nu inneemt, het is niet rijp.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Nee. Voorzitter, wij zeggen dat het niet rijp is. In de Commissie hadden we nog niet alle informatie, dus daar konden we sowieso al geen standpunt innemen. Nu hebben we iets meer informatie gekregen, maar is het nog steeds niet compleet, waaronder dat bedrijfsplan dat ik gewoon mis. Dus ik snap ook niet dat de rest hiermee kan gaan instemmen, ik snap het echt niet.

Dan wil ik nog ingaan op de staatssteun. Ik ben er heilig van overtuigd dat, als we dit gaan voortzetten, wel degelijk sprake is van staatssteun en ik denk dan ook zeker dat we dan echt als Provincie in de problemen gaan komen en rechtszaken op de hals gaan halen want u kunt zeggen: oké, we verkopen het voor € 1,00, de gebouwen zijn niks meer waard. Oké, maar het feit blijft, we dragen € 3,3 miljoen te veel bij, wat we contractueel niet hoeven te doen, we hoeven maar € 1 miljoen bij te dragen en dan gaan we naar de criteria van de staatssteun kijken en daar wordt gezegd: staatssteun is als er steun wordt verleend aan een onderneming die een economische activiteit verricht, dat is in deze casus. De steun wordt door staatsmiddelen bekostigd, dat is ook het geval. Deze staatsmiddelen verschaffen een economisch voordeel dat niet via de normale commerciële weg zou zijn verkregen, dat is ook het geval. De maatregel is selectief, dat is ook het geval want doen we dat ook bij andere bedrijven? Nee, dat doen we niet. De maatregel vervalst de mededinging in potentie en leidt tot ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer in de EU, daar is ook sprake van. Dus daarom kunnen wij niet met dit voorstel instemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even in 2^e termijn. Het CDA, de heer Titulaer nog? Ja.

De heer Titulaer (CDA): Ja, dank u mijnheer de voorzitter. Afgaande op de informatie die we hebben gekregen, de notities zowel als de beantwoording in de 1^e termijn van Gedeputeerde Staten, waarvoor dank, en ook de duidelijkheid die daarmee gecreëerd is over de negatieve waarde die ontstaat op het moment dat wij niks doen. Het gegeven dat ook in de Commissie is aangegeven, de ondernemer die op dit moment daarmee bezig is, die steekt zijn nek daarvoor uit, ook financieel, maar ook qua inzet is dat een belangrijk punt om daarmee dus ook te zeggen: dan moet je dus daarmee alles afwegende wel instemmen, met deze deal, waarbij we wel opgemerkt willen hebben, en ook nog bevestiging willen krijgen, we hebben het niet letterlijk gehoord, dus dat ook contractueel wel wordt vastgelegd dat afgezien wordt over en weer van claims of anderszins, dat er bestedingscontrole plaatsvindt, maar ook dat afgestemd is met de gemeenten dat die landschapsdoelen dan ook niet meer aan de orde zijn want dat was wel degelijk destijds een zijdelings doel, dat komt nog in het amendement van de heer Van Wageningen naar voren, waarvoor dank, en ook dat dus kunnen wij in die zin ondersteunen. Zoals de heer Rossel ook al zei, daar kun je niet tegen zijn, dat is alleen maar een verduidelijking voor de besluitvorming. Dus dat die doelen dus ook niet meer aan de orde zijn op dit punt en dat in ieder geval dus de afweging om een bedrijf voort te zetten prevaleert en dus dat daarmee het doel is om

met deze deal dus ook duurzaam dit bedrijf te kunnen laten voortzetten binnen de gegeven omstandigheden, dat het al bijna historisch is en ook historische bedrijven kunnen innovatief bezig zijn, dat zal dan ook moeten blijken. Tot zover mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Titulaer. Ik kijk even of de heer Van der Linden nog een 2^e termijn wil. Ja, dat wil hij.

De heer Van der Linden (50PLUS): Ja voorzitter, dank u. Wij twijfelen nog steeds en een spreekwoord is: bij twijfel niet inhalen en ik denk dan ook dat dat het standpunt wordt van 50PLUS. Er liggen nog te veel punten open. De staatssteun hebben we net ook nog het een en ander over gehoord. Mijnheer Van Rey zei: ja, het ware beter geweest als we juridisch advies hadden gekregen bij de gang van zaken en ook de, dat is dan wel mij verder goed duidelijk geworden, 40-60%-verdeling in de steun, dus dat de ondernemer ook geld moet inbrengen. Dat is dan in die zin positief, maar toch niet positief genoeg voor ons om dit te steunen. Dus wij zijn tegen dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even. Mijnheer Van Rey nog in 2^e termijn? Ja.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter, ik dank de gedeputeerden voor hun beantwoording, zij het dat die wel heel beknopt was. Overigens was het voorstel van mevrouw Lauvenberg-Evers om het voorstel terug te geven nog niet zo gek omdat dat in de Commissie door mij ook is voorgesteld. Voorzitter, ik verzoek u om de brief van 24 oktober 2008 van Gedeputeerde Staten en de Provincie bij de handelingen te voegen bij dit debat omdat ik straks al heb gezegd: dit dossier blijft boven de markt hangen en er komen nog heel wat proceduredjjes over (de brief met kenmerk 08/41927 is aan de Provinciale Statenvergadering van 29-6-2018 gekoppeld bij agendapunt G-18-015 Gewijzigd Statenvoorstel verkoop papierfabriek, bedrijfshal en twee kantoorvilla's aan Building Marsna B.V. in Meerssen).

Voorzitter, inhoudelijk. De gedeputeerde, de heer Van den Akker had het over een negatieve waarde en daarom geen probleem was voor staatssteun. U spreekt zichzelf tegen want u zei een paar zinnen daarvoor: als dat verkocht wordt, komt er een hypotheek op die gebouwen. Dan is er dus geen sprake van een negatieve waarde voor een financier die daar een hypotheek op verstrekt. Dus voorzitter, het ware ook veel beter geweest om dus de landsadvocaat of wie dan ook op het terrein van staatssteun daar een onderzoek naar te laten doen. Voorzitter, ik heb nog een handreiking gedaan en daar is niet op ingegaan, daar is op gezegd: dat is niet opportuun. Ja, dat geldt voor meer zaken die we hier bepraten natuurlijk, dat ze op dit moment nog niet opportuun zijn. Dat is dus dat er bij de verkoop wordt afgesproken dat bij beëindiging van de bedrijfsactiviteiten als papierfabriek er een terugkooprecht ontstaat voor de Provincie. Dat moet je juridisch dan heel goed afkaderen omdat namelijk, en dat heb ik straks gezegd, er natuurlijk een andere juridische entiteit zal komen met betrekking tot de eigenaar van die gebouwen.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, het wordt misschien wat technisch, maar het pand kan nu wel een negatieve waarde hebben, maar op het moment dat er geïnvesteerd wordt in het achterstallig onderhoud, zijnde € 4 miljoen van de Provincie en € 2,5 miljoen van de ondernemer, ontstaat er een onroerend goed waar wellicht wel een hypotheek van € 2,5 miljoen voor gerechtvaardigd is.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Voorzitter een terugvraag, waar betaalt hij dat van, die investering die hij nu moet doen?

De heer Nijskens (VVD): Die investering die hij moet doen, kan hij van die hypotheek betalen.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ja, nou dat betekent dus dat dan... Je krijgt geen hypotheek met betrekking tot een negatieve waarde, krijg je gewoon niet. Dus er is niet sprake van een negatieve waarde dan. Dat is de achterliggende gedachte.

De heer Nijskens (VVD): Wat ik aanhaal, als het mag voorzitter, op het moment dat je gaat investeren in een pand met een negatieve waarde, dan kan die waarde positief worden en met een investeringsplan ga je naar de bank en de bank ziet, er komt € 4 miljoen van de Provincie, € 2,5 miljoen van de ondernemer, € 6,5 miljoen waarde wordt toegevoegd, terwijl de investeerder maar € 2,5 miljoen hypotheek vraagt. U weet toch hoe het werkt?

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nou voorzitter, de bank zal vragen waar de ondernemer het geld vandaan haalt voor de investering, dat zal de bank dus vragen. Trouwens, daar wil ik ook niet over gaan, daar ga ik ook niet over.

De heer Nijskens (VVD): Het geld... Als u...

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Nee, ik heb het over staatssteun, die negatieve waarde en dat de gedeputeerde een paar zinnen daarvoor zei dat er dus geen sprake van negatieve waarde was, vanwege de hypotheek op de gebouwen. Dat heb ik alleen aangekaart.

De heer Nijskens (VVD): Ik probeerde aan te geven dat er van allebei sprake kan zijn, en van negatieve waarde en van de mogelijkheid tot een hypotheek en de hypotheeklasten kan hij dragen uit het vervallen van de huurlasten.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ik zou zeggen, leg dat allemaal uit op bijeenkomsten waar VVD-ondernemers zijn, moet u eens kijken hoe die daarop reageren. Voorzitter, dan het laatste, dat is dus de brief van 26 juni jl., verzoek van Statenlid Van Rey, dat is ook over de verzekering, maar ik heb geen stukken gezien, ik had ook stukken gevraagd. Ik wil dus zien wat de gedeputeerde heeft gezegd. Die heeft gezegd: er is een verzekeringspolis geweest van Meerssen Papier waarin staat dat de verzekeringspenningen naar de Provincie gaan. Dat stuk wil ik zien, meer niet en meer minder omdat ik mij dat niet kan voorstellen. Dus voorzitter, dit wordt een dossier, als Gedeputeerde Staten, ook tegen de zin van een coalitiepartij, doordrijft, dan komen hier juridische procedures uit, daar zijn we nog jaren verder mee bezig, dus ik zou Gedeputeerde Staten oproepen: ga na, onderzoek hetgeen ik heb voorgesteld met betrekking tot die terugkoopregeling, maar druk dit niet door want dat zal tegen u keren.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef graag de gelegenheid aan het college voor beantwoording in 2^e termijn. Ook hier begint de heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank voorzitter aan de Staten voor de inbreng in 2^e termijn. Er is zowel door de fractie van GroenLinks als de Volkspartij Limburg nog gerefereerd aan de optie over het terugkooprecht, waarvan wij in 1^e termijn hebben gezegd: dat is niet opportuun. Natuurlijk is het ook niet wat wij hopen of wat wij verwachten, maar eigenlijk is het qua afhandeling in de toekomst ook een meer theoretische optie bij faillissement omdat het door de curator of de rechter niet gehonoreerd zou kunnen worden. Dat is ook de reden dat daar nu geen bepaling over is opgenomen. De SP-fractie heeft nog gevraagd naar hoe zit het nu met een bedrijfsplan, businesscase.

De voorzitter: Eerst even de heer Van Rey.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ik heb juist proberen duidelijk te maken dat natuurlijk bij deze transactie de gebouwen in een andere entiteit komen, niet in de werkmaatschappij, en dan hebt u dat probleem niet wat ik u net zei en dan is het natuurlijk niet gebruikelijk voorzitter, zeg ik ook tegen u, om daar hier zo in de openbaarheid over te spreken, vandaar dus, denk er wat meer over na.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, dat kunnen wij wel doen. De overdracht vindt niet van vandaag op morgen plaats, maar dit is wel het addendum, maar onze inschatting op dit moment is dat het slechts een theoretische optie zal blijken te zijn. Als wij daar andere bevindingen over hebben dan delen wij die uiteraard met u.

Staatssteun is nog een vraag over gesteld. Je hebt natuurlijk te maken met de negatieve waarde en er is ook in de nota van Gedeputeerde Staten van 17 april van dit jaar bij de juridische aspecten naar gekeken. Toen het college op 15 mei besloten heeft tot dit Statenvoorstel, hebben we ook tegelijkertijd deze Gedeputeerde Statennota openbaar gemaakt, dat wil zeggen voor u opvraagbaar of beter gezegd voor iedereen opvraagbaar en daaruit kunnen we het volgende citeren en daar staat dat vanuit de staatssteunperspectief de juridische positie van de Provincie op grond van de huurovereenkomst van belang is en indien de Provincie op grond van een onder normale marktomstandigheden gesloten contract financiële verplichtingen heeft, dat geen staatssteun kan opleveren. Het was natuurlijk zo dat de Provincie de verantwoordelijkheden met betrekking tot regulier onderhoud in het contract had ondergebracht bij de huurder en dus ook de Provincie niet voor deze kosten kan worden aangesproken en desondanks een bijdrage in de kosten doen staatssteun zou opleveren omdat de Provincie op basis van de huurovereenkomst niet verplicht is deze kosten voor rekening te nemen. Echter, stelt ook ons juridisch advies dat het bovenstaande alleen opgaat volgens de huurovereenkomst wanneer het gehuurde geschikt is voor het beoogde gebruik als papierfabriek. Echter, gezien de huidige staat van de fabriek, afgaande op de controles van de RUD alsook de daaropvolgende inventarisatie door het bureau Palte kan en zal zeker worden aangevoerd dat dat niet het geval is en ook de huurder verder gehouden kan worden aan het bepaalde in de huurovereenkomst. Nu dus blijkt dat er ruim € 10 miljoen onderhoudswerkzaamheden zijn, lijkt het ook gerechtvaardigd dat we met de huurder tot deze middellijke regeling gekomen zijn, de verkoop van de fabriek en de 2 kantoorvilla's en een bijdrage van ruim € 4 miljoen in de noodzakelijk te maken onderhoudskosten en op basis daarvan is gesteld dat het risico op staatssteun niet geheel kan worden uitgesloten, maar wel vrijwel niet aanwezig is. Dan de 2 vragen van de...

De voorzitter: Mijnheer Van Rey.

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Ik begrijp dat iedereen naar de barbecue wil, dat wil ik zelf ook, maar hetgeen de heer Van den Akker zegt klopt niet en ik wil daar een argumentatie van noemen en dat mag ik niet, mag ik niet. Klopt dus niet wat de heer Van den Akker zegt en ook dat juridische advies dat daaruit voortgekomen is, klopt dus niet, maar ik mag er niet over spreken. Neemt u van mij aan, het huurcontract wordt een keer openbaar en dan worden de woorden die u zojuist hebt gesproken gelogenstraft. Dus ik vraag nogmaals voorzitter, ook u, om dit in ogenschouw te nemen want ik vind daarom dus dat dat voorstel in ieder geval vanavond niet in stemming moet komen, maar eerst eens even terug moet komen en anders vraag ik een besloten vergadering aan, dat wil ik ook vanavond niet doen, maar dan kunnen we er wel over praten en dan kan ik de woorden die de heer Van den Akker heeft gezegd logenstraffen en ik begrijp van mevrouw Lauvenberg-Evers dat zij mij daarin steunt want zij heeft die stukken ook ingekeken.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, daar kunnen we natuurlijk niet zoveel mee als de heer Van Rey niet toelicht wat er niet zou kloppen.

De voorzitter: Nee, en, nee, nee, nee, wacht even, ho, ho, ho. Dat kan de heer Van Rey niet, als hij moet citeren uit vertrouwelijk stukken kan dat niet.

Gedeputeerde Van den Akker: Dat zegt hij en daar wil ik natuurlijk wel in geloven, alleen ik kan er op dit moment ook geen chocola van maken waar hij volgens mij zegt...

De heer Van Rey (Volkspartij Limburg): Goed, dan schorsen we even en dan gaan we besloten verder. Willen we dat?

Gedeputeerde Van den Akker: Nee voorzitter, ik kan zo het een en ander nog nagaan, maar dat is het dan. Dit is op basis van het juridisch advies waarin de beoordeling is gemaakt op basis waarvan sprake zou zijn van staatssteun en zoals ik in de 1^e termijn heb aangegeven, aangezien er sprake is van negatieve waarde van het totaal en je dus met een overdracht van zaken te maken hebt ten tijde van het contract, is dat onderdeel van de overeenkomst. Dus de € 0,60 per euro die wordt vergoed op het moment dat de ondernemer onderhoudskosten heeft gemaakt, zijn eigenlijk georganiseerd en zijn daarmee besloten aan de voorkant van de overeenkomst en niet nadat hetgeen is overgedragen.

Dan 2 vragen van de CDA-fractie. Ja, er wordt afgezien van claims op basis van de bestedingscontrole op basis van de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden. Dat is nu zo in het contract geregeld en ten 2^e is het inderdaad zo dat primair het geen doel meer is om landschapsontwikkeling te doen, dat is inderdaad niet meer aan de orde. Wat natuurlijk ook meespeelt voor de langere termijn van dit voorstel is dat de huidige huurder, de toekomstige eigenaar, zegt dat hij ook de activiteiten van Filtropa wil betrekken bij deze fabriek en daarmee natuurlijk ook de levensvatbaarheid en de activiteiten van de onderneming worden uitgebreid. Dat is waar ik het op dit moment bij zou kunnen laten. Als er nog andere dingen op aan te vullen zijn, kan dat eventueel na een korte schorsing. Dan doen we het wel zorgvuldig en anders eventueel nog wellicht wat financiële aspecten betreft via gedeputeerde Koopmans.

De voorzitter: Ik stel voor dat wij de vergadering 1 minuutje schorsen, zodat het college zich even kan beraden. Ik schors de vergadering 1 minuut.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de beraadslagingen weer en wij waren nog aan de 2^e termijn van het college want we hadden nog 4 minuten dus dat kan nog.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, bedankt voor de gelegenheid. We hebben intern even nader beraadslaagd. Aangezien dit een voorstel is aan uw Staten om wensen en bedenkingen te uiten en pas daarna Gedeputeerde Staten het voorstel zal effectueren, willen we voorstellen om, voordat wij dat zullen doen, nadat u wensen en bedenkingen zou hebben geuit, eerst nog een extra externe toets te laten doen om na te gaan of staatssteun aan de orde is en 2, in welke mate dat geoorloofd zou zijn.

De voorzitter: Dus dat betekent dat als u dit besluit neemt... Ik licht het even toe. Dit is een wensen- en bedenkingenprocedure. Op het moment dat u wensen en bedenkingen als zodanig heeft, dat het college daarna het besluit neemt, maar dat zal het college niet doen nadat eerst is onderzocht of voldoende comfort is geboden, laat ik het zo zeggen, dat datgene wat de heer Van Rey opbracht in zijn beoog, namelijk datgene wat in de brief van Gedeputeerde Staten staat, dat dat niet zou kloppen, dat we dat even hebben gecheckt. Dus pas dan zal het college een besluit nemen en dat comfort kan in ieder geval vertrouwelijk ook weer aan u worden gegeven. Dus wij stellen wel voor de behandeling hiervan voort te zetten, maar wij zullen als college niet tot effectuering overgaan voordat wij die check nog een keer hebben gepleegd. Ik kijk even of daarmee de beantwoording klaar was. U had geen andere beantwoordingsstukken meer liggen? Oké, dan kijken wij nu naar de besluitvorming, dat betekent eerst de amendementen en...

Ik wil nog even ter toelichting, want er kan een misverstand ontstaan dat de wensen- en bedenkingenprocedure niet over de € 4,3 miljoen gaat, maar alleen over de € 1 miljoen, maar het is als 1 besluit geformuleerd in de besluitvorming. Dat betekent dat wij ook niet € 4,3 miljoen zullen overmaken bij wijze van spreken en alleen maar de wensen en bedenkingen over die ene euro, zeg maar even, tussen haakjes laten totdat wij die staatssteundiscussie hebben. Die staatssteun gaat natuurlijk over de € 4,3 miljoen. Dus met andere woorden, wij geven geen effectuering aan het besluit voordat wij nog een keer ter comfort zou ik bijna zeggen de juridische toets hebben gedaan en u wordt vertrouwelijk ook over die juridische toets ook ingelicht. Dat is datgene wat het college bij dezen toezegt. De heer Fijnje wilde nog een stemverklaring afleggen?

De heer Fijnje (PVV): Ik hoop dat ik het nog allemaal snap. Amendement 4 van de SP steunen we niet en de doodeenvoudige reden omdat we eigenlijk van het dossier af willen en deze gaat niet ver genoeg wat ons betreft. Het amendement 23 steunen we wel en wat betreft het voorstel, we hebben er heel lang mee geworsteld, er zitten een heleboel mitsen en maren aan, maar we hebben ondertussen gezegd: het moet nou maar klaar zijn. We zijn er ook klaar mee, dus we zullen voor stemmen, maar dat is ook de enige motivatie die ik erop heb. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we eerst... Sorry, eerst nog een stemverklaring.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, de SP gaat tegen stemmen omdat er eigenlijk steeds minder duidelijkheid is hoe het nou in elkaar zit. Daarbij blijven wij op het standpunt dat wij voor duurzame banen zijn en wij ons echt afvragen in hoeverre daar in dit Statenvoorstel sprake van is en daarbij zijn wij tegen onnodig weggooien van belastinggeld en dat is die € 3,3 miljoen.

De voorzitter: Nog andere stemverklaringen? Zo niet, dan begin ik met de amendementen. Het verstrekkendste amendement is het amendement van de SP, dat is door mevrouw Lauvenberg ingediend. Ik stel voor om dat amendement eerst in stemming te brengen, dan het amendement van de heer Van Wageningen. Ik heb het onder nummer 24 staan, ik denk dat dat klopt. Ja. Amendement 24 breng ik nu in stemming. De stemming is geopend. Heeft iedereen gestemd? 2 mensen zijn minder in de zaal, dus oké. De stemming is gesloten en het amendement is verworpen met 33 stemmen tegen, 10 stemmen voor. Voor hebben gestemd de SP-fractie, de fracties van GroenLinks, 50PLUS, Partij voor de Dieren en de fractie Bus. Alle andere fracties heb tegen gestemd. Aldus besloten.

Kom ik bij amendement 23, amendement van de heer Van Wageningen over de landschapsontwikkeling, om een aantal zinnen toe te voegen en dan ook het besluit te hernoemen. Ook hier vraag ik om schriftelijke stemming via de stembus en ik open de stemming nu.

De stemming is gesloten. Het amendement van de heer Van Wageningen is aanvaard met 31 stemmen voor, 12 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd de fracties van de SP, de VVD en de Volkspartij Limburg. De overige hebben voor gestemd en daarmee is het amendement toegevoegd aan het stuk.

Kom ik bij het stuk zelf en dat is de besluitvorming, geclausuleerd zoals ik u dat net heb voorgelezen, dat is G-18-015. Dit besluit kan worden genomen, maar ik heb de toezegging van het college dat het niet zal worden geëffectueerd voordat ter comfort zou ik bijna zeggen, maar goed, voordat een toets heeft plaatsgevonden op datgene wat in eerdere instantie door het college is verwoord over staatssteun en nadat dat onderzoek heeft plaatsgevonden, kunnen wij pas tot besluitvorming binnen Gedeputeerde Staten overgaan. Extern sorry, extern. Het was al getoetst, maar het wordt nog een keer extern getoetst, helemaal correct. Dat gezegd hebbende, is het dus een geamendeerd voorstel en zal het het 3^e gewijzigde ontwerpbesluit zijn. Dat breng ik nu in stemming. De stemming is geopend.

De stemming is gesloten. Voorstel G-18-015, 3 keer gewijzigd, is aangenomen met 32 stemmen voor, 11 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, 50PLUS, Partij voor de Dieren, Volkspartij Limburg en de fractie Bus. Alle overige fracties heb voor gestemd en daarmee is het voorstel aanvaard. Aldus besloten.

Dan ga ik met u terug naar de besluitvorming over G-18-018 namelijk de Voorjaarsnota en daarin zit dus ook een passage over Marsna Papier. Ook daar geldt hetzelfde voorbehoud, maar ik kan mij voorstellen dat het voorbehoud door een aantal mensen dat tegen heeft gestemd wordt doorgezet en dat wordt nu waarschijnlijk door de mensen verteld. De heer Rossel.

De heer Rossel (GroenLinks): Nee voorzitter, ik zit er anders in. Er is net een democratisch besluit genomen om het wel uit te voeren. Dus wij gaan ook akkoord met de Voorjaarsnota met die € 900.000,00 erin.

De voorzitter: Dank u wel, sorry. De heer Housmans.

De heer Housmans (PVV): Ja voorzitter, ik heb in mijn betoog, vooral in 1^e termijn, aangegeven dat er een 4-tal punten is in de Voorjaarsnota waar wij toch wel wat problemen mee hebben. Ik noem even het Huis van de Arbeid en de overschrijding die daar is, die we trouwens al aangekondigd hadden, waar we bij de aankoop ook al tegen waren, de EGTS Maas-Rijn, het aansluiten bij de EGTS Alpen-Rijn Corridor, maar ook de oplossing van de Sociale Agenda, maar als we alles met alles met elkaar afwegen, zijn dit geen punten die zodanig zwaar wegen dat we met de rest van de Voorjaarsnota niet zouden kunnen instemmen. Dus in plaats van amenderen, stemmen we toch in met het voorstel.

De voorzitter: Dat is een stemverklaring dat u geacht wordt tegen die onderdelen te hebben gestemd.

De heer Housmans (PVV): Ja, uiteraard.

De voorzitter: Dan de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (50PLUS): Voorzitter, Ik volg GroenLinks in haar verklaring want we hebben een democratisch besluit genomen en anders wordt het toch wel heel erg lastig met de uitvoering.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Lauvenberg.

Mevrouw Lauvenberg (SP): Voorzitter, wij stemmen wel in met de Voorjaarsnota, maar zijn nog steeds tegen de bijdrage bij Marsna Paper.

De voorzitter: U wordt geacht daar tegen te hebben gestemd. Dat geldt ook voor de heer Van Rey en dat zijn de stemverklaringen aldus. Kom ik bij de besluitvorming over de Voorjaarsnota zelf. Ik vraag weer plaats te nemen achter uw eigen bordje en dan wordt de stemming daarover nu geopend. De stemming is gesloten en met inachtneming van de stemverklaringen, moet ik er uitdrukkelijk bij zeggen, met inachtneming van de stemverklaringen is de Voorjaarsnota aanvaard met algemene stemmen. Aldus besloten.

7. Voorraadagenda

Dit agendapunt is niet behandeld.

8. Moties vreemd aan de orde van de dag

Dit agendapunt is niet behandeld.

9. Sluiting

De voorzitter: Dames en heren, het was een wat langere zit dan ik voorspeld had en om het goed te maken, staat beneden in de tuin van dit Gouvernement, dus aan de Maas, voor u een barbecue gereed en ook wat te drinken en u mag er eentje extra nemen op mijn kosten zou ik zeggen. Dan is ook de vakantie aangebroken en ik wil bij dezen u allen alvast een plezierige vakantie toe wensen, onder dankzegging voor de ondersteuning voor alles wat geleverd is tot op heden. Ik sluit deze vergadering, voor zover nog nodig.

(Einde van de vergadering om 19.27 uur)

De notulen van de vergadering van 29 juni 2018 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 28 september 2018.

Mevr. drs. J.J. Braam, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter